

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського

Л. М. ДЕНИСКО

Автографи на книжках з колекції рідкісних
видань Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського

Київ, 2006

УДК

ББК Ч611.687я1

Д 33

Дениско Л. М. Автографи на книжках з колекції рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – К.: НБУВ, 2007. – с.

Репрезентована наукова праця Л. М. Дениско присвячена публікації та розкриттю автографів на книжках з колекції рідкісних видань, яка зберігається у відділі стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Представлені автографи належать особам, які мали різну освіту, фах, соціальний стан. Більшість автографів – це власницькі та дарчі написи.

Автографи є невід’ємною частиною рукописної спадщини відомих в історії діячів і можуть бути використані фахівцями у дослідницькій практиці.

Розраховано на науковців та фахівців, а також широке коло читачів, які вивчають історію України, Росії та інших держав, історію літератури, книгодрукування та бібліотечної справи.

Науковий редактор

Г. І. Ковальчук, доктор іст. наук

Рецензенти

І. Я Лосієвський, доктор філол. наук

М. К. Іваннікова, канд. іст. наук

ЗМІСТ

Передмова

Алфавітний покажчик авторів автографів

Автографи неідентифікованих осіб

Шифри книжок з нерозшифрованими автографами іноземними мовами

Список скорочень

Іменний покажчик

Передмова

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського зберігає у своїх фондах автографи відомих у світовій і вітчизняній історії осіб. Найбільш цінні зберігаються в Інституті рукопису Бібліотеки, але велика кількість їх знаходиться в книжках, що належали цим особам а тепер зберігаються в різних відділах НБУВ.

Автографи – чи-то авторський рукопис, чи власноручний підпис, чи коротенький напис – є важливим інформаційним матеріалом. Вони становлять значний інтерес насамперед як історичні документи, а вже потім як об'єкти колекціонування. У їх дослідженні велику роль для науковців відіграють фототипичні видання автографів з колекцій відомих колекціонерів. Першими серед них були англійські та французькі, пізніше з'явилися російські. Особливо треба відмітити французьке видання Олександра Ватмара “*Album cosmopolite*” (Paris, 1848), в якому надруковано 82 малюнка і 112 факсиміле автографів, у тому числі уперше російських державних діячів – імператора Петра I, імператриці Катерини II, імператора Олександра I, гетьмана Івана Мазепи та інших.

У 1959 р. у відділі рукописів ДПБ УРСР, як тоді називалася бібліотека, виявили та описали з різних історико-літературознавчих архівів відділу 800 рукописних документів, які є автографами відомих українських письменників-класиків. У подальшому робилися поодинокі публікації, присвячені автографам відомих діячів історії і культури, але велика кількість автографів залишилася поза увагою фахівців. З огляду на це у відділі стародруків та рідкісних видань НБУВ проведено роботу

з вивчення автографів на книжках з колекції рідкісних видань відділу, що має результатом представлену працю.

Об'єктом нашого дослідження стали написи біографічного, фактографічного, бібліографічного та книгознавчого характеру на книжках з колекції рідкісних видань. Звичайно, в першу чергу нашу увагу привернули автографи відомих в історії суспільства діячів. Напис у книжці є часткою їхньої рукописної спадщини і розкриває перед нами життя, світ взаємостосунків і добрих почуттів. Серед авторів автографів – титуловані особи, письменники й поети, історики та археологи, літературознавці та мовознавці, видавці й книгознавці, громадські та церковні діячі, професора навчальних закладів тощо.

Хронологія зібраних автографів велика, різниця в часі складає майже двісті років. Найдавніші сягають середини XVIII століття (автограф гауптмана 4-го гренадерського полку [німецької? королеви] фон Готца і автограф єпископа Смоленського і Дорогобузького Парфенія Собківського). Початком XIX століття датовані автографи статс-дамі Катерини II Юзефіни Потоцької, а також Софії Потоцької – дружин, українського поміщика графа С. Потоцького; колекціонера, службовця канцелярії П. О. Румянцева А. І. Чепи (1804); члена Санкт-Петербурзької академії наук інженер-полковника Л. С. Вакселя (1805); російського поета Г. Р. Державіна (1808); Київського митрополита Серапіона (1811), італійського бібліографа і видавця Джуліо Феррарі (1816), російського археолога, історика, директора Публічної бібліотеки та Президента Петербурзької академії мистецтв О. М. Оленіна (1822), видатного сербського мовознавця і етнографа В. С. Караджича (1825), російського поета і письменника М. О. Дмитрієва (1828) та інші.

Географія написів є також широкою. Від села Дударків Бориспільського району Київської області до м. Нью-Йорка в Америці. Автори автографів – громадяни різних держав: американець Мартіан Пейн, англійська письменниця Джейн Портер, французький письменник і критик Андре Жид, італійський видавець Мельхіор Міссіріні, швед Якоб Граберг де Хемсю, сербські письменник і державний діяч Вук Стефанович Караджич та політичний діяч Мілорд Медакович, угорський поет і письменник Міхай Бабич та інші. Найбільше, безумовно, автографів відомих російських та українських діячів історії та культури.

Особливу увагу і почуття шани викликають книжки з автографами репресованих за радянських часів діячів української культури: історика, літературознавця і етнографа О. С. Грушевського, директора Картинної галереї м. Києва А. С. Дахновича, професора Київського університету народного господарства, співробітника ВУАН В. В. Карпеки, видатного ученого-орієнталіста, славіста, історика, академіка АН УРСР А. Ю. Кримського, археолога, історика, директора музею Ханенків при ВУАН М. О. Макаренка, громадського і політичного діяча, публіциста і видавця М. Матчака, ученого-філолога, громадського діяча, педагога В. П. Науменка.

Вивчивши різноманітні автографи, ми дійшли висновку, що розміщення автографів на книжках відбивається на характері та формі написів. Серед написів зустрічаються такі: власноручний підпис власника книги, що свідчить про належність йому даного примірника; запис, зроблений власником книги про дату і місце купівлі книги, з підписом; напис власника книги, який засвідчує факт передачі йому книги іншою особою; дарчий напис однієї особи іншій з підписом, датою, або дарчий напис без підпису;

помітки і написи на берегах книги, які відображають реакцію власника на зміст тексту; повні тексти листів, надісланих власнику книги в зв'язку з фактом друкування, дарування або пересилання книжки.

При встановленні авторства автографів проводився аналіз тексту автографа і примірника видання, на якому він міститься; порівнювався почерк з архівними документами та опублікованими джерелами; вивчався історичний і довідковий матеріал щодо автора автографа та його адресата.

Для ідентифікації автографів використані матеріали архіву Інституту рукопису НБУВ, Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, довідкові російські та українські дореволюційні видання, іноземні та вітчизняні сучасні енциклопедії, друковані праці окремих авторів про осіб, чії автографи розглядалися, а також видання, в яких можна побачити відтворені автографи.

Не всі прізвища авторів автографів, на жаль, нами розкриті. Це сталося внаслідок браку інформації чи дуже складного і важкочитаемого рукописного тексту автографів.

Оскільки предметом нашого дослідження є автографи осіб, які залишили свій напис на книжці, тому в репрезентованій праці матеріал розташований за алфавітом прізвищ авторів автографів. У рамках довідки про одну особу може бути описано декілька її автографів або просто перелічені книжки з ними.

В описі автографів однієї людини подаються такі відомості: прізвище, ім'я та по батькові, дати життя особи, яка залишила свій автограф, короткі відомості про неї; назва і вихідні дані книги, в якій знаходиться автограф; вказівка на місце книги у фонді (шифр книги), текст автографа за орфографією і мовою

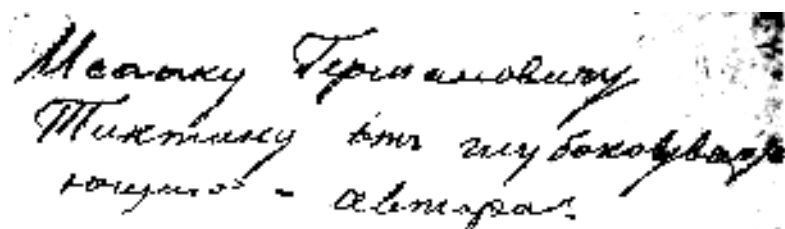
оригіналу; переклад іноземного тексту українською мовою; інші допоміжні книгознавчі характеристики примірника, в якому міститься автограф (якщо вони потрібні); відомості про адресата автографа; відомості про бібліографічні джерела використані при ідентифікації автографа, які розміщені за хронологією їх видання; факсиміле – відтворене зображення самого автографа.

Окремо подано список не ідентифікованих автографів і список шифрів книг з нерозшифрованими автографами іноземними мовами.

Додається іменний покажчик, який містить усі прізвища, згадані у тексті, та список скорочень назв закладів, організацій, журналів.

Маємо надію, що рукописна інформація на книжках про книгу та її власника, а також особу-дарувальника буде корисною для наукових працівників та спеціалістів, а також для широкого кола читачів, які вивчають історію України, Росії та інших держав, історію літератури, книгодрукування та бібліотечної справи.

Абрамович Михайло Соломонович (1859–?) – поет, юрист за фахом, кандидат прав. Працював помічником присяжного повіреного у Петербурзі. Друкувався у “Вестнике Европы”. Найкращі його вірші присвячені біблійній тематиці.

Автограф-дарчий
напис М.С.
Абрамовича на виданні
його “Стихотворений”

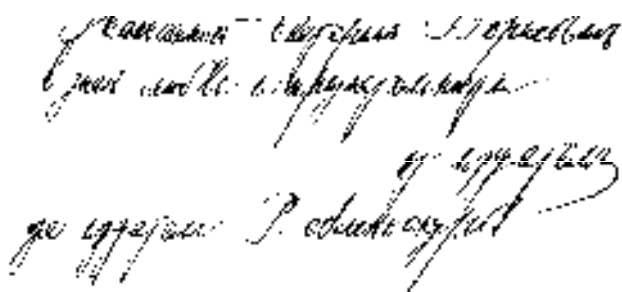
(СПб., 1889; Р.7046). Текст напису: “Исааку Германовичу Тиктину от глубокоуважающего автора”.

На корінці книжки ініціали “И.Т.”. Видання оправлено в майстерні Б. Менделя в Одесі, з чого можна зробити висновок, що адресат дарчого напису І. Г. Тиктін – мешканець Одеси.

Джерело: Большая энциклопедия: Словарь общедоступных сведений по всем отраслям знания / Под ред. С. Н. Южакова. – СПб., 1900. – Т. 1. – С. 25.

Александров Р.

Автограф-дарчий напис Р. Александрова – на примірнику видання “Основные вопросы программы и тактики на съездах Германской социал-демократии. Вып. 1” (М., 1906; Р. 4615), яке вийшло за редакцією суспільно-політичного діяча, в подальшому відомого радянського академіка-історика і віце-президента АН СРСР В. Волгіна (1879–1972), коли він у молоді роки приймав участь у революційному русі.

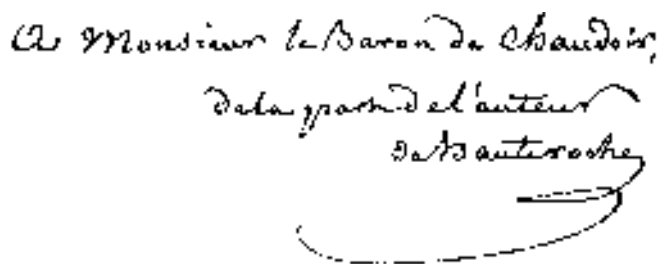
Текст автографа: „Уважаемой
Екатерине Борисовне в знак
любви и признательности от

издателя за издателя. Р. Александров”.

Можна припуститися, що Р. Александров товариш В. Волгіна, або це він сам.

Джерело: Волгин В. // БСЭ.– М., 1951. – Т. 8. – С. 613–614.

Алліє Луїз (Allier Louis) (1766–1827) – французький археолог, нумізмат і антиквар, прозваний “Hauteroche”, що в перекладі означає „Висока скеля”.

Автограф-дарчий напис
– з внутрішнього боку
обкладинки його видання
„Notice sur la courtisane

Sapho, née à Érésos, dans l’île de Lesbos, lue le 5 août 1822, à la Société Asiatique, par L. A. de Hauteroche” (Paris, 1822; R. 214).

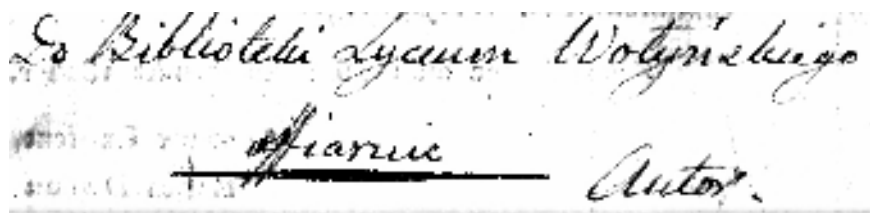
Текст автографа: „A Monsieur le Baron de Chaudoir, de la part del’ auteur de Hauteroche” [Пану барону де Шодуару від автора, де “Високої скелі”].

Шодуар, Станіслав де (1792 або 1790–1858), барон – нумізмат і колекціонер старожитностей, бібліофіл. Займався науковою діяльністю, за що був обраний членом імператорського Археологічного товариства, членом-кореспондентом Петербурзької Академії наук (1836), першим помічником голови Київської тимчасової комісії для розбору давніх актів (1843). Лауреат Демидівської премії за працю „Обозрение русских денег и иностранной монеты, употреблявшихся в России с древнейших времен” (СПб., 1836–1841). У 50-ті роки – директор Київської контори комерційного банку.

Джерела: Allier L. // Larousse P. Grand dictionnaire universel du XIXe Siecle.– Paris, s. a. – Т. 1. – Р. 220; Теж. – Т. 9. – Р. 113; Шодуари // Энциклопедический словарь /Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1903. – Т. 78 (XXXIXa). – С. 765; Біленький Є. А. Книгозбірня житомирської родини баронів де Шодуар (XVIII–XIX ст.) як об’єкт бібліографічних та археографічних студій // Библиотечное дело и краеведение: Сборник научных трудов.– К., 2000. – Вып. 2. – С. 5–11.

Анджейовський Антон Лук’янович (Andrzejowski Antoni) (1785–1868) – природознавець, автор 15 творів і досліджень з ботаніки польською, французькою і одного російською мовами. член Московського товариства любителів садівництва.

Викладач зоології та ботаніки у Волинському лицейі (1806–1833), ад’юнкт по кафедрі зоології Київського університету св. Володимира (1834–1839), професор природничих наук Ніжинського лицейю князя Безбородка (1839–1841). Вийшов у відставку у 1841 р. в Ніжині.

Автограф-дарчий
напис А. Л.
Анджейовського

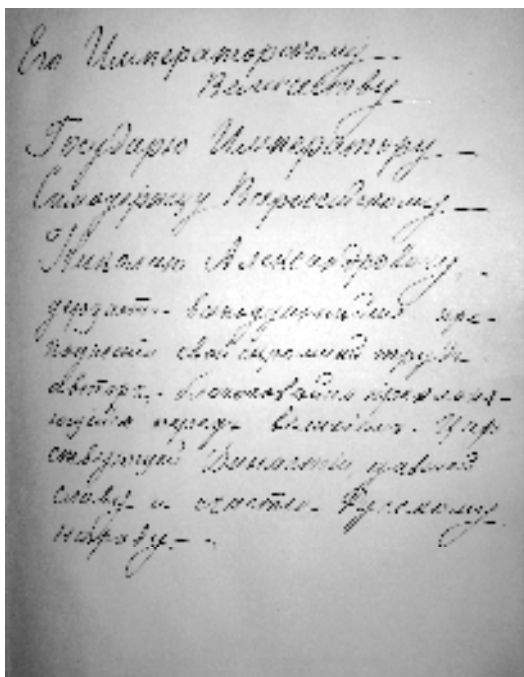
міститься на титульному аркуші книжки “Nauka wyrazów botanicznych ...” (Krzemieniec, 1825; R. 869).

Текст напису: “Do Biblioteki Lyceum Wołyńskiego ofiaruję Autor” [Бібліотеці Волинського лицейю дарує автор].

Джерела: Гимназии высших наук и лицей князя Безбородко / Изд. Гербель. – СПб., 1891. – С. 227–229; Биографический словарь профессоров и преподавателей ун – та св. Владимира, 1834–1884 /

Сост., ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 19–23, 807;
Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. –
СПб., 1890. – Т. 2 (I-a). – С. 767; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 1. – С. 44;
Анджейовський А. – до С. Шодуара. – ІР НБУВ. Ф. III, № 227210–
23063; Ф. 283, № 168.

Андріанов П.

Автограф-дарчий напис П, Андріанова на ім'я останнього російського імператора Миколи II (1868–1918) – на подарунковому ювілейному виданні „Три века под скипетром царствующего Дома Романовых” (Одесса, 1913; Р. 573).

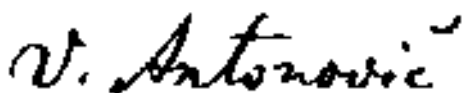
Текст напису: „Его Императорскому Величеству Государю Императору Самодержцу Всероссийскому Николаю

Александровичу, дерзает всеподданнейше преподнести свой скромный труд автор, благоговейно преклоняющийся перед величием Царствующей Династии, давшей славу и счастье Русскому народу”.

В кінці книжки іншою рукою простим олівцем зроблено напис: „Книга поступлений № 372 в апреле 1913 года из комнат Его Величества”. Книга в шкіряній оправі світло-зеленого кольору, обріз книги позолочений. На форзаці екслібрис з текстом: „Собственная Его Величества библиотека Зимнего дворца”.

Дарчий напис на ім'я російського імператора можна вважати авторським, виходячи з того, що автор не міг довірити таку важливу для нього справу комусь іншому.

Антонович Володимир Боніфатійович (1834–1908) – український історик, археолог, етнограф, археограф, громадський діяч. Літературні псевдоніми: А., А. В., В., В. А., В. Б., П. С. К., А – ич, Вл. А., Д – ис – в, П – с – к, Маринчук В., Мельник К., Низенко, Пасічник, Турист, Ткаченко М. (спільно з лівівськими народовцями-видавцями). Працював у Тимчасовій комісії для розгляду давніх актів, голова її і редактор „Архива Юго-Западной России” (з 1864), у Київському університеті св. Владимира (з 1870). Позаштатний член Імператорської археографічної комісії (1892), член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1902). Один із засновників та голова Історичного товариства Нестора-літописця.

У відділі стародруків є книжки з автографом-підписом на титульному аркуші “В. Антонович”, або “V. Antonovič”. Це такі видання:

1. Карпенко Г. Ландыш Киевской Украины в тридцати книгах стихами и прозою: Кн.1. (СПб.,1849; Р.863).
2. Пушкин А. С. Полтава / Вольный перевод на малорос. яз. Е. Гребенки. (СПб., 1836; Р. 818-а).
3. Ausführliche und wahrhaste Schilderung der saporoger Kosacken... der sich geraume Zeit um die Gegend der Wohnungen dieser Zeite aufgehalten hat. (Pappenheim in Franken, 1789; R. 1320).

4. [Castera J.]Vie de Catherine II, impératrice de Russie: T. 1. (Paris, 1797; R. 1171).
5. [Castera J.]Vie de Catherine II, impératrice de Russie: T. 2. (Paris, 1797; R. 1172).
6. [Chodykiewicz C.]De Rebus Gestis in Provincia Russiae (Berdyczovia, 1780; R. 6090).
7. Coxe W. Voyage en Pologne, Russie, Suede, Danne – tare. T.1 – 4. (Genève, 1786; R. 1161 – 1164).
8. [Czajkowski M. S. P.] Kozaczyzna w Turcyi: Dzieło w 3 cz. (Paryż, 1857; R. 5752).
9. Parny E. – D. D. [Oeuvres]: [En 3 vol.]. (Paris, 1828; R. 7217/2 – 3).
10. Pauli Z. Piesni ludu ruskiego w Gialicyi: Ч.І. (Lwow, 1839; R.738).
11. Przyłęcki Stanisław. Ukrainne sprawy. Przyczynek do dziejów polskich, tatarskich i tureckich, XVII. wieku. (Lwów, 1842; R. 731).
12. Senkowski I. Supplément a l’histoire générale des Huns, des Turks et Mogols... (St. Pétersbourg, 1824; R. 1226).

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост., ред. И. С. Иконников – К., 1884. – С. 24–27; Дорошенко Д. Володимир Антонович: Його життя й наукова та громадська діяльність. – Прага, 1942. – 167 с.; УСЭ. – К., 1978. – Т.1. – С. 211; Ульяновський В., Короткий В. Володимир Антонович: Образ на тлі епохи. – К., 1997. – 220 с.; Золота книга української еліти: Інформаційно-іміджевий альманах: У 6 т. – К., 2001. – Т. 1. – С. 242–243; ЕІУ.– К., 2003. – Т. 1. – С. 105–106; Провідники духовності в Україні / Ред. І. Ф. Курас. – К., 2003. – С. 347–348.

Антонович Дмитро Володимирович (1877–1945) – історик української культури, мистецтва і театру, громадський і політичний діяч. Літературні псевдоніми: Муха, Войналович, Шельменко. Один із засновників РУП (1900), діяч Української Центральної Ради, Міністр морських справ та Міністр мистецтв (1917–1918). З 1921 р. – в еміграції. Один із засновників Українського історико-філологічного товариства у Празі (1923), директор музею визвольної боротьби України у Празі (1925), Українського вільного університету у Відні та Празі, його ректор (1928–1930, 1937–1938).

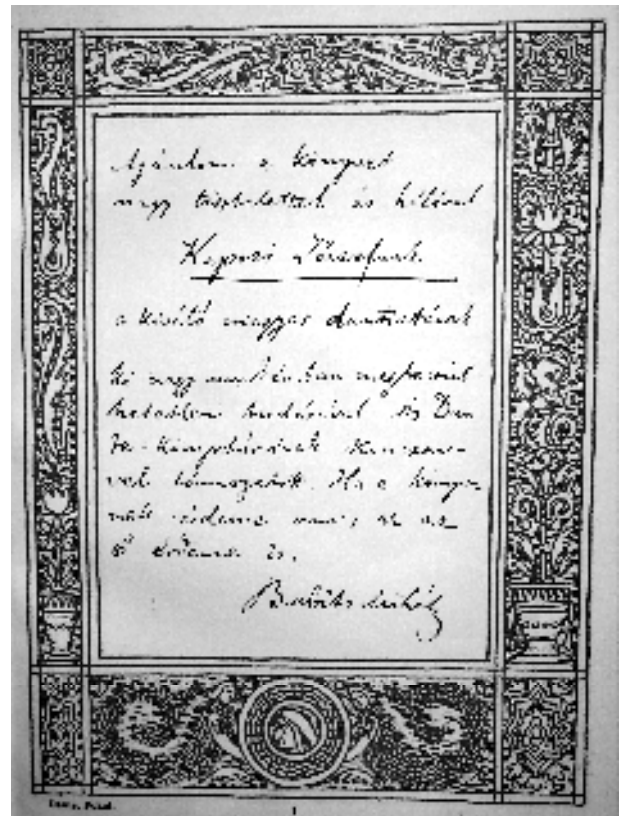
На форзаці видання О. І. Герцена „Прерванные рассказы Искандера” (Лондон, 1854; Р. 3584) автограф-підпис „Д. Антонович”, який звірено з почерком і підписом у листі Д. Антоновича до Б. Д. Грінченка, що зберігається в ІР НБУВ.

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Книга знання у 3-х т. / Під ред. І. Раковського.– Л.; Станіслав; Коломия, б.р. – С. 130–131; ЕСУ. – К., 2001. – Т. 1. – С. 581; Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Бібліогр. довідник. – К., 1998. – С. 63–65; Золота книга української еліти: Інформаційно-іміджевий альманах: У 6 т. – К., 2001. – Т. 1. – С. 244–245; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 1. – С. 106–108; Провідники духовності в Україні / Ред. І. Ф. Курас. – К., 2003. – С. 8–9; ІР НБУВ. Ф. III, № 35505.

Бабич Міхай (1883–1941) – угорський поет і письменник, перекладач, проповідник теорії „мистецтво для мистецтва” в угорській літературі. Вірші його написані під впливом декадентства, перші вийшли у 1907 р. Автор романів „Син Віргела Тімара” (1922), „Сини смерті” (1927), поеми „Книга Іони-пророка” (1941) та перекладу угорською мовою „Божественної комедії” Данте, трагедій Софокла, творів Едгара По тощо.

На угорському виданні „Божественної комедії” Данте (Budapest, 1908; R. 363), в перекладі М. Бабича, його дарчий напис угорському лікарю Юзефу Капоші.

Текст автографа: „Ajánlom e könyvet nagy tisztelettel és hálával Kaposi Jozsefnek a kiváló magyar dantistának ki nagy munkámban megbecsülhetetlen tudásával és Dante-könyvbárának kincsesvel tónnogatott. Ha e könyvnek érdeme

van, az ar ő érdeme is. Babits Mihály” [З великою шаною і щирою вдячністю присвячую книгу Юзефу Капоші, найкращому угорському дантисту, великому ерудиту і бібліофілу, шанувальнику Данте. Якщо книга заслуговує похвали, то заслуговуватиме і ціни. Бабич Міхай].

Переведений М. Бабичем твір Данте вийшов у стилізованій під старовину оправі у телячій необробленій шкірі, яка зав’язується тасьмою з правого боку, що сприяє гарному

збереженню книжки. З внутрішнього боку обкладинки екслібрис з зображенням палацу з вежами і напис "Könve", трохи нижче "Zádor", а також малесенька печатка з текстом: „Gottermayer Budapest”.

Джерела: Бабич М. // БСЭ. – М., 1950. – Т. 4. – С. 7; Бабич М. // УЛЕ. – К., 1988. – С. 105.

Багалій Дмитро Іванович (1857–1932) – український історик і громадський діяч, професор і ректор Харківського університету (1906–1910). Разом з В. І. Вернадським і А. Ю. Кримським очолив роботу зі створення УАН, академік УАН (з 1919), перший віцепрезидент УАН і перший голова історико-філологічного відділення УАН. Організатор Науково-дослідного інституту історії української культури ім. академіка Д. І. Багалія, директор Науково-дослідного інституту з вивчення життя та творчості Т. Шевченка (1926).

Що книга стипендіата

Дм Багалей

Автограф-власноручний напис з підписом Д. І. Багалія міститься на форзаці книжки І. Беляєва „История Полотска, или северо-

западной Руси, от древнейших времен до Люблинской Унии” (М.,1872; Р. 6532).

Текст автографа: „Из книг стипендиата Дм. Багалей”. На титульному аркуші ще один автограф-підпис „Д. Багалей”.

Наступним власником книжки стала бібліотека Науково-дослідчої кафедри історії української культури ім. академіка Д. І. Багалія. Крім того, на титульному аркуші штамп книжкового

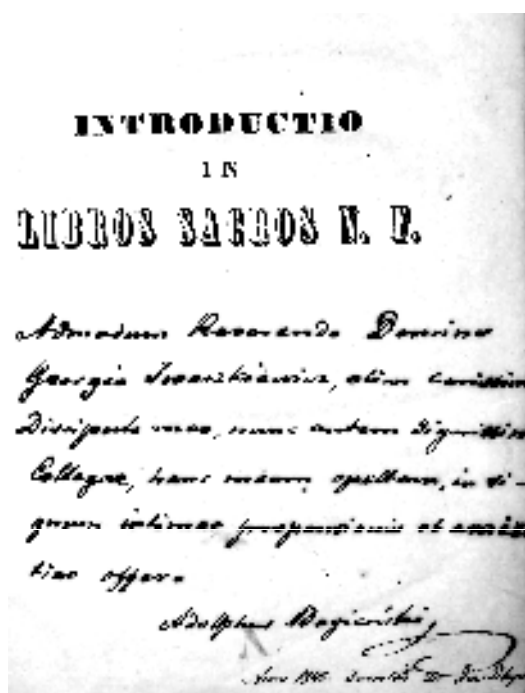
магазину Степана Івановича Літова. Почерк Д. І. Багалія звірено з його листами до В. С. Іконникова, які зберігаються в ІР НБУВ.

Джерела: Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой, И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 21; УСЭ. – К., 1978. – Т. 1. – С. 323; ЕУ. – Л., 1993. – С. 80; З іменем св. Володимира: Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників: У 2 кн. :Кн. 2 / Упоряд. В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1994. – С. 399; Видатні вчені Національної Академії наук: Особові архівні та рукописні фонди академіків і членів-кореспондентів у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (1918–1998). – К., 1998. – С. 17–20; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 1. – С. 159–161; ІР НБУВ. Ф. III, № 47522–47527.

Багинський Адольф (Bagieński Adolf) (1811–?) – професор Санкт-Петербурзької духовної академії та Віленської римсько-католицької духовної академії, автор “Hermeneutica biblica” (1840) та “Introductio in libr. N. Testamenti” (1844).

В книжці “Introductio historico – critica in libros sacros N. T.” (Vilnae, 1844; R. 551), автором якої є сам А. Багинський, дарчий напис автора латинською мовою.

Текст автографа: “Admodum Reverendo Domino Georgio Iwaszkiewicz, olim carissimi Discipulo

meo, nunc autem dignissimi Collegae, nunc meam opellam, in Signum intimae proponsionis et amicitiae offera Adolphus Bagieński. Anno 1845. Decembris 30 die [Petropoli]” [Шановному Георгію Івашкевичу, колишньому дорогому моєму учневі, а тепер ще й найдостойнішому колезі дарує цей невеликий твір на знак щирої прихильності й дружби Адольф Багинський. 30 грудня 1845 р. Петербург]. На форзаці ще один напис: “Ex dono E[xcelsi]l[len]t[isim]i a R[e]v[erend]isim]i Ep[iscop]i Iwaszkiewicz AD 1876” [Із дарів високопреосвященного єпископа Івашкевича 1876 р.].

Адресат автографа ксьондз, у подальшому єпископ, Георгій Івашкевич, промови якого надруковані у 1855 і 1856 рр. у Петербурзі та Вільно. В книжці є також штамп бібліотеки Санкт-Петербурзької Римсько-католицької духовної академії.

Джерела: Iwaszkiewicz J. // Estreicher K. Bibliografia Polsky. XIX. Stolecia. T. 2. – Kraków, 1874. – P. 175; Bagieński A. // S. Orgelbranda Encyklopedia Powszechna. T. 2. – Warszawa, 1898. – P. 39.

Балика Дмитро Андрійович (1894–1971) – український та російський бібліотекознавець і бібліограф. Закінчив Петроградський політехнічний інститут (1916) і Томський університет (1920). Працював бібліотекарем в Уфимській губернії. У Томську організував музей бібліотекознавства, обґрунтував теорію бібліологічної педагогіки. В Києві на бібліотечних посадах з 1921 р., співробітник УНІКу та журналу “Бібліологічні вісті” (1927–1930). На початку 1930 р. – переїхав у м. Горький. Один із засновників Горьківської обласної бібліотеки. Автор багатьох книгознавчих праць.

Редкий екземпляр

На дом не выдавать
Д. Балька

Автограф Д. А.
Балики в книжці К.
Павлова
“Стихотворения”
(М., 1863; Р. 286).

Текст напису: „Редкий екземпляр. На дом не выдавать. Д. Балька”.

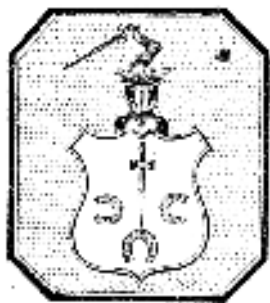
Ще один напис його рукою на титульному аркуші: “Библиотека имени М. Коцюбинского. Киев. 1922 г.”

Джерела: Книговедение: Энциклопедический словарь. – М., 1981. – С. 29; Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, 1918–1941. – К., 1998. – С. 106, 111, 206, 208, 210, 214–216, 218, 220–222, 224, 225, 227–231, 233; УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 118; Голобуцький П. В. Українське книгознавство 20-х років // Бібліотечний вісник. – 1994. – № 5/6. – С. 38–40; ЕСУ. – Т. 2. – С. 162.

Бжозовський Карл (Brzozowski Karol) (1821–?) – польський письменник і поет, автор багатьох поем, оповідань, драм і перекладів із Шиллера, Гюго, Гафіза, Гундуліча, Уланда та ін. Закінчив Інститут лісівництва і сільського господарства в Маримоні, поблизу Варшави. У 1842 р. виїхав за кордон. Служив інженером у турецькому війську, з яким побував у Курдистані, Болгарії, Сирії. У 1883 р. переїхав до Львова, служив у Дрогобичі. Писав етнографічні й економічні статті в „Dzienniku literackim”.

Карл Бжозовський

Автограф-підпис „Karol Brzozowski” знаходиться на титульному аркуші видання П. Скарги „Kazania seymowe X. Piotra Skargi S. J. w obecności Zygmunta III miane” (Warszawa, 1792; R. 1314). На форзаці наліпка з зображенням родового герба Бжозовських.

Джерела: Korona Polska przy złotej wolności ... – Lwów, [1728]. – S. 63–66. – *Belina Herb.* – S. 64;. *Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.*– СПб., 1891. – Т. 8 (IV-a). – С. 665; S. Orgelbranda. *Encyklopedja Powszechna.*– Warszawa, 1898. – Т. 3. – Р. 158.

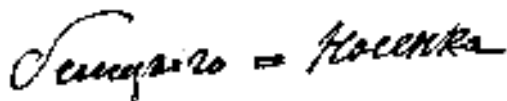
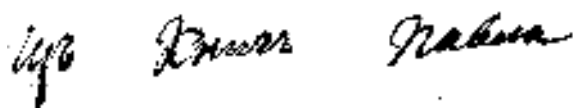
Биковський Левко Устинович (1895–1992) – український книгознавець, бібліограф і бібліотекознавець, історик, член Наукового товариства імені Т. Шевченка і низки українських наукових установ та осередків у Німеччині і США. З 1921 р. – в еміграції. Кореспондент УНІКу (1923 – 1928).

Автограф-підпис Л. А. Биковського міститься на титульному аркуші видання Григорія Ільковича „Галицькіі приповедки и загадки” (Відень, 1841; Р. 220).

Підпис Л. Биковського звірено з його підписами у листах до директора ВБУ С. Постернака від 3 серпня 1923 р. та до видавництва УНІКу від 14 грудня 1926 р. з Подєбрад, які зберігаються в ІР НБУВ. Автограф Л. Биковського заштриховано наступним власником (див. „Закревський М.”).

Джерела: ЕУ. – Л., 1993. – Т.1. – С. 122; Козакова Н. В. Левко Устинович Биковський (1895–1992): Біобібліогр. нарис. – К., 1996. – 62 с.; ЕСУ. – К., 2003. – Т. 1. – С. 252–253; ІР НБУВ. Ф. 52, № 349; Ф. 47, № 90, арк. 8–15.

Білецький-Носенко Павло Павлович (1774–1856) – український письменник, педагог, мовознавець, поміщик, з дворянської родини. Закінчив Шляхетський сухопутний кадетський корпус у Петербурзі (у 1793), служив у війську. У 1798 р. вийшов у відставку. Жив в селі Лопанці біля Прилук. Займався педагогічною, літературною, науковою діяльністю. Член Наукового товариства при Харківському університеті (1817), Товариства любителів російської словесності при Московському університеті. За життя не був відомий. Написав великий роман „Зиновій Богдан Хмельницький”, який зберігається у рукопису. Автор „Словника малоросійської або південно-східної російської мови”, праць з літератури, лінгвістики, медицини, сільського господарства тощо.

Автограф П. П.
Білецького-Носенка
міститься на титулі третьої
частини книжки І.
Котляревського „Енеида”

(СПб., 1808; Р. 1035).

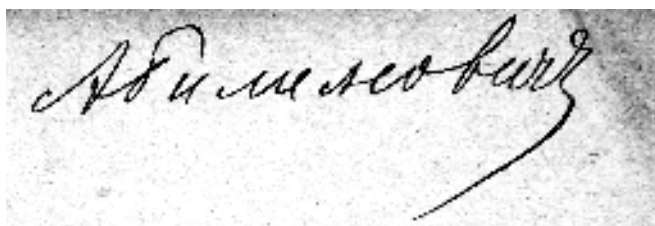
Текст напису: „Из книг Павла Белецкого-Носенка”. Нижче під вихідними даними напис: “Ціна 3 руб. 80 коп.”.

На форзаці – ще напис, зроблений ним же: „На немецком языке подобная Енеида сочинена Алоисом Блюмауером под

заглавиєм: [Virgiles Aeneis traverstiert], von Aloys Blumauer (geb. 1755- starb. 1797). На голландском языке писал подобную Енеиду Фокемброк, подражая Скаррону. По русски переделал Осипов. По французски Скаррон”.

Джерела: Известия о трудах П. П. Белецкого-Носенко // Москвитянин. – 1855. – Т. 2. – №8, кн. 2 (апрель). – С. 132; Блюмауер А. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Блокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – Т. 7 (IV). – С. 107; Маслов В. И. Неизданный роман П. П. Белецкого-Носенко “Зиновий Богдан Хмельницкий (1829)” // Науч. зап. Киев. ун – та. – Т. 13, вып. 2. – (Зб. філол. фак. – 1954. – №. 6. – С. 121–140); Нудьга Г. А. Павло Білецький-Носенко // Нудьга Г. А. Бурлеск и травестія в українській поезії першої половини ХІХ ст. – К., 1959. – С. 572–575; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник: Т. 2. – К., 1963. – С. 49–50; УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 179–180; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 47–48; Провідники духовності в Україні / За ред. І. Ф. Кураса. – К., 2003. – С. 175–176.

Білімович Олександр Дмитрович (1878–1963) – економіст, публіцист, професор Київського університету св. Володимира (з 1904), доктор політичної економії і статистики, автор багатьох фахових праць, співробітник журналу „Киевлянин”. Під час воєнних дій 1918–1920 рр. керував Управлінням землеробства і землевпорядкування „Особливої наради” в уряді А. Денікіна. 1920 р. – емігрував до Югославії. Працював у Люблянському, Мюнхенському, Каліфорнійському університетах.

На титульному аркуші прижиттєвого видання В. І. Леніна „Экономические этюды и статьи” (СПб., 1899

Р. 3104) – власницький підпис „А. Билимович”, зроблений олівцем, а також численні помітки, підкреслення на сторінках книги.

В колекції рідкісних видань є ще книжки з його підписом:

1. Грейлих Г. За 100 лет: Буржуазная революция и освободительная борьба рабочего класса: Речь в Берне в 1895 г. – Б. м., б. г. (Р. 3667).

2. Гэд Ж. Коллективизм перед судом буржуа (Урок профессору) / Пер. с фр. В. Берга. – СПб., 1906. (Р. 3539).

3. Крестьянство и социал-демократия: Вып. 1. – М., 1906. (Р.4107).

4. Мартов Л. Пролетарская борьба в России / Пред. П. Аксельрода. – 2-ое изд. – СПб., б. г. (Р. 4421).

5. Наш Остзейский вопрос. – Leipzig, s.a. (Р. 4536).

6. Роланд-Гольст Г. Всеобщая стачка и социал-демократия / Пред. К. Каутского. – СПб., 1906. (Р. 4893).

7. Щербачев Г. Д. Настоящее положение России. – Берлин, 1882. (Р. 5427).

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Книга знання в 3-х т. / Під ред. І. Раковського. – Л.; Станіслав; Коломия, б.р. – Т. 1. – С. 315; 50 років ЦНБ АН УРСР: Матеріали ювілейної конференції. – К., 1974. – С. 19; Alma mater: Університет св. Володимира напередодні та в добу української революції 1917–1920: Документи, матеріали, спогади: У 3-х кн.: Кн. 2. Ун – т св. Володимира за доби Української Центральної ради та гетьманату

Павла Скоропадського. – К., 2001. – С. 180, 381; ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 798.

Бодуен де Куртене Ян (Іван Олександрович) (Baudouin de Courtenay) (1845–1929) – російський і польський мовознавець, член Польської академії знань (1887), член-кореспондент Петербурзької академії наук (1897). Працював професором Казанського (1875–1883), Дерптського (тепер Тартуського) (1883–1893), Краківського (1893–1900), Петербурзького (1900–1918), Варшавського університетів (з 1918). Засновник т. з. Казанської лінгвістичної школи. Відредагував та доповнив третє видання „Толкового словаря живого великого русского языка” (1903–1909) та четвертого видання (1912–1914) В. Даля.

*Во дявалъ гдѣ быжало удѣленіе оубъ автору
22 октября 1870*

Автограф-
дарчий напис Я.
Бодуена де Куртене

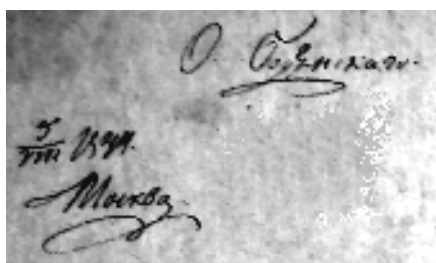
– на примірнику його праці “О древне-польском языке до XIV–го столетия” (Лейпциг, 1870; Р.11).

Текст напису: “[...] в знак глубокого уважения от автора 22 октября 1870”. Верхній рядок дарчого напису зрізано при виготовленні нової оправы.

Тут же є напис олівцем: “Бібл. Кост. 315”, а на звороті титульного аркуша – книжковий знак бібліотеки М. І. Костомарова з текстом: “Из библиотеки Николая Ивановича Костомарова, пожертвованной университету св. Владимира Алиной Леонтьевной Костомаровой, № 315”. Таким чином зрозуміло, що книга підписана і подарована українському та російському історику, письменнику, громадському діячу М. І. Костомарову (1817–1885).

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – Т. 7 (IV). – С. 222; Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. Санкт-Петербургского университета за истекшую третью четверть века его существования, 1869–1894: Т. 1. – СПб., 1896. – С. 69–75; УЛЕ.– К., 1988. – Т. 1. – С. 203 – 204; ЕУ. – Л., 1993. – Т.1. – С. 148; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 50; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 1.– С. 322; ЕСУ. – К., 2004. – Т. 3. – С. 167 – 168;

Бодяньський Осип Максимович (1808–1877) – український і російський філолог, історик, письменник і перекладач. Секретар Московського товариства історії і старожитностей російських і редактор “Чтений Московского общества истории и древностей российских”. Друкувався під псевдонімами: Запорожець, І. Мастак, І. Материнка, А. Бода-Варвинець та ін.

Автограф-підпис О. М. Бодяньського з датою в книжці А. Павловського “Грамматика малороссийского наречия или грамматическое показание существенных отличий” (СПб., 1818; Р. 1512).

Текст автографа: “О. Бодянского. 5 VIII 1844. Москва”. В цій же книжці автограф попереднього власника Ф. Карчинського та екслібрис Василя Степаненка.

Автограф-підпис О. М. Бодяньського також у другій частині “Истории Малороссии” М. Маркевича (М., 1842; Р. 1627) та у “Рассказах пирятинца” Е. Гребенки (СПб., 1837; Р. 5777). У останньому виданні ще й власницький напис: “Бодянского”.

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. Московского университета, за истёкшее столетие со дня учреждения января 12 1755 года по день столетнего юбилея января 12-го 1855 г.: Ч. 1. – М., 1855. – С. 92–95; Пыпин А. Н. Некролог О. М. Бодянского // ВЕ. – 1877. – № 10. – С. 899–904; Языков Д. Иосиф Максимович Бодянский. (Некролог) // Древняя и новая Россия. – 1878. – Т. 1. – № 1. – С. 93–94; Петров Н. И. Очерки истории украинской литературы XIX столетия. – К., 1884. – С. 3, 6, 8, 11, 13–14, 16, 174, 177, 183–188, 214; Павловский И. Ф. Осип Максимович Бодянский в его дневнике 1849–1850 // РС. – 1888. – № 11. – С. 395–416; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – Т. 4. – С. 223–224; Словарь членов Общества любителей российской словесности при Московском университете, 1811–1911. – М., 1911. – С. 36–37; Кондрашов Н. Осип Максимович Бодянский. – М., 1956. – 87 с.; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – К., 1963. – Т. 2. – С. 60–74; ЕУ. – Л., 1992. – Т. 1. – С. 148; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література XIX ст: Довідник. – К., 2000. – С. 27–28; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 50–51; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 1. – С. 322; УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 204.

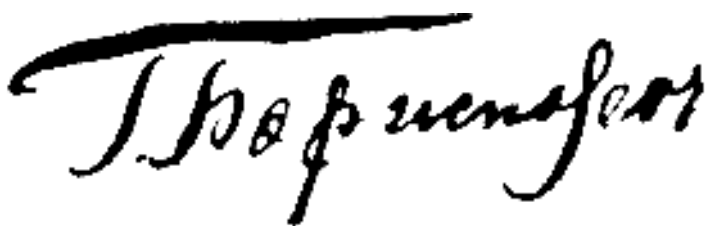
Бондар Борис Григорович.

*Примірнику
Дмитра Івановича
Бібілюка
в Київській
бібліотеці
25 вересня 1986 г.
Бондар Борис Григорович*

У примірнику твору І. В. Гете
„Faust. Theil 1.” (Berlin, 1887; R.
6039) – автограф Б. Г. Бондаря.

Текст дарчого напису: „Преподношу Центральной научной библиотеке АН УССР в качестве дара Бондарь Борис Григорьевич. 25 сентября 1966 г.”.

Борисполець (Боришполець) Григорій Михайлович (1898–1954) – український радянський вчений і педагог. Закінчив Вінницький Вищий Учительський інститут (1918). Працював в Жаботині, Острі, Гоголеві, Білій Церкві на посадах вчителя, завідуючого початкової школи, повітового інструктора Наросвіти. З 1927 р. – лектор та помічник директора педтехнікума в м. Біла Церква. Наукову діяльність почав з 1930 р., поєднуючи її з педагогічною діяльністю у вищій школі. Останні роки працював у Науково-дослідному інституті педагогіки УРСР. Автор понад 30 наукових праць з питань історії педагогіки, методичної роботи, підвищення кваліфікації учителів.

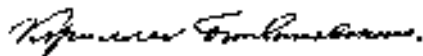
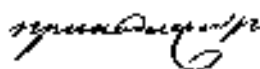
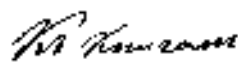
Автограф-підпис Г. М. Бориспольця знаходиться на книжці І. Нечуя-Левицького „Грамматика

Украинского языка. Ч.1. Этимология” (К., 1913; Р. 3115-а). Підпис „Г. Борисполець” звірено з підписом у документах його особистої справи, яка зберігається в ЦДАВОВУ України. Книжка, на титульному аркуші якої міститься власницький автограф, є підручником для нижчих класів гімназій та для двокласних і трьохкласних народних шкіл, що відповідає роду занять Г. Бориспольця на вчительських посадах і підтверджує факт

вивчення ним самим української мови з 1918 р., про що йдеться в архівних документах.

Джерела: УРЕ. – К., 1960. – Т. 22. – С. 47; ЦДАВОВУ України. Ф. 166, оп.12, од. зб. 759, арк.1.

Ботвиновський Кирило (1799–?) – священник. Закінчив Києво-Могилянську академію (1816). Служив економом у Митрополичому домі при митрополиті Євгенії Болховітінові, пізніше – учитель Колегії Павла Галагана.

Автограф-
власницький напис К.

Ботвиновського на титульному аркуші примірника п'ятого видання “Киевского синопсиса или краткого собрания от различных летописцев о начале славенороссийского народа” (К., 1836; Р. 211).

Текст напису: “К книгам принадлежит священника Кирилла Ботвиновского“. На книжці також присутній ярлик бібліотеки Колегії Павла Галагана.

Джерела: [Ботвиновський К.] Мучитель. Сиротская доля: [вірші] // Маяк. – 1845. – Т. 24. – Кн. 48. – № 12. – С. 29–30; [Ботвиновський К.] // Акты и документы по истории Киевской академии / Пред. и прим. Н. И. Петрова. – Отд. II, т. 4. – К., 1907. – С. 220, 284, 363, 552.

Бродський Давид Петрович (1855–?) – історик, позаштатний постійний співробітник (1924–1925), штатний

співробітник (1927–1928) Жидівської Історично-археологічної комісії під головуванням А. Ю. Кримського.

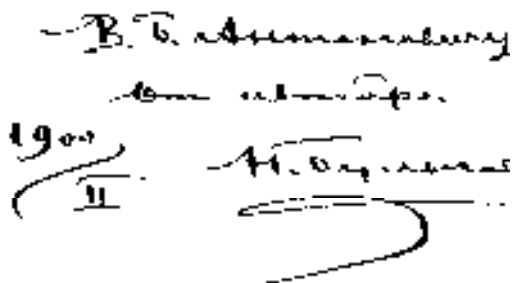

1905; Р. 3481).

Автограф-підпис „Д. Бродський” знаходиться в книжці В. Владимірова „Марія Спиридонова” (М.,

Джерела: Особовий склад Всеукраїнської Академії наук на 1 квітня 1928 р. // Звідомлення Всеукраїнської Академії у Києві за 1927 р. – К., 1928. – С. 114; Історія Національної Академії наук України (1924–1928): Документи і матеріали. – К., 1998. – С. 606; Архів відділу рукопису ВБУ ВУАН, оп. 1, од. зб. 40, арк. 113.

Буличов М. І. (?–?).

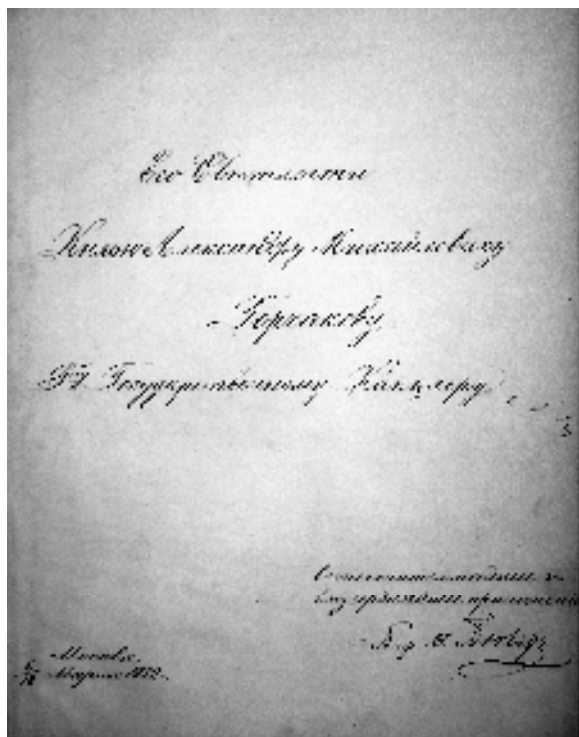

Автографи-дарчі написи М. І. Буличова залишені на обкладинках написаних ним праць “Журнал раскопок 1898 г. по берегам Оки” (М., 1899) та “Журнал раскопок по части

водораздела верхних притоков Волги и Днепра” (М., 1899), які зберігаються за шифром Р. 1065 (к. 1–2).

Текст написів: “В. Б. Антоновичу от автора Н. Булычов. 1900 / II.”

Бюлер Федір Андрійович (1821–1896), барон – директор Московського Головного архіву Міністерства закордонних справ (з 1873), почесний член Російської Академії наук, член Археографічної комісії, публіцист.

Автограф-підпис Ф. А. Бюлера у вигляді підпису після дарчого напису знаходиться на форзаці подарункового видання Комісії друківаних державих грамот і договорів при Московському Головному архіві Міністерства закордонних справ “Снимки древних русских печатей государственных, царских, областных, городских, присутственных мест и частных лиц. Вып. 1” (М., 1880; Р. 624).

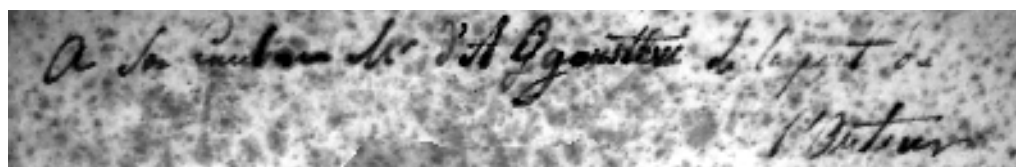
Текст напису: “Его Светлости Князю Александру Михайловичу Горчакову Г^{ну} Государственному Канцлеру всеподданнейшее и всеусерднейшее приношение. Бар. Ф. Бюлер [підпис]. Москва. 6/18 Марта 1882 г.”

Адресат дарчого напису – міністр закордонних справ Росії князь Горчаков Олександр Михайловича (1798–1883).

Джерела: Бюлер Ф. А. // Энциклопедический словарь / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – Т. 9 (V). – С. 287; Большая энциклопедия: Словарь общедоступных сведений по всем отраслям знания / Под ред. С. Н. Южакова. – СПб., 1901. – Т. 4. – С. 259; Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой, И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 56–57.

Ваксель Лев Савелович (1776–1816) – інженер-полковник, член-кореспондент Санкт-Петербурзької академії наук, вивчав в Англії питання транспорту. Автор книги „Изображения разных памятников древности, найденных на берегах Черного моря, снятые с подлинников в 1797 и 1798 годах”(СПб., 1801), котра вийшла у розширеному варіанті французькою і німецькою мовами у 1803 р. у Берліні. В 1805 році він надрукував ще й „Описание чугунной дороги, учрежденной в государстве Суррей, в Англии в 1802 г., изобретенной для удобнейшего и легчайшего перевоза разных грузов и тяжестей лошадьми”.

Автограф-дарчий напис Л. С. Вакселя знаходиться на титульному аркуші названого вище першим його видання

французькою мовою „Recueil de quelques antiquités trouvés sur les bords de la Mer Noire appartenans a l’Empire de Russie. Dessinées d’après les originaux en 1797 et 1798 avec une carte géographique ancienne du pays ou antiquités furent decouveriés” (Berlin, 1805; R. 949). Це дарчий напис на ім’я Айгустова (N. Aúgostow), автограф-підпис якого “N. Aúgostow” також присутній на звороті фронтисписа як і автограф „В. Антонович”.

Текст автографа: „A Son [] M^r d’Aúgoustow de la part de l’Autéur” [Місьє Айгустову від автора].

Джерела: Герб роду Вакселей // Общий Гербовник дворянских родов Всероссийския Империи, начатый в 1797^м году: Ч. 1. – СПб., 1798. – №111; Ваксель Л. С. // Большая энциклопедия: Словарь общедоступных сведений по всем

отраслям знания / Под ред. С. Н. Южакова и П. Н. Милюкова. – СПб., 1901. – С. 314.

Вермішев, Олександр Олександрович (1879–1919) – професійний революціонер, юрист за фахом, поет, публіцист, драматург, художник. Друкувався під псевдонімами: Вер. Ал.; Вер-в Ал.; Вер-ев Ал.; С. А.; Савицький А.; Савицький Ал.; Савицький Олександр; С-к; Сашок; Н. Р. [народний робочий]; Гражданин Н. Р.; N.; Novus; S.; S. W.; Sa-ve; W. Закінчив гімназію у Баку (1902). Навчався у Санкт-Петербурзькому університеті (1902–1904). Закінчив Юр'євський університет (1910). Учасник трьох революцій і громадянської війни. Член РСДРП з 1903 р. Після революції 1917 р. працював у Комісаріаті праці і продовольства, членом Центральної карної слідчої комісії, начальником Транспортного відділу Петрокомуні, секретарем Ради робочих і солдатських депутатів Петроградського району, уповноваженим ЦК РКП(б) при Донському Комітеті РКП(б), комендантом станції Миллерово, комісаром окремого запасного батальйону XIII армії Південного фронту, спеціальним кореспондентом РОСТА. У серпні 1919 р. загинув від рук білогвардійців. Автор віршів пісень, памфлетів, та двадцяти п'єс, найцікавіша з яких “Красная правда” була схвалена М. Горьким, О. Луначарським, Д. Бедним, О. Вишневським і В. Леніним. Автор першої віршованої “Присяги красноармейца” (1919).

В НБУВ зберігається його архів (Ф. 118, 10 од. зб.).

*Богдану Кудену Сашку
на пам'ять від Олександра*

30/1 1908

Автограф-дарчий
напис О. О. Вермішева
міститься на

титульному аркуші його твору “За правдой! Драматический этюд в шести картинах” (СПб., 1908; Р. 3465).

Текст напису: “Дорогому кузену Саше на память от Автора. 30/I 1908 г.”. На корінці книжки ініціали власника: “А. П.”.

Адресат автографа двоюрідний брат О. О. Вермішева і близький друг його юності Олександр Патваканов.

Джерела: [Вермішев О. О.] // Памятник борцам пролетарской революции, погибшим в 1917–1921 гг. / Сост. Л. Лежава, Г. Русаков. – 3-е изд. – М.; Л., 1925. – С. 119; Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов русских писателей, учёных и общественных деятелей. – М., 1958. – Т. 3. – С. 334; М., 1960. – Т. 4. – С. 102; Тамашин Л. Автор «Красной правды» // Вопросы литературы. – 1959. – № 11. – С. 186–191; Осипов Г. Под тремя именами // Дружба народов. – 1969. – № 9. – С. 232–241; [Вермішев О. О.] // История русской советской литературы / Ред. П. С. Выходцев. – 3-е изд., доп. – М., 1978. – С. 59; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник/ НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 73; [Патваканов О.] // Лист Вермішева О. О. Визирю М. П. від 2 лют. 1966 р. – ІР НБУВ. Ф. 118. № 10, арк. 1, оборот.

Владимирський-Буданов Михайло Флегонтович (1838–1916) – історик права, член-кореспондент Петербурзької академії наук (з 1903). Закінчив Київський університет (1864). З 1864 – професор історії російського права Київського університету св. Володимира. З 1882 – головний редактор Київської Тимчасової комісії для розгляду давніх актів. Автор праць: „Обзор истории российского права” (К., 1886), „История университета Св. Владимира: Т. 1” (К., 1884) та ін.

У відділі стародруків та рідкісних видань зберігається одна з перших друкованих праць М. Ф. Владимирського-Буданова, яку у 1867 р. упорядкував і видав учитель географії Володимирської Київської Військової гімназії А. Редров. Це курс лекцій з географії під назвою „Руководство к изучению русской земли и ея народонаселения. Ч. 1–2” (К., 1867; Р. 509). Книжка належала самому авторові, на що вказує

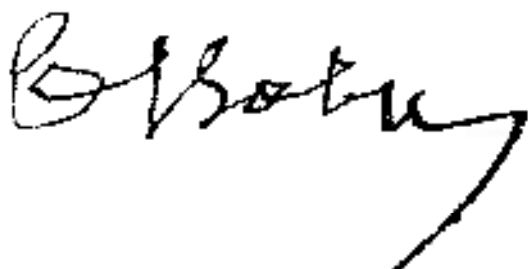
екслібрис-печатка ”Б. У. св. Вл. Библиот. Влад.-Буданова, № 1247”.

Даний примірник став фундаментом для підготовки нової, задуманої автором у 1885 р. книги „Русские земли: Учебник географії России”. Такі припущення дозволяють зробити численні помітки та доповнення до тексту у виданні 1867 р., виправлений титульний аркуш та вкладений новий, з назвою „Русские земли”, а також намальовані вклеєні мапи між сторінками 66 і 67. Всі помітки та доповнення до тексту зроблені Владимирським-Будановим, почерк якого звірено з його листами до Тимофія Дмитровича Флоринського, доцента славянської філології Київського університету св. Володимира, які зберігаються у ІР НБУВ. Напевно, задумане не здійснилося, тому що підручник географії „Русские земли” не значиться серед друкованих праць М. Ф. Владимирського-Буданова.

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. университета св. Владимира (1834–1884) /

Сост., ред. В. С. Иконников – К., 1884. – С. 111–117; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Нефрон.– СПб., 1892. – Т. 12 (VI-a). – С. 636–637; Яковкин И. Н. М. Ф. Владимирский-Буданов: Некролог // ЖМНП. – 1916. – Ч. 66. – С. 35–48; УРЕ. – К., 1978. – Т. 2. – С. 334; ЕУ. – Л., 1993. – С. 292; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник. – К., 2002. – С. 77–80; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 1. – С. 587; Владимирський-Буданов М. Ф. – Флоринському Т. Д. Листи [від 17 черв. 1881 р. та 21 січ. 1889 р]. – ІР НБУВ. Ф. III, № 19686–19687.

Вовк Федір Кіндратович (1847–1918) – український етнограф, антрополог, археолог. Літературні псевдоніми і криптоніми: Ф. Новостроєнський, Яструбець, Ф. Кондратович, Сірко, Лукулеску, Новостренко, Ф. Сірко, Н., Th. Volkov, Т. Вовк, Theodore Volkow, С – о, S – о, С – ого, Х. В., В., Хв. В – к, Ф. В – ч, Хв. В. Вчився у Ніжинському ліцеї, Новоросійському та Київському університетах. Учасник Київської Громади. 1879 – 1905 рр. – в еміграції в Парижі. Одержав ступінь доктора природничих наук. 1905 р. повернувся в Росію до Петербургу. Президент Російського антропологічного товариства. Автор багатьох праць з української антропології і етнографії. Один із перших дослідників археологічних пам'яток на терені України.

В колекції рідкісних видань відділу знайдено лише два автографи

Ф. Вовка:

1. На обкладинці книги М. Драгоманова “Опыт украинской политико-социальной программы: Свод и объяснения ” (Женева,

1884; Р. 3778) підпис “Ф. Вовк”. Там же екслібрис з текстом: “ Ex Libris Th.Vovk” і з зображенням вовка в окулярах, який читає книгу.

2. На титульному аркуші і на форзаці примірника видання абата Десфонтена “Histoire des revolutions de Pologne: T.1” (Amsterdam, 1735; Р. 6070) автограф-підпис та штамп книгозбірні Музею антропології та етнографії імені проф. Хв. Вовка.

Джерела: Грушевський М. Пам’яті Федора Вовка // Україна. – 1918. – Кн. 1/2. – С. 5–10; Стебницький П. Спомини про Хв. Вовка // Наше минуле. – 1918. – № 2. – С. 143–148; Хв. Вовк: Некролог // Наше минуле. – 1918. – № 2. – С. 141–143; Стельмах Г., Приходько М. Ф. К. Вовк // Укр. іст. журнал. – 1967. – № 3. – С. 123–125; УРЕ. – К., 1978. – Т. 2. – С. 339–340; УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 340; ЕУ. – Л., 1993. – С. 294–295; Видатний антрополог Федір Вовк // Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: У 2 ч.: Ч. 2. – К., 1995. – С. 72–81; Денисюк С. Вовк Федір // Українська література у портретах і довідках. – К., 2000. – С. 48–49; Провідники духовності в Україні / Ред. І. Ф. Курас. – К., 2003. – С. 376–377; Золота книга української еліти: Інформаційно-іміджевий альманах: У 6 т. – К., 2001. – Т. 1. – С. 388–389; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 1. – С. 589.

Вознесенський, Олександр Миколайович (1879–?) – поет і драматург.

Автограф-дарчий напис О. М. Вознесенського на форзаці його збірки віршів “Путь Агасфера: Первая книга стихов / С пред. Л. Андреева ” (СПб., 1914; Р. 364).

Текст напису: “Чуткою душою и чутковому перу Григорія Вильгельмовича Шварца с сердечною любовью Ал. Вознесенский”.

В книгу вплетено конверт з текстом-адресою одержувача і відправника бандеролі: “Киев. Бибиковский 5. Редакция “Южной копейки”, Григорию Вильгельмовичу Шварцу от Ал. Вознесенского. СПб., Казанская пл.1, кв.17”.

Адресат автографа – Григорій Вільгельмович Шварц (?–1926) – юрист, драматург, журналіст і видавець (1906–1907), редактор газети “Южная копейка” (1912–1915). Мав прекрасну бібліотеку, книжки якої помічені екслібрисом, а корінці книг – ініціалами “Г. Ш.”.

Джерело: Вознесенський А. Н. // Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов русских писателей, учёных и общественных деятелей. – М., 1960. – Т. 4. – С. 110.

Ганка (Нанка) Вацлав (1791–1861) – чеський філолог, поет, громадський діяч. Автор граматик слов'янських мов – чеської, польської, російської. Переклав „Слово о полку Ігоревім” (1820) та українські народні пісні. Видавав пам'ятки старочеської поезії. Член-кореспондент Петербурзької АН, почесний доктор Віленського та Харківського університетів.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Hanka', written over a horizontal line.

Автограф-власницький підпис „Нанка” міститься на титульному аркуші другого алігата видання патріотичних поем і віршів „Rukopis Kralodworský”. (W Praze, 1835; R. 6519).

Почерк звірено з листами 1847 р. Вацлава Ганки до Платона Якимовича Лукашевича, які зберігаються в ІР НБУВ. Всі листи підписано словом „Вацлав” з характерним розчерком пера таким, як при слові „Нанка”.

Джерела: S. Orgelbranda Encyklopedja Powszechna. – Warszawa, 1900. – Т. 6. – Р. 508; УРЕ. – К., 1978. – Т. 2. – С. 478; Листи В. Ганки до П. Лукашевича, 1847 р. – ІР НБУВ. Ф. III, № 11150–11151.

Герланд Георг-Йозеф (1833–?) – німецький лінгвіст, етнограф і географ, автор великих праць з лінгвістики, професор Страсбурзького університету.

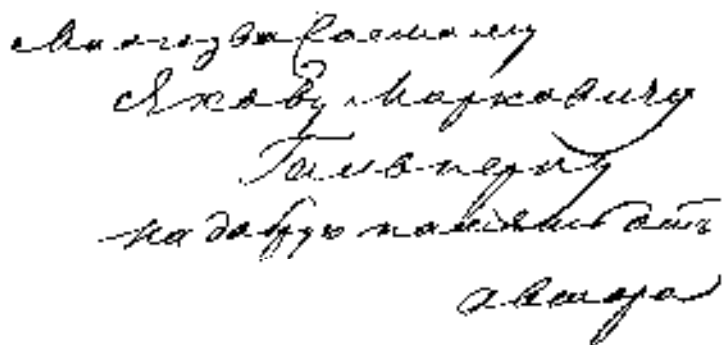
A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'G. J. Gerland', written over a horizontal line.

В книзі „Eloge de l'Enfer: Ouvrage critique, historique, et moral: T. 2” (Haye, 1759; R. 1350) два власницьких автографа: „G. J.

Gerland” та “Michel Alex. de Naumoff”.

Джерела: S. Orgelbranda Encyklopedja Powszechna.– Warszawa, 1900. – Т. 6. – Р.116; Герланд Г. Й. // Большая энциклопедия: Словарь общедоступных сведений по всем отраслям знания / Под ред. С. Н. Южакова. –СПб., 1911. – Т. 6.– С. 506.

Гец Меєр Файвель Бенціан (1853–?) – письменник і педагог. Вчився у Юр’євському і Петербурзькому університетах, вивчав східні науки. В 1891 р. призначений ученим євреєм при Віленському учбовому окрузі. З 1909 р. викладав єврейську історію в Віленському єврейському учительському інституті. Друкувався під псевдонімами: “N. N.”, “Ф. Г.”. Писав єврейською, німецькою, російською мовами. Особливо активно працював в російських і єврейських журналах.

Многоуважаемому
Якову Марковичу
Гальперину
на добрую память от
автора

Автограф-дарчий
напис М. Ф. Геца – на
примірнику його
книжки “Открытое
письмо к графу Л. Н.

Толстому” (Вильно, 1898; Р. 649-2). Текст дарчого напису:
“Многоуважаемому Якову Марковичу Гальперину на добрую
память от автора”.

Адресат автографа Гальперін Яків Маркович (1840–?) – громадський діяч, тайний радник, віце-директор II департаменту міністерства юстиції, керував „Товариством ремісничої і хліборобної праці”, голова „Товариства розповсюдження освіти

між євреями”, учасник з’їзду єврейських депутатів у Петербурзі (1881–1882), експерт на засіданнях Вищої (Паленської) комісії.

Джерела: Гец М. Ф. Б. // Еврейская энциклопедия / Под ред. Л. Каценельсона, Д. Г. Гинзбурга.– СПб., б. г. – Т. 6. – С. 467; Гец М. Ф. Б. // Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов русских писателей, ученых и общественных деятелей. – М., 1958. – Т. 3. – С.128, 323; Гальперін Я. М. // Еврейская энциклопедия / Под ред. Л. Каценельсона, Д. Г. Гинзбурга.– СПб., б. г. – Т. 6. – С. 118 – 119.

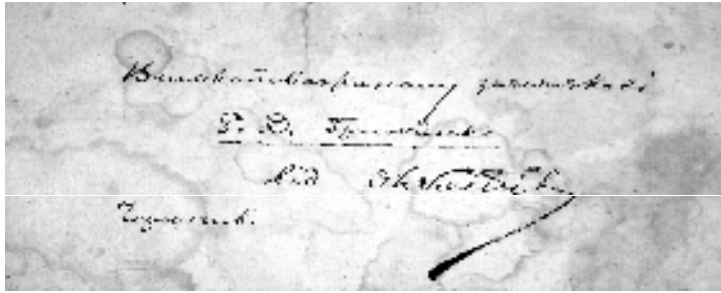
Глибко М. І. – доцент Київського державного університету.

*Знайдена серед обломків
кирпичної кладки в пошкодженій
немецкой бомбой францисканському
іезуїтському собору в
г. Луцке в 1954 году.
По расспросам у местных
жителей, данный собор был
построен в XVII столетии иезуитско-
м орденом францисканцев.
В 1955 г. начаты работы по
реставрации собора.
Доцент Киевского
Государственного Университета
М. И. Глибко.
25/ X 1956 г.*

В кінці книжки XVI ст. „Meditationi sopra i misterii della Passione et resurrettione di Christo N. S.” (Venetia, 1588; R.5794) після її реставрації в 1998 р. уклеєно записку, яка і є автографом М. І. Глибко.

Текст записки: „Данная книга найдена среди обломков кирпичной кладки в повреждённом немецкой бомбой Францисканском иезуитском соборе в г. Луцке в 1954 году. По расспросам у местных жителей, данный собор был построен в XVII столетии иезуитским орденом францисканцев. В 1955 г. начаты работы по реставрации собора. Доцент Киевского Государственного Университета М. И. Глибко. 25/ X 1956 г.”

Глібов Олександр Леонідович – видавець, син українського поета, байкаря і лірика Глібова Леоніда Івановича (1827–1893).

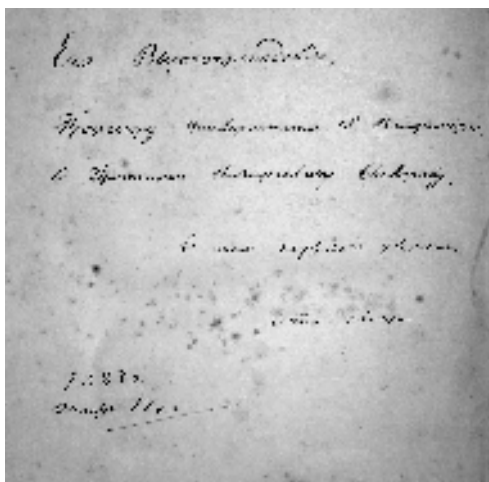
Автограф-дарчий
напис О. Л. Глібова – в
книжці І. Котляревського
“Енеида: В 3-х ч.” (СПб.,
1798; Р. 1031).

Текст дарчого напису: “Високоповажаному землякові Б. Д. Грінченко від Ол. Глібів[а] [підпис]. Чернигив”. Тут же автограф Бориса Грінченка: “Б. Грінченко. 1896”. На корінці книжки ініціали “Б. Г.”.

Джерело: Шамрай М. А. Перша книга українською мовою // Нові книги УРСР. – 1970. – № 33. – С. 22 – 23.

Голубєв Степан Тимофійович (1849–1920) – історик, археограф, професор Київської духовної академії (з 1875) та Київського університету св. Володимира (з 1885), автор праць з історії освіти, церкви, культури України. Після виходу на пенсію у 1910 р. – позаштатний професор російського церковного розколу.

Автограф-дарчий напис С. Т. Голубєва знаходиться на форзаці його книги “История Киевской духовной академии: Вып. 1. Период до Могилянский” (К., 1886; Р. 6935).

Текст автографа:
“Глу́бокоуважа́емому Влади́миру
Бонифатьевичу Антоновичу от
автора”.

Другий автограф-дарчий напис –
на форзаці іншої його праці

“Киевский Митрополит Петр Могила и его сподвижники. Т. 1.”
(К., 1883; Р.19).

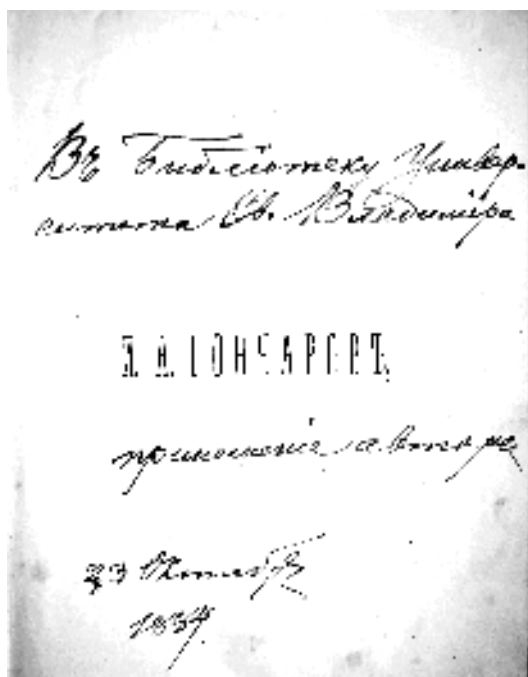
Текст автографа: “Его Высокопреподобию Профессору Университета св. Владимира О. Протоиерею Назариевичу Фаворову в знак глубокого уважения от автора. 1883 г. Октябрь 14 дн.”

Адресат дарчого напису Назарій Антонович Фаворов (1820–?) – професор богословія, протоіерей і настоятель університецької церкви в Києві, автор багатьох богословських праць.

Джерела: Фаворов Н. А. // Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. ун-та св. Владимира (1834 – 1884) / Сост., ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 793–795; Голубев Степан Тимофеевич: Некролог// Україна. – 1924. – Кн. 3. – С. 182; Голубев С. Т. // УСЭ. – К., 1980. – Т. 3. – С. 84; Дзюба О. М. Голубев С. Т. // Українські архівісти: Біобібліогр. довідник. – Вип. 1. (XIX ст.–1930-ті рр.). – К., 1999. – С. 94–95; Голубев С. Т. // Українська література у портретах і довідках: Давня література – література XIX ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 63; Голубев С. Т. // ЕІУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 149.

Гончаров Іван Олександрович (1812–1891) – російський письменник, літературний критик, автор трьох романів із життя Росії 40-60-х років XIX ст.: “Обыкновенная история” (1847), “Обломов” (1859), “Обрыв” (1869). Закінчив Московський університет (1834), служив перекладачем в міністерстві фінансів (з 1835). З жовтня 1852 по серпень 1855 – секретар адмірала Є. В. Путятіна. Редактор газети міністерства внутрішніх справ „Северная почта” (1862–1863), член Ради у справах друку (1865),

цензор у Петербурзі (1856–1867) з перервою. 1867 – вийшов у відставку.

Автографи-дарчі написи І. О. Гончарова на примірниках його творів подарованих ним бібліотеці Київського університету св. Володимира.

Текст напису: “В Библиотеку Университета Св. Владимира приношение автора. 23 Октября 1884.” . Дарчі написи на книжках:

1. Гончаров И. Обломов: Роман в четырех частях: Ч.1–2 / Изд. Глазунова. – СПб., 1883. (Р. 41).

2. Гончаров И. Обрыв: Роман в пяти частях: Ч.1–2 / Изд. Глазунова. – СПб., 1883. (Р. 43).

3. Гончаров И. Обыкновенная история: Роман в 2-х ч. – 4-е изд. – СПб., 1883. (Р. 45).

4. Гончаров И. Фрегат “Паллада”: Очерки путешествия Ивана Гончарова: Т. 1 / Изд. Глазунова. – СПб., 1879. (Р. 46).

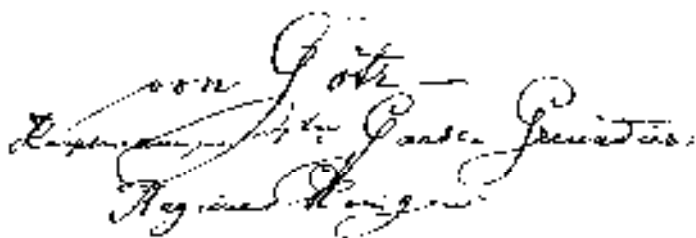
5. Гончаров И. Четыре очерка: Литературный вечер. Милльон терзаний. Заметки о личности Белинского. Лучше поздно, чем никогда / Изд. Глазунова. – СПб., 1884. (Р.48).

Дарчі написи на книжках звірено з відтвореними автографами І. О. Гончарова в його Зібранні творів, БСЭ (Т.12, с. 63) та у виданні В. Дурова „Книга в семье Романових” (М., 2000).

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1893. – Т. 17 (IX). – С. 200 – 205; БСЭ. – М.,

1952. – Т. 12. – С. 62 – 65; УРЕ. – К., 1979. – Т. 3. – С. 103; Дуров В. Книга в семье Романовых. – М., 2000. – С. 58.

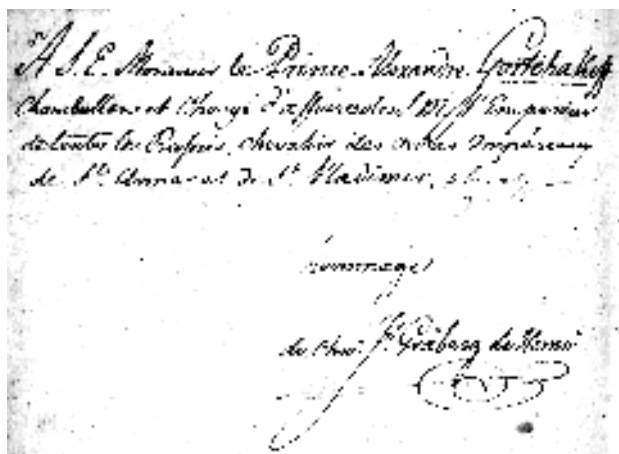
Готц, фон – гауптман 4-го Гвардії гренадерського полку королеви (?).

На форзаці книги Г. Ф. Флемінга „Der vollkommen deutschen Jägers. Bd. 2. Des

volkommenen deutschen Jägers anderer Hauptteil, deme auch zugleich der wohlunterrichtete deutsche Fischer mitangefügel ist, nebst vielen darzudienenden Kupffern ausgearbeitet von Hanns Fridrich von Fleming“ (Leipzig, 1724) власницький напис: “Von Gotz Hauptmannin 4-ten Garde Grenadier Regiment Königin“ [Гауптмана 4-го Гвардии гренадерського полку королеви фон Готца].

Граберг Якоб (Graberg v. Hemsö), граф (1776–1847) – вчений, родом з Швеції, довго перебував у Флоренції.

На звороті обкладинки видання „Nouvelles recherches sur l’inscription en lettres sacrees du Monument de Rosette” (Florence, 1830; R. 264) дарчий напис Я. Граберга де Хемсю без дати.

Текст дарчого напису: “A. S. E. Monsieur le Prince Alexandre Gortchakoff Chambellan et Chargé’ d’affaires de S.[a] M.[agésté] l’ Empereur de toutes les

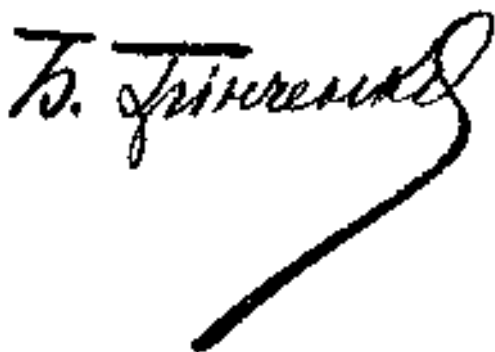
Russies, chevalier des Ordres Impériaux de S^{te} – Anne et de St Vladimir, etc., etc. hommage du Chev. J^s Gräberg de Hemsö” [Князю Олександрю Горчакову камергеру і повіреному у справах Його Величності Імператора Усієї Русі, кавалеру імператорських орденів Св. Анни та Св. Володимира і т. ін. з пошаною від шевальє Я. Граберга (де Хемсьо)].

Адресат автографа – дипломат, міністр закордонних справ Росії (1856–1882), державний канцлер Олександр Михайлович Горчаков, який перебував у Флоренції на посаді повіреного у справах Росії.

Джерела: Граберг Я. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А., Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1893. – Т. 17. – С. 469; Горчаков А. М. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1893. – Т. 17 (IX) – С. 340 – 344.

Грінченко Борис Дмитрович (1863–1910) – український письменник, педагог, мовознавець, етнограф, історик, публіцист, громадський діяч. Літературні псевдоніми: Василь Чайченко, П. Бартовий, Б. Вільховський та ін.

Автографи Б. Д. Грінченка зустрічаються на книжках, де крім того ще є печатка: „Библиотека Грінченко: №....” і автограф „Библиотека Г. и М. Гринченко”, а на корінці книжок можуть бути ініціали „Б. Г.”.

Книжки з автографом-підписом Б. Д. Грінченка:

1. Wagilewicz J. D. Grammatyka języka maloruskiego w Galicji ułożona przez Jana

Wagilewiza. – Lwów, 1845. (Р. 655 (к.1)).

2. Веселка: Літературна збірка / Зложив Андрій Молодченко. – Л., 1887. (Р. 4513).

3. Повістки (народні оповідання) Марка Вовчка. 2-е вид. – СПб., 1861. (Р. 6946).

4. Головацкий Я. Ф. Народные песни Галицкой и Угорской Руси: Ч. 1. Думы и думки. – М., 1878. (Р. 2110).

5. Гринченко Б. Каторжная / Пер. Г. К – ко // Казбек. – 1898. – № 365. – С. 69–72; № 367. – С. 73–80; № 371. – С. 81–88. – Вірізка. (Р. 865).

6. Жите і слово: Вісник літератури, політики і науки. – Л., 1897. (Р. 2168).

7. Котляревский И. Виргилиева Энеида на малороссийский язык преложенная: Ч. 1 – 4. – СПб., 1809. (Р. 1122).

8. Котляревский И. Энеида на малороссийский язык переицтованная И. Котляревским: Ч. 1 – 3. – СПб., 1798. (Р. 1031).

9. [Куліш П.] Листи с хутора: Лист I и II. – Пб., 1861. (Р. 3176 (к. 7)).

10. [Куліш П.] Листи с хутора: Лист III. – Пб., 1861. (Р. 3176 (к. 8)).

11. [Куліш П.] Листи с хутора: Лист IV. – Пб., 1861. (Р. 3676 (к. 9)).

12. Ныва: Украинский литературный збирнык 1885 року. – Одесса, 1885. (Р. 1634).

13. Основьяненко Г. Малосийские повести. Кн. 2. – М., 1837. (Р. 669).

14. Правда: Письмо літературно-політичне: [За 1873, 1874, 1877, 1880, 1893, 1894]. – Л., 1873–1894. (Р. 3147, 3148, 3151, 3155, 3169-2, 3170).

15. Степь: Херсонський беллетристичний збірник. – СПб., 1886. (Р. 1644). Автограф Б. Грінченка з текстом: „Б. Грінченко. У Херсоні 188...”.

16. Тарас Григорович Шевченко в отзывах о нём иностранной печати / Сост.-изд. А. Т – ый [Олексій Андрієвський]. – Одесса, 1879. (Р. 6362).

17. Ужинок рідного поля вистачинй працеу М. Г. [Микола Гатцук]. – М., 1857. (Р. 1612).

18. Утренняя звезда: Собрание в стихах и прозе. 1833: Кн. 1–2. – Х.; М., 1834. (Р. 495).

19. Франко І. Воа constrictor: Повість. – Л., 1884. (Р. 5290).

20. Шевченко Т. Г. Гайдамаки. – Пб., 1861. (Р. 3176).

21. Южный русский зборник / Изд. А. Метлинський. – Х., 1848. (Р. 1647 (к. 1–6)).

На примірнику видання Т. Г. Шевченка “Тризна: На память 9-го ноября 1843 года княжне Варваре Николаевне Репниной” (СПб., 1884; Р. 895-а) напис: “Борис Грінченко. Року 1890-го у сел. Олексіївці в Катеринославщині”.

Джерела: Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – К., 1963. – Т. 2. – С. 242–275; УСЭ. – К., 1980. – Т. 3. – С. 183; Погрібний А. Г. Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. – К., 1988; Погрібний А. Грінченко Борис // Українська література у портретах і довідках. – К., 2000. – С. 71–75; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 114; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 206–207.

Грінченко Марія Миколаївна (1863–1928) – українська письменниця, дружина Б. Д. Грінченка. Автор прозових творів, перекладів творів російських та іноземних письменників.

Допомагала Б. Грінченку в упорядкуванні „Словаря української мови”. Літературні псевдоніми – М. Загірня, М. Чайченко, М. Доленко та ін.

*Н. К. Козловська
IX кн. 913*

МГ

На жаль, великій автограф М. Грінченко поки що не зустрічався. Ми маємо тільки невеликий напис на примірнику під шифром Р. 5789 (к.4), що є вирізкою з журналу „Вестник Европы” за 1913 рік перекладу з італійської на російську мову оповідання Альбертація „В Сант-Ельпидо”. Напис можна вважати автографом Марії Миколаївни Грінченко, який зроблено простим олівцем при виготовленні компактуму для своєї бібліотеки із книжок українських авторів, а саме: Лесі Українки і Надії Кибальчич, за чоловіком – Козловської (1878–1916). Звірено почерки Н. Козловської та М. Грінченко в їх листах, що зберігаються в ІР НБУВ.

Текст напису: „Н. К. Козловская. IX кн. 913 г. №4”. Марія Миколаївна цим написом розкриває прізвище перекладача, вказує на номер книжки „Вестника Европы” і на номер цього твору у власному конволюті. В книжці є також штамп бібліотеки Б. Грінченка та ініціали на корінці книжки „Б. Г.”.

Джерела: Єфремов С. Марія Грінченкова // Записки іст. – філол. відділу ВУАН.– К., 1929. – Кн. 21–22. – С. XXXIII–XXXVIII; Грінченко М. М. // УСЭ. – К., 1980. – Т. 3. – С. 183; Луговий О. Визначне жіноцтво України. – К., 1994. – С. 202–203; Погрібний А. Грінченко Марія // Українська література у портретах и довідках. – К., 2000. – С. 75; Українська мова:

Енциклопедія. – К., 2000. – С. 114; ІР НБУВ. Ф. III, № 42812; Ф. III, № 36712.

Грушевський Михайло Сергійович (1866–1934) – український історик, організатор української науки, літературознавець, публіцист, письменник, педагог, політичний, громадський і державний діяч.

Дійсний член Історичного товариства Нестора-літописця (1890), дійсний член Наукового товариства імені Шевченка (1893), член українсько-руського педагогічного товариства у Львові (1894), член Краківської АН (1895), член Археологічної комісії Московського археологічного товариства (1900), член Одеського товариства історії та старожитностей (1901), дійсний член чеської АН (1914), Довгий час працював професором української історії у Львівському університеті і був головою Наукового товариства імені Шевченка. Голова Української Центральної Ради (19 квітня 1917 – 29 квітня 1918). 1919 р. емігрував до Чехословаччини. Дійсний член ВУАН (1923). 7 березня 1924 р. повернувся до Києва. З 14 квітня 1926 р. – президент ВУАН. З 12 січня 1929 – дійсний член АН СРСР, поставив питання створення в її складі інституту української історії. 7 березня 1931 р. переїхав до Москви, а 23 березня був заарештований органами ДПУ і звинувачений у керівництві контрреволюційною організацією „Український національний центр”. Визнав себе винним. 4 квітня звільнений з-під арешту. Повернувся до Москви. Помер у жовтні у м. Кисловодську Ставропольського краю РФ.

Автор майже двох тисяч праць з української і світової історії, історіографії, літератури, соціології, етнографії, археології та

збірок оповідань з історії України. Літературні псевдоніми: М. Заволока, Михайло Заволока, М. Сергієнко, Хлопець.

Автографи містяться на виданнях його праць, які він дарував своїм друзям. На титульному аркуші примірника праці “Про батька козацького Богдана Хмельницького” (К., 1909; Р. 6757) дарчий напис: “Високоповажаному Олександрю Григоровичу Черняхівському від щиро прихильного автора”.

Адресат дарчого напису Черняхівський Олександр Григорович (1869 р. н.) – професор гістології Київського медичного та ветеринарного інститутів, лікар, був дійсним членом НТШ.

На титульному аркуші праці “Хронологія подій галицько-волинської літописи” (Львів, 1901; Р. 6760) дарчий напис: “Високоповажному Івану Михайловичу Каманіну автор” (про Івана Каманіна буде далі).

Автографи М. С. Грушевського є також на примірниках: „Виймки з жерел до історії України – Руси: До половини XI віка” (Львів, 1895; Р. 6837), „Волинський вопрос 1097 – 1102” (К., 1891; Р. 6836), „Всесвітня історія в короткім огляді: Ч.1” (Пг., 1917; Р. 6794), “Дополнительные главы к исследованию “Барское старство, исторические очерки” (К., 1894; Р.6839), „Ілюстрована історія України” (К., 1912; Р. 6958). На всіх дарчі написи: Володимирю Степановичу Іконникову, Михайлу Флегонтовичу

[Владимирському-Буданову] та Леоніду Павловичу
[Добровольському].

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під ред. І. Раковського.– Л., б.р. – Т. 3. – Стб. 1177; Грушевський М. С. // УСЭ. – К., 1980. – Т. 3. – С. 204; Документальні матеріали М. С. Грушевського у фондах відділу рукописів ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН УРСР: Каталог / Уклад. С. М. Кіржаєв. – К., 1991. – 119 с.; Дашкевич Я. Р. Михайло Грушевський і початок організації української науки // Вісник АН УРСР. – 1991. – №9; З іменем св. Володимира: Київський ун – т у документах, матеріалах та спогадах сучасників: У 2 кн.: Кн. 2 / Упоряд. В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1994. – С. 404–406; Верстюк В. Ф., Пиріг Р. Я. М. С. Грушевський: Хроніка життя та діяльності. – К., 1996. – 144 с.; Верстюк В. та Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. – К., 1998. – С. 20–32; Грушевський М. С. // Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 115; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 2– С. 232–235.

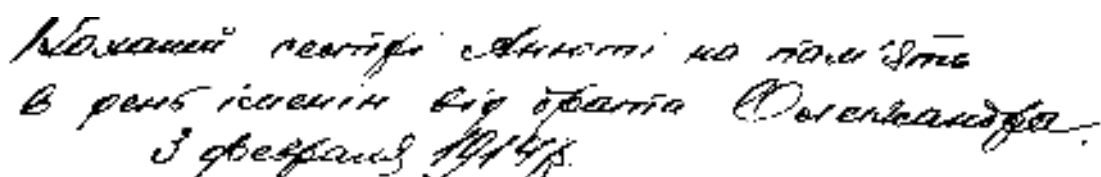
Грушевський Олександр Сергійович (1877–1943) – український історик, літературознавець, етнограф. Літературні криптоніми: Г – ий О., Г – ий Ол., Ол. Г., Ол. Гр., Гр – ий Ол., Г – кі, О. і М. (спільно з Михайлом Грушевським), Г., М. Ш., О. Г.

Закінчив Київський університет св. Володимира (1899). Працював у бібліотеках і музеях Австрії та Німеччини, Новоросійському (1900–1906), Московському (1909), Петербурзькому (1910) університетах. Приват-доцент Київського університету (1918–1919). Член НТШ, Київської Археографічної комісії, Українського товариства у Києві, Російського географічного товариства (Петроград). Член Української

Центральної Ради, голова архівно-бібліотечного відділу Міністерства освіти Української Народної Республіки. В. о. заступника голови історичної секції ВУАН (1921–1924). Директор Комісії АН УРСР по складанню історико-географічного словника українських земель(1920–1936), керівник секції соціально-економічної історії Науково-дослідної кафедри історії України при ВУАН.

9 серпня 1938 заарештований як один з керівників антирадянської української націоналістичної терористичної організації, винним себе не визнав. 4 жовтня 1939 р. засуджений і засланий до Казахстану на п'ять років заслання, де він працював рахівником. Помер у 1942 за іншими даними 1943 р. у с. Верхньо-Іртишськ. Реабілітований 1989 р.

О. С. Грушевський автор понад ста історичних наукових праць з історії України XVI–XVIII ст. та історії літератури, серед яких: “Пинское Полесье” (1903), “Очерки истории Туровского княжества” (1909), “Города Великого Княжества Литовского в 14 – 16 вв.” (1918) та ін.

*Коханій сестрі Анюті на пам'ять
в день іменін від брата Олександра.
3 февраль 1914р.*

Автограф-дарчий напис О. С. Грушевського знаходиться в книжці М. С. Грушевського „Ілюстрована історія України” (К.; Л., 1912; Р. 6958) на титульному аркуші під прізвищем автора.

Текст автографа: „Коханій сестрі Анюті на пам'ять в день іменін від брата Олександра. 3 февраль 1914 р.”

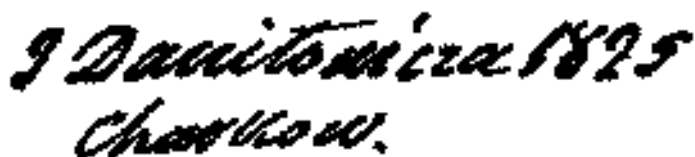
Почерк О. С. Грушевського звірено з рукописом його статті «Томашевский «Владимир Антонович», який зберігається в

Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка, та з листом до В. Л. Модзалевського в ІР НБУВ.

Адресат автографа – сестра О. С. та М. С. Грушевських, Ганна Сергіївна Грушевська – Шамраєва, штатний співробітник Комісії історично-географічного словника української землі, яку очолював Олександр.

Джерела: Життєпис і опис праць проф. О. С. Грушевського // Записки іст.-філол. відділу ВУАН. – 1923. – Кн. II/III. – С. 134–136; [Грушевський О. С.] // Особовий склад ВУАН на 1 квітня 1928 р. // Звідомлення ВУАН у Києві за 1927 рік. – К., 1928. – С. 113; УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 510–511; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 2. – С. 455–456; Пиріг Р. Я. Доля брата М. С. Грушевського – Олександра була типовою для української інтелігенції 1930-х років // Літ. Україна. – 1993. – 15 лип.; Рудницький Л. У тіні великого брата – літературознавчі праці Олександра Грушевського: Спроба аналізу // 125 років Київської Української академічної традиції (1861–1986). – Нью-Йорк, 1994. – С. 221, 322; Вінар Л. Михайло Грушевський – історик і будівничий нації: Статті і матеріали. – Нью-Йорк; К.; Торонто, 1995. – С. 72, 137, 143, 216; З родоводу Грушевських (Олександр Грушевський – історик, етнограф, літературознавець) // Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: У 2 ч.: Ч. 2. – К., 1995. – С. 160–171; Верба І. В. Родина Грушевських в українській історичній науці 1920-х // Укр. іст. журн. – 1996. – № 5. – С.136–138; ЕІУ.– К., 2003. – Т. 2. – С. 235–236; Грушевський О. С. – Модзалевському В. Л., лист від 21. 12. 1917. – ІР НБУВ. Ф. III, № 32440; Грушевський О. С. «Томашевський. «Владимир Антонович». – Ін – т літератури. Відділ рукописів. Ф. 78. № 168. 6 арк.

Данилович Гнат (1787–1843) – український, польський та російський історик права. Родом українець, син уніатського священника. Закінчив Віленський університет (1814). Працював у Віленському (з 1814), професор (з 1822), Харківському (з 1825) університетах. 1830–1835 рр. – відряджений до Санкт-Петербургу для роботи в складі комісії М. Сперанського по складанню „Зводу провінційних законів для західних губерній, приєднаних від Польщі”. 1835–1839 рр. – професор і декан Київського університету, 1839–1842 рр. – професор Московського. Дослідник і видавець пам’яток литовсько-руського права.

Автограф Г.
Даниловича на книжці Й.
Сеньковського “Suplement a

l’histoire generale des Huns, des Turks et des Mogols...” (St. Petersbourg, 1824; R. 1226).

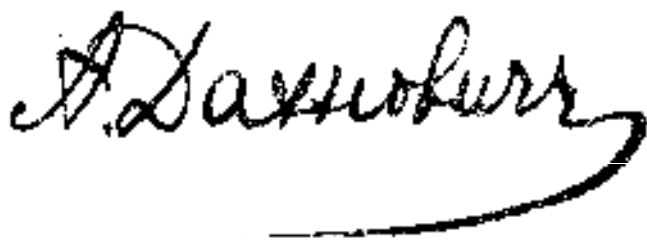
Текст напису: “G. Danilowiêza. 1829. Charkow”.

Тут же власницькі автографи В. Б. Антоновича (див. „В. Б. Антонович”) та М. Д. Іванишева (див. „Іванишев В. Д.”).

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост.-ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 147–153; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під ред. І. Раковського. – Л.; Станіслав; Коломия. – Т.1 – Стб. 1006; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 2.– С. 488; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 290.

Дахнович Андрій Степанович (1881–?) – директор Картинної галереї у м. Києві з 1922 р. Закінчив Київський університет (1904), де вивчав економічну історію Росії. В 1904 р.

вступив на економічний відділ Петербурзького політехнічного інституту, але курсу не закінчив. В 1909, 1911, 1912 роках подорожував по Італії, в 1912 та 1914 роках – по Іспанії, з метою ознайомлення з пам'ятками мистецтва доби Відродження. Працював у Головному управлінні справами мистецтв та національної культури (1918–1919), з березня 1919 до 1923 р. – в Музеї мистецтв ВУАН (колишній музей Ханенків). Одночасно з займав посаду завідуючого музейним фондом (1920–1921). З 1922 р. призначений директором Картинної галереї.

В колекції рідкісних видань налічується десять книжок з власницьким підписом А. С. Дахновича, який звірено з почерком у

матеріалах його особистої справи, що зберігається в ЦДАВОВУ України.

Книжки з бібліотеки А. С. Дахновича:

1. Адлер Г. Анархизм: Стаття из Handwörterbuch der Staatswissenschaften. – СПб., 1906. (Р. 3220)
2. Бакс Б., Келч Г. Социалистический катехизис. – М., 1906. (Р. 3288).
3. Бакунин М. А. Бог и государство. – СПб., 1906. (Р. 3289).
4. Кропоткин П. А. Анархия: Ея философия, ея идеал. – СПб., 1906. (Р. 4112).
5. Кропоткин П. А. Анархия и ее место в социалистической революции. – СПб., 1907. (Р. 4113).
6. Кропоткин П. А. Коммунизм и анархизм (“Довольство для всех”). – Б. м., 1906. (Р. 4122).

7. Кропоткин П. А. Современная наука и анархизм. – М., 1906. (Р. 4130).
8. Кропоткин П. А. Узаконенная Месть, называемая Правосудием. – СПб., 1906. (Р. 4133).
9. Кропоткин П. А. Что делать? – Ростов на Дону, б. г. (Р.4135-2).
10. Кульчицкий Л. С. Источники анархизма. – СПб., б. г. (Р.4145).

Джерела: Білоконь С. Щоденник Федора Ернста: Про боротьбу довколо української культурної спадщини у 1920–1930-х рр. // Пам'ять століть. – 2005. – № 3/4. – С. 111; ЦДАВОВУ України. Ф. 166, оп.12, од. зб. 2030.

Дашкевич Микола Павлович (1852–1908) – український і російський літературознавець. Працював у Київському університеті (з 1873), професор Київського університету по кафедрі історії західно-європейської літератури. 1878 – 1879 рр. – відряджений за кордон. Голова Історичного товариства Нестора-літописця у Києві (з 1890), академік Петербурзької АН (1907).

Автограф-підпис М. П. Дашкевича на форзаці книжки Д. Ф. Штрауса „Voltaire. Sechs Vortrage” (Leipzig, 1872; R. 5698).

Власницький підпис „Н. Дашкевич” порівняно з оригіналом листа М. Дашкевича до Т. Д. Флоринського, що зберігається в ІР НБУВ.

Крім вказаної книжки з автографом є ще книжки із бібліотеки М. П. Дашкевича але без автографів, а тільки з печаткою „Библ. Дашкевича”.

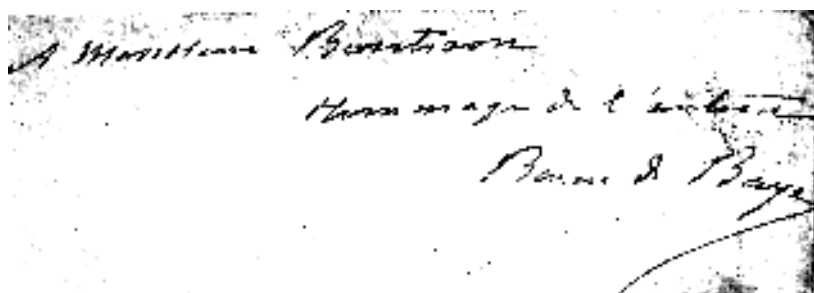
1. Dares Phrygius. L’histoire veritable de la guerre des grecs, et des troyens. – Galn, 1893. (R. 5746).
2. Народне српске Пјесме, скупио и на свијет издао Вук Стеф. Караџић. Кн. 1. – У Липисци, 1824. (Р. 707).
3. Народне српске Пјесме: Кн. 3. – У Липисци, 1823. (Р. 708).
4. Украинский вестник за 1816 – 1919 г. – X., 1816 – 1919. (Р. 1475 – 1498).
5. Giornale di un viaggio da Costantinopoli in Polonia dell’abate Ruggiero Giuseppe Boscovich. – Bassano, 1784. (R. 1372).
6. Serassi P. Ragionamento dell’abate Pierantonio Serassi sopra la controversia del Tasso e dell’Ariosto. – Parma, 1794. (R. 2075).
7. Siestrenczewicz Bohusz S., de. Recherches historiques sur l’origine des Sarmates, des Esclavons et des Slaves. T. 3. – St.-Petersbourg, 1812. (R. 1185).
8. Kollar J. Tabule k Staroitalii slavanské. – Ve Vidni, 1853. (R. 813).
9. Hupel A. W. Von den Kosaken. – Riga, 1790. (R.1200).

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост.-ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 174–175, 809; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1893. – Т. 19 (X). – С. 164; Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864 – 1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой, И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 103; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – К., 1963. – Т. 2.– С. 283–291; УРЕ. – К., 1980. – Т. 3.– С. 249; ЕУ. – Л., 1993. – С.489; Українська література у

портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст: Довідник. – К., 2000. – С. 81–82; ЕІУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 295; Лист М. Дашкевича до Т. Д. Флоринського від 24 серпня [1884 р.]. – ІР НБУВ. Ф. ІІІ, № 19914.

Де-Бай Жозеф (Baye, Amour Auguste Louis Joseph Berthelot, baron de) (1853–?) – французький учений, археолог. Вивчав французькі археологічні пам'ятки Східної Франції. З 80-х років ХІХ ст. почав займатися російською археологією. Головна праця його „L'Archéologie préhistorique” (Paris, 1880). Видав також більш ніж сорок книжок про різні області Росії, України, Кавказу, Закавказзя. Член Московського Археологічного товариства (з 6 травня 1890). Часто відвідував Росію і брав участь у роботі археологічних з'їздів. Друкував статті в археологічних та історичних журналах.

Барон Де-Бай мав маєток Chateau de Baye в Шампанії, в замку якого організував музей російської старовини, російських кустарних виробів з різних місцевостей Росії. Ця колекція, яку Де-Бай збирав 26 років, була пограбована коронпринцем Німеччини під час Першої світової війни.

Автограф-дарчий
напис барона Де-Бая
міститься на
обкладинці його
видання „Kouskovo:

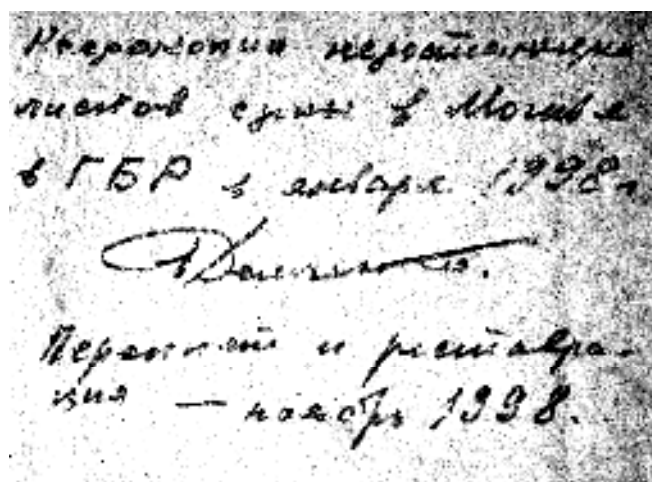
La Résidence d'un Grand Seigneur Russe au XVIII-e siècle” (Paris, 1905; R. 940).

Текст дарчого напису: „A Monsieur Bontiron Hommage de l'auteur Baron de Baye” [Пану Бонтірону з повагою автор барон Де-Бай].

Джерела: Реферат о кресте, которым преподобный Сергей благословил князя Дмитрия Донского на борьбу с Мамаем, читанный бароном Де-Баем в обществе Французских Антиквариетов // Труды КДА. – 1890. – Т. 3. – № 12. – С. 665–674; Baron de Baye. Kiew Paris, 1896:[Рец. на кн.] // КС. – 1897. – №2. – С. 49–51; [Бартенев П. Про книжку Вороново: Растопчинский замок. Париж, 1909. 99 с.] // РА. – 1909. –№ 9. – Обкл.; [Бартенев П.] Поправки: По поводу нашей заметки о книге барона Де-Бая // РА. – 1909. – №10. – С. 192; Размышления француза в его втором отечестве: Речь барона Де-Бая // РА. – 1911. –№ 11. – С. 350–381; Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой , И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 23–24; БСЭ / Гл. ред. О. Ю. Шмидт. – М., 1930. – Т. 20.– Стб. 749.

Демченко Євгенія Петрівна (1937 р. н.) – мистецтвознавець і книгознавець. Закінчила Московський технологічний інститут зі спеціальності – художнє оформлення тканин і виробів з них (1968) та аспірантуру при московському Науково-дослідному інституті теорії та історії образотворчих мистецтв Академії мистецтв СРСР (1968–1972). Захистила кандидатську дисертацію по темі „Політична графіка Києва періоду революції 1905–1907 рр.”. З 1973 по 1998 р. працювала в НБУВ. Пройшла шлях від молодшого наукового співробітника до провідного наукового співробітника відділу стародруків та рідкісних видань. Автор праць „Сатирические журналы России периода революции 1905–

1907 гг.: Каталог коллекции ЦНБ АН УССР” (К., 1976), „Сатирическая пресса Украины 1905–1907 гг.” (К., 1980) та ін.

Автограф Демченко Є. П. відноситься до часів роботи її у відділі стародруків та рідкісних видань, коли вона опікувалась збереженням книжкового фонду, відновленням і реставрацією

пошкоджених книжок.

Автограф становить напис з внутрішнього боку обкладинки збірки “Волна: Сборник русской художественной лирики.” (Пг, б. р.; Р. 6562).

Текст автографа: “Ксерокопии недостающих листков сделаны в Москве в ГБР в январе 1998 г. Е. Демченко. Переплёт и реставрация – ноябрь 1998.”

Джерело: Архів НБУВ. Оп. 3, спр. 344.

Державін Гаврило Романович (1743–1816) – російський поет, який у 80-х роках XVIII ст. займав великі державні посади, відомий як підтримувач молодих талановитих людей, таких як О. С. Пушкін. Бував в Україні. Почесний член Ради Харківського університету. Т. Г. Шевченко назвав його «співцем Катерини II».

На початку XIX ст. Г. Р. Державін захистив від “Карамзиністів” молодого літератора Євстафія Івановича Станевича – поета-архаїста літературного угруповання “Шишкова”, хоча сам Державін до них не належав. Полеміка

Державіна і Станевича з “Карамзіністами” відображена С. Гардзоніо в зв’язку з описом маргіналій на книжках Російської Державної бібліотеки. С. Гардзоніо вказує на автограф вірша Г. Р. Державіна, що знаходиться у виданні твору Є. І. Станевича “Способ рассматривать книги и судить о них” (СПб.,1808; Р.1103), подарованого автором Державіну. Потім цей примірник з рукописом вірша, присвяченого Є. І. Станевичу, дістався митрополиту Євгенію Болховітінову, від нього – бібліотеці Київської духовної семінарії. Зараз він знаходиться у відділі стародруків та рідкісних видань.

Зоилівіах протів
Тебя, Станевич, клеветаний,
Суть собственны его
писанья
Твои сильнейши оправданья,
Которы свету ты открыл.
Припомним истину известну
всем давно:
“В чужих глазах зрим сук, не
зрим в своих бревно”.

Текст автографа Г. Р. Державіна:

“Зоиловых против

Тебя, Станевич, клеветаний,

Суть собственны его

писанья

Твои сильнейши оправданья,

Которы свету ты открыл.

Припомним истину известну

всем давно:

“В чужих глазах зрим сук, не

зрим в своих бревно”.

Вірш Г. Р. Державіна, який міститься на форзаці цієї книжки і був надрукований в журналі “Маяк” (1842), описаний багатьма дослідниками.

Крім автографа-вірша Г. Р. Державіна в книжці знаходяться ще два автографи: Є. І. Станевича (див. „Станевич Є. І.”) та Євгенія Болховітінова (див. „Євгеній”).

Факсиміле автографа Г. Р. Державіна – у альманасі „Памятник отечественных муз, изданный на 1827 год, Борисом Федоровым” (СПб., 1827; Р. 477)

Джерела: Маяк. – 1842. – Т. 5. – Смес. – С. 25; Грот Я. К. Жизнь Державина по его сочинениям и письмам и по историческим документам: Т. 1–2. – СПб, 1880–1883; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.– СПб., 1893. – Т. 19 (X). – С. 462–468; Державин и Карамзин в литературном движении XVIII – начала XX века. – Л., 1969; УСЭ. – К., 1980. – Т. 3. – С. 314; Гардзонио С. Автографы поэтов-шишковистов в книгах РГБ: Г. Р. Державин и Е. И. Станевич // Маргиналии русских писателей 18-го века: Сборник статей. – СПб., 1994. – С. 66–74.

Дикгоф Генріх Генріхович, фон (1833–1911) – обер-пастор Євангелістської Лютеранської св. Петра і Павла церкви у Москві, член Товариства любителів природознавства, антропології і етнографії.

Его Высокопреосвященнейшему
В. Архиепископу Санкт-Петербургскому и Новгородскому митрополиту
В. Митрополиту
В знак благодарности
1877 г.
Г. Дикгоф

Народився в Полтаві, закінчив Дерптський (тепер Тартуський) університет (1858). Мав титул євангелістського

єпископа.

Автограф-дарчий напис Г. Г. Дикгофа – на першому алігаті конвалюта (Р. 193 (к.1–3), складеного з його праць: “О

воспитании и образовании слепых. Изд. К.Т. Солдатенкова” (М., 1872), “О глухо – немоте. Изд. К.Т. Солдатенкова” (М., 1872) та “Новое воспитание: Основные черты педагогических идей Фребеля и приложение их к семье, детскому саду, элементарной школе и женской семинарии / Изд. К. Т. Солдатенкова” (М., 1872).

Текст дарчого напису: “Его Высокопреподобию Г. Архимандриту Спасо-Андроникова монастыря О. Модесту в знак глубочайшего уважения и сочувствия. Москва. 10 марта 1877 г. Г. Дикгоф”. На титульному аркуші також штамп бібліотеки Київської духовної семінарії.

Архієпископ Модест – Данило Костянтинович Стрельбицький (1823–1902) – вихованець Київської духовної академії, в подальшому архієпископ, займав різні посади. Був ректором Іркутської духовної семінарії, єпископом Єкатеринбурзьким, вікарієм Пермської єпархії. Під час святкування 50-річчя Київської духовної академії ним подаровані книжки для бібліотеки Київської духовної академії і Київської духовної семінарії, які згодом потрапили до ВБУ.

Джерела: Строев П. Списки иерархов и настоятелей монастырей Российской церкви. – СПб., 1877. – Стб. 172; Дикгоф Г. Г. // Павловский И. Ф. Полтавцы. – Полтава, 1914. – С. 161–162; Архієпископ Модест // Мольс М. 3. 1000-ліття православ'я на Волині. – Рівне, 1995. – С. 54–55.

Дмитрієв Михайло Олександрович (1796–1866) – російський поет, письменник, перекладач. Навчався у Московському благородному пансіоні. Працював в Архіві міністерства закордонних справ у Москві до самої відставки у

1847 р. У останні роки – обер-прокурор 7-го департаменту та завідувач справами Загальних зборів московських департаментів Сенату. Друкувався в журналах «Атеней». «Галатея», «Москвітянин», «Московский вестник». Автор ряду ненадрукованих сатиричних віршів та збірки анекдотів, споминів про письменників, серед яких «Мелочи из запаса моей памяти» (1853, 1854, 1869).

*Милостивому Государю Александру
Николаевичу Петровичу
Бекетову*

*Ваше сиятельство милостивому
государю Александру
Николаевичу Петровичу*

Бекетову

М. Д.

На примірнику творів М. Дмитрієва “Наполеон: Стихотворения Михаила Дмитриева” (М., 1828; Р.5) дарчий напис: “Милостивому Государю Дядюшке Ивану Петровичу Бекетову в знак особенного уважения и преданности от автора [підпис]”. В книжці також екслібрис Є. Львова та бібліотеки

Київського університету св. Володимира з позначкою, що книжка із бібліотеки Д. Г. Бібікова подарована університету його дочкою графінею Кассіні в 1898 р.

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон – СПб., 1893. – Т. 20 (X-a). – С. 781; Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов. – М., 1960. – Т.4. – С. 165.

Добровольський Леонід Павлович (1867–1929) – український історик, знавець історії Києва, професор Київського університету народної освіти. Член Історичного товариства Нестора-літописця, Імператорського воєнно-історичного

товариства, Київського товариства охорони пам'ятників старовини та мистецтва, Українського наукового товариства в Києві, Всеукраїнського археологічного комітету ВУАН під головуванням О. П. Новицького, Постійної комісії для складання історико-географічного словника українських земель, Комісії Старого Києва і Правобережжя.

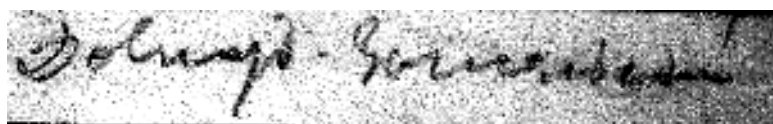

Автограф-підпис “Л. Добровольский”, зроблений простим олівцем, міститься на титульному аркуші видань Ж.

Геда “Коллективизм” (Одесса, 1905; Р. 3537) та А. Бебеля “О Бернштейне” (Одесса, 1905; Р. 3316-2), і був звірений з підписом і почерком у його листах до українського історика і археолога, професора Ніжинського історико-філологічного інститута Василя Григоровича Ляскоронського (1859–1928).

Джерела: Особовий склад Всеукраїнської Академії наук на 1 квітня 1928 р. // Звідомлення ВУАН у Києві за 1927 р. – К., 1928. – С. 113; Синявський А. Л. П. Добровольський: Некролог // Вісті ВУАН. – 1929. – Кн. 7/8; Діяльність історичної секції Всеукраїнської Академії Наук та зв'язаних з нею історичних установ Академії в році 1928. – К., 1930. – С. 5; УСЭ.– К., 1981. – Т. 6. – С. 210–211; Проценко Л., Костенко Ю. Лук'янівське цивільне кладовище: Путівник. – К., 1998. – С. 101; ЕІУ. – К., 2004. – Т. 2. – С. 420; Добровольський Л. П. – Ляскоронскому В. Г. від 9 лютого 1915–29 лист. 1926 р. із Києва в Ніжин. – ІР НБУВ. Ф. 90, № 196–198. 3 од. зб. – 3 арк.

Довнар-Запольський Митрофан Вікторович (1867–1934) – білоруський, український та російський історик, етнограф, фольклорист. Закінчив Київський університет св. Володимира (1894). Професор Київського університету (з 1902 р.), директор Київського комерційного інституту (1912–1917), директор Київського археологічного інституту (1918–1919), голова Київського товариства охорони пам'яток старовини та мистецтва (1910–1919), співробітник Київської Археологічної Комісії, професор Білоруського державного університету в Мінську (1925–1928), Інституту народного господарства та сільсько-господарській академії ім. Тімірязєва в Москві (1928–1934).

Власницький
автограф М. В.

Довнар-Запольського знаходиться на обкладинці примірника твору В. Короленка “Воспоминания о Н. Г. Чернышевском” (Лондон, 1894; Р.4060). Книжка із бібліотеки Київського університету св. Володимира.

Джерела: Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914) / Под ред. П. С. Уваровой, И. Н. Бороздина.– М., 1915. – Т. 2 – С. 108; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т./ Під ред. І. Раковського.– Л.; Станіслав; Коломия. – Т.1. – Стб. 1119; УСЭ. – К., 1980. – Т. 3. – С. 414–415; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 2. – С. 587; Михальченко С. И. М. В. Довнар-Запольский: историк и общественный деятель // Вопросы истории. – 1993. – № 6. – С. 162–170; ЕІУ. – К., 2004. – Т. 2. – С. 427.

Дорошенко Дмитро Іванович (1882–1951) – український історик, публіцист, громадський і державний діяч. Закінчив Київський університет св. Володимира (1909). Навчався також у Варшавському та Петербурзькому університетах. Працював у Петербурзі, Києві, Катеринославі. Був членом РУП, Київської «Просвіти», Товариства українських поступовців. Після революції 1917 р. був крайовим комісаром Галичини, Буковини. Член Української Центральної Ради (1917), губернський комісар Чернігівщини, міністр закордонних справ Української Держави (травень–листопад 1918 р.). З 1920 по 1951 рік – в еміграції. Професор Українського вільного університету у Відні, Празі, Мюнхені. Професор Карлового університету в Празі (1926–1936). Директор Українського наукового інституту в Берліні (1926–1931), професор Варшавського університету (1936–1939). Президент вільної академії наук у США (1945–1951), професор колегії св. Андрія у м. Вінніпег (Канада) (1947–1950). Автор понад 1000 наукових праць з історії України, історії культури й церкви. Залишив «Мої спомини про недавнє минуле, 1901 – 1914» (1949).

Автограф-підпис Д. І.

Дорошенка з екслібрисом-печаткою “З книг Д. Дорошенка №...”, а на деяких з гербом на слідуючих книжках:

1. [Куліш П. О.] Листи з хутора: Лист 1 і 2: Про городи й села. – Пб., 1861. (Р.647).
2. Куліш П. О. Григорій Квітка (Основ'яненко) и ёго повісті: Слово на новий виход квітчиних повістей. – СПб., 1858. (Р. 750).
3. Слово Дідича до земляків. – Житомир, 1882. (Р. 767).

4. Слово о полкові Ігоровому: Переспів з старосвітської грамоти XII ще століття / Переклав В. А. Кендзерський. – Кременчук, 1874. (Р. 822).

5. [Гоголь М.]. Вечорниці / Переклад Михайла Обачного й Лесі Українки під ред. Олени Пчілки. – Л., 1885. (Р. 3598).

6. Дікштейн Ш. Хто з чого живе? – СПб., 1906. (Р. 3744-2).

7. Жорес Ж. Аграрный социализм. Социализм и крестьянство / Пер. с фр. Е. Элисберга. – Одесса, 1905. (Р. 3817-2).

8. Каутський К. Соціальна революція. – Б. м., б. р. (Р. 3987).

9. Ковалевський М. Рабочий вопрос во Франции накануне революции. – СПб., 1905. (Р. 4041).

10. Никольский Н. Кому нужны национальные притеснения. – СПб., 1906. (Р. 4557).

11. Полуботок [Порш М.]. 8 годин праці. – СПб., 1906. (Р. 4755).

12. Толстой Л. М. Микола Палкин / Переклав [В. Степаненко]. – Л., 1895. (Р. 5151).

13. Українка Л. Одно слово: Оповідання тубольця з півночі. – К., 1908. (Р. 5791).

14. [Вовчок М.]. Оповідання про давнє; Максим Гримач; В осені літо; Старий Донда; Проскурка. – К., 1896. (Р. 5902).

15. Каутський К. Национальность нашего времени. – СПб., 1913. (Р. 6060).

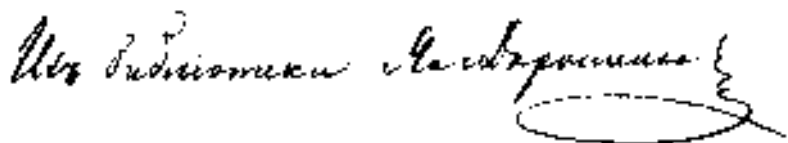
16. Грушевський М. Наша політика. – Л., 1911. (Р. 6771).

17. Драгоманов М. Листи до Івана Франка і інших 1881–1886 / Видав І. Франко. – Л., 1906. (Р. 6941(к. 1–2)).

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під ред. І. Раковського. – Т. 1. – Л.; Станіслав; Коломия. – Стб. 1134–1135; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 96; ЕУ. – Л., 1993. –

Т. 2. – С. 584; Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. – К., 1998. – С. 87–88; Золота книга української еліти: Інформаційно-іміджевий альманах: У 6 т.– К., 2001. – Т. 1. – С. 504–505; ЕУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 455–456.

Дорошенко Яків Степанович (1807–1893) – власник хуторів Кучеровського та Дорошенкова Глухівського повіту, канцелярист повітового суду, губернський секретар, попечитель сільських магазинів Глухівського повіту, батько історика і громадського діяча П. Я. Дорошенка (1857–1919).

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to Yakiv Doroshenko, written in dark ink on a light background. The signature is somewhat stylized and difficult to read precisely, but it appears to be a personal name followed by a surname.

На форзаці
книжки Д. Н.
Бантиш-Каменського

“История Малой России. Ч. 2” (М., 1842; Р. 7177) власницький напис: “Из библиотеки Як. Дорошенко”. З внутрішнього боку обкладинки екслібрис із зображенням родового герба з текстом: „Библиотека П. Я. Дорошенко”.

Джерела: Модзалевский В. А. Малороссийский Родословник. – К., 1908. – С. 465, 469; ЕУ. – К., 2004. – Т. 2. – С. 457.

Драгоманова (Кучинська) Людмила Михайлівна (1842–1918) – драматична актриса, громадський діяч, перекладач з української мови на російську творів українських письменників, дружина і соратниця українського історика, етнографа, політика і публіциста Михайла Петровича Драгоманова (1841–1895).

Автограф-дарчий напис Л. М. Драгоманової на титульному аркуші книги М. П. Драгоманова “Рай і Поступ” (К., 1906; Р. 3782).

	Текст напису: “Високоповажному Павлу Гнатівичу Житецькому на спомин минулого. Л. Д. [підпис]”. Після перегляду листів М. Драгоманова і Л. Драгоманової, які зберігаються в
--	--

ІР НБУВ, та порівняння їхніх почерків стало очевидно, що цей дарчий напис зроблений рукою його дружини. Про П. Г. Житецького (див. „Нечуй-Левицький І. С.”).

Джерела: Некролог Л. М. Драгоманової // Наше минуле. – 1918. – № 2. – С. 158–159; Луговий О. Визначне жиноцтво України. – Торонто, 1942. – С. 137–138; Дей О. І. Словник українських псевдонімів і криптонімів. – К., 1969. – С. 466; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 103; Листи М. Драгоманова і Л. Драгоманової. – ІР НБУВ. Ф. III, № 42543–42554, 67953.

Дун Гершон Соломонович.

Власницький автограф і печатка Г. С. Дуна в книжці революціонера-народника, філософа і публіциста П. Л. Лаврова „Кому належить майбутнє?: Из рукописей 90-х гг.” (М., 1905; Р. 4177).

Євгеній, митрополит Київський (1767–1837), світське ім'я – Євфимій Олексійович Болховітінов – історик, археограф, бібліограф, церковний діяч, член-кореспондент Російської Академії наук (1806), академік Петербурзької академії наук (1829), член Синоду. Закінчив Славяно-греко-латинську академію та Московський університет (1788). Викладач, проректор та ректор Воронежської духовної семінарії (1789–1794), протоієрей у м. Павловську (нині місто Воронежської обл.), з 1799 – в Санкт-Петербурзі, з 1800 р. – викладач, префект Санкт-Петербурзької духовної семінарії, настоятель Зеленецького Свято-Троїцького монастиря, Троїце-Сергієвої пустині (СПб.), єпископ, вікарії Новгородський (1804), архієпископ Вологодський (1808), Калузький (1813), Псковський (1816), митрополит Київський та Галицький (1822–1837). Автор “Словаря исторического о бывших в России писателях духовного чина” (1805), «Описания Киево-Софиевского Собору» (1825) та «Описания Киево-Печерской лавры» (1826), численних публікацій документів, перекладів творів французьких письменників Л. Кокле, Ф. Фенелона та ін. При ньому досліджували фундамент Десятинної церкви та Золотих воріт.

Книжки з автографами Є. Болховітінова потрапили в книжкові фонди НБУВ разом з бібліотеками Київської духовної академії, Київської духовної семінарії та Київського Софійського собору. Одна з них – книга барона Розенкампа “Обозрение кормчей книги в историческом виде” (М., 1829; Р. 331) із бібліотеки Київської духовної семінарії.

Сам Є. В. Євгеній

Митрополита Київського

академії, Київської духовної семінарії та Київського Софійського

Текст автографа: “От Е. В. Евгения Митрополита Киевского”.

На примірнику видання Юстинія (II–V ст.) „*Justini Historiarum ex Trogo Pompejo Lib. XLIV.*” (Amstelodami, 1722; R. 1274) власницький напис „*Evthymius Bolchovitinov*” та штамп бібліотеки Київської духовної семінарії.

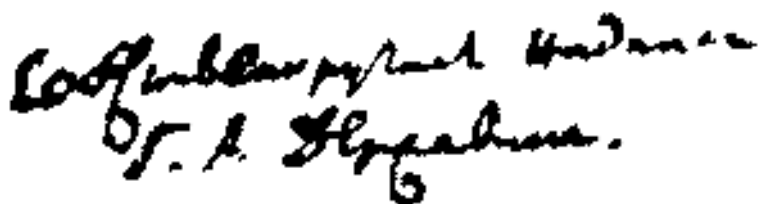
На 29 - ій сторінці видання „*Dissertations sur les antiquités de Russie, par Matthieu Guthrie*” (St.-Pétersbourg, 1795; P. 1192) в частині приміток до тексту додаються уточнення, написані рукою Євгенія Болховітінова французькою мовою відносно примітки (I): „*Note tirée d’un abrégé de l’histoire de Russie, écrite par le prince Hilkoﬀ*”. Далі рукою Євгенія дописано: „*de tout cela iln`ye pas un mot dans l’histoire de Hilkoﬀ. Mais cet anecdote Se trouve dans Memoria Populorum Skritteri tom II. pag. 53 et dans Известия Византийских пророков перев. Световым том 1. стр. 53. l’original est tiré de l’histoire de Teophanes, Anastasias et Teophilacte, historieurs Byzantius*”. [Про все це нема ні слова в історії Ількова. Але ця історія є в „Популярно написаних мемуарах” т. 2, с. 53. і в „Известиях Византийских пророков”, перекладених Световим т. 1, с. 53. Оригінал взято з історії Феофана, Анастасія і Феофілакта – істориків Візантії].

На титульному аркуші примірника твору Франсуа Марі Аруе де Вольтера „*La Henriade, en dix chants*” (Geneve, 1771; R. 1959) власницький автограф „*Evthyie de Bolchovitinov*” та текст з внутрішнього боку обкладинки, написаний його рукою: „*La Harpe dans son Cours de Littérature tom VII. dit: “Cette richesse d’invention qui produit l’intérêt, manque certainement à la Henriade: les personnages agissent peu et parlent encore moins. On a été Surpris, avec raison, que l’ auteur né avec un génie sí drammatique, en ait mis sí peu dans Son poème*”. [Ла Гарп в 7-му томі свого Курсу

літератури говорить: „Те багатство фантазії, яке викликає інтерес, вочевидь відсутнє в Генріаді: персонажі малодієві і ще менш говіркі. Дивує, і не безпідставно, що автор, наділений від природи таким драматичним талантом, так мало проявив його в своїй поемі”].

Напис Євгенія Болховітінова, який розкриває криптонім “А. О.” у підзаголовку книжки, також на титульному аркуші праці О. Оленіна „Письмо к графу Алексею Ивановичу Мусину-Пушкину о камне Тмутараканском” (СПб., 1806; Р. 5804).

Текст напису: “Алексея Николаевича Оленина”.

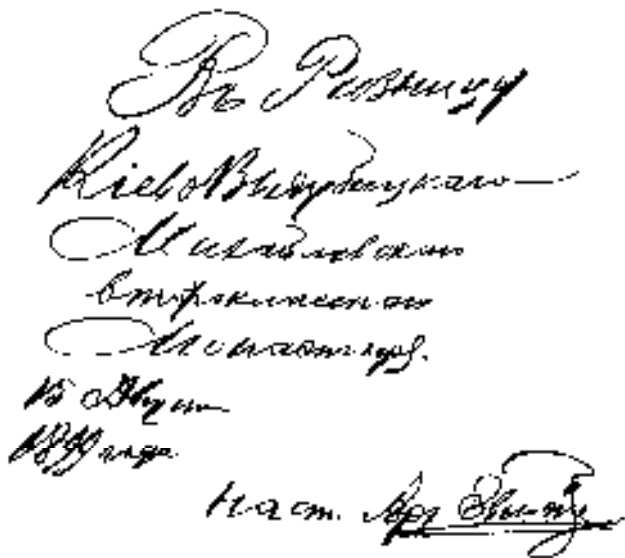
В книжці Є. І. Станевича «Способ рассматривать книги и судить о них» (СПб.,

1808; Р. 1103) автограф Євгенія Болховітінова, про який згадувалося раніше (див. „Державін Г. Р.”). Текст автографа: «Собственноручная надпись Г. Р. Державина».

Джерела: Шмурло Е. Митрополит Евгений как ученый. – СПб., 1888; Сперанский Д. Ученая деятельность Е. Болховитинова // РВ. – 1885. – № 4. – С. 517–581; № 5. – С. 161–200; № 6. – С. 644–705; Православная бог. энцикл. или бог. энцикл. словарь / Под ред. А. П. Лопухина. – Пб., 1904. – Т. 5. – Стб. 188–191; УСЭ.– К., 1979. – Т. 2. – С. 326; УЛЕ. – К., 1988. – Т.1. – С. 214–215; Рукавіцина Є. В. З фондів ЦНБ:[Колекція книг митрополита Євгенія Болховітінова] // Бібліотечний вісник. – 1994. – № 4. – С. 19; Рукавіцина Є. В. Євгеній Болховітінов і біобібліографія України // Бібліотечний вісник. – 1995. – № 2. – С. 11–28;

Рукавіцина Є. В. Бібліотека і архів митрополита Євгенія (Є. О. Болховітінова): Автореф. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук. – К., 1995. – 24 с.

Євлогій, архімандрит Київського Видубицького Михайлівського монастиря.

Євлогій
Київ Видубицького
Михайлівського
Монастиря
15 Августа
1899 года
Наст. Арх. Евлогий

Автограф-підпис архімандрита Євлогія з дарчим написом знаходиться на обкладинці видання „Альбома фотографических снимков старинных золотых и серебряных монет и медалей, принадлежащих Киево-Печерской лавре” (К., 1899; Р. 1083).

Текст автографа: „В Ризницу Выдубицкого Михайловского монастыря. А. Е. [підпис]”.

На звороті титульного аркуша міститься другий напис: „В Ризницу Киево-Выдубицкого Михайловского второклассного Монастыря 15 Августа 1899 года Наст. Арх. Евлогий”.

Жид (Gide) Андре (1869–1951) – французький письменник, критик, засновник впливового літературного журналу „Nouvelle Revue Française”. На початку 1890-х рр. виступив як поет-символіст, в подальшому писав прозою короткі повісті і критично-філософські нариси. У творчості А. Жида присутній світогляд рантєської буржуазії. Після першої світової війни у його творах з'являється відображення загальної кризи капіталізму. У журналах „Pages de Journal” (1931) та “Nouvelle Revue Francaise” (1932) висловлював співчуття СРСР, але вже в 1936 р. відкрито виступив проти СРСР. В останні роки свого життя проповідував американську космополітичну ідеологію.

à Ad Van Bever
au cordial souvenir
André Gide

Автограф-дарчий напис А. Жида міститься на авантитулі його видання „Amyntas” (Paris, 1906; R. 1450).

Текст дарчого напису: „à Ad Van Bever au cordial souvenir.

André Gide” [Еду Ван Беверу на сердечную память. Андре Жид].

Mon cher Vallotti
Voici dans ce petit livre.
Tous vobres, au titre, l'indication des
pages où se trouvent les notices
relatives à l'œuvre
de ce grand et de nos jours.
Ces notices, elles sont importantes, et
ne sauraient être omises
de votre bibliothèque.
Dans le cas où vous auriez déjà
le volume, je vous prie de m'en
faire part. Cordialement,
André Gide

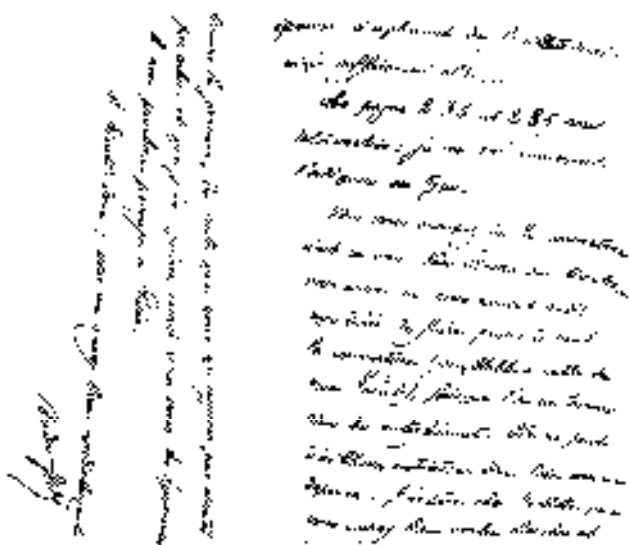
В книжку перед титульним аркушем вплетено лист за підписом Андре Жида про друкування даної книжки, який також є його автографом. Власником книжки Едом Ван Бевером – адресатом автографа, виготовлені нова шкіряна оправа, суперобкладинка, золочений обріз і футляр. На другій сторінці обкладинки

ВИТИСНЕНО „Mad. Gras.”

Текст листа: „Mon cher Vallette! Voici derechef le petit livre. Vous verrez, en tête, l'indication des pages où quelques corrections restent à faire. Aures vous l'obligeance de les regarder et de décider vous même selon leur importance, s'il eu imprudent ou non de donner aussitôt le “bon a tirer après corrections”.

Dans le cas ou vous jugeriez utiles de 4-mes épreuves, peut – être des épreuves simplement des feuilletes incriminés suffisent elles...

Les pages 236 et 235 vous interverties i je ne sais comment

l'[udi]ener au typo.

Vous vous occupez de la couverture n'est ce pas. Van Bever ou Montreau vous aura ou vous aurous redir mon desir de faire graver à neuf la couverture (semblable à celle de mon Faust), puisque l'on ne trouve rien de satisfaisant. Cela ne peut

d'ailleurs entrainer bien loin comme depense. J'espère cher Vallette que vous aures bien voulu chercher de trouver le graveur, de sorte que nous ne soyos par arrêtes par cela, et que j'en puisse revoir avec vous les épreuves à mon prochain passage a Paris. A bientôt donc; vous me saves bien cordialement. André Gide.” “Trés ammusant, le Coco de Jénie!”

[Дорогий Валете! Ось знову маленька книжка. На початку Ви побачите вказівку на сторіноки, де треба зробити деякі виправлення. Будьте люб'язні, передивіться їх самі і вирішіть, згідно з їх важливістю, чи буде розсудливим відразу ж давати „згоду на друк після виправлення”. У тому разі, якщо Ви вважаєте корисними 4 коректурні відбитки, можливо достатньо тільки

відбитків забракованих сторінок. Ви подали сторінки 236 та 235, але я не знаю як вони виглядають у друці.

Ви потурбуєтесь і про обкладинку, чи не так? Ван Беве, або Монро, Ви підтверджите моє бажання заново вигравірувати обкладинку (подібно тої, що у мого Фавста), тому що нема нічого кращого.

А втім, це не повинно вийти за межі витрат. Я сподіваюся, дорогий Валете, що Ви будете ласкаві знайти гравера, щоб із-за цього в нас не було затримки, і, щоб ми з Вами змогли подивитися відбитки підчас мого найближчого приїзду до Парижа.

Отож, до скорого побачення. Андре Жид.”

„Дуже цікаво. Коко де Жені!”]

Джерела: Souday P. Andre Gide. – Paris, 1927; Lievre P. Andre Gide. – Paris, 1927; БСЭ / Гл. ред. О. Ю. Шмидт.– М., 1932. – Т. 25. – Стб. 390–391; БСЭ. – 2-е изд. – М., 1952. – Т. 16. – С. 123; Гринштейн А. Л. Маскарад в «Подземельях Ватикана» Андре Жида // Вопросы филологии. – 2000. – № 1. – С. 93–101; Ватолина Ю. В. Специфика наблюдения А. Жида: реальность и мыслеобразы // Вестник Омского ун – та. – 2004. – Вып. 4. – С. 54–57.

Житецький Гнат Павлович (1866–1929) – літературознавець, історик і книгознавець. Син Павла Гнатовича Житецького (1836–1911). Закінчив Київський університет св. Володимира (1889). Працював учителем у Петербурзі і Києві (1890–1924). 1893 – 1897 – співробітник «Энциклопедического словаря» Брокгауза і Ефрона. 1898–1903 – співробітник «Большой энциклопедии» під редагуванням Южакова. З 1918 – у

ВБУ (член Тимчасового комітету ВБУ, старший бібліотекар, завідувач рукописного відділу ВБУ (1922–1929). Одночасно у трудовій школі № 54 (1918 – 1924). Член історичної секції ВУАН, дійсний член НТШ. Автор праць з історії української культури XVII–XIX ст.

Автограф-підпис Г. П. Житецького міститься на титульному аркуші книги М.

Снегір'ова "Лубочные картинки русского народа в Московском мире" (М., 1861; Р. 330). Після заголовку також рукою Г. Житецького приписано: "С приложением газет и журн. статей о том же". Підпис Г. П. Житецького звірено з почерком і підписом його в особистій справі, яка зберігається в ЦДАВОВУ України.

Джерела: Плачинда В. П. Павло Гнатович Житецький. – К., 1987; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 202; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 2. – С. 680; З іменем св. Володимира: Київський університет у документах та спогадах сучасників: У 2 кн.: Кн. 2 / Упоряд. В. Короткий В. Ульяновський. – К., 1994. – С. 411–412; Дубровіна Л. А. Гнат Житецький як засновник та керівник відділу рукописів Всенародної бібліотеки України (1918–1929) // Вісник Харківської державної академії культури. – Х., 1999. – Вип. 1. – С. 111–119; Особові архівні фонди Інституту рукопису НБУВ: Путівник. – К., 2001. – С. 176–180; Житецький Гнат Павлович. – ЦДАВОВУ України. Ф. 166, оп. 12, № 2560, арк. 3.

Закревський Микола Васильович (1805–1871) – український історик, етнограф, мовознавець, письменник. Закінчив Харківський університет, навчався у Дерптському (тепер Тартуський). Вчителював у Ревелі (тепер м. Таллін, Естонія). Автор праць з історії Києва, які перевидав у 2-х томах під назвою «Описание Киева» (1868). Автор збірника у 3-х книгах «Старосветский бандуриста» (1860–1861), у якому вмістив українські пісні, думи, приказки, загадки та «Словник малоросійських ідіом». З 1859 року мешкав у Москві.

*Николая Закревского.
Ревель. 13 Июня 1845 года.
Цена один рубль сереб.*

Власницький автограф М. В. Закревського на книзі «Галицкі приповідки і загадки зібрані Григором Илькевичом» (Відень, 1841; Р. 220).

Текст автографа: «Николая Закревского. Ревель. 13 Июня 1845 года. Цена один рубль сереб.». На цій же книжці книжковий знак: «N. S. к. з.», а також книжковий знак: «Из библиотеки А. А. Котляревского [Олександра Олександровича Котляревського]», штамп «Всенародна Бібліотека України ВУАН», а також власницький автограф Л. Биковського (див. «Л. У. Биковський»).

Почерк М. Закревського звірено з листом його до О. Бодянського від 12 квітня 1849 р.

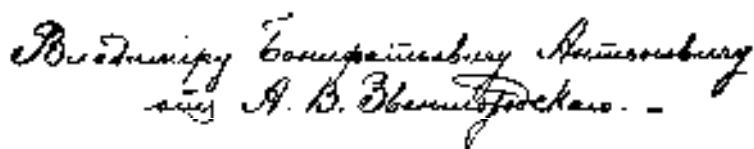
Джерела: УЛЕ. – К., 1992. – Т. 2. – С. 232; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 1. – С. 729; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 107; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 177; Ін – т літератури, відділ рукописів. Ф. 99, № 85, арк. 93, 95.

Звенигородський Олександр Васильович (1837–1902) – відомий російський меценат, власник унікальної колекції візантійської емалі, завдяки якому в світ вийшло видання Н. П. Кондакова “История и памятники Византийской эмали” (СПб., 1892). Звенигородський був ініціатором всієї роботи, пов’язаної з цим виданням. Зумів залучити до праці відомого вченого, старшого зберігача імператорського Ермітажу, професора університету Н. П. Кондакова, католицького священика І. Шульца, архітектора І. П. Ропега, офортиста Гальяра з Парижу.

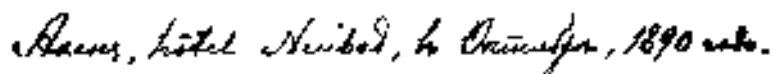
В колекції рідкісних видань два автографа-дарчих написа О. В. Звенигородського.

Перший на примірнику видання Ф. Бока “Die byzantinischen Zellen Schmelze der Sammlung Dr. Alex von Swenigorodski und das darüber veröffentlichte Prochtwerk” (Aachen, 1896; R. 1069).

Текст дарчого напису: “Экземпляр Его Превосходительства Николая Ивановича Петрова от А. В. Звенигородского”. Адресат автографа М. І. Петров (про нього див. далі).

*Владимиру Бонифатьевичу Антоновичу
от А. В. Звенигородского. -*

Aachen, hotel Neubad, in October, 1890 year.

Другий – у примірнику праці І. Шульца “Der

Byzantinische Zellenschmelz von Johanes Schulz mit 22 Tafeln” (Frankfurt a M., 1890; R.1070).

Текст напису: “Владимиру Бонифатьевичу Антоновичу от А. В. Звенигородского. – Aachen, hotel Neubad., в Октябре, 1890 года”. Адресат автографа В. Б. Антонович (про нього було раніше).

Обидва автографи звірені з відтвореним автографом О. В. Звенигородського у передмові до видання Н. Кондакова “История и памятники Византийской эмали”.

Джерела: Кондаков Н. П. История Византийской Эмали. – СПб., 1892; Голубцов А. Церковно-археологический музей при Московской духовной академии. – Сергиев Посад., 1895. – С. 29 – 30; Стасов В. В. История книги „Византийские эмали” А. В. Звенигородского. – СПб., 1898. – 270 с.; Молодчиков О. В. Дорогоцінне видання // Друг читача. – 1965. – 15 трав. – С. 7;

Зеленецький Костянтин Петрович (1812, за іншими даними 1814–1858) – російський літературознавець, критик, публіцист. Закінчив Московський університет (1835). Ад’юнкт, згодом професор Рішельєвського лицю (1837–1858). Член Одеського товариства історії і старожитностей, член-кореспондент Сербського літературного товариства у Белграді. Автор поетичних і прозових літературних творів. Досліджував життя і творчість О. С. Пушкіна. 1848 р. видав альманах „Альциона”.

Автограф-дарчий
напис К. П.
Зеленецького міститься

на обкладинці примірника його видання „Записки о бомбардировании Одессы 10 апреля 1854 года: С планами Одессы и Щеголевской батареи и видом сражения” (Одесса, 1855; Р. 381).

Текст автографа: „Князю А. Б. Лобанову от Кости З. на память.” В книжці екслібрис князя О. Б. Лобанова-Ростовского, а також екслібрис бібліотеки Государя Императора Миколи II

Олександровича. Почерк К. П. Зеленецького звірено з його листом до О. Боденського від 12 серпня 1856 р.

Адресат автографа – любитель старовини, посланник і посол у декількох державах, міністр закордонних справ Росії (1895–1896), князь О. Б. Лобанов-Ростовський (1824–1896).

Джерела: Зеленецький К. П. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А., Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1894. – Т. 23 (XII). – С. 384–385; Лобанов-Ростовский А. Б. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А., Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1896. – Т. 34 (XVII-а). – С. 883–884; Большая энциклопедия: Словарь общедоступных сведений по всем отраслям знания / Под ред. С. Н. Южакова. – СПб., 1902. – Т. 9. – С. 592; Зеленецький К. П. // УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 260; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 2. – С. 768; [Про бібліотеку князя О. Б. Лобанова-Ростовського] // Дуров В. Книга в семье Романових. – М., 2000. – С. 22; Лист до О. Бодянського. – Ін – т літератури, відділ рукописів. Ф. 99, № 85, арк. 220.

Зеленський Євген Йосипович (1877–1905) — російський революціонер, письменник. Літературний псевдонім „Л. Надєждін”. Свою діяльність почав у 90-х роках ХІХ століття, належав до саратовської соціал-демократичної групи. 1900 р. – емігрував. З деяких питань не погоджувався з „іскровцями”, яких вважав привілейованою робочою аристократією. Намагався з’єднати марксизм з терористичною тактикою. Після другого з’їзду РСДРП Зеленецький працював у меньшевицьких виданнях. Основні його твори: „Тихорецкая драма” и „Канун революции”. І. Ф. Масанов вказує ще видання 1902–1905 рр., які вийшли за його редакцією і авторством: „Положение вынуждает” (Женева, 1902), “О либерализме вообще и о дебютах г. Струве в частности”

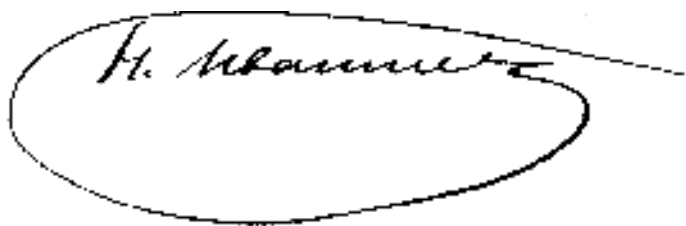
(Женева, 1903), “Русское простофильство и европейское менторство” (Б. м., [1903]), “На родной стороне” (Женева, 1905), “Церковные речи о рабочих невзгодах и волнениях” (Женева, 1905).

С товарищеским приветом
Молод Автограф С. Й. Зеленського на обкладинці примірника його книги „На родной стороне: Отклики с чужбины” (Женева, 1905; Р. 5516 (к. 4).

Текст автографа: „С товарищеским приветом Л. Надеж... [підпис]”.

Джерела: БСЭ / Гл. ред. О. Ю. Шмидт.— М., 1933. — Т. 26. — Стб. 553; Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов. —М., 1957. —Т. 2. — С. 249.

Іванишев Микола Дмитрович (1811–1874) – український історик права, професор Київського університету св. Володимира, згодом ректор (1862–1865) і почесний член його (з 1869), член Імператорського російського географічного товариства (з 1854), дійсний член Віленської археографічної комісії (з 1858), голова Київської Археографічної Комісії (з 1869), один із ініціаторів заснування Центрального архіву в Києві.

A handwritten signature in cursive script, enclosed in an oval. The signature appears to read 'M. D. Ivanishin'.

Автограф-підпис
М. Д. Іванишева на
примірнику видання
Йозефа Сеньковського

“Suplement a l’histoire generale des Huns, des Turks et des Mogols...” (St. Petrsbourg, 1824; R.1226). Підпис М. Д. Іванишева звірено з почерком та підписом його у листах до барона С. І. Шодуара від 27 травня 1847 р.

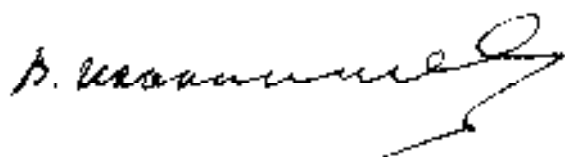
В книжці ще два власницьких автографи: Г. Даниловича (про нього було раніше) та В. Б. Антоновича (про нього теж було раніше).

Джерела: Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914) / Под ред. П. С. Уваровой, И. Н. Бороздина.– М., 1915. – Т. 2. – С. 131–132; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У з-х т. / Під ред. І. Раковського.– Л., Станіслав; Коломия, б. р. – Т. 2. – Стб. 82; УРЕ. – К., 1961. – Т. 5. – С. 350; УСЭ. – К., 1980. – Т. 4. – С. 192; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 2. – С. 488.

Іконников Володимир Степанович (1841–1923) – український історик. Закінчив Київський кадетський корпус

(1861), Київський університет св. Володимира (1865). Працював у Харківському (1866–1867), Новоросійському (1869–1870), Київському (з 1871) університетах. Академік Петербурзької Академії наук (з 1914). Один із засновників і перший голова Історичного товариства Нестора-літописця (1873–1877). Редактор журналу “Университетские известия” (1873–1913) та “Чтения в историческом обществе Нестора-летописца” (1874–1877). Академік АН УРСР (з 1920).

Власницьких автографів-підписів у відділі стародруків багато. Але є і автографи-дарчі написи. На примірнику праці В.

Иконникова “Максим Грек: Исследование кандидата историко-филологического факультета Владимира

Иконникова: Удостоенное в 1864 г. от историко-филологического факультета университета св. Владимира золотой медали” (К., 1865; Р. 51) автограф на обкладинці обрізано при виготовленні оправи. Залишилися лише слова: “ ... Владимира от автора”. Треба розуміти: “В библиотеку университета св. Владимира от автора”. На книжці – печатка бібліотеки університету св. Володимира.

Другий автограф В. С. Иконникова говорить нам про купівлю ним в 1888 р. книги І. Сахарова “Сказание русского народа. Т.1. ” (СПб., 1841; Р. 114).

На авантитулі напис: “Готье. 24/ХІІ. 88. Иконников. 2т. 18 руб.”. В книжці також є штамп бібліотеки університету св. Володимира і напис: “Выдаче не подлежит”.

Книжки з власницькими автографами В. С. Иконникова:

1. Брикнер А. Г. Смерть Павла I, со статьей В. И. Семевского. – СПб., 1907. (Р. 3393).

2. Василич Г. Межцарствие и возстание 1825 года: Ист. очерк: Ч.1. – М., 1904. (Р. 3446).
3. Андрей Иванович Желябов и София Львовна Перовская: Биограф. очерк. – Ростов на Дону, б. г. (Р. 3805).
4. Александр Дмитриевич Михайлов. – Ростов на Дону, 1907. (Р. 4499).
5. Москва в декабре 1905 г. / Изд. П. В. Кохманского. – М., 1906. (Р. 4518).
6. Процесс 20-ти народовольцев в 1882 г. / Пред. и прим. В. Я. Богучарского. – Ростов на Дону, 1906. (Р. 4808).
7. Рожков Н. А. Судьбы русской революции. – СПб., 1907. (Р. 4888).
8. Собрание стихотворений декабристов: Т. 2. – М., 1907. (Р. 5015).
9. Письма Александра Ивановича Тургенева к Николаю Ивановичу Тургеневу. – Лейпциг, 1872. (Р. 5234-2).
10. Цитрон А. Л. 72 дня первого русского парламента. – СПб., 1906. (Р. 5226).
11. Тун А. История революционного движения в России. – СПб., б. г. (Р. 5233).

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост. и ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 228–234, 840; Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой, И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 136; Сарбей В. Г. Один із перших істориків-академіків АН УРСР // Укр. іст. журн. – 1966. – № 12; УСЭ. – К., 1980. – Т.4. – С. 233; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 303; Войцехівська І. Н. Від предків до

нащадків: Життєпис вітчизняного вченого-історика Володимира Степановича Іконникова // Пам'ять століть. – 1997. – № 3. – С. 75 – 91; Войцехівська І. Н. Академік Володимир Іконников: Життєпис та бібліографія. – К., 1998. – 130 с.

Джерела: Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой, И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 147; Каманин Иван Михайлович // Україна. – 1924. – Кн. 3. – С. 183 – 184; УСЭ. – К., 1980. – Т. 4. – С. 425–426; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 387; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 3. – С. 927; Дромарацька К. Каманін І. М. // Українські архівісти: Біобібліогр. довідник. – Вип. 1 (XIX ст. – 1930-ті рр.). – К., 1999. – С. 157–159.

Каневець Олександр Павлович.

Власницький автограф “А. Каневец” на обкладинці примірника “Записок Н. А. Саблукова о временах императора Павла I и о кончине этого государя” (Лейпциг, 1902; Р. 4916-2).

Джерело: Каневець О. П. до Лободи А. М. від [] грудня [19]28 р. із с. Сатки Уральської обл., Златоустовської округи. – ІР НБУВ. Ф. XXXVII, № 96. 1 арк.

Караджич (Караджих) Вук Стефанович (1787–1864) – сербський мовознавець і етнограф, історик, член-кореспондент Австрійської, Пруської, Петербурзької академій. Діяч сербського національного руху. В Росії мешкав у 1818–1819 рр. у Петербурзі і Москві. Бував у Києві, Харкові, Чернівцях, Львові, знайомий з багатьма російськими та українськими вченими й письменниками.

*Почастував медаллю Сербського
за спомени – у Вичу. Авдича 825.
Вук Стефанович Караджич*

Автограф-дарчий
напис В. С. Караджича

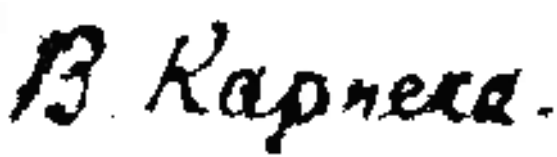
знаходиться з внутрішнього боку обкладинки його праці „Додатак к Санктпетербургским сравнительным рјечницима свију језика и нерјечија” (У Бечу, 1822; Р. 335).

Текст дарчого напису: „Господину Мијаилу Фричиньскоме, за спомен – у Бечу 1. августа 825. Вук. Стеф. Караджичић”. Поряд автограф Михайла Фричинського.

Джерела: Білодід І. К. Вук Караджич в історії українсько-сербських наукових зв'язків. – К., 1965; УРЕ. – К., 1980. – Т. 5. – С. 19; УЛЕ. – К., 1980. – Т. 2. – С. 408; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 3. – С. 958; Довідник з історії України: В 3-х т. – К., 1995. – Т. 2. – С. 13–14.

Карпека Володимир Васильович (1877–?) – юрист і фінансист, проректор і професор Київського університету св. Володимира, співробітник ВУАН. Засланий в 1937 р.

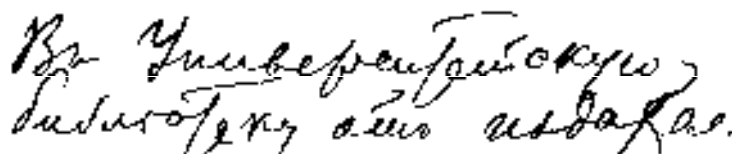
Автограф-підпис В. В. Карпеки на примірнику видання “Правовое государство и всенародное голосование. Изд. Н. Глаголева” (СПб., б. г.; Р. 4780).

Джерела: ЕУ. – Л., 1994. – Т. 3. – С. 975; Історія Національної Академії наук України (1924–1928): Документи і матеріали. – К., 1998. – С. 616; Alma mater: Університет св. Володимира напередодні та в добу української революції 1917–1920: Документи, матеріали, спогади: У 3-х кн.: Кн. 2. Ун – т св. Володимира за доби Української Центральної ради та гетьманату Павла Скоропадського. – К., 2001. – С. 180 та ін.

Карпенко-Карий (1845–1907) – український письменник, драматург, актор, режисер, театральний діяч. Автор оповідань, фейлетонів, побутових та історичних драм, сатиричних комедій, трагедій. Неопублікованою залишилася історична драма «Мазепа». Карпенко-Карий – літературний псевдонім Тобілевича Івана Карповича.

Працював канцелярським служителем у м. Малій Висці (тепер райцентр Кіровоградської обл.), м. Бобринці (тепер Кіровоградської обл.). У м. Єлизаветграді (тепер Кіровоград) з 1885 р. працював столоначальником повітового поліцейського управління і секретарем міського поліцейського управління. В 1868–1869 рр. працював у м. Херсоні секретарем міського поліцейського управління, потім знову в Єлизаветградському поліцейському управлінні колезьким реєстратором, губернським секретарем, колезьким секретарем. Разом з М. Кропивницьким став організатором і режисером аматорського гуртка в Єлизаветграді. У 70-х рр. розпочав літературну діяльність як критик, фейлетоніст і публіцист. У 80-тих рр. написав 18 п'єс. Як актор виступав у трупах М. Старицького (1883–1884), М. Садовського (1888–1890). З 1890 р. і до кінця життя працював як актор і керівник трупи П. Саксаганського. У 1883 р. за надання притулку С. Русовій, яка перебувала під гласним наглядом поліції, після суду був засланий до м. Новочеркаська на три роки.

A handwritten signature in cursive script, likely reading 'Від Карпенка-Карого' (From Karpenko-Karoy).

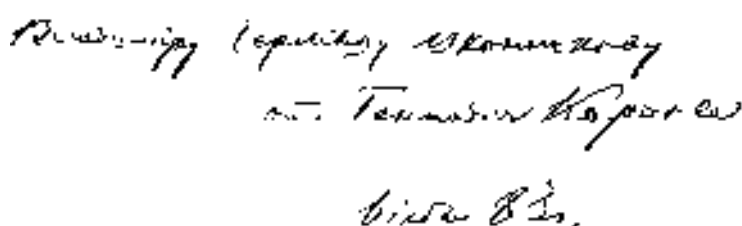
Автограф-дарчий
напис Карпенка-Карого
міститься на

обкладинці книжок його комедій “Сто тисяч” (Черкаси, 1898; Р. 2160) та “Розумний і Дурень” (Черкаси, 1898; Р. 2161).

Текст напису: “В Университетскую библиотеку от издателей”. В другій книжці: “В Университетскую библиотеку от издателя”. Для порівняння почерку дарчого напису переглянуто листи Карпенка-Карого, що зберігаються в ІР НБУВ. Книжки з автографом надійшли до бібліотеки Київського університету в 1898 р., про що свідчить штамп “Библиотека имп. университета св. Владимира” та шифр “1898–2879”.

Джерела: БСЭ. – 2-е изд. – М., 1953. – Т. 20. – С. 246–247; Українські письменники: Біо-бібліографічний словник.– К., 1963. – Т. 2. – С. 347–363; УРЕ. – К., 1980. – Т. 5. – С. 46; Карпенко-Карий, 1845–1907 // Корифеї українського театру. – К., 1982; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 421–423; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст. – К., 2000. – С. 217–130; Листи І. К. Карпенка-Карого. – ІР НБУВ. Ф. ІІІ, № 72057–72062, № 39694–39697.

Карпов Генадій Федорович (1848–1890) – історик, один із засновників Товариства любителів стародавньої писемності, дійсний член Товариства історії і старожитностей російських (з 1866 р.). Професор Харківського університету, доктор російської історії. Редактор Х, ХІ, ХІV томів “Актов южной и западной России”, LІІІ, LІХ томів “Сборника русского исторического общества”, а також “Изборника великого князя Святослава Ярославовича 1073 г.” (1880).

Автограф-дарчий
напис Г. Ф. Карпова – в
книзі “Изборник
великого князя

Автограф-дарчий
напис Г. Ф. Карпова – в
книзі “Изборник
великого князя

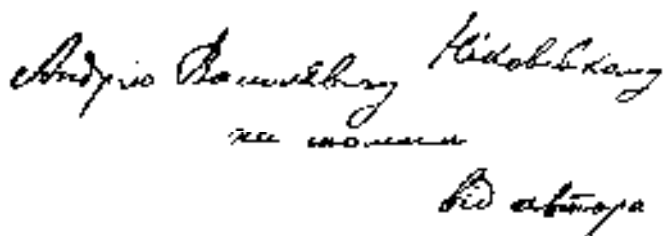
Святослава Ярославича 1073 года” (СПб., 1880; Р. 6671), виданий на кошти Тимофія Савича Морозова під наглядом самого Г. Карпова.

Текст автографа: “Владимиру Сергеевичу Иконникову от Геннадия Карпова 6 июня 83 г.”

Почерк Г. Ф. Карпова звірено з його листом до О. Бодянського від 22 серпня 1867 р.

Джерела: Энциклопедический словарь / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1895. – Т. 28 (XIV-а) – С. 587; Русский биографический словарь: Т. 8. / Изд. под рук. А. А. Половцова. – СПб., 1897. – С. 535–536; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 3. – С. 976; Ін – т літератури, відділ рукописів. Ф. 99, № 109, арк. 38–39.

Кістяківський Богдан Олександрович (1863–1920) – юрист, соціолог, філософ права, громадський діяч. Син О. Ф. Кістяківського (1833–1885). Літературний псевдонім: Українець. Працював у Ярославському ліцеї і Київському університеті св. Володимира (з 1917 р.), дійсний член ВУАН. Друкував політичні статті в журналах “Украинская жизнь”, “Русская мысль”, “Освобождение”. Найважливіші праці присвячені теорії права.

Автограф-дарчий
напис Б. О. Кістяківського
– на примірнику його праці
“Орган земского Союза
“Вольное слово” и легенда
о нём” (М., 1912; Р. 4026), що є відбитком статті із журналу
“Русская мысль”.

Автограф-дарчий
напис Б. О. Кістяківського
– на примірнику його праці
“Орган земского Союза
“Вольное слово” и легенда

о нём” (М., 1912; Р. 4026), що є відбитком статті із журналу “Русская мысль”.

Текст автографа: “Андрію Васильовичу Ніковському на спомин від автора”.

Адресат автографа А. В. Ніковський (1885–[1942]) – український письменник і громадський діяч. Редактор газети “Рада” (1913–1914), журналу “Основа” (Одеса) та “Нової Ради” (1917–1919). Член Української Центральної Ради, перший голова Українського Національного Союзу, міністр закордонних справ УНР (1920–1924). Після еміграції повернувся в Україну і був засуджений 1930 під час процесу “Співки визволення України”. Звільнений у 1940 році.

Джерела: Кістяківський Б. О. // Українська загальна енциклопедія / Під ред. І. Раковського.– Л.; Станислав; Коломия, б. р. – Т. 2. – С. 275; Кістяківський Б. О. // Універсальний словник-енциклопедія / Керівник проекту О. Коваль. – К., 1999. – С. 654; Кістяківський Б. О. // Alma mater: Університет св. Володимира напередодні та в добу української революції 1917–1920: Документи, матеріали, спогади: У 3-х кн.: Кн. 2. Ун – т св. Володимира за доби Української Центральної ради та гетьманату Павла Скоропадського. – К., 2001. – С. 180.

Ніковський А. В. // Українська загальна енциклопедія / Під ред. І. Раковського.– Л.; Станислав; Коломия, б. р. – Т. 2. – С. 846; Ніковський А. // Тичина П. Сонячні кларнети. Ніковський А. Vita Nova. – К., 2000.

Кістяківський Олександр Федорович (1833–1885) – український історик права, вчений-криміналіст. Закінчив київський університет св. Володимира (1857). Професор

Київського університету (з 1864). Досліджував звичаєве право, історію права та судоустрою в Україні.

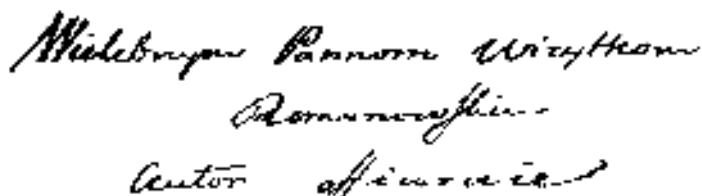

Автограф-підпис “А. Кистяковського” на обкладинці книжки “Проект устава о

книгопечатании” (СПб., 1863; Р. 523).

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост., ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 252–260; Лучицкий И. А. Ф. Кистяковский: Некролог // КС. – 1885. – № 2. – С. 406–415; Фойницкий И. Я. Кистяковский как криминалист // КС. – 1895. – № 1. – С. 88–102; УСЭ. – К., 1981. – Т. 5. – С. 93; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 3. – С. 1042; З іменем св. Володимира: Київський університет у документах та спогадах сучасників: У 2 кн.: Кн. 2 / Упоряд. В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1994. – С. 415–416; Кістяківський О. Ф. Щоденник (1874–1885): У 2-х т. – К., 1994 – 1995; Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996. – С. 847.

Клагєвич Анджей (Kłagiewicz, Andrzej) – доктор філософії і теології Віленського університету, віленський каноник (з 1841 р.).

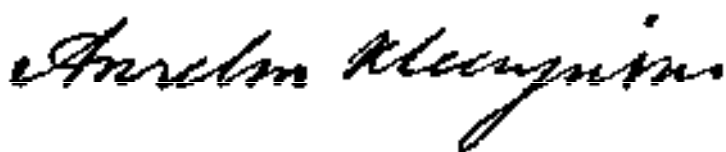

Автограф-дарчий напис на титульному аркуші книжки А. Клагєвича „Kazanie na obchod żałobny pamiątki, zeszłego Piusa VII. Papieża. Przez X. Jędrzeja Kłagiewicza” (Wilno, 1823; R. 558).

Текст напису: “Wielebnym Pannom Wisitcom Romanowskim Autor offiaguie” [Шановним черницям Ордена візитинок Романовських дарує автор].

Джерела: Klagiewicz X. J. // Encyklopedyja Powszechna. – Warszawa, 1867. – Т. 27. – S. 332 – 333; Estreicher K. Bibliografia Polska XIX stolecia. – Kraków, 1874. – Т. II. – S. 388; Римско-католические монастыри в пределах России // Брокгауз Ф. А., Эфрон И. А. Энцикл. словарь. – СПб., 1898. – Т. 38 (XIXa). – С. 732.

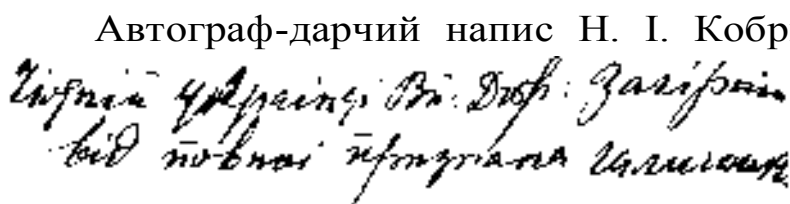
Клежинський Анцельм (Klerzyński Anzelm).

Власницький автограф-підпис і екслібрис А. Клежинського міститься

на титульному аркуші книжки „Sonety Adama Mickiewicza” (Moskwa, 1826; R. 504).

Кобринська Наталія Іванівна (1851–1920) – українська письменниця, громадський діяч, організатор українського жіночого руху в Галичині (“Товариство руських женщин” в Станіславі), видавець жіночих альманахів “Перший вінок” (1887) і “Наша доля” (1893–1896). Автор багатьох оповідань.

титульному аркуші третьої книжки “Нашої долі” (Л.,

1896; Р. 6389-а (к.3).

Текст напису: “Чорній українці Вп. Добр. Загірній від повної признання галичанки”.

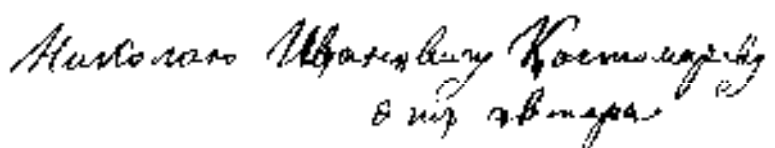
Адресат дарчого напису українська письменниця Марія Миколаївна Грінченко (див. “Грінченко М. М.”). “Загірна” – псевдонім М. М. Грінченко. Звернення “Чорній українці”, на наш погляд, натяк на те, що родина Грінченків мешкала в той час в Чернігові. Почерк дарчого напису на книжці “Нашої долі” порівняно з листами Н. І. Кобринської до Б. Д. Грінченка, що зберігаються в ІР НБУВ. Листи Н. І. Кобринської мають суто діловий зміст, в них нема згадок про дружину Б. Д. Грінченка, але в листі від 19.10.[18]99 р. є згадка про відіслання Грінченкам примірника “Нашої долі”. На книжці “Нашої долі” штамп бібліотеки Б. Грінченка з внутрішнього боку обкладинки та ініціали “Б. Г.” на корінці.

Джерела: Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К., 1969. – С. 460, 480; УРЕ. – К., 1980. – Т. 5. – С. 245; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 3. – С. 1058; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література XIX ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 150.

Ковалевський Максим Максимович (1851–1916) – російський та український історик, етнограф, юрист, видавець, політичний діяч, академік Петербурзької Академії наук (з 1914 р.). Закінчив Харківський університет (1872). Професор Московського (1878–1887), Стокгольмського, Оксфордського, Петербурзького (1905–1916) університетів. В 1901 р. виїхав за кордон через переслідування за підтримку ним права на існування і розвиток української мови і культури. Заснував у Парижі Російську вищу школу суспільних наук. Був особисто знайомий з

Ф. Енгельсом. У 1906 р. заснував Конституційно-монархічну партію демократичних реформ. Депутат I-ої Думи, з 1907 року член Державної Ради. З 1909 року видавець журналу “Вестник Европы”.

Автографи-дарчі
написи М. М.
Ковалевського

містяться на примірниках трьох його праць, подарованих М. І. Костомарову, які мають книжкові знаки бібліотеки останнього та печатку бібліотеки Київського університету:

1. История полицейской администрации (полиция безопасности) и полицейского суда в английских графствах с древнейших времён до смерти Эдуарда III. – Прага, 1877. (Р. 4035).

Текст напису: “Николаю Ивановичу Костомарову от автора”.

2. Очерк истории распада общинного землевладения в Кантоне Ваадт. – Лондон, 1876. (Р. 4039).

Текст напису: “Николаю Ивановичу Костомарову от [Максима Ковалевского]”. Слова “Максима Ковалевского” надруковані у заголовку.

3. Полиция рабочих в Англии в XIX веке и мировые судьи, как судебные разбиратели споров между предпринимателями и рабочими. – Лондон, 1876. (Р. 4040).

Текст напису: “Николаю Ивановичу Костомарову от [Максима Ковалевского]”. Слова “Максима Ковалевского” надруковані.

Адресат автографів – Микола Іванович Костомаров (1817–1885) – український та російський історик, етнограф, письменник, член-кореспондент Петербурзької АН (з 1876).

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.— СПб, 1895. — Т. 30 (XVa). — С. 502–504; Ковалевский М. М. Мое научное и литературное скитальчество // РМ. — 1895. — №1. — С. 61–80; Ковалевський М. М. // УРЕ. — К., 1980. — Т. 5. — С. 246; Костомаров М. І. // УРЕ. — К., 1980. — Т. 5. — С. 449; Ковалевський М. М. // ЕУ. — Л., 1994. — Т. 3. — С. 1059.

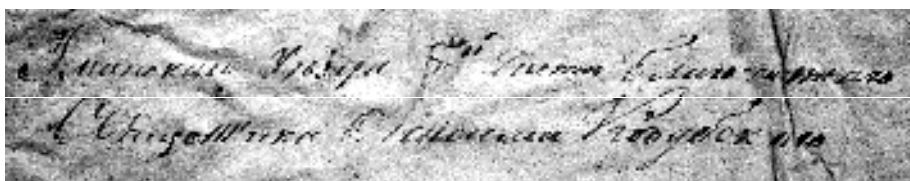
Козель Никанор Гаврилович (1901–?) – бібліотекар ВБУ.

Закінчив трирічні педагогічні курси імені Б. Грінченка (1922). Декілька місяців у 1923 р. працював у Київському Губвиконкомі. З 1923 р. – у ВБУ.

Автограф-підпис Н. Г. Козеля міститься на книжці „Список русских книг печатаных вне России” (Berlin, 1875; Р. 5030). Підпис звірено з архівними документами його особистої справи, ним самим складеними, що зберігаються у ЦДАВОВУ України.

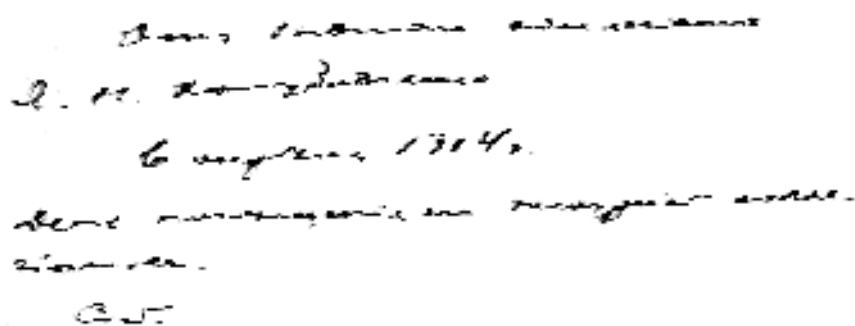
Джерела: Сотрудники ВБУ // Звідомлення Всеукраїнської АН у Києві за 1927 рік. — К., 1928. — С. 125; Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, 1918–1941. — К., 1998. — С. 220, 249, 268; ЦДАВОВУ України. Ф. 166, оп.12, од. зб. 3458, арк. 3.

Козубський Онисим – священик, благочинний Уманськоого повіту.

З внутрішнього боку обкладинки примірника Павла Русцеля “Skarb nigdy nieprzebrany Kościoła Świętego Katholickiego” (Berdyczów, 1767; R. 1740) власницький напис: „Уманского Уезда 5-й [Части] Благочинного Священника Онисима Козубского”.

Колубовський Яков Миколайович (1863–бл.1930) – історик і знавець російської філософської літератури, бібліограф. Уродженець м. Глухова. Закінчив колегію Павла Галагана в Києві та Санкт-Петербурзький університет (1886). Слухав лекції з філософії у Лейпцігу. Працював помічником редактора журналу „Вопросы философии и психологии”. Читав історію педагогіки і логіку на педагогічних курсах в Санкт-Петербурзі. Був обраний управляючим справами попечительства про сліпих та головою Санкт-Петербурзької каси взаємодопомоги літераторам і ученим. До революції – директор Колегії Павла Галагана, пізніше – професор Ніжинського інституту народної освіти.

Ваше почтение
Я. М. Колубовского
6 апреля 1914 г.
Ваше почтение
Я. М.

Автограф-дарчий
напис Я. М.
Колубовського на
форзаці книжки
В. В. Стасова
„Histoire du livre

Les emaux Byzantins A. W. Zwènicorodskoï” (St. Pètersbourg, 1898; R. 1068).

Текст напису: „От бывшего коллегията Я. Н. Колубовского 6 апреля 1914 г. День посещения его экскурсией коллегиятов. СПб.”.

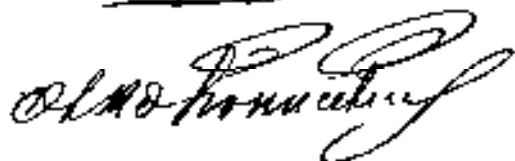
Книжка В. В. Стасова розповідає про історію друкування книги „История и памятники Византийской эмали” Н. П.

Кондакова (див. „Звенигородський О. В.”), тому і виконана в тому ж стилі, що й сама «Історія емалі». Було надруковано 100 примірників книжки В. В. Стасова, даний примірник має № 37. У книжці штамп бібліотеки колегії Павла Галагана з № 1391.

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб, 1895. – Т. 30 (XVa). – С. 765; Группа членов кассы взаимопомощи литераторов и ученых во главе с пред. Я. Н. Колубовским: [Фото с прощального чествования Я. Н. Колубовского, сложившего с себя звание председателя правления] // Новое время. – 1908. – 24 мая (6 июня). – № 11565. – С. 9; Венгеров С. А. Критико-биографический словарь русских писателей и ученых (от начала русской образованности до наших дней): Т. 1. (Вып. 1–3). Предварительный список русских писателей и ученых и первые о них справки. – Пг., 1915. – С. 388; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 3. – С. 1085.

Кониський Олександр Якович (1836–1900) – український поет, письменник, публіцист, педагог, громадський діяч, один із учасників Київської Громади. Автор біографії Т. Г. Шевченка та багатьох поезій, повістей, драм, оповідань. Видавав дешеві популярні книжки для недільних шкіл. У 1863 р. за пропаганду української мови та за організацію недільних шкіл був засланий у Вологду, а після – у Тотьму. В 1920-х рр. його твори були заборонені радянською владою.

З Народної чет-товати
своїх мов.
№ 781.

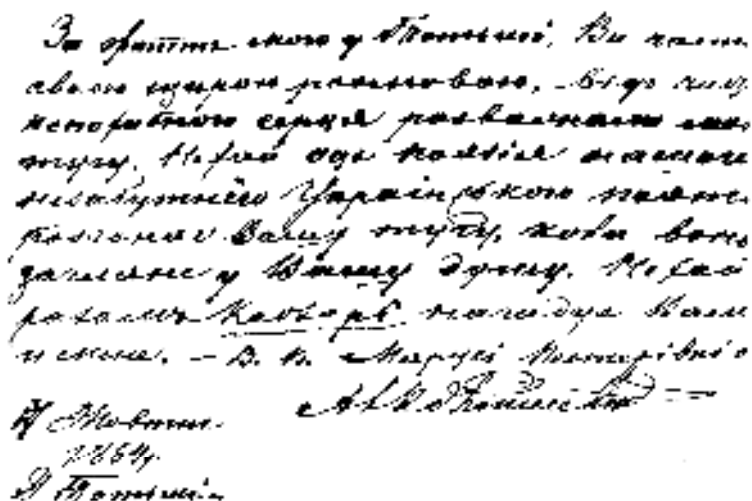
Автограф-підпис О. Я. Кониського знаходиться в книжці І. В. Франка “З вершин і низин” (Л., 1887;

Р. 5291(к.1), яка входить до складу конволюту. На корінці книжки ініціали “А. Я. К.”, що свідчить за те, що оправа зроблена для самого Кониського.

На другому алігаті цього ж коволюту, що є твором самого О. Я. Кониського „Конокрад Іван Дранка” – підпис О. Я. Кониського і напис: „З народних уст позаписувані мною. № 781. О. Я. Кониський”. Простим олівцем зроблено дуже багато виправлень, схоже теж самим Кониським.

Другий, більш повний автограф з дарчим написом, датою і підписом, знаходиться у примірнику “Кобзаря Тараса Шевченка” (СПб., 1860; Р. 6038 (к.2), виданого коштом Платона Симиренка.

Текст напису: “За життя мого у Тотьмі, Ви часто своєю щирою розмовою, від чисто непохибного серця розважали мою

За життя мого у Тотьмі, Ви часто своєю щирою розмовою, від чисто непохибного серця розважали мою тугу. Нехай оця поезія нашого незабутнього Українського поета розганяє Вашу тугу, коли вона загляне у Вашу душу. Нехай разом Кобзар нагадує Вам і мене. – В. П. Марусі Пестерівні[] – О. Я. Кониський. 4 Жовтня 1864 р. У Тотьмі”.

тугу. Нехай оця поезія нашого незабутнього Українського поета розганяє Вашу тугу, коли вона загляне у Вашу душу. Нехай разом Кобзар нагадує Вам і мене. – В. П. Марусі Пестерівні[] – О. Я.

Кониський. 4 Жовтня 1864 р. У Тотьмі”.

Примірник “Кобзаря” з автографом О. Я. Кониського знову опинився в його бібліотеці, за що говорить екслібрис О. Я. Кониського на ньому.

Адресат автографа Марія Пестерева – мабутня дружина О. Я. Кониського,

Третій автограф у примірнику видання “Русалки Дністрової” (Будим, 1837; Р. 5806).

Текст напису на титульному аркуші: „16/28-ХІІ. 1865 от Я. Ф. Головацького”. Підпис „А. Я. Конисский” – на 3-й сторінці тексту. Цей примірник також із бібліотеки О. Я. Кониського, має екслібрис та ініціали на корінці книги.

Джерела: Ефремов С. Александр Яковлевич Конисский: Некролог // КС. – 1901. – № 1. – С 125–130; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – К., 1963. – Т. 2. – С. 439–460; УРЕ. – К., 1980. – Т. 5. – С. 357; Сиваченко М. Олександр Кониський і його проза // Кониський О. Вибрані твори. – К., 1986; Хропко П. О. Кониський і його спадщина // Радянське літературознавство. – 1986. – № 8; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст: Довідник. – К., 2000. – С. 156–158; Дениско Л. М. Міркування над автографом О. Я. Кониського // Вісник книжкової палати. – 2002. – № 8. – С. 27–29.

Копиленко Олександр Іванович (1900–1958) – український радянський письменник. Твори його присвячені темі революції, класової боротьби, будівництву нового життя, героїзму радянських людей на фронті і в тилу. Значне місце в творчості посідають книги для дітей. Автор романів “Народжується місто” (1932), “Дуже добре” (1936), “Десятикласники” (1938), “Лейтенанти” (1947), “Земля велика” (1957).

В цей автограф - оповідання
написані деякі розповіді
рози - ці розповіді були
друковано українською
Місце - вийшло з рукопису.

з редакційного примірника
Олександр Копиленко
9/11-32 р.

Автограф-дарчий напис О.
І. Копиленка – на титульному
аркуші примірника його
оповідань “Буйний хміль” (Х.,
1932; Р. 6880). На жаль,

невідомо кому була подарована книжка.

Текст автографа: “В цій книжці – оповідання написані десять років тому – ці роки ми дружньо пройшли плече в плече з тобою. З товариською [шаною] Копиленко 9/III-32 р.”

Джерела: Свідер П. І. Олександр Копиленко: Життя і творчість. – К., 1960; УРЕ. – К., 1962. – Т. 7. – С. 210; УРЕ. – К., 1980. – Т. 5. – С. 391; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник: Т. 3. – К., 1965. – С. 686–699; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 560–561.

Котляревський Олександр Олександрович (1837–1881) – український та російський філолог та етнограф, член-кореспондент Петербурзької Академії наук. Працював професором Дерптського (тепер Тартуського) та Київського університетів. Очолював в 1877–1878 рр. Київське слов'янське товариство, з 1879 – Історичне товариство Нестора-літописця.

Власницький автограф-підпис “Котляревського” на звороті титульного аркуша книжки князя Цертелєва “Опыт собрания старинных малороссийских песней” (СПб., 1919; Р. 856).

В книжці “Галицькі приповітки і загадки зібрані Григорієм Ількевичем” (Відень, 1841; Р. 220) помітки в тексті, зроблені власною рукою О. О. Котляревського (див. “Закревський М. В.”).

Почерк і підпис О. О. Котляревського звірено з його листами до О. Бодянського від 13 липня 1868 р., які зберігаються в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка.

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей университета св. Владимира, 1834–1884 / Иконников В. С. – К., 1884. – С. 303–325; Павловський І. Ф. Краткий биограф. словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века. – Полтава, 1912. – С. 97–98; УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 27; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література XIX ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 166–167; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 257; Ін-т літератури, відділ рукописів. Ф. 99, № 106. арк. 105–106.

Коцюбинський Михайло Михайлович (1864–1913) – український письменник і громадський діяч, революційний демократ, автор багатьох повістей, оповідань, новел, що увійшли в історію української літератури.

На книжках з колекції рідкісних видань, що є друкованими працями самого Коцюбинського, стоять його автографи-дарчі написи.

На примірнику твору “Fata morgana” (К., 1904; Р. 2152) дарчий напис:

“Високоповажному Василеві Пилиповичу Степаненкові бажаю усього найкращого автор” та екслібрис: “Василь Степаненко”.

На примірнику видання “Дорогою ціною” (К., 1902; Р. 2155) дарчий напис: “Високоповажному Василеві Пилиповичу Степаненкові автор” та екслібрис: “Василь Степаненко”.

На книжці “Для загального добра” (Л., 1896; Р. 2169) дарчий

напис: “Високоповажному Борисові Грінченкові на знак щирого пошанування автор” і штамп бібліотеки Б. Грінченка.

На другому примірнику твору “Дорогою ціною” (К., 1902; Р. 5787) дарчий напис: “Високоповажним Людмилі і Олександрові Черняхівським автор”.

Адресати – відомі особи (про В. П. Степаненка див. далі, про Б. Грінченка було раніше). Останній автограф присвячений дочці М. П. Старицького, громадському діячеві, письменниці і актрисі – Людмилі Михайлівні Черняхівській (1868–[1942]) та її чоловіку (про нього див. “Грушевський М. С.”).

Джерела: Коцюбинский М. М. Биографический очерк // Коцюбинский М. Fata morgana. – Х., 1927. – С. V–XIV; Калениченко Н. Л. Михайло Коцюбинський: Життя і творчість. – К., 1956; Білецький С. І. Михайло Коцюбинський: Життя і творчість. – Д., 1958; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – К., 1963. – Т. 2. – С. 511–548; УСЭ. – К., 1981. – Т. 5. – С. 361–352; УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 32–33; Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. – К., 1998. – С. 160–161; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 258.

Крилов Микола Митрофанович (1879–1955) – український радянський вчений-математик, академік АН УРСР (з 1922 р.), академік АН СРСР (з 1929 р.), заслужений діяч науки УРСР.

В дар КБЧ від авторів.
28.х.1932. Акад. М. Крилов

В 1932 р. разом з М. М. Боголюбовим, майбутнім академіком, написав наукову працю “О колебаниях синхронных машин. Об устойчивости параллельных машин” (Х. –

К., 1932; Р. 243), яку подарував Всенародній Бібліотеці України. На примірнику цієї праці – дарчий напис від авторів за підписом М. М. Крилова: “В дар ВБУ від авторів. 28 X 1932. Акад. М. Крилов”.

Джерела: Исакова О. В. Николай Митрофанович Крылов. – М., 1945. – (Материалы к библиографии трудов ученых СССР. – Сер. математики. – Вып. 2); БСЭ. – 2-е изд. – Т. 23. – М., 1953. – С. 540; УРЕ.– К., 1962. – Т. 7. – С. 378; УСЭ. – К., 1981. – Т. 5. – С. 447; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 1. – С. 1176.

Кримський Агатангел Юхимович (1871–1942) – український учений, орієнталіст, славіст, письменник, історик, академік АН УРСР (з 1919 р.), заслужений діяч науки УРСР (з 1940 р.). Закінчив Колегію Павла Галагана (1889), Лазаревський інститут східних мов у Москві (1892), Московський університет (1896). Літературні псевдоніми і криптоніми А. Ю. Кримського: А. Хванько, Хванько Кримський, Ївхимець, Панько Рогач, Мирза – Джафар, А. Е. К., А. К., А. Кр. та ін.

В колекції рідкісних видань – три примірника з автографами-дарчими написами А. Ю. Кримського на титульних аркушах.

На примірнику видання І. Котляревського “Енеида на малороссийский язык переицзованная И. Котляревским. Ч.1-3” (СПб., 1898; Р.1032) напис: “До Всенар.[одної] Бібліотеки од А. Кримського”. На титульному аркуші екслібрис-печатка: “Хванько Кримський”.

До Всенар. Бібліотеки од А. Кримського

В іншому примірнику видання І. Котляревського “Енеїда” (СПб., 1808; Р.1034) на титульному аркуші такий же

дарчий напис, але тут ще й інші автографи-підписи: “П. Руднева”, “І. В. Кашкадімова” – попередніх власників книги.

Власницький автограф „А. Кримського” також на титульному аркуші примірника журналу „Правда. Ч. 1–2” (Л., 1876; Р. 3150).

Джерела: Грінченко Б. А. Е. Крымский как украинский писатель // КС. – 1903. – № 1. – С. 115–136; Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой и И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 182–183; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник: Т. 2. – К., 1963. – С. 565–588; УРЕ. – К., 1981. – Т. 5. – С. 520; Прицак О. Агатангел Кримський // Київська старовина. – 1992. – № 1. – С. 11–26; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 3. – С. 1189; УЛЕ. – К., 1995. – Т. 5. – С. 58–60; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 260–261.

Куклін Георгій Аркадійович (1880–1907) – російський видавець революційної літератури та історик революційного руху. Навчався у Петербурзькому університеті на фізико-математичному факультеті, але не закінчив його, поїхав до Лондону. Приймав участь у виданні журналу „Жизнь”. У 1902 р. в Женеві відкрив „Русскую библиотеку-читальню”. У 1903 р. організував своє видавництво, яке видавало „Библиотеку русского пролетария”. Автор праць „Материали к изучению истории революционного движения в России. Т.1 (1800–1854)” (Женева, 1905) та „Итоги революционного движения в России за сорок лет, 1862–1902 гг.” (Женева, 1905).

В колекції рідкісних видань є декілька праць самого Г. А. Кукліна, але його автограф-підпис міститься на обкладинці видання відомого і той час адвоката А. А. Ольхіна „У гроба (Стихотворение): Посвящается поразившему Мезенцева Сергею Михайловичу Кравчинскому (Степняку)” (Лондон, 1901; Р. 4609). На жаль автограф „Г. Куклин” нема з чим порівняти.

Джерела: Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов. – М., 1960. – Т. 4. – С. 261; Книговедение: Энциклопедический словарь. – М., 1981. – С. 299; Г. А. Куклин – издатель и библиотекарь // Книжное обозрение. – 1977. – 29 июня.

Кукольник Нестор Васильович (1809–1868) – російський письменник, поет і драматург. Українець за походженням. Закінчив Ніжинську гімназію (1829). Викладав словесність у Віленських 1-й та 2-й гімназіях. Чиновник при ректорі Віленського університету. 1833–1847 рр. – служив у Петербурзі. 1847–1856 рр. – у відрядженнях. Друкувався у багатьох журналах, газетах, альманахах, в тому числі і на території України. Видавав дорогі художні журнали “Художественную газету” (1841), “Дагеротип” (1842), “Иллюстрация” (1845–1847).

На обкладинці
примірника
першого видання
твору без

зазначення автора “Подарок учёным на 1834 год: О царе Горохе” (М., 1834; Р. 285) автограф-підпис “Н. Кукольник”. Перед кожним розділом тією ж рукою на сторінках 6, 9, 16, 21, 24, 26, 29, 32 простим олівцем надписані прізвища російських видавців,

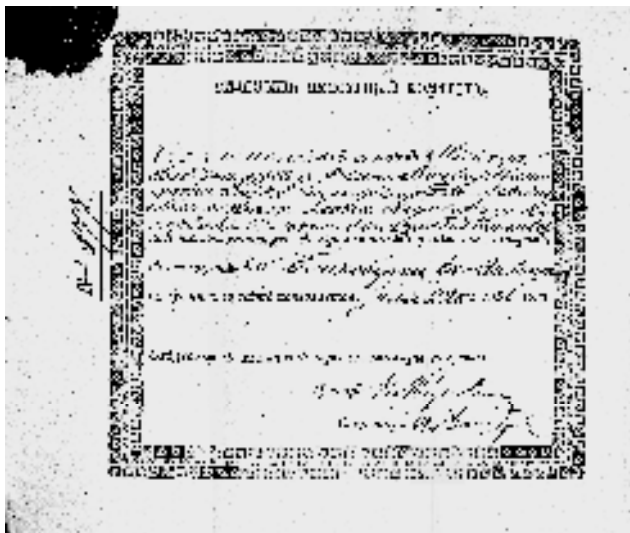
літераторів, істориків, чий імена розуміються під даним текстом. Згідно з написами в книжці виступають такі особи: Каченовський Михайло Трохимович (1775–1842), Надеждін Микола Миколайович (1804–1856), Давидов Іван Іванович (1794–1863), Полевой Микола Олексійович (1796–1846), Павлов Михайло Григорович (1792–1840), Сеньковський Йосип Юліан Іванович (1800–1858), Погодін Михайло Петрович (1806–1875), Булгарин Фадей Венедиктович (1789–1859), Греч Микола Іванович (1709–1760), Ушаков Василь Аполлонович (1789–1838), В'яземський Петро Андрійович (1792–1878). Книжка має екслібрис Санкт-петербурзького книгопродавця-антиквара В. І. Клочкова на третій сторінці обкладинки.

„Подарок ученым на 1834 год” – дотепний жарт-сатира вісімнадцятирічного вихованця юридичного факультету Московського університету Кастора Никифоровича Лебедева (1812–1876), в подальшому начальника відділення Департаменту міністерства юстиції, обер-прокурора і сенатора. Сатира К. М. Лебедева на видатних професорів і видавців відомих російських журналів вважалася у 1878 році рідкісною, тому була повторно надрукована у XXII томі „Русской старины”.

Джерела: Кукольник Н. В. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1896. – Т. 33 (XVII). – С. 416; Кукольник Н. В. // Русский биограф. словарь / Изд. под рук. А. А. Половцова. – СПб., 1903. – С. 533–536; УРЕ. – К., 1962. – Т. 7. – С. 467; Зайцев В. И. Кукольник Н. В. // Русские писатели: Биобиблиогр. словарь. – М., 1971. – С. 386 – 387; Кукольник Н. В. // УРЕ. – К., 1980. – Т. 5. – С. 563; [Лебедев К. Н.] // Дмитриев В. Г. Скрывшие своё имя: Из истории анонимов и псевдонимов. – 2-е изд., доп. – М., 1980. – С. 32; Кукольник Н. В. // УЛЕ. – К., 1995.

– Т. 5. – С. 90; Данилов В. В. Памяти Нестора Кукольника: Доклад в Нежинском пединституте на 150-летие рождения Н. В. Гоголя 26 февр. 1959 г. – IP НБУВ. Ф. 53, № 10. 22 арк.

Кукольник Павло Васильович (1795–1884) – професор Віленського університету по загальній історії і статистиці (1824–1831), член комітету по закриттю університета, викладач російської мови у Віленській медично-хірургічній академії. Паралельно з цим займав посаду цензора Віленського комітету до виходу у відставку (1865).

Автограф-підпис П. В. Кукольника міститься на документі Віленського цензурного комітету №177 від 22 липня 1836 р., прикріпленого до книжки Леона Рогальського “*Historya Biblijna. Cz.1.*” (Wilno, 1836; R.317). Це – офіційний бланк

виготовлений друкарським способом, скріплений печаткою на сургучі і приклеєний до сторінки V.

Текст документа: “Виленский цензурный комитет. Сочинение под заглавием “*Historya biblijna podług Pisma Świątego tłumaczenia*

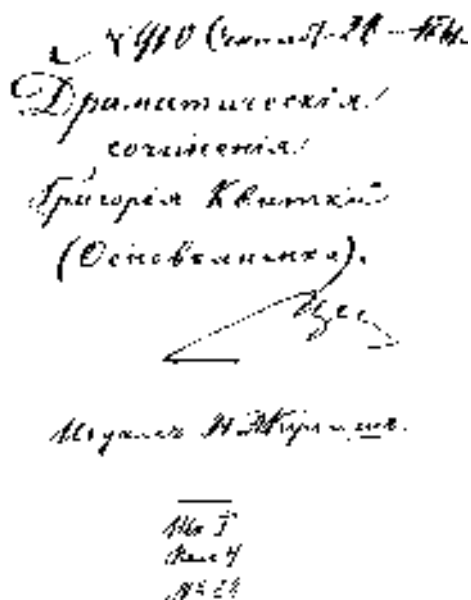
Wujka dla użytku młodzi szkolnij ułożona przez Leona Rogalskiego” часть первая – Historya Starego Testamentu” напечатанное сходно

с приложенным у сего экземпляром в типографии Т. Гликсберга в Вильне, выпустить в свет позволяется. Июля 22 дня 1836 года.

Следуемые в Комитет три экземпляра получены. Цензор П. Кукольник [підпис]. Секретарь Н. Дмитр.[підпис]”.

Джерела: Шверубович А. И. Братья Кукольники. – Вильна, 1885; Некролог П. В. Кукольника // РС. –1885. – № 12. – С. 633 – 635; Кукольник П. В. // Русский биограф. словарь / Изд. под рук. А. А. Половцова. – СПб., 1903. – С. 537–538.

Куліш Пантелеймон Олександрович (1819–1897) – український письменник, перекладач, історик, фольклорист, етнограф, видавець. Літературні псевдоніми: Хуторянин, Панько Казюка, Данило Юс та ін.

440 (сочиненія) — 1862
Драматическія
сочиненія
Григорія Квитки
(Основьяненка)
Изданъ П. А. Кулишъ.

Автографом П. О. Куліша вважається текст рукописного титульного аркуша, написаного його рукою, який знаходяться у примірнику видання Г. Квітки-Основ'яненка „Шельменко волосной писарь, комедия в трёх действиях”

(Х., 1831; Р. 2204). Цей примірник не має друкованого титульного аркуша, скоріше через те, що П. А. Куліш використав його для підготовки нового видання 1862 р. Сам склав титульний аркуш і своєю рукою чорним чорнилом написав майбутню назву: „Драматическія сочиненія Григорія Квитки (Основьяненка). Издал П. А. Кулиш”. На першій сторінці тексту книги ще напис його рукою: „Шельменко”.

Почерк на рукописному титульному аркуші звірено з листами П. О. Куліша від 30 березня 1894 р. та від 9 квітня 1893 р. до Б. Д. Грінченка, які зберігаються в ІР НБУВ, а також з

відтвореним підписом і почерком у виданні „Пантелеймон Куліш: Листи до М. Д. Білозерського” (Л.–Нью-Йорк, 1997). „Драматические сочинения” Г. Квітки-Основ’яненка у двох томах дійсно вийшли у Санкт-Петербурзі 1862 р.

На звороті рукописного титульного аркуша міститься ще один автограф, який належить санктпетербурзькому цензору Лебедєву (див. „Лебедєв”).

Джерела: Українські письменники: Біо-бібліогр. словник – К., 1963. –Т. 2. – С. 509–540; УРЕ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 7; УЛЕ. – К., 1991. – Т. 3. – С. 95–98; Пантелеймон Куліш: Листи до М. Д. Білозерського. – Л.; Нью-Йорк, 1997. – Обкл.; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 171–174; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 262–263; Провідники духовності в Україні / Ред І. Ф. Курас. – К., 2003. – С. 259–261; ІР НБУВ. Ф. ІІІ, № 37944–37945.

Лазаревський Олександр Матвійович (1834–1902) – історик, автор праць з історії селянства, адміністративно-судового устрою, історіографії, археографії. Закінчив історико-філологічний факультет Санкт-Петербурзького університету (1858). За його редакцією видані важливі історичні джерела, такі як: “Дневник Н. Ханенко” (1884), “Дневник Якова Марковича. Ч. 1–3” (1893–1897), “Сулимовський архив” (1884), “Мотижинський архив” (1890), “Любецкий архив графа Милорадовича” (1898) та ін. Близький приятель Т. Г. Шевченка.

Матвейович
1895г.

Автографом О. М. Лазаревського є напис, зроблений ним на форзаці конволюту (Р. 1519) із восьми алігатів.

Текст напису: „21 августа 1895 г.”

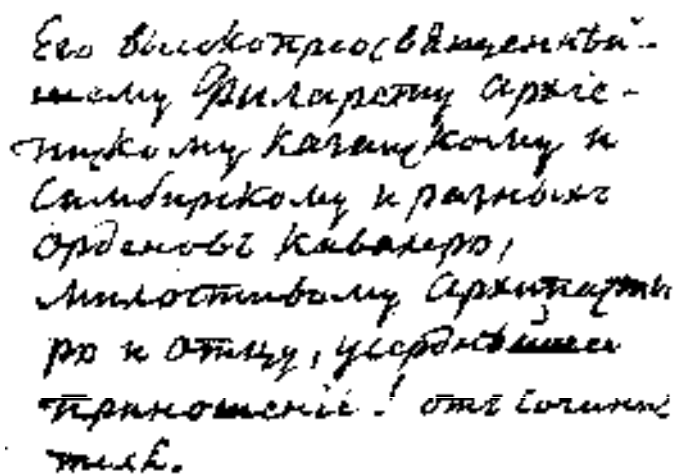
Ця дата, схоже, є датою виготовлення конволюту, яку і зафіксував О. М. Лазаревський. В книжці також штамп “Библиотека Александра Лазаревского” та екслібрис „Библиотека университета св. Владимира. Отдел А. М. Лазаревского, № 461”. У кінці першого алігата, що є виданням Стефанія Квадриса, ще один напис: „Ad usu[m] F[rate]r Carolo Kijakowski” [У користуванні брата Карла Кіяковського].

Почерк О. М. Лазаревського звірено з листом його до Г. М. Честахівського від 25 травня 1861 р.

Джерела: Александр Матвеевич Лазаревский: Некролог // КС. – 1902. – № 5. – С. III–XIX; Василенко М. Ол. Мат. Лазаревский (1834–1902) // Україна. – 1927. – № 4. – С. 18–97; Сарбей В. Г. Історичні погляди А. М. Лазаревського. – К., 1962. – 192 с.; Библиотека А. М. Лазаревского // Колесник Е. А. Книжные коллекции Центральной научной библиотеки Академии наук

УССР. К., 1988. – С. 51–57; ЕУ. – Т. 4. – Л., 1994. – Стб. 1254; Провідники духовності в Україні / Ред. І. Ф. Курас. – К., 2003. – С. 467–468; Лист О. М. Лазаревського до Г. М. Честахівського від 25 трав. 1861 р. – Ін – т літератури, відділ рукописів. – Ф. 1, № 305. 4 арк.

Лангель І. – інспектор Казанської лікарської управи. Член різних учених товариств, статський радник і кавалер.

Его Высокопреосвященнейше-
му Филарету Архие-
пископу Казанскому и
Симбирскому и разным
Орденов Кавалеру,
Милостливому Архипасты-
рю и Отцу, усерднейшее
Приношение! от Сочинителя
т.к.

Автограф-дарчий напис
І. Лангеля в його праці
“Краткое медико-физическое
и топографическое
обозрение Казанской
губернии и губернского
города Казани” (Казань,

1829; Р. 246).

Текст напису: “Его Высокопреосвященнейшему Филарету Архиепископу Казанскому и Симбирскому и разным орденов кавалер, Милостливому Архипастырю и отцу, усерднейшее Приношение ! от Сочинителя”.

Книга подарована Київському митрополиту Філарету (1779–1857), який на той час був архієпископом Казанським. Світське ім'я митрополита Філарета – Феодор Георгієвич Амфітеатров. У 1841 р. він прийняв схиму з іменем Феодосія.

Джерело: Филарет Амфитеатров // Полный православный богословский словарь / Изд. П. П. Сойки. – СПб., 1913. – Стб. 2233.

Лапінський Михайло Микитович (1862–?) – професор кафедри систематичного і клінічного вчення про нервові й душевні хвороби Київського університету св. Володимира, доктор медицини.

Дорогой Милой Марусе
от Ея собственных
трудов в день Ея
Ангела 1 Апреля
1900.

Відділі стародруків та рідкісних видань зберігає конволют (Р. 247), зроблений автором зібраних в ньому праць, Михайлом Лапінським. Зміст компакту розписаний

ним же. Його ж рукою дарчий напис: „Дорогой Милой Марусе от Ея собственных трудов в день Ея Ангела 1 Апреля 1900.” З внутрішнього боку обкладинки при виготовленні оправи витиснено напис: „A ma chere collaboratrice Avril 1900”. [Моїй дорогій співробітниці. Квітень, 1900].

Джерела: Личный состав имп. университета св. Владимира к 1 мая 1907 г. // Унив. известия. – 1907. – № 12. – С. 64; *Alma mater:* Університет св. Володимира напередодні та в добу української революції 1917–1920: Документи, матеріали, спогади: У 3-х кн.: Кн. 2. Ун – т св. Володимира за доби Української Центральної ради та гетьманату Павла Скоропадського. – К., 2001. – С. 169, 549.

Лебедєв – санкт-петербурзький цензор (1861).

Печатать позволяется
с тем, чтобы, по означен-
ным, представленное было в
цензурный комитет, в ко-
миссии моего заместителя,
В. Ст. Лебедев, 30 сентября
1861 года. Цензор Ст. Лебедев

Напис цензора
Лебедева міститься
на звороті
рукописного
титульного аркуша в
примірнику видання
Г. Квітки-
Основяненка (Р.
2204), використаного

П. О. Кулішем (див. „Куліш П. О.”).

Текст автографа: „Печатать позволяется с тем, чтобы, по отпечатании, представлено было в цензурный комитет указанное число экземпляров. С. Петербург. 30 сентября 1861 года. Цензор Ст. Лебедев”. Помітки цензора червоним чорнилом також на сторінці 94 та на титульному аркуші: „Печатать позволяется. Цензор Ст. Лебедев. 6 ноября 1861 г.”, „№ 910 сентября 28 1861 г.”.

Левашов Микола Васильович, граф (1827–1888) – губернатор м. Орла та м. Санкт-Петербургу, пізніше генерал-ад`ютант і товариш шефа жандармів.

У колекції рідкісних видань зберігаються самі по собі рідкісні видання із бібліотеки М.В. Левашова з його власницьким автографом «Гр. Левашов» і екслібрисом з зображенням родинного герба. Це такі видання:

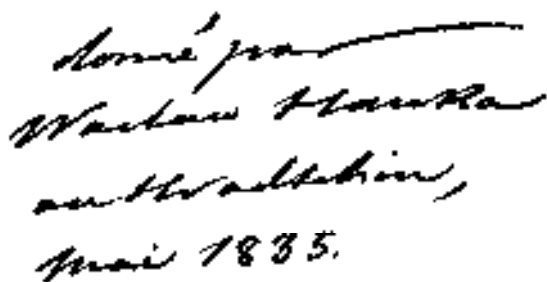
1. Sabathier de Cabres. Catherine II: Sa cour et la Russie en 1772. (Berlin, 1862; P. 5620);

2. Guèronnière, Alfred de la. L`homme de Sèdan. (Bruxelles, s.a.; P. 5639.).

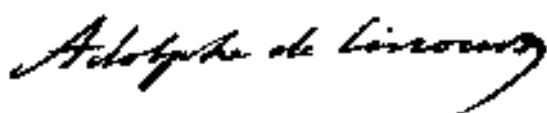
3. Guèronnière, Alfred de la. L`homme de Metz (Suit de l`homme de Sèdan) (Bruxelles, 1871; P. 5638);

Джерело: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1896. – Т. 33 (XVII). – С. 430.

Літур Адольф (Linourt).

Doné par
Waclaw Hanka
an Hradschin,
Mai 1835.

Adolphe de Linourt

Напис А. Літура на книжці В. Ганки “Slovo o polku Igorevie. Slovianom latinskago Pisma” (Praze, 1821; R. 6519 (k. 1).

Текст напису: “Doné par Waclaw Hanka, an Hradschin, Mai 1835. Adolphe de Linourt”

[Подарована Вацлавом Ганкою в Граджині, май 1835. Адольф Літур].

Лобойко Іван Миколайович (1786–1861) – поет і історик. Закінчив Харківський університет. В 20-х роках працював професором історії Віленського університету. Автор праць: „О важнейших изданиях Герберштейна Записок о России” (СПб., 1818), “Взгляд на древнюю словесность скандинавского Севера” (СПб., 1821) та ін. Після виходу на пенсію мешкав в Одесі і був співробітником “Одесского вестника”.

Почтейнейшему писателю
украинскому произведеними
своими Российскую и Польскую
Словесность нашего времени
Фаддею Бенедиктовичу
Булгарину
на память душевного высокопочитания и совершенной
преданности
Сочинитель.
15 мая 1821.
СП Бург.

Автограф-дарчий напис з внутрішнього боку обкладинки примірника праці І. Лобойка “Взгляд на древнюю словесность Скандинавского Севера” (СПб., 1821; Р.545).

Текст напису:
“Почтейнейшему писателю украсившему произведениями своими Российскую и Польскую Словесность нашего времени Фаддею Бенедиктовичу

Булгарину на память душевного высокопочитания и совершенной преданности. Сочинитель. 15 мая 1821. СП Бург.”.

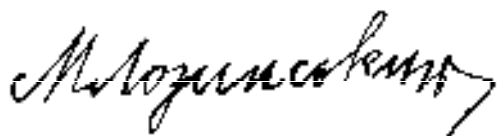
Примірник цей потрапив в ВБУ із бібліотеки історико-філологічного відділу УАН, про що свідчить штамп бібліотеки.

Адресат автографа – Ф. Б. Булгарін (1789–1859) – російський видавець, відомий по виданнях “Северный Архив” (1822–1823), “Литературные листки” (1823–1824), “Детский собеседник” (1826–1827), “Русская талия” (1825), “Эконом” (1841).

Джерела: Булгарин Ф. Б. // Брокгауз Ф. А., Эфрон И. А. Энциклопедический словарь. – СПб., 1896. – Т. 8 (IVa). – С. 895; Лобойко І. М. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.– СПб., 1896. – Т. 34. – С. 888; Большая энциклопедия: Словарь общедоступных сведений по всем отраслям знания / Под ред. С. Н. Южакова. – СПб., 1903. – Т. 12. – С. 273; Лобойко І. М. // Словарь членов общества любителей Российской словесности при Московском университете, 1811–1911. – Б. м., б. р. – С. 170; Булгарин Ф. Б. // УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 247.

Лозинський Михайло Михайлович (1880–1937) – юрист, публіцист, літературознавець, перекладач, політичний діяч. Працював у газетах “Громадський голос”, „Діло”, “Рада” та ін. Член Русько-української радикальної партії (у 90-х рр.). Секретар закордонних справ в уряді ЗУНР (1918–1919). Працював професором міжнародного права в Українському вільному університеті в Празі (1921–1927) та у вузах Харкова (з 1927). Відстоював право українського народу на державну незалежність, пропагував ідеї духовної єдності України. Автор багатьох праць з історії літератури. Репресований 1933 р., згодом розстріляний. Реабілітований посмертно.

Автограф-підпис “М. Лозинський” міститься на титульному аркуші видання Ф. Енгельса „Людвіг Фейєрбах” (Л., 1899; Р. 2446). Тут же знаходиться печатка: „З бібліотеки М. Лозинського”. Автограф звірено з листом М. Лозинського до І. Франка.

Джерела: Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: У 2-х ч.: Ч.1. – К., 1994. – С. 222–229; ЕУ. – Т. 4. – Л., 1994. – С. 1374–1395; УЛЕ. – Т. 3. – К., 1995. – С. 225; Українська юриспруденція в персоналіях. – Івано-Франківськ, 1995. – С. 21; Лист М. Лозинського до І. Я. Франка від 28 жовт. 1902 р. – Ін – т літератури, відділ рукопису. – Ф. 3, № 1620/ ч. 236. с. 413–416.

Лоубат Йосип Флорімонт, граф де (Loubat Joseph Fiorimont, duc, de).

*Son Altesse
le Prince Gortchakow

hommages respectueux de l'auteur
J. F. Loubat
New York le 20 Septembre 1878*

На форзаці книги Й. Ф. Лоубата “ The medallic history of The United States of America, 1776 – 1876” (New York, 1878; R. 1055), дарчий напис французькою мовою.

Текст автографа:
„Son altesse le Prince Gortchakow hommages respectueux de l'auteur J. F. Loubat. Neu York u 20 Septembre 1878”. [Його світлості князю Горчакову з повагою підносить автор Й. Ф. Лоубат. Нью-Йорк. 20 вересня 1878].

Адресат автографа князь О. М. Горчаков (див. “Бюлер Ф. А.”, “Граберг Я.”).

Лукич Василь (1856–1938) – український письменник, видавець і громадський діяч. Літературний псевдонім Левицького Володимира Лукича. Інші літературні псевдоніми: Василь Левченко, Володимир Лукич, Василь Січовик, Онисим Миронюк,

Домонтар, В. Лавров, Вол. Орлик, В. Л., Ђ., Муха, Лев Кл. Г., Н. Срібнаренко, Станиславець та ін. Приймав участь у роботі НТШ, учасник літературного руху (з 1875 р.), співробітник журналів “Друг” та “Зоря”, альманахів “Дністрянка” і “Ватра”. З 1890 по 1897 рр. редагував журнал “Зоря” і деякі літературні збірники і календарі. Видавав твори українських письменників.

*Шановному пану
Хваньковому Кримському
на лютий спомина – автор
30/ХІ 90
Василь Лукич*

Автограф-дарчий напис Василя Лукича на титульному

аркуші примірника ілюстрованого літературного збірника “Кветка” (Л., 1890; Р. 1617).

Текст дарчого напису: “Шановному пану Хванькові Кримському на лютий спомина – автор Василь Лукич. 30/ XI 90”. Тут же екслібрис-печатка “Хванько Кримський” і штамп Київської філії інституту Т. Шевченка.

*Шановному пану
Василеві Чайченков
від щиро прихильного
впорядника
10. VIII. 1895.
Василь Лукич*

Адресат автографа А. Ю. Кримський (див. «Кримський А. Ю.»).

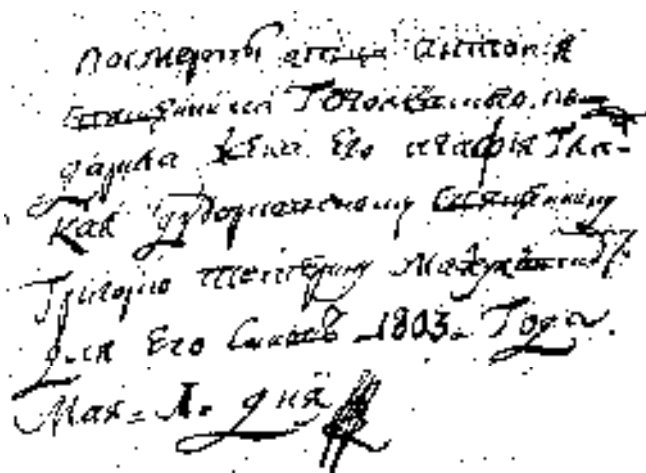
Другий автограф-дарчий напис Василя Лукича на звороті титульного аркуша примірника альманаху “Рідна стріла” (Л., 1894; Р. 6392), виданого ним же.

Текст напису: “Високоповажному Василеві Чайченкові від щиро прихильного впорядника Василя Лукича 10. VIII. 1895”. Ця

книга з бібліотеки Б. Грінченка. Адресат автографа Б. Грінченко (див. «Грінченко Б.»).

Джерела: Лукич В. // УСЭ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 164; Лукич В. // ЕУ. – Л., 1993. – Т. 1. – Стб. 1265.

Мажуховський Григорій Тетерин [кін. XVIII–поч. XIX ст.]
– священник села Дударків (тепер Бориспільського району Київської обл.).

Посмертні отця Антонія
Священника Гоголевского, по
дарука жене его Агафия Гли-
дская дударковскому Священнику
Григорию Тетерину Мажуховскому
для его сынов 1803. Года.
Мая 1 дня

Книжка „Tractatus de
Processione Spiritus Sancti”
(Gothae, 1772; R.6075) Ф.
Прокоповича містить два
автографи священника села
Дударків.

Перший – на форзаці з
текстом: „По смерти отца Антония Священника Гоголевского
подарила жена его Агафия Глидская дударковскому Священнику
Григорию Тетерину Мажуховскому для Его Сынов. 1803. Года.
Мая 1 дня [Підпис]”.

Другий – на сторінках 3–9 з текстом: „Сия книга господина
Мажуховского”. Обидва написи зроблені однією рукою.

Макаренко Микола Омелянович (1877–1938) –
український мистецтвознавець, археолог та історик міст, маляр-
графік. 1920–1929 рр. – співробітник історико-філологічного
відділу УАН. Директор музею імені Ханенків при ВУАН (1920–
1925), член Комісії старої історії України при ВУАН (1928). За
мужню оборону Михайлівського (Дмитрівського) собору від
знищення засланий 1934 року до Казані. В квітні 1936 р. знову
засуджений до 3 років таборів. 15 грудня 1937 р. заарештований
Томським міським відділом УН КВС по Новосибірській області,
розстріляний у Новосибірську.

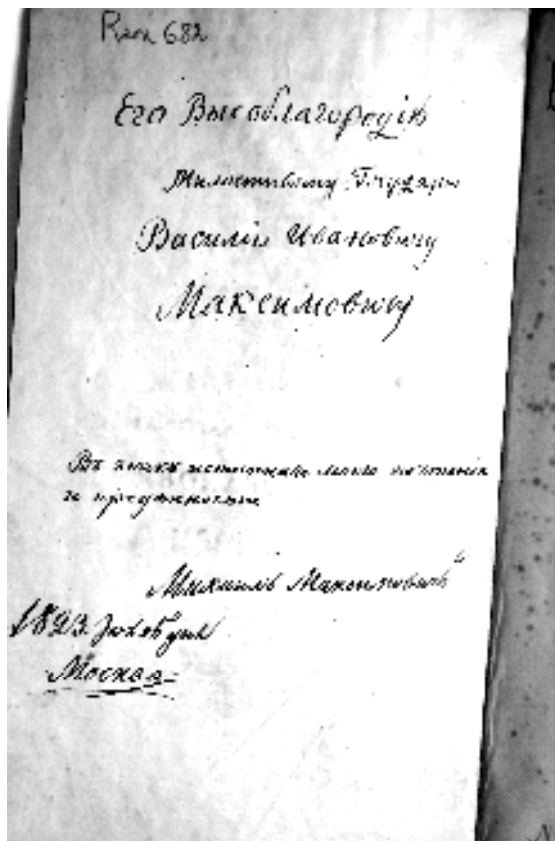
Микола Махуренко

Власницький автограф-підпис “Микола Макаренко”. в книжці під назвою “14 декабря 1825 и император Николай” (Лондон, 1858; Р. 5352) та у примірнику твору Еразма Роттердамського “Eloge de folie” (A Basle, 1780; R. 1941).

Джерела: Наука и научные работники СССР: Ч. 6. Научные работники без Москвы и Ленинграда. – Л., 1928. – С. 235; Діяльність історичної секції Всеукраїнської академії наук та зв’язаних з нею історичних установ Академії в році 1928. – К., 1930. – С. 5; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. – Л.; Станіслав; Коломия, б. р. – Т. 2. – Стб. 601; УСЭ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 238; Бурко Д. Професор Микола Макаренко // Бурко Д. Українська Автокефальна Православна Церква. – Саут; Бавнд; Брук, 1988. – С. 381–386; Макаренко М. Є. Микола Омелянович Макаренко. – К.: Наук. Думка, 1992. – 166 с.; ЕУ. – Л., 1994.– Т. 4. – С. 1436; Історія Національної Академії наук України (1924–1928): Документи і матеріали. – К., 1998. – С. 527; Білоконь С. Щоденник Федора Ернста: про боротьбу довколо української культурної спадщини у 1920–1930 рр. // Пам’ять століть. – 2005. – №3/4. – С. 84, 123.

Максимович Михайло Олександрович (1804–1873) – український і російський вчений-природознавець, історик, фольклорист і письменник. Літературні псевдоніми і криптоніми: Києвлянин, Пан Радуховский, Пець–Галуховський, Н., Чивомискам, Маск: М., Наум, м., М–ч, М. Закінчив Московський університет (1823). Працював професором ботаніки Московського університету (з 1833). Першим ректором Київського університету св. Володимира (1834–1835), потім декан філософського факультету. Почесний член кількох університетів і багатьох

наукових товариств, член-кореспондент Російської Академії наук (з 1871). Вчений-енциклопедист. Його праці в галузі ботаніки стали першими, які відкрили її як науку.

Автограф-дарчий напис М. Максимовича на форзаці примірника його праці “О системе растительного царства”, складеного з відбитків журналу “Новый магазин” (М., 1823; Р. 682).

Текст напису: “Его Высокоблагородию Милостивому Государю Василию Ивановичу Максимовичу В знак истинного моего почтения и преданности. Михаил Максимович. 1823. июля 5 дня Москва”. Сама праця присвячена дідусю по батькові

Івану Івановичу Максимовичу. В книжці є також книжковий знак “М. М. №1-й” і штамп Всенародної бібліотеки України.

Адресат автографа рідний брат дідуся М. Максимовича – Василь Іванович Максимович.

Другій автограф М. О. Максимовича знаходиться в конволюті з ініціалами власника на корінці „М. М. №2” (Р. 681), складеному з вирізок статей, надрукованих в журналі „Новий магазин” за 1824, 1828 роки, а також окремих відбитків праць М. Максимовича „Список растений московской флоры” (М., 1828). Рукою самого власника і автора праць, написана цитата з віршів Є. А. Баратинського „ На смерть Гёте”:

„С природой одною он жизнью дышал:

Ручья разумел лепетанье,
И говор древесних листов понимал,
И чувствовал трав прозябанье;
Была ему звездная книга ясна,
И с ним говорила морская волна”.

Третій автограф-дарчий напис в книжці М. О. Максимовича “Письма о Кieve и воспоминания о Тавриде” (СПб., 1871; Р. 7092).

Текст напису: “Афанасию Семёновичу Роговичу в привет с Новым годом и в память прежних от М. Максимовича”.

Адресат автографа – Афанасій Семенович Рогович (1812–1878) – український ботанік і палеонтолог, директор Ботанічного саду Київського університету св. Володимира.

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. Московского университета, за истёкшее столетие со дня учреждения января 12-го 1755 года по день столетнего юбилея января 12-го 1855 г.: Ч. 2. – М., 1855. – С. 376–386; Биографический словарь профессоров и преподавателей университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост. , ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 379–397; Грушевський А. М. А. Максимович // Известия Отделения рус. языка и словесности имп. АН. – Пг., 1906. – Т. 1. – С.11–18; Боратынский Е. А. На смерть Гёте // Стихотворения Евгения Боратынского: Ч. 1–2. – Казань, 1900. – С. 235–236; Попов П. М. М. О. Максимович. – К., 1954; Глухенький М. Г. Михайло Максимович. – К., 1969; УСЭ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 249–250; УСЭ. – К., 1983. – Т. 9. – С. 304; Горленко В. Ф. М. О. Максимович як етнограф // Народна творчість та етнографія. – 1984. – №6. – С. 31–36; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 4. – С. 1442–1443; 3 іменем св. Володимира: Київський

університет у документах та спогадах сучасників: у 2 кн.: Кн. 2 / Упоряд. В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1994. – С. 425–426; Качкан В. Етнологічний світ М. Максимовича // Качкан В. Українське народознавство в іменах: У 2 ч.: Ч. 2. – К., 1998. – С. 26–28; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література XIX ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 188–190; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 300.

Мартинович Порфирій Денисович (1856–1933) – етнограф, живописець і графік. Закінчив Петербурзьку Академію мистецтв. Перший ілюстратор «Енеїди» І. Котляревського.

Власницький автограф-підпис «П. Мартинович» міститься в літературній збірці „Весна:

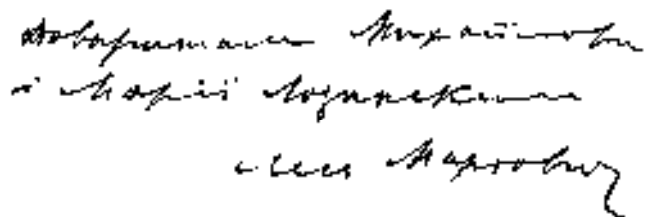
Сборник различных сочинений стихом и прозою” (Л., 1852), яка входить до складу компакт (Р. 5507) під номером 3. Автограф П. Д. Мартиновича звірено з його листами до Івана Матвійовича Стешенка 1903–1905 рр. із Константинополя в Київ, що зберігаються в ІР НБУВ. Книжка надійшла в 1877 р. до університету св. Володимира, про що свідчить штамп та шифр „1877 – 1605”.

Джерела: Таранущенко С. П. Д. Мартинович. – К., 1958; УРЕ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 383; Мітці України. – К., 1992. – С. 389; ЕУ. – Л., 1994. – Т. 4. – Стб. 1479; ІР НБУВ. Ш. 63729–63735.

Мартович Лесь (Олекса Семенович) (1871–1916) – український письменник, перекладач, громадський діяч.

Літературні псевдоніми: М., Л. М., Лесь М., Олекса, Семенов Олекса. Вчився у Львівському університеті на юридичному факультеті (з 1892), не закінчив. Працював писарем, помічником адвоката на Галичині, редагував газети «Хлібороб» (1890), «Громадський голос» (з 1898). У 1909 р. закінчив університет екстерном. Доктор права (з 1914). Член Русько-української радикальної партії. Автор оповідань, повістей, нарисів із життя галицького села.

Автографи-дарчі написи Л. Мартовича знаходяться на примірниках його творів «Війт» (Л., б.р.; Р. 5536 (к.14) та

«Смертельна справа» (Л., б.р.; Р. 5536 (к.15).

Текст дарчих написів:

«Товаришам Михайлові і Марії Лозинським. Лесь

Мартович».

Адресати автографа – Михайло Михайлович Лозинський (див. «Лозинський М. М.») та його дружина.

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під ред. І. Раковського. – Л.; Станіслав; Коломия, б. р. – Т. 2. – Стб. 661; Дей О. І. Словник українських псевдонімів і криптонімів (XVI–XX ст.). – К., 1969. – С. 503; УСЭ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 312; УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 304–305, 318.

Маслов Сергій Іванович (1880–1957) – книгознавець, літературознавець і бібліофіл. Закінчив Київський університет (1907). Працював у Київському університеті (з 1914), професор Київського університету (з 1935). Секретар Історичного

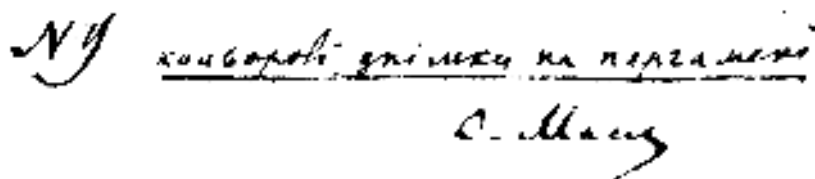
товариства Нестора-літописця. У 20-30-х рр. – завідувач відділом стародруків ВБУ. Співробітник УНІКу. Член Комітету по охороні пам'яток старовини і мистецтва (1921–1927). Член-кореспондент АН УРСР (з 1939 р.). 1939–1950 рр. – заввідділом Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН України. Доктор філологічних наук (з 1943). Автор наукових праць з літератури, палеографії, бібліографії, історії книгодрукування.

В колекції рідкісних видань знайдено лише три автографи С. І. Маслова.

На форзаці книжки Карла Орловського “Defensa Biskupstwa у Dyeczezyi Kijowskiey” (Lwów, 1748; R. 1233) напис: “Придбано 1937. V. 15. від С. Глеваського. С. Маслов”.

З внутрішнього боку обкладинки першого тому твору Вільяма Шекспіра “Works collated with the oldes and corrected with notes explan: In 8 vol.” (London, 1752; R. 6493) напис: “ Від т. Іваховської подарунок. 19. V. 34 р. С. Маслов ”.

В книжці Г. А. Крапелле „Cermonies des gages de bataille selon les constitutions du bon roi Philippe de France représentées en onze figures” (Paris, 1830; R.175) зберігається записка С. Маслова з текстом: „ №9 кольорові знімки на пергаменті. С. Маслов”.

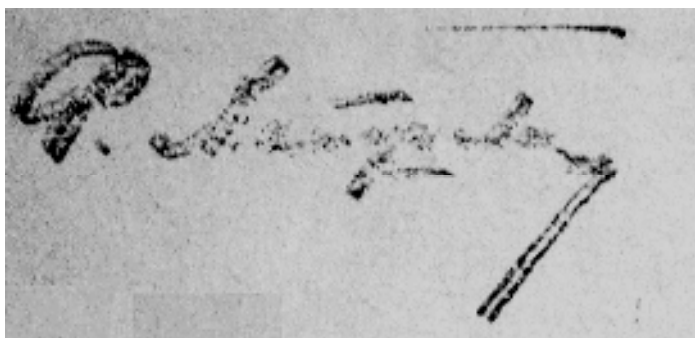

№9 кольорові знімки на пергаменті
С. Маслов

Джерела: Сергій

Маслов / УНІК. – К., 1927. – 48 с. – (Укр. бібліофіли); ЕУ.– Л., 1994. – Т. 4. – С. 1492; УЛЕ.– К., 1995. – Т. 3. – С. 311–312; Ковальчук Г. І. , Королевич Н. Ф. Книгознавець, бібліограф і бібліотекар Сергій Іванович Маслов (1880–1957): Біобібліограф. нарис. – К., 1995. – 42 с.

Матушевський, Федір Павлович (1871–1919) – український публіцист, літературний критик, юрист, громадський діяч. Закінчив Київський університет (1889). Один із засновників видавництва “Вік”, співробітник “Киевской старины”, “Літературно-наукового вісника”, “Украинской жизни”. Редагував “Громадську Думку” (1905–1906), “Раду” (1906) та журнал “Комашня”. Наукові праці Ф. П. Матушевського присвячені творчості Т. Шевченка, А. Свидницького, В. Антоновича. Член Української Центральної Ради. У 1917 р. входив до Крайового комітету охорони революції в Україні, у 1919 р. – посол УНР в Греції. Залишив спогади з «Із щоденника українського посла» («З минулого» т.1. Варшава, 1938).

Автограф у вигляді печатки з видтвореним підписом “Ф. Матушевський” на титульному аркуші і першій сторінці тексту

“Богогласника, или собрание набожных песнопений с переложением оных песней на ноты: Изд. Холмского св. Богородицкого братства” (Холм, 1909; Р. 6954).

Джерела: УРЕ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 214; ЕУ.– Л., 1994. – Т. 4. – С. 1492; УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 318; Верстюк В. та Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. – К., 1998. – С.123–125.

Матчак Михайло (1895–1958) – публіцист і видавець, громадський і політичний діяч. В 1914–1920 рр. – старшина УСС і СС (член Стрілецької Ради, ад’ютант полковника Євгена

Коновальця (1891–1938), персональний референт при штабі СС), після війни член-засновник УВО, один із обвинувачених у процесі про замах на Ю. Пілсудського (1921), член головного секретаріату УСРП і посол до польського сейму від УСРП (1928–1930), власник видавництва “Ізмарагд” у

Бібліографічні дані
 Друковано 1000 примірників
 Обгортку проектував артист
 графів Павло Ковжун.
 Всі примірники є переплетені
 переплетником Миколою Кривеньким у Львові.
 Редакцію і коректуру перевів
 др. Михайло Рудницький
 Ціна книжки злотих 20. –
 Львів. 10 / V–33
 Михайло Матчак

Львові, в 1941–1945 рр. – член управи спілки Українського видавництва. В 1947 заарештований у Відні, помер на засланні в Потьмі (Мордовія).

У книжці В. Стефаника “Твори / З дереворитами В. Касіяна і М. Бутовича” (Л., 1933; Р. 770), виданого ювілейним комітетом в друкарні видавничої спілки „Діло”, зберігається записка з текстом: “Бібліографічні дані. Друковано 1000 примірників. Обгортку проектував артист графів Павло Ковжун. Всі примірники є переплетені переплетником Миколою Кривеньким у Львові. Редакцію і коректуру перевів др. Михайло Рудницький. Ціна книжки злотих 20. Львів. 10 / V–33. Михайло Матчак”. На записці також є штамп “Видавництво “Ізмарагд”. Хотілося б думати, що записка відноситься до видання, в якому зберігається. Оправа дійсно оригінально виготовлена (полотно голубого кольору та незвичайне розміщення назви видання). В тексті автографа названі: відомий літературознавець і письменник

Михайло Іванович Рудницький (1889–1975) та український художник-графік Павло Максимович Ковжун (1896–1939).

Джерела: Ковжун П. М. // УРЕ.– К., 1981. – Т. 5. – С. 251; Рудницький М. І. // УРЕ.– К., 1983. – Т. 9. – С. 508; Матчак М. // ЕУ.– Л., 1994. – Т. 4. – С. 1492; Кіс О. Павло Ковжун – людина і митець // Київська Старовина. – 2001. – № 5. – С. 110–112; Кіс-Федорук О. З історії взаємин Павла Ковжуна та Миколи Вороного: Листи Вороного: Листи Павла Ковжуна до Миколи Вороного (1923) // Відкритий архів. – К., 2004. – Т.1. – С. 315.

Медакович Мілорд Г. (Medakovič Milord G.) (1824–1897) – сербський історик, журналіст, політичний діяч. Декілька років працював чиновником російської дипломатичної служби в Белграді. Автор історичних творів „Історія Черногорії” (1851), „Перше сербське повстання” (1893), „Життя і звичаї черногорців” (1860), „Петро II Петрович Негош” (1882).

Автограф-дарчий напис Медаковича М. Г. міститься на титульному аркуші його видання „Српским русофобима и аустрофилима” (Београд, 1896; Р.7147).

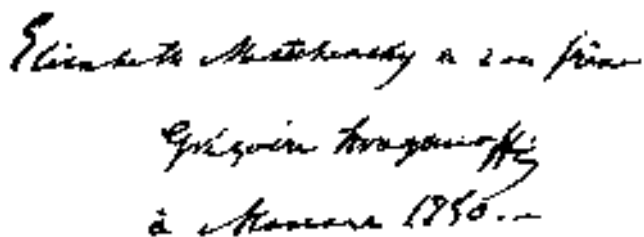
Текст напису: „Тимофею Дмитріевичу Флоринском на память от Автора”.

Адресат автографа – Флоринський Тимофій Дмитрович (1854–1919) – мовознавець, професор і декан історико-філологічного факультету Київського університету св. Володимира, син відомого історика церкви Д. І. Флоринського.

Закінчив Санкт-Петербурзький університет, у 1882 і 1884 роках отримав закордонне наукове відрядження. Відвідав південну і північну Сербію, Хорватію, Моравію, Угорщину, Галичину. Був членом Історично-філологічного товариства при Петербурзькому університеті, Історичного товариства Нестора-літописця при Київському університеті св. Володимира, Сербського ученого дружства, а також Слов'янського благодійного товариства у Києві.

Джерела: Флоринский Т. Д. // Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. университета св. Владимира, 1834 – 1884 / Сост., ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 672–673; БСЭ.– 2 – е изд. – М., 1954. – Т. 26. – С. 602–603; Medaković M. G. // Српска библиографија: Книги 1868–1944.– Београд, 1994. – Кн. 10. – С. 253–254.

Мещерська (Строганова) Єлизавета Сергійовна, княгиня, дочка графа Сергія Григоровича Строганова (1794–1882) і Наталії Павловни Строганової (1796–1872).

*Elizaveta Mestchersky à son frère
Gregoire Stroganoff
à Moscou 1850.*

На форзаці видання „Instruction sur le Chemin de la Croix et les pratiques de cette devotion: Précédé d'une notice historigie sur le Saint -

Sepulcre...” (Paris, 1839; R. 1754) напис: „Elisabeth Mestcersky à son frère Gregoir Stroganoff à Moscou 1850” [Єлизавета Мещерська брату Григорію Строганову. Москва 1850]. В книжці ще один автограф (див. „Строганов П. С.”).

Джерела: Долгоруков П. Российская родословная книга.– СПб., 1855. – Ч. 2. – С. 212; Колмаков Н. Дом и фамилия гр. Строгановых 1752–1887 г. // РС. – 1887. – № 4. – С. 71 – 94; № 5. – С. 562.

Мирний Панас (Рудченко Панас Якович) (1845–1905) – український письменник.

Закінчив Гадячське повітове училище (1862). Працював урядовцем у Гадячі (1863–1864), Прилуках (1865–1867), Миргороді (1867–1871). З 1871 р. – у Полтаві в губернському казначействі і казенній палаті. Після Жовтневої революції працював у Полтавському губфінвідділі. Автор багатьох оповідань, повістей, романів, драм. Широке визнання приніс йому роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1880), написаний разом з братом Іваном Біликом.

У
заголовку
першого

видання роману „Хіба ревуть воли, як ясла повні” (Geneve, 1880; Р. 4497-2), надрукованого М. Драгомановим, стоять два прізвища-псевдоніми Панаса Мирного і Івана Білика. На авантитулі напис: „Ивану Сергеевичу Тургеневу в знак глубокого уважения от издателей”.

При порівнянні почерків напису на книжці з листами П. Мирного і І. Білика, що зберігаються в Інституті рукопису НБУВ та в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка, зроблено висновок – наш дарчий напис Панаса Мирного.

Джерела: Павловский И. Ф. Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII в. – Полтава, 1912. – С. 170–171; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – Т. 2. – К., 1963. – С. 709–731; УСЭ. – Т. 6. – К., 1981. – С. 496; Рудченко І. Я. // ЕУ.– Л., 1998. – Т. 7. – С. 2633; Лист Рудченка І. Я. до редакції „Киевской Старины” від 12 лют. 1903 г. та ін. – ІР НБУВ. – Ф. III, № 7639; № 63829, № 11214; Лист Рудченка П. Я. до Рудченка І. Я. від 31 трав. 1881 р. – Ін – т літератури, відділ рукописів. Ф. 5, № 291.

Міндлін Йосип Ізраїлевич – інженер-технолог Ризького інституту, родом з Херсонської губернії.

Автограф-дарчий напис Й. І. Міндліна на титульному аркуші

Приношу в дар фундаментальной библиотеке Киевского Императорского Университета Св. Владимира. Гор. Киев 25 Января 1907 г.; автор Иосиф Миндлин.

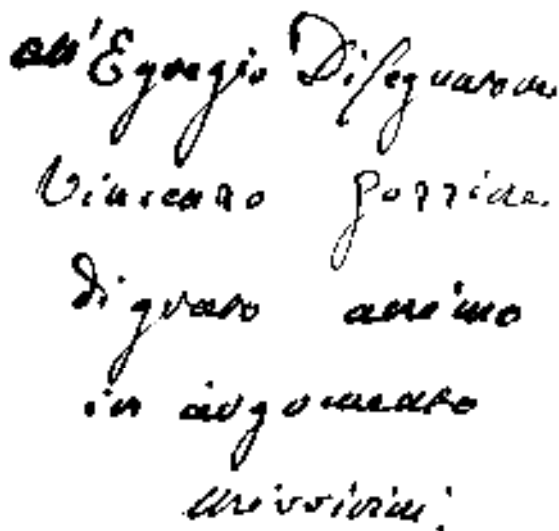
примірника його праці “Сон. (Государственная Дума)” (М., 1906; Р. 77).

Текст дарчого напису: “Приношу в дар фундаментальной библиотеке Киевского Императорского Университета Св. Владимира. Гор. Киев 25 Января 1907 г.; автор Иосиф Миндлин.”

Другий автограф-дарчий напис того ж змісту на примірнику його праці “Сионизм. (Теодор Герцель). г. Одесса. 22 июня 1904 г.” (М., [1905]; Р.78).

На обох книжках штамп бібліотеки Київського університету св. Володимира і напис: “Выдаче не подлежит.”

Міссіріні Мельхіор (1773–1849) – італійський видавець, довгий час був священиком у Римі, а потім у Флоренції, де і помер. Видавав твори Піндара, Ціцерона, Сергарда, Данте, Петрарки, Бірона, Рафаеля, Мікельанджело, Форвальдзена, Бартоліні та інших.

all'Egregio Disegnatore
Vincenzo Gozzire
di grato animo
in argomento
Missirini.

Автограф-дарчий напис М. Міссіріні у виданні „Dell' amore di Dante Alighieri e del ritratto di Beatrice Portinari / Commentario primo di Melchior Missirini” (In Firenze, 1832; R. 1018 (k.1).

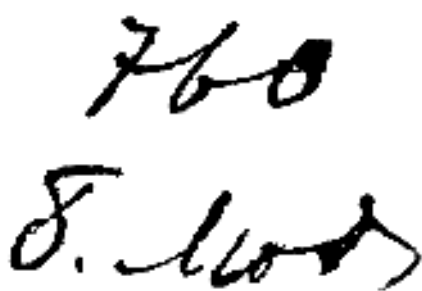
Текст автографа: “Ale’ Egregio Disegnatore Vincenzo Gozzire di grato animo in

argomento, Missirini” [Чудовому художнику Вінченцо Гоцці від вдячної душі при нагоді Міссіріні].

Адресат дарчого напису – Вінченцо Гоцці – художник, гравер на міді першої чверті XIX століття. Малював і гравірував портрети у манері стародавніх майстрів, таких як Фернер, Морген. Серед його портретів – портрет Марії Терезії фон Тоскана, в подальшому королеви Сардинії та інші.

Джерела: Allgemeines Lexikon der bildenden Kunstler von der Antike bis zur Gegenwart: T. 14 / Herausgegeben von Ulbrich Thieme und Fred. C. Willis. – Leipzig, 1921. – S. 265; Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arti. – Roma, 1934. – C. 446.

Модзалевський Вадим Львович (1882–1920) – український історик, джерелознавець, громадський діяч. Закінчив Миколаївське інженерне училище (1902). Служив військовим інженером у Києві. 1906 – ув'язнений у Косому капонірі за співробітництво в нелегальній газеті РСДРП «Голос солдата». Працював вихователем у 1-му Кадетському корпусі в Петербурзі (1907–1911). Директор Музею українських старожитностей В. Тарновського (1911–1912). Керуючий справами Чернігівської губернської вченої архівної комісії. Секретар Чернігівського дворянського зібрання (1912–1918). Секретар комісії для заснування Української Академії наук (1918). Заступник голови секції історії мистецтв Українського наукового товариства (1918–1920). Керуючий Комісією для складання біографічного словника при УАН (1919–1920). Автор «Малоросійського родословника» (1908–1918), «Гути на Чернігівщині» (1926), «Актові книги полтавського городского уряду XVII ст.» (1912–1914), «Актова книга Стародубського городского уряду 1693 р.» (1914).

Автографи-написи «760 Б. Мод» та «Модз 760» В. Л. Модзалевського на книжковому ярличку і на обкладинці брошури С. Р. Минцлова «Подделки старины. Памятка любителям и собирателям ея» (Конотоп, 1915; Р. 550). Напис означає порядковий номер книжки у приватній бібліотеці Модзалевського. Написи звірені з почерком і підписом В. Л. Модзалевського у листах до матері, які зберігаються у ІР НБУВ.

Джерела: Коваль О. М. Вадим Львович Модзалевський // Студії з архівної справи та документознавства. – 1997. – Т. 2. – С.

110–115; УРЕ. – К., 1982. – Т. 7. – С. 68; Малий словник історії України. – К., 1997. – С. 261; Листи В. Л. Модзалевського до матері від 14 та 20 черв. 1898 р. 1898 р. – ІР НБУВ. – Ф. III, № 35112, 35113;

Монтрезор Владислав Владиславович, де, граф (?–1903) – поміщик Київської губернії із роду Клавдія де Бурдейля, графа де Монтрезора, вихованець університету св. Володимира, з 1897 р. почесний член Київського товариства природознавців. З 1875 р. приймав активну участь у діяльності товариства, публікував праці з опису флори Київської, Волинської, Подільської, Чернігівської, Полтавської губерній. Надавав допомогу науковим експедиціям. Зібрав унікальну бібліотеку з ботаніки, яка нараховувала близько 1200 назв і, яку син його, Артур Владиславович, передав Київському університету, значно поповнивши літературою з флори губерній Київського навчального округу.

Автографи-підписи Владислава Владиславовича де Монтрезора “L’ de Mon...” на книжках П. С. Палласа “*Flora rossica seu stirpium Imperii Rossici per Europam et Asiam indigenarum Des criptiones et cones: Jussu et auspicio Catharinae II Augustae: T.1-2*” (Petropoli, 1781–1788; R. 6462 / 1-2). В книжках зберігаються листки від бандеролей, в яких графи Монтрезор отримували книжки, з адресою отримувачів:

1). м. Козин Київської губернії. Козинська економічна контора (з поштовою печаткою і датою “1896”).

2). Russie. Козин Київської губернії (з поштовою печаткою “Мироновка. Киев. Почт. отд. №1. 31.VIII.1897”). Печатки бандеролей підтверджують факт проживання графів де Монтрезор у Київській губернії. Круглий книжковий знак на титульному

аркуші з зображенням родового герба (корона, щит, два лицарі повернуті один до одного, лев) говорить про належність графів Монтрезорів до дворянського роду (герб наданий у 1768 р.).

Автографи графа де Монтрезор В. В. з книжковим знаком (гербом) роду Монтрезор зустрічаються на книжках:

1. Jundzill S. В. *Poczatki botaniki*. – Wilno, 1818. (Р. 672).

2. Двигубский И. А. *Московская флора, или описание растений дикорастущих в Московской губернии*. – М., 1828. (Р. 687).

3. Schkuhr Ch. *Botanisches Handbuch der mehrtheils in Deutschland wild wachsenden, theils ausländischen, in Deutschland unter freyem Himmel ausdauernden Gewächse*. In 3 Bdn.: Th. 2–3. – Wittenberg, 1803. (R. 693–694),

4. Щеглов Н. *Хозяйственная ботаника, заключающая в себе описания и изображения полезных и вредных для человека растений*: Ч. 1–2. – СПб., 1828. (R. 858–859),

5. Petermann W. L. *Deutsches Flora mit Abbildungen sämtlicher Gattungen auf 100 Tafeln*. – Leipzig, 1849. (R. 903),

6. *Reise durch Russland und im Caucassischen Gebürge auf Befehl der Russisch, Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften herausgegeben von P. S. Pallas*: T. 1–2. – S. Peterburg, 1787. (R. 1224–1225),

7. *Lettre d'un officier de la marine russe a un seigneur de la cour concernant, la carte der nouvelles découvertes au Nord de la Mer du Sud, et le mémoire qui y sert d'explication*. – Berlin, [1763]. (R. 1452 (k. 1),

8. Deschisaux P. *Mémoires pour servir a l'instruction, de l'histoire naturelle des plantes de Russie et a l'établissement d'un Jardin botanique a St. – Pétersbourg*. – S. l., 1728. (R. 1452 (k. 2),

9. Blackwell E. Herbarium Blackwellianum emendatum et auctum.. in pharmacopoliis ad medicum usum asservantur. Centuria 3. – Norimbergae, 1757. (R. 7149).

На титульном аркуші
книги Едуарда Рего
“Естественная история
растительного царства

преимущественно в применении к русской флоре средних губерний” (СПб., 1865; Р. 857) напис: „St. Pétersbourg 3 Mai 1889”, підпис „Cte De M” [Comte de Montrésor] та книжковий знак з гербом роду Монрезорів. На сторінках книжки 48, 67, 81, 96, 101, 178 рукописні помітки, уточнення тексту з підписом власника „Гр. де Монрезор”. Між сторінками 101 та 102 папірець з бандеролі, в якій було надіслано книжку, з текстом: „Journal de St.-Pétersbourg t. 12 m. 56. du 1 mai an 15 août. I. 499. Его Сиятельству графу Монрезору Киевской губ. м. Козин.” На поштовій печатці дата: „20 мая 1889. Киевская губ.”

Цікаві

помітки графа
Монрезора на
книжці М.
Щеглова „

Хозяйственная ботаника, заключающая в себе описания и изображения полезных и вредных для человека растений и изданная Николаем Щегловым: Ч. 1. Употребляемые в пищу человека луговые и технологические растения” (СПб.,1828; Р. 858).

На форзаці напис: „Это редчайшее сочинение вовсе не отпускается для прочих в Импер. С. Петербургской Публичной Библиотеке”.

На титульному аркуші автограф-підпис „Вл. Монтр. ...” та книжковий знак з гербом роду Монтресорів. В книжку вкладено листівку з адресом: „Его сиятельству графу Монтресор по Мало Житомирской ул. дом Киселя. г. Киев”.

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Брокгауз Ф. А., И. А. Ефрон. – СПб., 1896. – Т. 38 (XIX-а). – С. 812; Должностные лица Киевского общества Естествоиспытателей на 1902 г. // Записки Киевского общества Естествоиспытателей. –К., 1904. – Т XVIII. – С. LI; Протокол первого (годового) собрания Киевского общества Естествоиспытателей 25 января 1904 г. // Записки Киевского общества Естествоиспытателей. – К., 1905. – Т. XIX. – С. LXXV–LXXVI; Отчет о состоянии Киевского общества Естествоиспытателей на 1902 г. // Записки Киевского общества Естествоиспытателей.– К., 1905. –Т. XIX. – С. LXXI; [Монтресор В.] // Максименко Ф. Матеріали до краєзнавчої бібліографії України, 1847–1929. – К., 1930. – С. 102–103, 235.

V. G. G. G.
Herrn wirtsch. Geheimen-Raths,
Staats-Justiz-Rath, Präsidenten der
K. Akademie d. Wissenschaften,
Mitglied des Reichsraths, hohen
Ordens-Ritters etc. etc.

A. Olenina

*schwebisch
vom Berg.
sp. im Nov. 1839.*

Моргенштерн Карл-Симон (Morgenstern) (1770–1852) – філолог і нумізмат. Народився в Магдебурзі, працював професором у Дерпті (тепер м. Тарту). Почесний членом Російської імп. Академії наук. Друкував багато промов і університетських програм з грецької і латинської філології, філософії, історії німецької літератури і естетики. Написав

також декілька цінних праць з нумізматики.

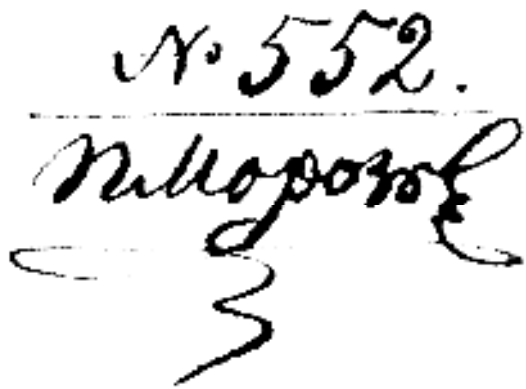
Автограф-дарчий напис К. Моргенштерна міститься з внутрішнього боку обкладинки його видання під назвою „Johann Wolfgang Gotthe: Vortrag, gehalten in der Feierlichen Versammlung der Kaiserlichen Universitat Dorpat, den 20. November 1832.”(SPb., 1833; R. 645).

Текст автографа: „S. Exzellenz. Herrn wirkl. Geheimenrathe, Staatssecretär, Präsidenten der K. Akademie d. Künste, Mitglied des Reichsraths, hoher Ordenritter etc. etc. Al. Olenins ehrerbietig von Morg[enstern]. Dp. im Nov.1833”. [„Його Превосходительству, пану дійсному таємному раднику, держсекретарю, Президенту Держ. академії мистецтв, члену Держради, високому орденоносцю Ол. Оленіну, з повагою Моргенштерн. [Дорпат] в [листопаді] 1833.”].

Адресат дарчого напису – Олексій Миколайович Оленін (див. далі «Оленін О. М.»).

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.– СПб.,1896. – Т. 38. – С. 836.

Морозов Петро Йосипович (1854–?) – російський історик літератури. Закінчив історико-філологічний факультет Санкт-Петербурзького університету у 1876 році. Працював приват-доцентом історії російської словесності в Санкт-Петербурзькому університеті(1884–1894). З 1894 р. перейшов у Міністерство фінансів. Редагував «Собрание сочинений Пушкина» (1887) та «Историю русского театра до половины XVIII ст.».

№ 552.
П. Морозов

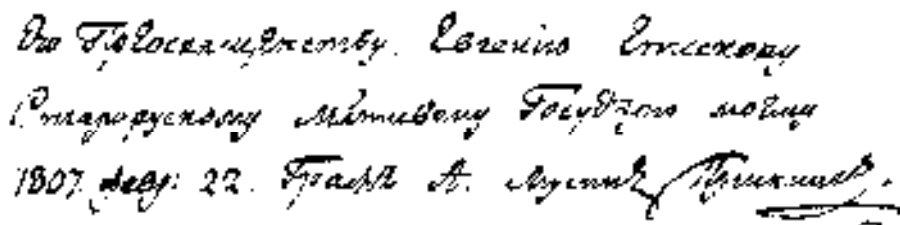
Власницький автограф П. Морозова на титульному аркуші збірника „Литературный вечер” (М., 1844; Р. 436), виданому на пам’ять про В. В. Пассека, говорить нам про те, що дана книжка із бібліотеки П. Морозова.

Текст автографа: „№552. П. Морозов”. Нижче на титульному аркуші дата: „20.V.80.”. В книжці є ще екслібрис книгопродавця В. І. Клочкова і був екслібрис С. Крейтона, нажаль виведений, хоча на корінці книжки залишилися ініціали „С. К.”.

Підпис П. Морозова звірено з підписом в його листах від 9 грудня 1880 р. та 17 грудня 1880 р. із Санкт-Петербургу до Михайла Миколайовича Бережкова (1850–1935), професора Інституту князя Безбородка, дослідника історії Ніжина, який був знайомий П. Морозову по Санкт-Петербургу.

Джерела: Морозов П. Й. // Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1896. – Т. 38. – С. 873–874; Морозов П. Й. // Большая энциклопедия / Под. ред. С. Н. Южакова. – СПб., 1901. – Т. 3. – С. 85; Бережков М. // ЕУ. – Л., 1993. – Т. 1. – С. 114.

Мусін-Пушкін Олексій Іванович (1744–1817), граф – російський історик, археограф і колекціонер, член Російської Академії наук, Президент Академії мистецтв, обер-прокурор св. Синоду, сенатор. Мусін-Пушкін надрукував декілька рукописних

До Головного Училища
Российского Императорского
1807 г. сев. 22. Граф А. Мусин-Пушкин

історичних пам’яток. Він є

автором “Исторического исследования о местоположении древнего Российского Тмутараканского княжения” (1794).

Автограф-дарчий напис О. І. Мусіна-Пушкіна знаходиться в книжці Олексія Оленіна “Письмо к графу Ал. Ив. Мусину-Пушкину о камне Тмутараканском на острове Тамане в 1792 году” (СПб., 1806; Р. 5804).

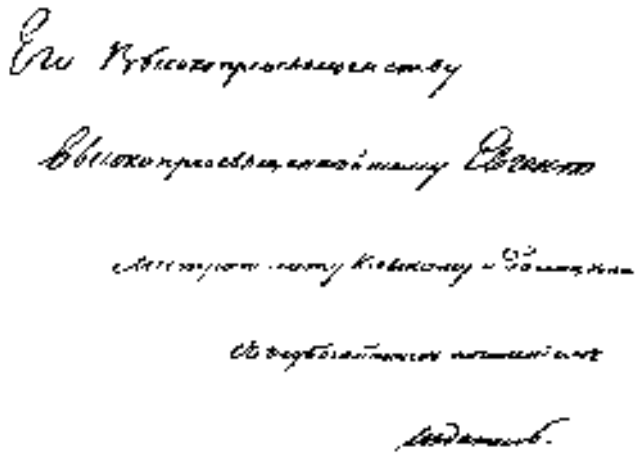
Текст дарчого напису: “Его Преосвященству Евгению Епископу Старорусскому Милостливому Государю моему 1807. февр: 22. Граф А. Мусин-Пушкин”.

На титульному аркуші також напис митрополита Євгенія Болховітінова (див. „Євгеній Болховітінов”). Автограф О. І. Мусіна-Пушкіна звірено з відтвореним у книзі „Сборник снимков с автографов русских деятелей (1801–1825), виданой редакцією „Русской Старины”. Цей примірник праці Олексія Оленіна з двома автографами після Євгенія Болховітінова належав бібліотеці Київської духовної семінарії.

Джерела: Сборник снимков с автографов русских деятелей 1801–1825 (письма, стихотворения, заметки и подписи) / Изд. ред. „Рус. Старины” и Ф. К. Опочинина. – СПб., 1873. – С. 14. – № 4; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1897. – Т. 39 (XX). – С. 222–223; УСЭ. – К., 1982. – Т. 7. – С. 104; Аксенов А. И. С любовью к отечеству и просвещению: А. И. Мусин-Пушкин. – Рыбинск, 1994. – 208 с.

Муханов Павло Олександрович (1798–1871) – російський збирач та видавець матеріалів з вітчизняної історії XVII–XVIII ст. Перебував на військовій службі, приймав участь у Турецькій (1828–1829) і Польській (1831) компаніях. З 1842 р. – на службі у Царстві Польському на посадах: віце-президент Ради народної

освіти, помічник попечителя та попечитель Варшавського навчального округу, головний директор Комісії внутрішніх і духовних справ. Залишив службу і займався сільським господарством. Друкував праці з сільського господарства та археології. В 1869 р. – голова Археологічної комісії.

Его Высокопреосвященству
Евгению митрополиту Киевскому и Галицкому
с глубочайшим почтением издатель
П. О. Муханов

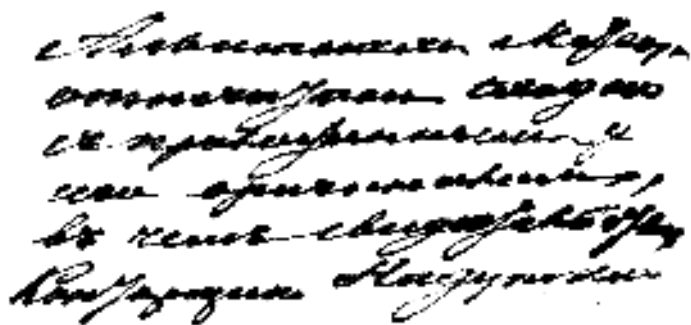
Автограф-дарчий напис
П. О. Муханова міститься на
примірнику “Рукопись
Филарета, патриарха
Московского и всея России”
(М., 1837; Р. 256).

Текст напису: “Его
Высокопреосвященству
высокопреосвященнейшему

Евгению Митрополиту Киевскому и Галицкому с глубочайшим почтением издатель”. Видавець П. О. Муханов, в той час – дійсний член Московського товариства історії і старожитностей, написав передмову до цього видання 2 січня 1837 р. і подарував тільки-но надруковану книжку митрополиту Євгенію, а 23 лютого цього ж року митрополит Євгеній помер. Книжка, разом з іншими книжками з його бібліотеки, потрапила до бібліотеки Київської духовної семінарії, а потім до бібліотеки Інституту народної освіти імені М. Драгоманова, про що говорять штампи бібліотек на ній.

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.– СПб., 1897. – Т. 39 (XX). – С. 245–246; УСЭ. – К., 1982. – Т. 7. – С. 245–246.

Надужкін Костянтин – московський цензор.

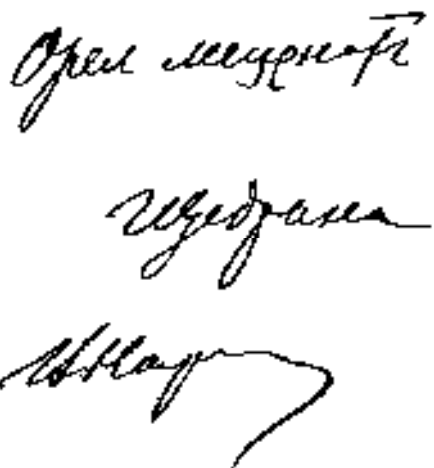

Автограф К.
Надужкіна на звороті
титульного аркуша
російського видання
„Альманах „Метеор” на

1831 год, изданном Федором Соловьевым” (М., 1831; Р. 417).

Текст напису: „Альманах Метеор отпечатан сходно с приложенным у сего оригиналом, в чем свидетельствует Константин Надужкин”.

Науменко Володимир Павлович (1852–1919) – вчений-філолог, педагог, громадський діяч. Один із учасників Старої Громади, викладач словесності 2-ої Київської гімназії. Редактор “Киевской Старины” (1893–1902), її видавець (1902–1906). Керував Київським учбовим округом і Міністерством освіти Української Держави (листопад 1918 р.) в уряді С. Гербеля. Науковий співробітник історико-філологічного відділу УАН (1919). 7-го липня 1919 р. його було заарештовано радянською владою за контрреволюційну діяльність і розстріляно без суду і слідства.

В колекції рідкісних видань є декілька книжок з автографами-підписами В. П. Науменка. Тільки на примірнику (Р. 4926), що є рукописною книжкою, розмноженою на копіювальному апараті, рукою власника, тобто В.

П. Науменка, напис: „Орел меценат Щедрина” і підпис “В. Науменко”. Книжки з автографами В. П. Науменка – це твори Т. Г. Шевченка “Тополя” (СПб., 1860; Р. 3175), “Тарасова ніч” (СПб., 1860; Р. 3177) та “Кобзар” (Л., 1883; Р. 2773), а також переписана від руки “Крейцера соната”(Р. 5146) Л. М. Толстого, альманах “Руська хата” (Л.-Чернівці, 1877; Р. 4903), названий вище рукописний примірник “Орел меценат” Салтыкова-Щедрина (Р. 4926), оповідання Марка Вовчка „Чари” (Пб., 1860; Р. 5897); праця Пауля Жеготи “Pieśni ludu ruskiego w Galicyi. T. 1” (Л., 1839; R. 5917), твір К.-Ф. Вольнея “Les ruines, ou Meditation sur les révolutions des empires” (Bruxelles, 1828; R. 7189). Деякі книжки (Р. 4903, Р. 5146, Р. 5897, Р. 7189) мають ще й конгревний екслібрис “В. П. Науменко” з зображенням корони, як символ того, що В. П. Науменко походив з давнього козацького роду.

Автографи-підписи звірено з листом В. Науменка до І. Франка від 8 груд. 1893 р., які зберігаються в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка.

Джерела: Житецький Іг. В. П. Науменко: Некролог // Книжний вісник. – 1919. – Кн. 1. – С. 99–100; Зайцев П. В. П. Науменко: Некролог // Книгар. – 1919. – Ч. 25/26. – Верес. – жовт. – С. 1780; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1897. – Т. 40. – С. 693; Джеджула Ю., Панкова Є. Жодної вільної хвилини: Портрет Володимира Науменка // Київська старовина. – 1994. – № 1. – С. 60–69; ЕУ.– Л., 1996. – Т. 5. – С. 1766; [Про передачу бібліотеки і архіву В. П. Науменка в ВБУ] // Стрельський Г., Трубайчук А. Михайло Грушевський, його сподвижники й опоненти. – К., 1996. – С. 118–120; Верстюк В. та Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. – К., 1998. – С. 133–134; Палієнко М. Повернення із забуття: Портрет

вченого, журналіста, видавця Володимира Науменка. – К., 1998; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 217–218; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 379; Ін – т літератури, відділ рукописів. – Ф. 3, № 1612/ ч. 201. с. 757–758.

Немирович-Данченко Володимир Іванович (1858–1943) – російський радянський режисер, театральний діяч, педагог, письменник. Навчався на фізико-математичному факультеті Московського університету (1876–1879). Працював у Музично-драматичному училищі Московського філармонічного товариства (1891–1901). Один із організаторів у 1898 р. Художньо-загально-доступного театру (пізніше МХАТ). У 1919р. організував музичну студію при Художньому театрі (з 1926 р. – Музичний театр імені В. І. Немировича-Данченка). Народний артист СРСР, директор і керівник МХАТу, лауреат Державної премії (1942, 1943). Автор повістей, романів, п'єс: “На литературных хлебах” (1891), “Губернаторская ревизия” (1895), “Последняя воля” (1889), “Новое село” (1890), “Золото” (1894), “Цена жизни” (1896), “В мечтах” (1902).

Дорогому и глубокоуважаемому брату
Василию от автора
1895 г. Март.

Автограф-дарчий напис В. І. Немировича-Данченка знаходиться на обкладинці примірника його твору

“Старый дом (Мёртвая ткань)” (М., 1895; Р. 6550).

Текст дарчого напису: “Дорогому и глубокоуважаемому брату Василию от автора. 1895 г. Март”.

Джерела: Марков П. А. В. И. Немирович-Данченко и Музыкальный театр его имени. – Л., 1936; Виленкин В. Я. В. И. Немирович-Данченко: Очерк творчества. – М., 1941; БСЭ.– М., 1954. – Т. 29. – С. 407–409; УСЭ. – К., 1982. – Т. 7. – С. 239.

Нечуй-Левицький Іван Семенович (1838–1918) – український письменник демократичного спрямування, автор багатьох художніх творів з життя українського народу. Закінчив КДА (1865). Працював вчителем російської мови і словесності у гімназіях. Друкувався у журналі “Правда” (з 1868). Автор ряду повістей: “Микола Джеря”, “Сім’я Кайдаша”, “Бурлачка”, “На кожум’яках”, “Маруся Богуславка” та ін.

Власницький автограф-підпис “Іван Левицький” знаходиться в книжках Й. В. Гете “Фавст: Трагедія. Ч. 1” (Л., 1882; Р. 6928) та І. Франка “Воа constrictor” (Л., 1884; Р.2163). Підпис звірений з опублікованим автографом в його книжці “Повісті й оповідання” (СПб., 1899).

Павлові Гнатовичу Житецькому
од широго серця на пам'ять от автора
1874 року
2-го червня

Автограф-дарчий
напис І. С. Нечуя-
Левицького на
примірнику твору самого
І. Левицького “Запорожці:

Казка” (К., 1874; Р. 5782)

Текст дарчого напису: “Павлові Гнатовичу Житецькому од широго серця на пам’ять от автора. 1874 року 2го червня”.

Адресат автографа – Павло Гнатович Житецький (1836–1911) – видатний дослідник історії української літератури і мови, член-кореспондент Російської Академії наук.

Джерела: Ефремов С. Бытописатель пореформенной Украины (к 35-летнему юбилею литературной деятельности И. С. Нечуя-Левицкого // КС. – 1905. – № 1. – С. 98–116; Франко І. Я. Ювілей Івана Левицького (Нечуя) // ЛНВ. – 1905. – № 1. – С. 36 – 42; БСЭ. – М., 1954. – Т. 29. – С. 543; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – К., 1963. – Т. 3. – С. 10 – 32; УСЭ. – К., 1980. – Т. 4. – С. 33; УСЭ. – К., 1982. – Т. 7. – С. 277; ЕУ. – Л., 1993. – Т. 1. – С. 680–681; Ворошилов О. Житецький Павло Гнатович // Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996. – С. 842–843; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст.: Довідник. – К., 2000. – С. 101–103; С. 221–224; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 379.

Новицький Орест Маркович (1806–1884) – український філософ, психолог. Закінчив КДА (1831). Викладав філософію, психологію і логіку у КДА (1831–1834). Професор Київського університету (1834 – 1850).

*Михайлу Александровичу
Максимовичу
в знак памяти.
Ор. Новицкий.*

**22 ок.
1837.**

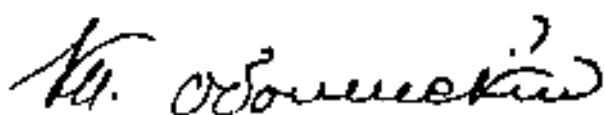
Автограф-дарчий
напис О. Новицького
міститься на
примірнику його праці
“О первоначальном
переводе священного

писания на славянский язык” (К., 1837; Р. 7093).

Текст напису: “Михайлу Александровичу Максимовичу в знак памяти. Ор. Новицкий. 27 ок. 1837”.

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост., ред. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 489–528; Языков Д. Д. Обзор жизни и трудов покойных русских писателей: Вып. 4. – СПб., 1888. – С. 65–66; УСЭ. – Т. 7. – К., 1982. – С. 334; ЕУ. – Т. 1. – Л., 1993.– С. 406; З іменем св. Володимира: Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників: У 2 кн.: Кн. 2 / Упоряд. В. Короткий, В. Ульяновский. – К., 1994. – С. 427; Особові архівні фонди Інституту Рукопису: Путівник / НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 396–397.

Сергійович, князь (1848–?) – директор канцелярії Міністерства закордонних справ Росії (1886–1897), старший радник того ж міністерства (1897–1900), товариш міністра закордонних справ (з 26 липня 1900 р.).

Автограф-підпис В. С.

Оболенського знаходиться у

листі його до відомого музичного критика П. Л. Вакселя (1844–1919), який зберігається в книзі “Очерки истории Министерства иностранных дел 1802–1902.” (СПб., 1902; Р. 626). Лист від 26-го січня 1901 року №26 надруковано на машинці на бланку Міністерства закордонних справ. Підпис В. С. Оболенського звірено з відтвореним автографом-підписом у цьому ж виданні.

Текст листа:

“Милостивый Государь Платон Львович. Вашему Превосходительству известно, что Императорское Министерство предложило издать к 100-летнему юбилею его основания, 8-го сентября 1902 года, краткий очерк истории Министерства. Труд этот, исполнение коего возложено на делопроизводителя VI кл. Н. П. Павлова-Сильванского, предположено издать возможно розкошно и украсить его портретами главных деятелей, видами зданий, в коих помещались учреждения Министерства, а также снимками с картин и разных художественных произведений, имеющих отношение к главнейшим моментам его деятельности.

Имея в виду, что отыскание лучших изображений из числа вышеуказанных, и выбор тех, которые наиболее заслуживали бы воспроизведения для украшения издания без излишнего обременения его, представляется весьма затруднительным, и требует обширного знакомства в области искусства, я имею честь

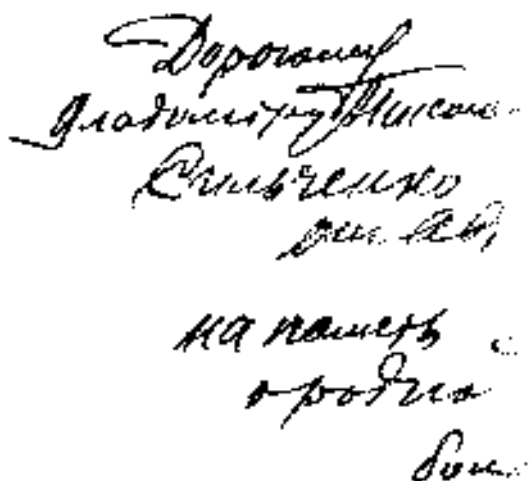
покорнейше просить Ваше Превосходительство не отказывать взять на себя труд руководства художественной стороной очерка истории нашего Министерства.

Г. Павлов-Сильванский уже наметил программу своего труда и собрал много справок о том, где и каким образом возможно получить доступ к оригиналам, воспроизведение коих он считает нужным включить в издаваемый им очерк, а потому не благоугодно ли будет Вашему Превосходительству переговорить с ним, дабы установить, по возможности, что именно Вы полагали бы нужным включить в вышеупомянутое издание.

Примите, Милостивый Государь, уверение в совершенном моём почтении и преданности. Кн. Оболенский.”

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1897. – Т. 42 (XXI-а). – С. 544; Очерки истории Министерства иностранных дел, 1802–1902. – СПб., 1902. – С. 4 – 5. – Прил. – Гравирований портрет між с. 194–195.

Огієнко Іван Іванович (1882–1972) – український мовознавець, історик, видавець, перекладач українською мовою св. Письма, професор університетів Кам’янецького і Варшавського, член уряду Директорії УНР, митрополит Української Православної церкви (митрополит Іларіон).

Дорогому
Владиміру Мисю
Сильванскому
Ваш. А. П.
на память
о родина
Ваш.

Автограф-дарчий напис І. І. Огієнка знаходиться на примірнику (Р.7117) його праці “Брусилловское церковное братство и его культурно-просветительная

деятельность” (Екатеринославль, 1914): “Дорогому Владимиру Нико[лаевичу] Сильченко от ав[тора] на память [] о родн[] бол[]”. Частину тексту стерто під час дрібного ремонту книжки.

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Книга знання: У 3 т. – Т. 2. – Л.; Станислав; Коломия, 1935. – С. 899; Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: У 2 ч.: Ч. 1. – К., 1994. – С. 281–295; Ляхоцький В. Іван Огієнко (митрополит Іларіон): Показч. архів. джерел. – К., 1998. – 79 с.; Іван Огієнко // *Alma mater: Університет св. Володимира напередодні та в добу Української революції 1917–1920: Матеріали, документи, спогади: У 3-х кн.: Кн. 2.* Університет св. Володимира за доби Української Центральної Ради та гетьманату Павла Скоропадського / Упоряд. В. А. Короткий, В. І. Ульяновський. – К., 2001. – С. 677, портр.

Огоновський Омелян Михайлович (1833–1894) український літературознавець, поет, драматург, педагог, перекладач “Слова о полку Ігоревім”. Голова товариства “Просвіта” у Львові (1877–1894). Професор Львівського університету (з 1888). Автор шеститомної “Історії літератури руської” (1887–1894) та драм: “Галшка Острозька”, “Федір Острозький”. Видав двохтомний “Кобзар” Т. Г. Шевченка (1893). Літературні псевдоніми і криптоніми: Ом. Огоновський, Ом. Огонов., Ом. Ог., О. Г., Емилян.

В колекції рідкісних видань відділу два автографи Омеляна Огоновського. Перший – на примірнику його праці під назвою “Моему критикові: Відповідь А. Пипінові на його статтю “Особая история русской литературы” (Л., 1890; Р. 5545(к.1). В одній оправі знаходяться дві книжки, які О. Огоновський надіслав А. Кримському. Перед першою приплетено конверт листа

Огоновського до Кримського з адресою і сам лист. Текст на конверті: “В Россию. В г. Москву. А. Крымскому. Машков пер. д. Кашкина. кв. № 9. A Monsieur A. Krymskij. Moskou. Russie.”

Текст листа: “Львів. 4 (16) IV 1891. Високоповажаний Добродію! Навперед простіть міні, що й з-за всіляких перепон не міг Вам швидше на Ваш лист відписати. Відтак прийміть сердечне спасибі за ті звістки, які Ви мені зволили подати про Білика. Також оповіщаю Вас, що Вашу орудку полагодив я, як слід.

Враз із сим моїм письмом висилаю Вам мою відповідь Пипінові, тільки ж не знаю, чи цензура не вздержить сеї брошури де в дорозі. Саме тепер, друкується, як може Вам звістно в “Ділі”, і нова Відповідь Пипінові п.з. “Українсьство на літературних позвах з Московщиною”. Написав Українець І. Баштовий.”* Є се праця вельми основна й цінна. З “Діла” зробляться окремі відбитки, і я зможу Вам сю книжечку опісля прислати. Бувайте здорові! Ваш щирій прихильник Омелян Огоновський. Подвальє, 9.

* -Ів. Левицький.”

Ще один автограф-дарчий напис Огоновського – на примірнику його трагедії „Галшка Острожська” (Л., 1887; Р. 7079).

Текст автографа: “В. П. п. проф. В. Антоновичеві в пам’ятку від автора”.

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1897. – Т. 42 (XXI-a). – С. 703; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під. ред І. Раковського. – Л.; Станіслав; Коломия, б. р. – Т. 2. – С. 900; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – К., 1963. – Т. 3. С. 38–46; УСЭ. – К., 1982. – Т. 7. – С. 432; Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: У 2 ч.: Ч. 1. – К., 1994. – С. 59–68; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст. – К., 2000. – С. 229–230.

Оленін Олексій Миколайович (1763–1843) – російський археолог, історик і художник. Закінчив Страсбурзький університет і Дрезденське артилерійське училище. Учасник Шведської компанії (1789–1790) і утихомирення польських конфедератів (1792). Обер-прокурор Сенату, директор школи юнкеров-юристів. Товариш міністра уделов (1803). Директор Публічної бібліотеки (1811). Президент академії мистецтв (1817). Член Російської Академії наук (ще з 1796 р. в чині поручика артилерії). Поклав початок російської палеографії вивчивши напис на тмутараканському камені. Збирач і видавець пам'яток стародавньої писемності.

На титульному аркуші під назвою книжки “Краткое описание Египетской купчей крепости, писанной в г. Птолемаиде, за 104 года до Р.Х.” (СПб., 1822; Р. 1112) автограф-напис цієї видатної людини.

Текст напису: “Издат. Оленин (см. дал.)”. На звороті титульного аркуша дарчий-напис: “Его Высокопреосвященству Господину Митрополиту Киевскому и Галицкому Евгению... от издателя всеусерднейшее приношение. 25 июня 1825.”

Київський митрополит Євгеній (Болховітінов) був знайомий з багатьма видатними особами, які займалися історією і дарували йому опубліковані історичні документи. До цього документу митрополит Євгеній мав пряме відношення. Оленін пише у передмові, що саме для Євгенія він переклав цей документ і вирішив опублікувати в журналі “Сын отечества” за 1822 рік.

Автограф-дарчий напис О. М. Оленіна на другому примірнику того ж видання (Р. 1111) подарованого теж митрополиту Євгенію відразу ж після його опублікування.

Текст напису: “Его Высокопреосвященству Господину

*Ея Высокопревосходительству
Милостивой Государыне
Марии Алексеевне
Нарышкиной
Р. 1. 1.
1. Января
1818. года
Алексей Оленин*

митрополиту Киевскому и
Галицкому Евгению от
высокопочитающего Его и
преданному Ему
переводчика и
покорнейшего слуги
Алексея Оленина в знак
искренней

приверженности. С.П.бург. 7 июня 1822”. Нижче запис митрополита Євгенія: „Получено 17 июня 1822 г.”.

Третій автограф-дарчий напис О. М. Оленіна знаходиться у примірнику його праці “Опыт о правилах медальерного искусства” (СПб., 1817; Р. 1078).

Текст напису: “Ея высокопревосходительству Милостивой Государыне Марии Алексеевне Нарышкиной от Сочинителя и всепокорнейшего ея слуги Алексея Оленина 1. Января 1818. года”.

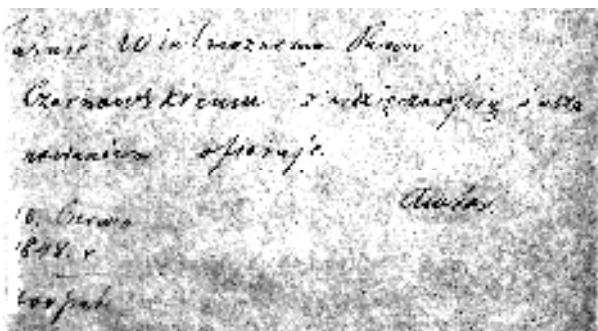
Адресат автографа – Нарішкіна Марія Олексіївна (1762–1822) – дружина обер-гофмаршала і обер-камергера Олександра Львовича Нарішкіна, дочка адмірала Олексія Наумовича

Сенявіна, статс-дама, кавалер ордена св. Катерини, найулюбленіша фрейліна Катерини II.

Автографи звірено з відтвореним автографом О. М. Оленіна у книжці „Сборник снимков с автографов русских деятелей 1801–1825” (СПб., 1873).

Джерела: Нарышкина М. А. // Васильчиков А. Род Нарышкиных // РА. – 1871. – Стб. 1509–1510; Оленин А. Н. // Сборник снимков с автографов русских деятелей 1801 – 1825 (письма, стихотворения, заметки и подписи) / Изд. ред. „Русской Старины”. – СПб., 1873. – С. 27. – № 61; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Блокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1897. – Т. 42 (XXI-а). – С. 868–869; Оленин А. Н. // БСЭ. – М., 1954. – Т. 30. – С. 638–639; Оленин А. Н. // Книговедение: Энциклопедический словарь. – М., 1981. – С. 380.

Орловський Франциск – студент медицини, кандидат філософії.

Дарчий напис Ф. Орловського у примірнику його праці “De inhalationum aetheris sulphurici usu in arte obstetricia” (Dorpat, 1848; R.1365), що є дисертацією захищеною в травні

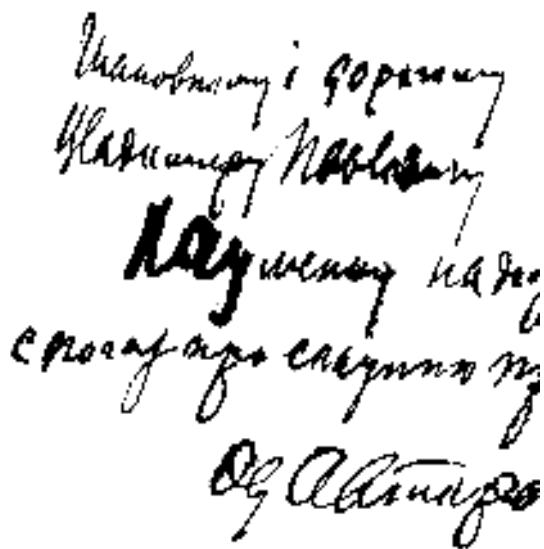
1848 р. у Дорпаті [Тарту].

Текст напису: “Jasnie Wielmożnemu Panu Czarnowskiemu z wdzięcznością i uszanowaniem ofiaruje awtor. 10.V.1848. Dorpat.” В книжці штамп “Z Księgozbioru Czarnowskich”.

Адресат автографа – Чарновський [Czarnowskie] Ян Непомуценович (1822–1894), автор історичний повістей. Працював у Комісії старовини (Skarbu) і займався видавничою діяльністю.

Джерело: Czarnowskie // S. Orgelbranda. Encyklopedia Powszechna: T. IV. – Warszawa, 1899. – P. 123.

Осадчий Тихін Іванович (1866–1945) – український економіст і земський діяч. Автор багатьох праць з сільськогосподарського землеустрою. На його працю “Щербановська волость, Єлизаветградського повіту, Херсонської губернії” звернув увагу В. І. Ленін. Після революції Т. Осадчий брав участь у роботі радянських кооперативних установ, вчителював на Чернігівщині.

Шановному і дорогому
Владиславу Павловичу
Науменку на добрий
спогад про сокупню працю
од автора

На примірнику, що є працею Т. Осадчого “Борцы за землю и правду: Роман – былое из социальной жизни на Украине: Эпоха 1884–1905” (К., 1908; P. 4614), дарчий напис: “Шановному і дорогому Владимиру Павловичу Науменку на добрий спогад про сокупню працю од автора. 8. XI.

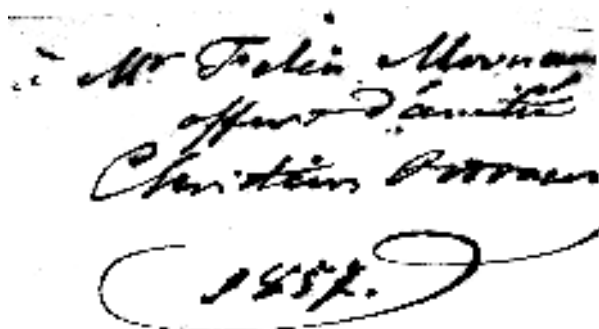
1908 р.”

Адресат автографа В. П. Науменко (див. „Науменко В. П.”).

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під ред. І. Раковського. – Л., б. р. – Т. 2. – Стб. 945; УРЕ. –

К., 1962. – Т. 10. – С. 388; УРЕ. – К., 1982. – Т. 8. – С. 67–68;
Провідники духовності в Україні / Ред. І. Ф. Курас. – К., 2003. – С.
511–512.

Островський Християн Йозефович (1810–1882) – французький і польський поет і письменник, мешкав у Франції, помер у Лозанні в Швейцарії. Найголовніший його твір „Lettres slaves”.

Mr Felix Mornand
offert d'amitié
Christius Ostrowski
1857.

Автограф-дарчий напис Х.
Й. Островського знаходиться в
примірнику його книжки
„Lettres slaves (1833–1857):
Orient-Pologne-Russie. 3-me éd.”

(Paris, 1857; R. 5684). Книжка із бібліотеки університету св.
Володимира, шифр 1863–160.

Текст автографа: „à' Mr Felix Mornand offert d'amitié
Christius Ostrowski 1857.” [Феліксу Морнану люб'язно дарує
Християн Островський 1857.].

Адресат автографа – Фелікс Морнан (1815–1867) –
французький публіцист і письменник.

Джерела: S. Orgelbranda Encyklopedja Powszechna. –
Warszawa, 1901. – Т. 11. – Р.179; Larous P. Grand Dictionnaire
universel du XIXe Siecle. – №. 11. – Paris, s.a. – Р. 573–574.

Павлов Анатолій – поет, мешканець Тифлісу у 1914 р.

*Императорскому
Киевскому Св. Владимира
Университету
автора
27 Января 1914.
Тифлиса, Поточного пер. 7, кв. 1*

Дарчий напис А. Павлова знаходиться у верхньому правому куті обкладинки його твору „Ода на столетие паровоза, 1814–1914”

(Тифлис, 1914; Р. 86).

Текст дарчого напису: „Императорскому Киевскому Св. Владимира Университету автор. 27 Января 1914 г.” Ще текст унизу обкладинки: „Тифлис, Поточный пер. 7, кв. 1”.

Джерело: Дарители Научной библиотеки Одесского (Новороссийского) Университета (1865–1920): Материалы к истории Одесского Национального университета им. Мечникова. – О., 2005. – С. 142.

Парфеній, єпископ Смоленський і Дорогобузький (1716–1795), світське ім’я Павло Собківський) – учень КМА, колишній ректор Новгородської духовної семінарії. Архімандрит Антонієва та Хутинського монастирів. З 1759 р. єпископ Кексгольмський і Ладозький, вікарій Новгородської єпархії. З 1761 р. єпископ Смоленський та Дорогобузький. Разом з Георгієм Кониським написав твір „О должностях пресвитеров приходских”, перекладений доктором Пальмером на англійську мову.

Prokopowicz

Theophanis

Episcopi

Smolensensis

Видання Феофана Прокоповича „Theophanis Procopowicz liber in quo historia de certamine sanctorum apostolorum

Pauli et Barnabae cum judaizantibus, ...” (Lipsiae [Leipzig], 1782; R. 1507) містить напис: „Possessio Parthenii Episcopi Smolenseensie” [Власність Парфенія, єпископа Смоленського].

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.— СПб., 1897. — Т. 44. — С. 910; Русский биографический словарь/ Изд. А. А. Половцов.— СПб., 1902. — Т. 13. — С. 329.

Пейн Мартіан – багатий американець, батько студента Гарвардського університету Роберта Троупа Пейна (1829–1852), який на честь свого передчасно померлого сина надрукував книгу „Memoir of Robert Troup Peine, by his parents” (New-York, 1852; R. 88) і присвятив її президенту Гарвардського університету Джареду Спарксу, котрий відмічав великі здібності Роберта Троупа Пейна і покладав на нього великі надії. Книга виконана як подарункове видання, в коленкоровій темній обкладинці з тисненим орнаментом, золоченим обрізом та гравірованим портретом юнака.

Presented to
The
University of Kiev,
by
Martin Paine,
City of New York,
Jan. 1. 1859.

Автограф вміщено на спеціально відведеному для дарчих написів аркуші.

Текст напису: „Presented to The University of Kiev, by Martin Paine. City of Newyork Jan. 1. 1859”. [Подаровано Київському університету Мартіном Пейном. Місто Нью-Йорк, Січень. 1. 1859.].

Перетц Володимир Миколайович (1870–1935) – український та російський літературознавець. Закінчив Петербурзький університет (1893). Професор Київського університету св. Володимира (1903–1914). Голова філологічної секції Українського наукового товариства в Києві (1908). Академік Петербурзької Академії наук (з 1914) та Академії наук УРСР (з 1919). Досліджував російсько-українські літературні зв'язки, творчість Ф. Прокоповича, бібліотеку Києво-Софійського собору. Автор праць з джерелознавства, історіографії, археографії, палеографії, бібліографії.

Українській Академії Наук

Від ак. Вл. Перетца

1926. XI. 10.

Автограф В. М.

Перетца знаходиться в книзі французького доктора теології і бібліотекаря Паризької Сорбонни Франциска Салмона (1676–1736) під

назвою „Tractatus de studio conciliorum eorumque collectionibus” (Venetiis, 1764; R. 1577). Книга зберігається в своїй первинній оправі із необробленої шкіри.

З внутрішнього боку обкладинки дарчий напис: „Українській Академії Наук від ак. Вл. Перетца. 1926. XI. 10.”. Автограф В. М. Перетца порівняно з його листами до М. І. Петрова.

Джерела: Життєпис академіка Володимира Перетца (з приводу 35 річниць його наукової діяльності) // Записки іст.-філол. відділу ВУАН. – 1927. – Кн. XII. – С. 253–257; УРЕ. – Т. 8. – К., 1982. – С. 259; З іменем св. Володимира: Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників: У 2 кн.: Кн. 2 /

Упоряд. В. Короткий, В. Ульяновский. – К., 1994. – С. 430–431;
Перетц В. М. до Петрова М. І. – ІР НБУВ. Ф. III, № 13511 та ін.

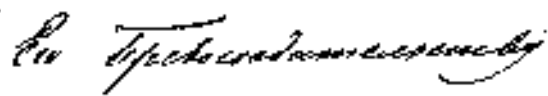
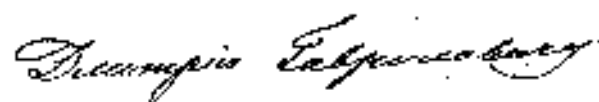
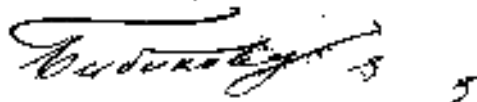
Петров Микола Іванович (1840–1921) – український літературознавець, історик, бібліотекознавець. Закінчив КДА (1865). Викладав словесність у Волинській духовній семінарії (1865 – 1870), теорію словесності, російську і зарубіжну літературу в КДА (з 1870). Професор КДА (з 1876). Член-кореспондент Петербурзької АН, академік АН УРСР. Автор праць: “Очерки истории украинской литературы XVIII ст.” (1880), “Очерки украинской литературы XIX ст.” (1884), “Описание рукописных собраний, находящихся в Киеве. Вып. 1 – 3” (1891–1894). Досліджував історію КДА.

Ми маємо тільки одне видання, на якому є власницький автограф у вигляді підпису “Н. Петрова”. Це примірник “Программы публичного испытания студентов Киевской духовной академии по случаю окончания XV учебного курса в 1851 г.” (К., 1851; Р. 308).

Джерела: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон.– СПб., 1898. – Т. 46 (XXIII). – С. 463; Дурдуківський В. Микола Іванович Петров // Зап. іст.-філол. секції Українського наук. тов – ва в Києві. – Кн. 17. – К., 1918. – С. 5–22; УСЭ. – Т.8. – К., 1982. – С. 230; ЕУ. – Т. 6. – Л., 1996. – Стб. 3037–3038; Петров М. І. Скрижалі пам’яті / Упоряд. В. І. Ульяновський. – К., 2003. – С. 336.

Подолинський, Андрій Іванович (1806–1886) – російський поет так званої ”Пушкінської плеяди”, батько українського політичного діяча Сергія Андрійовича Подолинського, соратника Драгоманова. Навчався у Петербурзькому університеті та Благородному пансіоні. Працював в м. Одесі з 1831 р. помічником начальника VII поштового округу. Вийшовши у відставку в 1950 р. жив у своєму імені Звенигородського повіту Київської губернії. Автор романтичних поем: “Див и Пери” (1827), “Борский” (1829), “Нищий” (1830), “Смерть Пери” (1837). Надрукував зібрання своїх творів під назвою “Повести и мелкие стихотворения” (1837).

Одесса. 1838.

На примірнику творів А. І. Подолинського „Повести и мелкие стихотворения: Ч. 1–2” (СПб., 1837; Р. 93) дарчий напис: “Его

Превосходительству Дмитрию Гавриловичу Бибикову. Одесса. 1838.” Тут же є екслібрис: “Bibliothèque du Prince E. Lwoff” і книжковий знак: “Библиотека имп. университета св. Владимира. Библиотека генерал – адъютанта Дмитрия Гавриловича Бибикова, пожертвованная Университету его дочерью графиней Кассини в 1898 г., № 1566”. Книга у яскравій, з золотим тисненням, шкіряній оправі, обріз позолочений.

Отже, прямої вказівки на те, що це автограф А. І. Подолинського нема. Тому дарчий напис звірено з листами, написаними А. І. Подолинським та його батьком Іваном Подолинським до Д. Г. Бібікова, що зберігаються в ІР НБУВ, і

дійшли висновку, що дарчий напис на книжці написав сам автор віршів, Андрій Іванович Подолинський.

Адресат автографа – Київський військовий губернатор Д. Г. Бібіков (1792–1870).

Джерела: Воспоминания Подолинского // РА. – 1872. – №3/4. – С. 857; Автобиография // РС. – 1885. – №1. – С. 76–79; Миллер О. Ф. А. И. Подолинский: Некролог // РС. – 1886. – № 2. – С. 513–516; Языков Д. Д. Обзор жизни и трудов русских писателей: Вып. 6. – СПб., 1890. – С. 100–101; Тиняков А. Андрей Иванович Подолинский // Ист. Вестник. – 1916. – № 1. – С. 226–239; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. – Т. 2. – Л.; Станіслав; Коломия, б. р. – Стб. 1088; А. І. Подолинський – М. О. Максимовичу від 8 листопада 1840 р. з Одеси. – ІР НБУВ. Ф. III, № 5245–5246; Іван Подолинський – Д. Г. Бібікову з Одеси від 22 липня 1848 р. – ІР НБУВ. Ф. III, № 28383.

Подучшная Є. М. – учителька 138 середньої школи м. Києва.

*В Государственной библиотеке
Академии наук
Науч.*

*Записки
Подолинского 1882
Г. Г. Бибикову*

*Записки
Подолинского 1882
Г. Г. Бибикову*

24/01 01. 1882

Книжка, которая была у г. Г. Бибикова

Автографом Подучшної Є. М. є її заява до Державної публічної бібліотеки Академії наук, яка приклеєна до обкладинки книжки XVII ст. “Historiae Monasterii Tinencensis Ordinis S. Benedicti” (Cracoviae [Krakow], 1668; R. 5597). Другий примірник заяви вкладено в книжку.

Текст заяви: „ В Государственную Публичную библиотеку при Академии Наук.

Учительницы 138 СШ Е. М. Подучшной

Заявление.

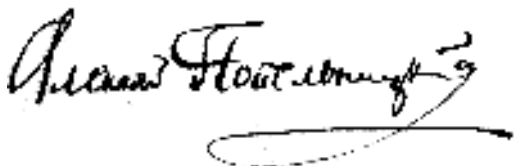
Прошу принять от меня в дар 4 книжки – две старинные иностранные (Tinesia 1668 г. и Juvenal, 1737 г.) и два словаря. 27. VI 51 г. Е. Под...[підпис]. Киев, Филипповская ул. 3/3.”

Полевой Андрей Львович (?-?) – драматург, військовий. Навчався у Київському університеті, учень В. Б. Антоновича.

Замість довідки: З листа самого Андрія Львовича Полевого, надісланого з Іркутська до свого вчителя В. Б. Антоновича у 1904 р., ми дізналися, що він був офіцером і служив на Далекому Сході у Порт-Артурі. Бував у Китаї та Японії, де вивчав вчення Лао-Дзи і Кум-Фу-Дзи. Ще до військової служби писав драматичні твори, які, з невідомих нам причин, забороняли друкувати впродовж 28 років. Після поранення під час військових дій і перебування у шпиталі, а також за те, що чимось не був зручним для своїх командирів, був висланий в адміністративному порядку із Порт-Артура. Друзі в Москві допомогли йому організувати лекторій в Університеті і познайомили з головними режисерами МХАТу К. С. Станіславським і В. І. Немировичем-Данченком. Щоб отримати дозвіл на публікацію своїх історичних драм, він склав каталог надрукованих за 10 років порнографічних творів та надіслав його міністру внутрішніх справ для порівняння зі своїми забороненими творами і одержав дозвіл на публікацію та запрошення на постановку п'єс у МХАТі.

Автографи Андрія Полевого знаходяться на примірниках його творів “Былины: Символическая трагедия Руси: Киевский

Попільницький Олексій Захарович (1859–1929) – історик селянського питання, працював старшим діловодом у канцелярії Державного Контролю при Держраді у Санкт-Петербурзі, український бібліофіл, зібрав унікальну бібліотеку, більша частина якої знаходиться в НБУВ.

Автографів і екслібрисів О. З. Попільницького дуже багато в книжках з його бібліотеки. Це – автографи - підписи, що говорять про приналежність йому книжки, нотатки про видання, історію друкування та арешту книг, а також бібліографія питання, пов'язаного зі змістом видання, розкриття імен авторів, якщо вони під псевдонімом, а також факти особистої біографії. Ось шифри частини примірників з рідкісного фонду з автографами О. З. Попільницького: Р. 637, Р. 638, Р. 639, Р. 1643, Р. 2171, Р. 2216, Р. 3500, Р. 3511, Р. 3523, Р. 3529, Р. 3595, Р. 3596, Р. 3490, Р. 3597, Р. 3687, Р. 3706, Р. 3761, Р. 4174, Р. 4179, Р. 4535, Р. 4544. Р. 4612, Р. 5517 та інші.

Джерела: [Алексеев Т.] Олексій Захарович Попільницький // Бібліологічні вісті. – 1929. – № 2/3. – С. 97–98; Дениско Л. М. Олексій Захарович Попільницький // Вісник книжкової палати. – 2000. – №3. – С. 26–29; Дениско Л. М. Бібліотека О. З. Попільницького: Досвід роботи з опису приватного книжкового зібрання // Колекції пам'яток писемності та друку у бібліотечних фондах України: Проблеми формування, збереження, розкриття. – Х., 2003. – С. 70–80; Дениско Л. М. Матеріали до історії бібліотеки і особового архіву О. З. Попільницького // Рукописна та книжкова спадщина України. – Вип. 8. – К., 2003. – С. 201–207;

Дениско Л. М. Матеріали до історії бібліотеки і особового архіву О. З. Попільницького // Матеріали Міжнародної наукової конференції „Історичні колекції у книгозбірнях: проблеми збереження, вивчення, реконструкції” / Наук. б-ка Одеського національного ун – ту ім І. І. Мечнікова. – Одеса, 2004. – С. 36–46; Дениско Л. М. Поезія в архіві та книжковому зібранні Олексія Попільницького // Вісник книжкової палати. – 2000. – № 2. – С. 43–57; Дениско Л. М. До історії бібліотеки і архіву Олексія Попільницького: оригінал малюнку першої могили Тараса Шевченка в Петербурзі // Вісник книжкової палати. – 2005. – № 4. – С. 37–39; Дениско Л. М. Матеріали до історії бібліотеки О. З. Попільницького // Вісник книжкової палати. – 2005. – № 12. – С. 38–42.

Попов Павло Миколайович (1890–1971) – літературознавець, мистецтвознавець і фольклорист. Закінчив Київський університет (1916). З 1920 р. на науковій роботі в АН УРСР. З 1934 – одночасно професор Київського університету. Член-кореспондент АН УРСР (з 1939 р.). Автор праць з історії книгодрукування, історії української літератури, історії й теорії фольклору: “Друкарство, його початок і поширення в Європі” (1925), “Матеріали до історії словника українських граверів” (1926), “Григорій Сковорода: Життя і творчість” (1960), “Шевченко і Київський університет” (1964) тощо.

Придбано від Панаєва
Список книг на ул. Короленка
№ 10, 50к 23/1, 22, Ч. Панаєв

В НБУВ знаходиться його бібліотека, на жаль не компактно. Книжки цієї бібліотеки помічені книжковим знаком: “Бібліотека Павла

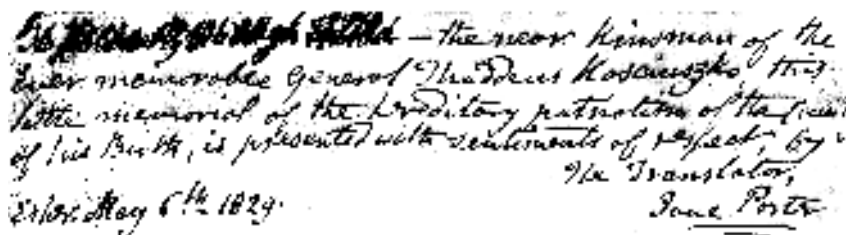
Миколайовича Попова подарована ЦНБ АН УРСР”, та деякі з власницьким автографом-підписом: “П. Попов”. Такі автографи є у виданнях М. С. Грушевського “Самовидец Руины и его позднейшие отражения” (відбиток із “Трудов института славяноведения АН СССР: Вып. I” (Б. м., 1927; Р. 6777) та “Украинский народ в его прошлом” (СПб., 1914; Р. 6848).

Найповніший автограф у вигляді напису про придбання книги зроблений простим олівцем з внутрішнього боку обкладинки примірника праці Л. Фейербаха “Лекции о сущности религии” (М., 1861; Р. 5266-2).

Текст напису: “Придбав від Панова (розкладка на вул. Короленка) за 1 р. 50 к. 23 / V. 32 р. П. Попов”.

Джерела: Шолом Ф. Я. та ін. Павло Миколайович Попов. – К., 1961. – 32 с.; Лисоченко І. Д. Огляд архіву П. М. Попова // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – С. 156–168; ЕУ. – Л., 1996. – Т. 6. – С. 2265; УСЭ. – К., 1982. – Т. 8. – С. 430; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник/ НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 440–452.

Портер Джейн (1776–1850) – англійська письменниця, сестра письменника Роберта Карла Портера (1775–1842). Авторка роману „Гадеуш з Варшави” (Лондон, 1803). У 1804 р. Д. Портер супроводжувала брата в подорожі до Росії. У 1929 р. переклала з французької на англійську мову книгу графа Я. Оріховського „Історія облоги Відня турками в 1683 р. і його звільнення Яном Собеським, королем Польщі” (Лондон, 1829).

This copy of the book "The near kinman of the ever memorable General Madrus Kosciuszko" this little memorial of the predatory patriotism of the Poles of his Birth, is presented with sentiments of respect by the Translator, Jane Porter
21st May 1829.

Дарчий напис
підписом

3

міститься як раз на англійському перекладі праці Я. Оріховського „History of the siege of Vienna, by the Turks, in 1683, and of its Deliverance by John Sobieski, King Poland” (London, 1829; R. 5643), зробленому для „Военно – морського та армейського журналу” з оригінального французького тексту Я. Оріховського. Нажаль ім'я адресата дарчого напису закреслено.

Текст автографа: „ [] the near kinsman of the ever memorable general Thaddeus Kosciuszko, this little memorial of the hereditary patriotism of the country of his Birth, is presented with sertainty of respect, by the translator. Jane Porter. [Erner] May 6th 1829”. [] близькому родичеві незабутнього генерала Тадеуша Костюшки ця маленька пам'ятка успадкованного патріотизму країни його народження подарована з почуттям поваги перекладачем Джейн Портер.[] 6го травня 1829].

Джерело: Nouveau Larousse illustré Dictionnaire Universel Encyclopedique: T. 6. – Paris, s. a. – s. 1031.

Постернак Степан Пилипович (1885–1938) – бібліотекознавець, бібліограф, історик освіти.

Вчився в Історико-філологічному інституті князя Безбородка у Ніжині (1905), Історико-філологічному університеті у Санкт-Петербурзі (1908–1910), Санкт-Петербурзькому університеті (1911). Працював в школах Умані (1911), Тихорецьку (1912–1914), Таганрозі (1914–1917). У грудні 1917 р. переїхав до Києва. Працював в складі комісаріату по справах Київської шкільної округи, в київському губернському комісаріаті по народній освіті та в Міністерстві народної освіти (головою відділу учительських шкіл та видавництва). У радянський період – головний консультант шкільного відділу Наркомпросу, Київський

губернський комісар освіти. Працював у Книгоспілці та учительській семінарії, в авіаційній школі в Києві, київському та черкаському Інститутах народної освіти та Державному видавництві України. Директор Всенародної бібліотеки України (1922–1929). 18 жовтня 1929 р. заарештований ДПУ УРСР, вдруге – 30 грудня 1937 р. Звинувачений у співробітництві з німецькою розвідкою та з організаціями «БУД», «СВУ». 19 серпня 1938 – розстріляний. 4 квітня 1989 р. – реабілітований. Автор книг: «Із історії освітнього руху на Україні за часи революції 1917 – 1919 рр.» (К., 1920), «Всенародня бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук у м. Києві» (К., 1923).

В архівах НБУВ, звісно, є багато автографів С. П. Постернака, але в книжковому фонді колекції рідкісних видань є тільки один примірник праці Ф. Енгельса “Бакунисты за работою” (Б. м., 1906; Р. 2421) з власницьким автографом “С. Постернак”.

Джерела: Дубровина Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, 1918 – 1941. – К., 1998. – С. 9, 23, 43, 45, 47, 48, 50, 52–54, 68, 72, 76, 103, 106, 111, 113, 114, 117, 118, 123–124, 145, 157, 172, 200, 205, 206, 208–211, 214–217, 220–225, 227, 233, 235, 237, 240, 275, 278; Ковальчук Г. І. Керівники ВБУ – НБУВ (1918–1998) // Бібліотечний вісник. – 1998. – №5. – С. 20; Стрешенець Н. Степан Постернак // Бібліотечний вісник. – 1998. – № 5. – С. 29–37; Особові архівні фонди Інституту Рукопису: Путівник / НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 452–454.

Потоцька Софія (Глявоне-Челіче, у першому браку Вітте) (Potocka S.), з роду Панталіса Мавродато (1760–1822) – третя дружина (з 1798 р.) графа Станіслава Щенсного (Фелікса) Потоцького (1751–1805) – руського воєводи (1782–1788), маршалка Торговицької конфедерації, пана на Тульчині, генерала коронної артилерії. Для Софії закладено дендропарк в Умані (Софіївка).

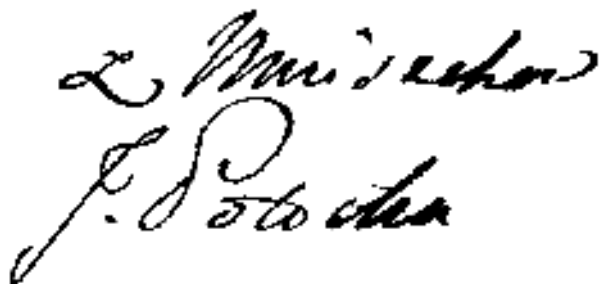

На титульному
аркуші видання
Бернарда Уллоа

„Rétablissement des manufactures et, du commerce d’Espagne” (Amsterdam, 1752; R. 6033) екслібрис „Bibliotheka Tulczyńska” та власницький напис: “Sophie Potocka”.

Джерела: Русский биограф. словарь / Изд. под наблюдением А. А. Половцова. – СПб., 1905. – Т. 14. – С. 708–713; Русские портреты XVIII и XIX ст. / Изд. Вел. кн. Николая Михайловича. – Т. 1. – СПб., 1905. – (Портрет Софии с биографией); УРЕ. – Т. 9. – К., 1983. – С. 39; Кривошея І. Потоцькі герба Пілява: Тульчинська лінія. – К., 2000. – С. 6, 7.

Потоцька (Мнішек) Юзефіна Маріанна Амалія (Potocka J.) (1752–1798), графиня – друга дружина (з 1774) графа Станіслава Щенсного (Фелікса) Потоцького, статс-дама Катерини II.

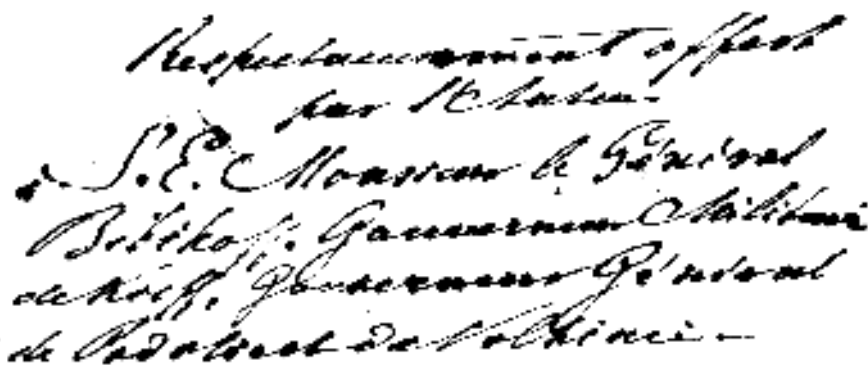

На форзаці видання
Бернарда Уллоа „Retablissement
des manufactures et, du commerce

d'Espagne" (Amsterdam, 1752; R. 6033) напис: "Z Mniszchov J. Potocka."

Джерела: Русский биограф. словарь / Изд. под наблюдением А. А. Половцова.– СПб., 1905. – Т. 14. – С. 708–713; УРЕ. – Т. 9. – К., 1983. – С. 39; Кривошея І. Потоцькі герба Пілява: Тульчинська лінія. – К., 2000. – С. 6, 7.

Пшездзецький Олександр (1814–1871) – письменник, перекладач і видавець, історик і археолог, меценат, нащадок шляхетського роду на Мазовщині і у Литві. Вчився у Волинському ліцеї в Кременці і Берлинському університеті. Автор багатьох історичних і бібліографічних праць.

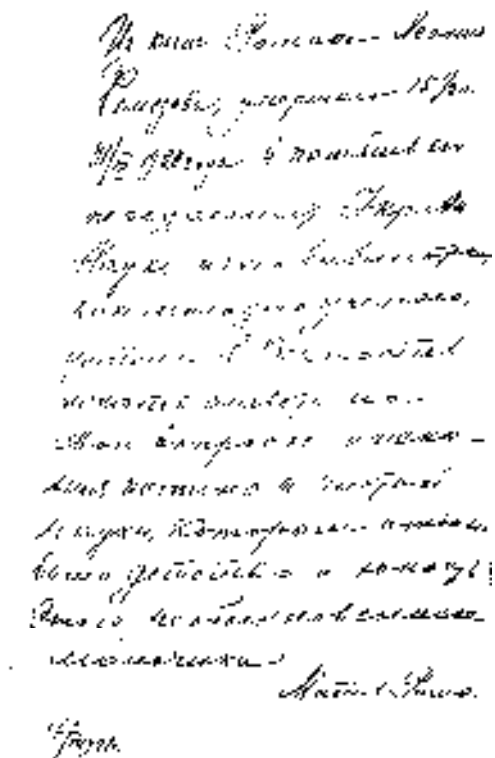
Автограф-дарчий напис знаходиться на шмуцтитуллі його ж видання „Don Sebastien de

Portugal: Drame historique en prose en trois actes et cinq tableaux” (SPb, 1836; R. 96). В книжці також екслібрис князя Є. Львова і бібліотеки Д. Г. Бібікова, подарованої Київському університету св. Володимира, його донькою графинею Кассіні.

Текст автографа: „Respectueusement offert par l’Auteur S. E. Monsieur le Général Bibikoff, Gouverneur Militaire de Kieff, Geuverneur General de Podol’sck de Volhinie” [Його Величності господину Київському, Подольському і Волинському генерал-губернатору Бібікову з повагою підносить автор].

Джерело: S. Orgelbranda Encyklopedia Powszechna. –
Warszawa, 1902. – T. 12. – P. 387.

Ремезова Н. Л. – власниця приватного восьмикласного комерційного училища в м. Житомирі.

У книж. Ремезова - Роман
Ремезова, умершего 15/II
18/II 1921 г. в память его
передается Укр. Академии
наук из его библиотеки, как
молодого ученого, ушедшего
в вечность искать ответа на
свои вопросы и искания истины
и чистой науки, которым было
отдано детство и юность этого
необыкновенного мальчика.
Мать Романа. 16/VII. 1921 г.

У подарованому УАН рідкісному виданні „Обстоятельное описание торжественных порядков благополучного вшествия в царствующий град Москву и священнейшего коронования ея августейшаго имп. Величества Елизаветы Петровны... вшествие 25 февраля, коронование 25 апреля 1742 г.” (СПб., 1744; Р. 1087) дарчий напис: „Из книг Романа Леонидовича Ремезова, умершего 15

½ лет 31/ VII 1920 года, в память его передается Укр. Академии наук из его библиотеки, как молодого ученого, ушедшего в вечность искать ответа на свои вопросы и искания истины и чистой науки, которым было отдано детство и юность этого необыкновенного мальчика. Мать Романа. 16/VII. 1921”.

Почерк Н. Л. Ремезовой звірено з дарчим написом в іншій книжці „Разные стихотворения Александра Сумарокова” (СПб., 1769; Гр. 1399), зробленим у той же час, що і напис приведеній вище. Текст напису: „Из книг Романа Ремезова в дар Укр. Акад. Наук 1921 г.”. Тут же печатка: „Библиотека Житомирского Коммерческого училища Н. Л. Ремезовой, № 2605”. Дарчі написи в обох книжках писала одна рука. Можна припустити, що Н. Л. Ремезова і є матір’ю юнака, на спомин про якого подаровані книжки УАН.

В ІР НБУВ зберігається лист директора комерційного училища Н. Л. Ремезової в Житомирі від 17 травня 1910 р. [Н.] Лятошинського, що підтверджує існування такого навчального закладу на початку ХХ століття. В Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка зберігається лист Ніни Ремезової із Житомира від 5 серпня 1909 р., в якому мова йде про вакансії в училищі, на які запрошується Ю. Тиховський. Почерк листа і автографа однаковий.

Маємо також відомості про юриста за фахом, мирового суддю, мешканця м. Житомира Леоніда Георгієвича Ремезова (1882–1960). На жаль, через брак інформації важко достеменно встановити родинні зв'язки цих осіб.

Джерела: Геннади Г. Русские книжные богатства: Библиографический список русских редких книг. – СПб., 1872. – С. 131 – 132. – № 229; Проценко Л., Костенко Ю. Лук'янівське цивільне кладовище: Путівник. – К., 1998. – С.64; Лист директора комерційного училища Н. Л. Ремезової в Житомирі від 17 трав. 1910 р. [Н.] Лятошинського. – ІР НБУВ. Ф.160, № 2317; Лист Ніни Ремезової до Ю. І. Тиховського від 5 серп. 1909 р. – Ін – т літератури, відділ рукописів. Ф. 34. № 100. 2 арк.

Рябошапка, Павло Тарасович – власник кондидерської фірми і крамниці в Києві. Літературні псевдоніми і криптоніми: П. Т. Р., Р...ка П. Т., Рабий Павло, Сич, П. Т. Писав вірші, які друкував у “Правді”, “Зорі”, у альманасі “На вічну пам'ять Тарасові Шевченкові: Поетична антологія” (Золочів, 1910) та “Вінок Т. Шевченкові із віршів українських, галицьких, російських, білоруських і польських поетів” (О., 1912), видав свої вірші окремою книжкою під назвою “Розбита бандура” (К., 1893).

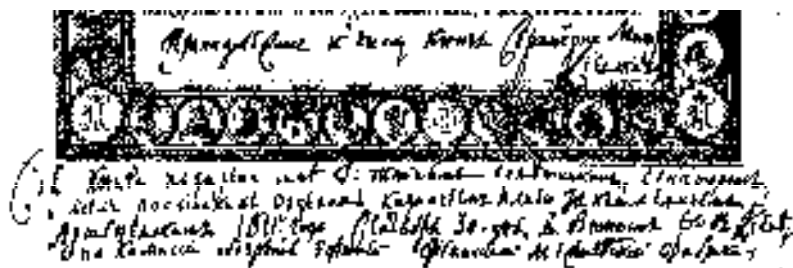
Автограф-підпис “П.
Рябошапка” міститься на
титульному аркуші видання

К. Маркса “Теории прибавочной ценности. Т. 2” (Л., 1925; Р.
2409) та у виданні Я. Марченка „На Тарасовій могилі” (Л., 1903;
Р. 6367).

Почерк автографа звірено з рукописом вірша П. Т. Рябошапки
«Косар», який зберігається в Інституті літератури ім. Т. Г.
Шевченка.

Джерела: Лотоцький О. Сторінки минулого: Ч. 1. – Варшава,
1932. – С. 204; Дей О. І. Словник українських псевдонімів. – К.,
1962. – С. 526; Лист Рябошапки П. до Стешенка І. М. 17 лют. 1906 р.
– ІР НБУВ. Ф. III, № 63823; Сич. «Косарь». – Ін – т літератури, відділ
рукописів. – Ф. 77, № 156. 2 арк.

Серапион, митрополит Київський, світське ім'я – Серафим Олександровський (1745–1824).

Автограф у примірнику видання “Императорское установление для

орденов кавалерских Российских” (СПб., б. р.; Р. 5610).

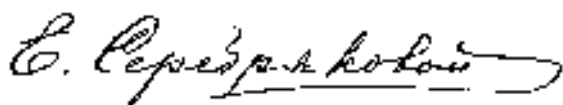
Текст запису: “Принадлежит к числу книг Серапиона Митрополита Киевского. Сия книга подарена мне Д. Тайным Советником, сенатором и всех российских орденов Казначеем Ильею Яковлевичем Аршеневским 1811 года Сентября 30. дня, в бытность Его в Киеве, по Комиссии обозрения здешней Фаянсовой Межигорской фабрики”.

Мова йде про відвідування сенатором і головою російської Колегії мануфактур Іллею Яковичем Аршеневський (?–1820) Межигірської фаянсової фабрики поблизу Києва, яка на той час знаходилася в садибі колишнього Межигірського монастиря у підпорядкуванні російського уряду.

Джерела: Аскоченский В. И. История Киевской духовной академии по преобразовании ея в 1819 г. – СПб., 1863. – С. 87; Киевская старина. – 1884. – № 7. – С. 448; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1890. – Т. 3 (II). – С. 285; Титов Ф. И. Стара вища освіта. – К., 1924. – С. 338.

Серебряков Євген Георгійович (1876–?) – викладач технічних наук Миколаївського комерційного училища, технікума ім. проф. Темірязева і технікума шляхів сполучення.

Після закінчення в 1894 р. Миколаївського реального училища поступив до Московського військового училища, з якого був випущений в 1896 р. підпоручиком в запас армійської піхоти. В 1903 р. закінчив Московський інститут інженерів шляхів сполучення, після чого працював при Московському окрузі шляхів сполучення, де займався дослідженням річок Москви та Оки, яке було використане при складанні і друкуванні мап шляхів сполучення (1906–1908). З 1912 по 1918 рік – керуючий Білгородсько-Сумською залізницею. З 1918 по червень 1919 р. – член Революційного комітету Білгородсько-Сумської залізниці з технічних питань. В червні 1919 р. заарештований денікінцями, звинувачений в державній зраді і евакуйований в м. Ростов, потім доставлений в Одесу, звідки зміг втікти та прибути до м. Миколаєва.

Автографів-підписів Є. Г.

Серебрякова декілька. Всі вони на книжках із колекції нелегальних дореволюційних видань, яка є складовою частиною колекції рідкісних видань. Автограф-власницький підпис „Е. Серебрякова” на обкладинці книжок у верхньому правому куті, написаний чорним чорнилом. Підписи на книжках звірено з підписом і почерком Є. Г. Серебрякова в його особистій справі.

Книжки з його автографами:

1. Амстердамский конгресс: Речи Геда, Бебеля, Вальяна / Пер. с фр. Е. Коц. – СПб., 1905. (Р. 3542-2).
2. Дан Ф. Социалистическая демократия в резолюциях Лондонского съезда. – СПб., 1907. (Р. 3703).
3. Каутский К. Аграрный вопрос. – СПб., 1905. (Р. 3920-2).
4. Каутский К. Программа Германской рабочей партии. – О., 1905. (Р. 3967).

5. Українка Л. На крилах пісень: Збірник творів. – К., 1904. (Р. 6944). – На корінці цієї книжки ініціали „К. С.”.

Джерело: ЦДАВОВУ України. Ф. 166, оп.12, № 6947, арк.3, 10.

Сестренцевич Богуш Станіславович (1731–1827) – митрополит всіх римсько-католицьких церков у Росії з 1782 р., за походженням литовець. З 1800 р. папський примас, противник єзуїтів та їх доктрини, вірнопідданий Росії. Вчився у Франкфуртському університеті, служив у пруському гусарському полку, перейшов у литовську гвардію. У 1763 р. вийшов у відставку, у 1763 р. прийняв католицизм, з 1773 – єпископ Білоруський, з 1782 р. – архієпископ.

A Sa Grandeur
Monseigneur Eugene
Archievêque Metropolitain de Kijevie
à l'honneur de presenter
l'auteur.
le 6. 12. 1825.

Автограф митрополита Богуша-Сестренцевича знаходиться на форзаці другого тому книжки “Precis des Recherches Historiques sur L’origine des Slaves ou esclavons et des Sarmates” (СПб., 1824; R. 1157), автором якої є він сам. Поряд з автографом знаходиться бібліотечний ярлик КДС та шифр „IV. в 95”. На деяких сторінках написи Євгенія Болховітінова простим олівцем.

Текст автографа: “A sa grandeur Monseigneur Eugene Archievêque Metropolitain de Kijovie à l’honneur de presenter l’auteur” [Високопреосвященому Євгенію Митрополиту

Київському має за честь дарувати автор]. Нижче напис іншим почерком: „Re le 26 août 1825”.

Другий автограф Сестренцевича знаходиться на форзаці шостого тому творів О. С. Пушкіна (СПб., 1838; Р. 973). Це власницький автограф-підпис: „ В. Sestrenczewicz Bohusz”. На книжці штамп: „Волынский губернский комитет по охране памятников истории и старины, № 4556”.

Джерела: [Сестренцевич] // Сборник снимков с автографов русских деятелей 1801–1895 (письма, стихотворения, заметки и подписи) / Изд. ред. “Русской Старины” и Ф. К. Опочинина. – СПб., 1873. – С. 52. – № 18, № 108; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – Т.7. – С. 206.

Сікорський Олексій (1814 р. н.) – священник села Антоніва (тепер Житомирської області), учень Київської духовної академії, батько Івана Олексійовича Сікорського (1842–1919) – доктора медицини, професора-психіатра Київського університету св. Володимира, власника бібліотеки в понад 12 тисяч одиниць зберігання, за його бажанням переданої до університету після його смерті

Св. Антоніва Св. Антоніва

Автограф

Олексій Сікорський

Олексія

Сікорського міститься на титульному аркуші проміж заголовку книги „История о последнем разорении святого града Иерусалима и о взятии Константинополя, столичного града греческой монархии” (М., 1844; Р. 54).

Текст напису: „Села Антонова священника Алексея Сикорского”. В книжці також бібліотечний знак: „Библиотека И. Сикорского. Шкаф F. Отд. XIV в. Полка 2 № 72”.

Джерела: Акты и документы по истории Киевской акдемии: Отд. II, т. 4 / Н. И. Петров. – К., 1907. – С. 595; Сікорський І. О. // УРЕ. – К., 1983. – Т. 10. – С. 86; [Про бібліотеку І. О. Сікорського] // Центральна наукова бібліотека ім. В. І. Вернадського АН України: Фонди. – К., 1993; Провідники духовності в Україні / Ред. І. Ф. Курас. – К., 2003. – С. 548–549; Біографія Сікорського Івана Олексійовича. – ІР НБУВ. Ф. VIII, № 3548, 1 арк.

Синявський Антін Степанович (1866–1951) – український історик, археолог, педагог, професор, громадський діяч. Закінчив юридичний факультет Новоросійського університету (1893) та історико-філологічний факультет Київського університету (1899). Навчався також у Варшавському університеті і у комерційних школах Лодзя та Білостока (Польща). Очолював Катеринославське комерційне училище (1901–1918). Одночасно виконував обов'язки заступника голови Катеринославської губернської вченої архівної комісії (1905–1916), редактор її „Летописи”. В 1916 р. переїхав до Києва. Директор Департаменту середніх шкіл Міністерства освіти (з 1918). Викладав в університетах і вузах Києва, Кам'янець-Подільському, паралельно співробітничав з установами ВУАН. У 1931 р. за рекомендацією ВУАН переїхав на Далекий Схід, де викладав до 1934 р. у вузах Владивостока, Хабаровська, Благовіщенська, потім у Сталінградському педінституті. До 1950 р. працював ще у багатьох вузах Росії.

*На память от студента
Синявского, сопровождавшего
Н. В. Антоновича при его раскопках
курганов и могил возле Вчерайшаго
и Ягнятина (Каникулами
кажется 1889. года)*

Автограф-дарчий
напис А. С. Синівського
без зазначення адресата
на форзаці книжки
„Складка: Альманах
року Божого 1887-го/
Спорудив Вл.

Александров” (Х., 1886; Р. 6390-а). Можна здогадатися, що ним є Михайло Пилипович Щербаківський, священник села Шпичинці Сквирського повіту Київської губернії, автограф якого також присутній в книжці (див. далі „Щербаківський М. П.”).

Текст автографа: „На память от студента Синявского, сопровождавшего В. В. Антоновича при его раскопках курганов и могил возле Вчерайшаго и Ягнятина (каникулами кажется 1889. года]”. Почерк А. Синявського звірено з архівними документами ним самим написаними.

Джерела: Діяльність історичної секції Всеукраїнської Академії Наук та зв’язаних з нею історичних установ Академії в році 1928. – К., 1930. – С. 5; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т./ Під гол. ред. І. Раковського. – Л.; Станіслав; Коломия, б. р. – Т. 3. – С. 86; Вчорайше // Українська РСР: Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 р. – К., 1947. – С. 722; Ягнятин // Там же. – С. 877; Історія Національної Академії наук України (1924–1928): Документи і матеріали. – К., 1998. – С. 521; Короткий життєпис [А. С. Синявського]. – ЦДАВОВУ України. Ф. 166, оп. 12, № 7019, арк. 13–18.

Смигельський Беноіль (Smigelski Benoil), абат.

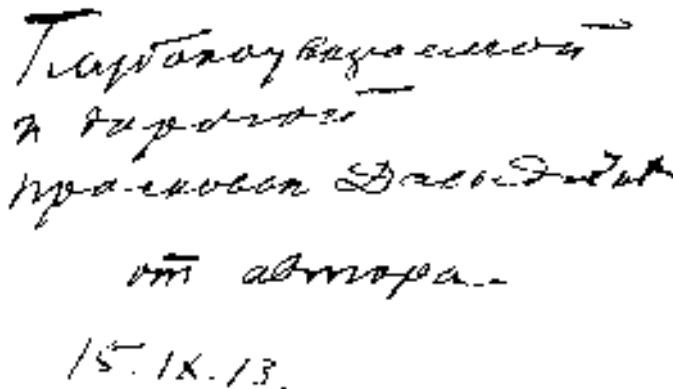

Автограф-
власницький напис „L’
Abbé Benoît Smigielski” –

на авантитулі книжки „Petite Mithologie” (Paris, 1816; R. 5604).

Другий автограф абата Смигельського в книжці Д. Ю. Ювеналіса „D. Junii Juvenalis et Auli Persii Flacci Satyrae” (Birminghamiae, 1761; R. 2933).

Смірнов Павло Петрович (1882–1947) – український, російський і радянський історик, Закінчив Київський університет св. Володимира (1907), у якому працював у 1912–1923 рр. (з 1919 року – професор). Професор Середньоазіатського університету у Ташкенті (1927–1934), Історико-архівного інституту в Москві (1938–1947). Доктор історичних наук (1942). Основні праці присвячені історії феодальної Росії і археології Середньої Азії. Лауреат Державної премії СРСР (1943).

Глубокоуважаемой
и дорогой
Прасковья Давыдовне
от автора.
15. IX. 13.

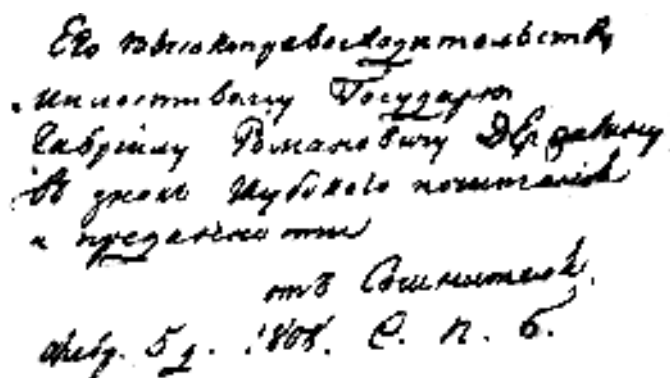
Автограф П. П.
Смірнова міститься на
вирізці його статті із
„Журналу министерства
народного образования”
(1913, ч. 47; Р. 787) під
назвою „О начале

уложения и земского собора 1648–1649 гг.

Текст автографа: „Глубокоуважаемой и дорогой
Прасковье Давыдовне от автора 15. IX. 13”.

Джерела: БСЭ.– М., 1976. – Т. 23. – С. 612; Alma mater: Університет св. Володимира напередодні та в добу української революції 1917–1920: Документи, матеріали, спогади: У 3-х кн.: Кн. 2. Ун – т св. Володимира за доби Української центральної ради та гетьманату Павла Скоропадського. – К., 2001. – С. 9, 550 та ін.

Станевич Євстафій Іванович (1775–1835) – російський письменник, поет, перекладач. Належав до літературного угруповання Олександра Семеновича Шишкова, яке захищало старі форми російської мови. Станевич народився в м. Ніжині, грек за національністю. Займав посаду помічника директора Державного адміралтейського департаменту, служив у Канцелярії по прийому прохань на ім'я Государя (1816). За видання книжки „Беседа над гробом младенца” (1818), яка була спрямована проти модного тоді містицизму, висланий із Петербургу. 1825 р. повернувся на посаду чиновника з особливих доручень при Департаменті народної освіти. Директор училищ Курської губернії (1825–1834). З 1834 р. – у відставці.

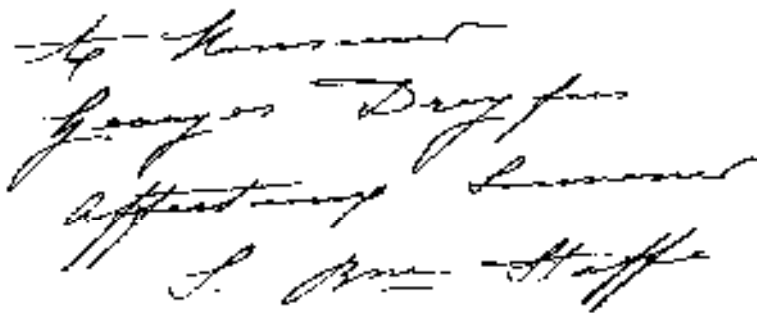
Его высокопревосходительству
Милостивому Государю
Гавриилу Романовичу Державину
в знак глубокого почитания
и преданности
от Сочинителя,
Февр. 5 д. 1808. С. П. б.

Автограф-дарчий напис Є. І. Станевича в його книжці “Способ рассматривать книги и судить о них” (СПб., 1808; Р. 1103) (див. “Державін Г. Р.”).

Текст автографа: “Его Высокопревосходительству Милостивому Государю Гавриилу Романовичу Державину в знак глубокого почитания и преданности от Сочинителя. Февр. 5 д. 1808. С.П.б.”.

Джерела: Русский биограф. словарь / Изд. под наблюдением А. А. Половцева. – СПб., 1909. – Т. 19. – С. 314–316; Энциклопедический словарь / Изд. И. Ф. Брокгауз, Ефрон И. А.– СПб. 1900. – Т. 61(XXXI). – С. 418; Гардзонио С. Автографы поэтов-шишковистов в книгах РГБ: 1. Г. Р. Державин и Е. И. Станевич // Маргиналии русских писателей XVIII-го века: Сборник статей. – СПб., 1994. – С. 66–74.

Стафф, баронеса (Baronne Staffe) (XIX ст.) – видавець літературної серії з питань освіти „Bibliothèque d’ éducation française Baronne Staffe”, яка 1895 р. мешкала на віллі Ем поблизу французького містечка Мутьє Савойського округу.

A handwritten signature in cursive script, reading "Georges Droy affectueux souvenir S. V^{ne} Staffe". The signature is written in dark ink on a light background.

Автограф-дарчий
напис баронеси
Стафф міститься на
авантитулі видання
А.-Т. Ламберг „De l’

éducation de jeunes gens” (Paris, 1896; R. 1753).

Текст напису: “A monsieur Georges Droy sur affectueux souvenir, S. V^{ne} Staffe” [Пану Георгу Друа на пам’ять від вірної баронеси Стафф].

Джерела: Lambert A.-T. de Morquenat de “De l’ ediecation de jeunes gens”. – Paris, 1896. – S. 9–33; Larousse. Grand Dictionaree universel du XIXe Siecle.– Paris, s. a. – Т. 1. – P. 158; Эм // Краткий словарь русской транслитерации географических наименований Франции. – М., 1948. – С. 143.

Стемпковський Іван Олексійович (1789–1832) – російський археолог. Був ад’ютантом герцога Рішельє, брав участь в його експедиціях, сприяв створенню археологічних музеїв в Одесі (1825) та Керчі (1826), мав найціннішу колекцію стародавніх монет Фанагорії, Пантікапеї, Херсонеса, Ольвії, Тира та ін., які після нього придбав імператорський Ермітаж. З 1829 р. був градоначальником м. Керчі.

A Monsieur

Le Baron de Chaudoir

hommage de l'auteur.

Автограф-дарчий
напис І. О.
Стемпковського з
внутрішнього боку
обкладинки його

видання „Исследования о местоположении древних греческих поселений на берегах Понта Евксинского между Тирасом и Борисфеном, учиненныя, по случаю найденных в 1823 году остатков древности в Одессе, Полковником Иваном Стемпковским: С сравнительною картою древней и новой Географии сих мест” (СПб., 1826; Р. 897).

Текст автографа: „A Monsieur Le Baron de Chaudoir hommage de l'auteur” [Пану барону Шодуару з повагою автор].

Адресат автографа барон С. Шодуар (див. “Алліє Луїз”).

Джерела: Ашик А. Иван Александрович Стемпковский: Некролог // Зап. Одесского о – ва истории и древностей. – 1863 – Т. 5. – С. 907–914; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1901. – Т. 62 (XXXI-a). – С. 589.

Степаненко Василь Пилипович (р.н. та см. невідомо) – громадський діяч, народний учитель, управитель книгарні „Стара громада”.

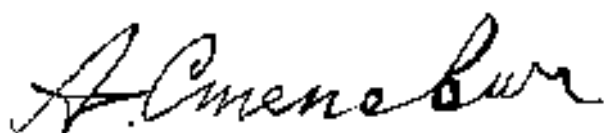

На
титульних

аркушах видань І. С. Нечуя-Левицького, які зібрані в одному конволюті (Р. 5781 (к.1-7), власницький напис: „Власність Василя Степаненка”, а також печатка: „Василь Степаненко”. Конволют складають твори: „Приятелі” (К., 1887), „Рибалка Панас Крут” (К., 1887), „Маруся Богуславка: Оперета на 4 дії” (К., 1887), „Дві московки” (К., 1887), „Кайдашева сім’я” (К., 1887).

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т./ Під гол. ред. І. Раковського.– Л.; Станіслав; Коломия, б.р. – Т. 3. – С. 193; Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної б – ки України імені В. І. Вернадського 1918–1941. – К., 1998. – С. 62, 64; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник / НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 506–507.

Степович Андроник Оникійович, справжнє прізвище – Дудка-Степович (1856–1935) – український філолог. Навчався в Колегії Павла Галагана (1871–1875). Закінчив Київський університет (1879). Викладав російську словесність у київських гімназіях (1879–1888), слов’янську філологію у Київському університеті (1895–1917). Директор Колегії Павла Галагана (1893–1906). В 1920–1924 рр. – професор славістики в Київському інституті народної освіти. Автор нарисів з історії чеської, сербохорватської та інших слов’янських літератур.

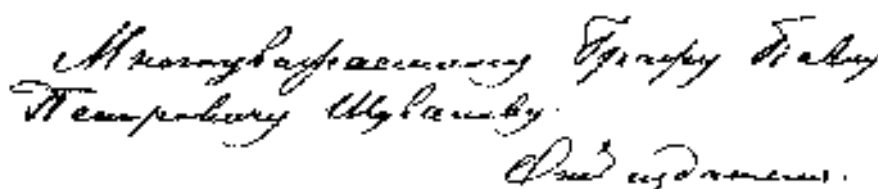

Власницький автограф “А. О. Степович” знаходиться на титульному аркуші видання “Народне српске пјесме, скупио и на свијет издао Вук Стеф. Карадџић. Кн. 3.” (У Липисци, 1823; Р. 758).

Крім того в цій книжці на форзаці ще власницький автограф В. Сиповича з текстом: “14 марта 1864 г. книга сия отдана мне г – ном Помяловским во владение, а мною г – ну Степовичу”. Таким чином, книга мала трьох власників, останнім був А. О. Степович.

Джерела: Павловский И. Ф. Краткий биограф. словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII в. – Полтава, 1912. – С. 191–193; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під. гол.ред. І. Раковського.– Т. 3. – Л.; Станіслав; Коломия, б. р. – Стб. 194; Апанович Е. М. Архив А. И. Степовича // Сов. славяноведение. – 1982. – № 5. – С. 95–105; УРЕ. – Т. 10. – К., 1983. – С. 531;

Стечкін Микола Якович (1854–1906) – російський публіцист і видавець. Літературні псевдоніми і криптоніми: Древрянский, Лепта, Отпетый, Рында, Ст. Н., Стеч. Ник., Свободный мыслитель, Стародум Н. Як., N. S., Omnibus.

Автограф-дарчий напис М. Я. Стечкіна – на

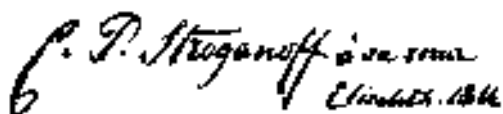
авантитулі видання „Северное сияние: Записки друзей России...” (Лейпциг, 1882; Р. 4979), автором якої він зазначений під псевдонімом В. Отпетий.

Текст автографа: “Многоуважаемому Графу Павлу Петровичу Шувалову от издателя”.

Адресат автографа – гвардії полковник, флігель-ад’ютант, російський політичний діяч, який відстоював привілеї російського дворянства і очолював таємну організацію “Священна дружина”, граф Павло Петрович Шувалов (1847–1902).

Джерела: Священная дружина // БСЭ.– М., 1955. – Т. 38. – С. 285–286; Шувалов П. П. // Там же. – М., 1957. – Т. 48. – С. 221; Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов и криптонимов: Т. 2. – М., 1957. – С. 305; Там же. – М., 1960. – Т. 4. – С. 455; Шувалов П. П. // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1978. – Т. 29. – С. 511.

Строганов Павло Сергійович, граф – син Строганова Сергія Григоровича (1794–1882), генерала від кавалерії, генерал-ад’ютанта, члена Державної Ради, попечителя Московського учбового округу, голови Московського товариства історії та старожитностей російських, вихователя великих князів Миколи, Олександра, Володимира та Олексія Олександровичів.

На шмуцтитулі видання “Instruction sur le Chemin de la Croix et les pratiques de cette devotion : Précédé d’une notice historique sur le Saint – Sepulcre...” (Paris, 1839; R. 1754) напис: “С[om]. P. Stroganoff á sa souer Elisabeth. 1844.” На форзаці ще один автограф (див. “Мещерська Л. С.”).

Джерела: Долгоруков П. Российская родословная книга. – Ч. 2. – СПб., 1855. – С. 202; Граф Сергей Григорьевич Строганов: Некролог // ЖМНП. – 1882. – № 4. – С. 147–149; Колмаков Н. Дом и фамилия гр. Строгановых 1752–1887 г. // РС. – 1887. – № 4. – С. 71–94; № 5. – С. 562; Строгановы // Энциклопедический словарь /

Изд. И. А. Брокгауз, Ф. А. Ефрон. – СПб., 1901. – Т. 62 (XXXIa). –
С. 803–805.

Тимковський Єгор Федорович (1790–1875) – письменник. Закінчив КДА і Московський університет. Перебував у Пекіні з духовною православною місією (1820–1821). Потім працював у Міністерстві закордонних справ. В кінці життя керував санкт-петербурзьким Головним архівом міністерства закордонних справ. Член Ради міністерства. Автор праці “Путешествие в Китай чрез Монголию в 1820 и 1821 годах” (СПб., 1824).

*Его Сиятельству
Милостивому Государю
Князю Александру Михайловичу
Горчакову*

В знак глубокого уважения,

Его Автора.

*С. Петербург;
5. Ноября 1858.*

Автограф-дарчий напис Є. Ф. Тимковського міститься саме на цьому творі (Р. 124), який зберігається в колекції рідкісних видань.

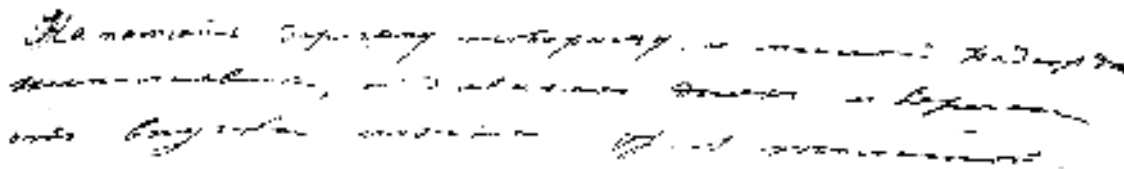
Текст автографа: “Его Сиятельству Милостивому Государю Князю Александру Михайловичу Горчакову в знак глубокого уважения, от

Автора. С. Петербург; 5. Ноября 1858”.

Книга була подарована князю О. М. Горчакову (1798–1883) – міністру закордонних справ Росії (1856–1882), у відомстві якого в той час служив Є. Ф. Тимковський.

Джерела: Тимковский Е. Ф. Воспоминания // КС. – 1894. – № 3. – С. 359–381; № 4. – С. 1–25; Русский биограф. словарь / Изд. под наблюдением А. А. Половцова. – СПб., 1912. – Т. 22. – С. 521–522; Полная правосл. богосл. энциклопедия / Изд. П. П. Сойкин. – СПб., 1913. – Т.1. – Стб. 2156.

Толстая А., графиня – онука російського поета Євгена Абрамовича Баратинського (1800–1844).

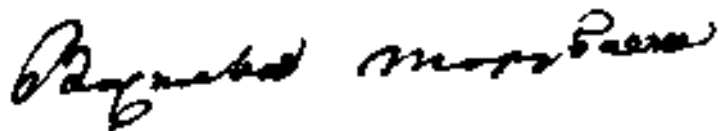
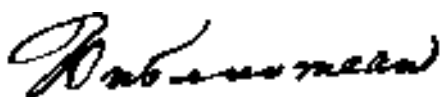

Автограф А. Толстої залишено на титульному аркуші примірника видання Є. А. Баратинського “Стихотворения. Ч. I. Лирические стихотворения, элегии, послания и эпиграммы” (Казань, 1900; Р. 7058).

Текст напису: “На память дорогому товарищу и милой Надежде Николаевне, о дивных днях и встречах от внучки поэта гр. А. Толстой”. На корінці книги ініціали власниці: “Н. В.”. На жаль, адресата автографа не вдалося розкрити за браком інформаційних джерел, як і надати повні відомості про дарувальницю.

Джерело: Баратинский Е. А. // Энциклопедический словарь. / Изд. Ф. А., Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – Т. 3. – С. 40.

Торубаєв Василь.

Власницький автограф “Библиотека Василя Торубаєва” – на титульних аркушах

російських альманахів “Утренняя звезда: Собрание статей в стихах и прозе: Кн. 1–2” (М., 1834; Р. 388), “Невский альманах, на 1825 год, изданный Е. Аладыным” (СПб., 1825; Р. 400), “Северные цветы на 1831 год” (СПб., 1830; Р. 406), “Альциона:

Альманах на 1831 г.” (СПб.,1831; Р. 392), “Альциона: Альманах на 1832 г.” (СПб., 1832; Р. 393).

Трегубов Єлисей Купріянович (1849–1920) – український педагог і громадський діяч, член Старої Київської Громади. Працював в Колегії Павла Галагана в Києві (1876–1893), інспектором Дівочого інституту в Керчі, співробітничав у журналі „Киевская старина”, а також у ВУАН.

Автограф-підпис Є. К. Трегубова знаходиться на обкладинці видання „Новый сборник самых любимых и

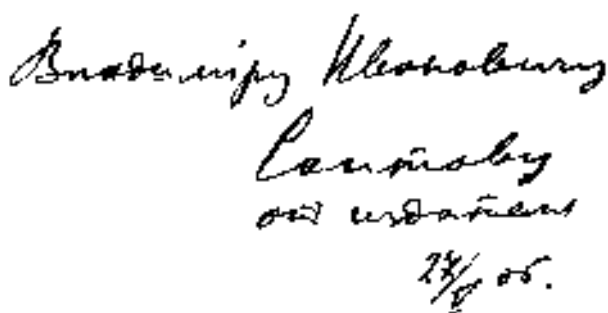
общественных украинских народных песен...” (М., 1872), підшитого до компакту (Р. 1714-11) під номером 10. Конвюлот виготовлений самим Є. К. Трегубовим. Всі одинадцять видань, що увійшли до нього, помічені одним числом „18563”, написаним тим самим чорним чорнилом, що і автограф-підпис „Е. Трегубов”. Його ж рукою написано перелік видань, що складають конвюлот.

В колекції рідкісних видань є ще книжки з приватної бібліотеки Є. К. Трегубова. Вони помічені екслібрисом-печаткою „Єлисей Кипріянович Трегубов” та деякі ще з ініціалами на корінцях (Р. 5389, Р. 5390, Р. 5779 (к.1).

Джерела: Житецький Іг. Трегубов Єлисей Кипріянович // Україна. – 1925. – Кн. 6. – С. 184–185; Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під гол. ред. І. Раковського. – Л.; Станіслав; Коломия, б. р. – Т. 3. – С. 318; ЕУ. – Л., 2000. – Т. 8.

– С. 3258; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник / НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 552–554.

Тройницький Сергій Миколайович (1882–?) – мистецтвознавець, видавець, син сенатора Миколи Олександровича Тройницького (р. н. 1842). Закінчив імператорське Училище правознавства (1904). Літературні псевдоніми: С. Т., Эстэ.

Владимиру Ивановичу
Саитову
от издателя
27/ V 06.

Автограф-дарчий напис С. М. Тройницького міститься у книжці, яка вийшла друком у 1906 році в Санкт-Петербурзі старанням самого С. М. Тройницького. Ця книжка є четвертим виданням праці Василя Петровича Петрова “Приключения Густава III, короля шведского 1788 года, июля 6-го дня” (СПб., 1906; Р. 597). Як і попередні, це видання є раритетом. Всього С. М. Тройницьким надруковано 200 примірників, у продаж надійшло 150. Решта – подарункові. Наш примірник, як раз, із тих, що не для продажу.

На титульному аркуші напис: “Владимиру Ивановичу Саитову от издателя 27 / V 06”. Видавець вказаний на четвертій сторінці обкладинки, а також в кінці передмови ініціали “С. Т.”.

Адресат дарчого напису В. І. Саїтов (1849–1938) – російський бібліограф, текстолог, історик російської літератури, член-кореспондент Петербурзької АН (з 1906), довгий час працював бібліотекарем Публічної бібліотеки (1883–1928), був членом археографічних товариств. Відомий як укладач “Московского некрополя” (1907–1908) та “Петербуржского

некрополя” (1912–1913). Автор багатьох біографій російських діячів літератури ХІХ-го століття.

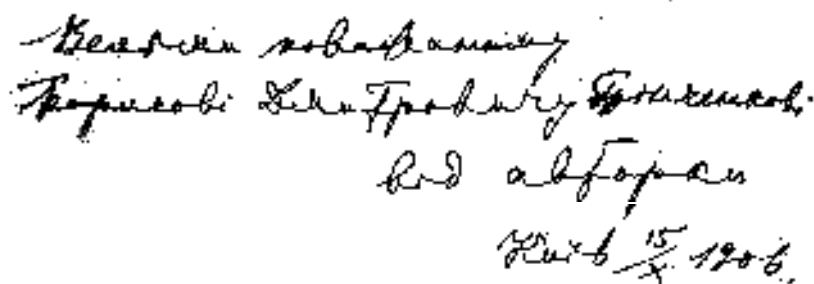
Джерела: Тройницкий С. Н. Краткая родословная дворян Тройницких: Коррект. изд. – СПб., 1911. – Табл. III; Тройницкий С. Н. // Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов. – М., 1960. – Т. 4. – С. 475; Саитов В. І. // Книга: Энциклопедия / Гл. ред. В. М. Жарков. – М., 1999. – С. 578.

Тургенєв Іван Сергійович (1818–1883) – російський письменник, який в своїх творах виступив проти кріпацтва і показав розкладення феодально-кріпостної системи та недієспроможність дворянства творити на благо суспільства. Закінчив Петербурзький університет (1837). Більшу частину свого життя провів за кордоном. Автор романів: “Рудін” (1856), “Дворянское гнездо” (1859), “Накануне” (1860). “Отцы и дети” (1862), “Дым” (1867), “Новь” та багатьох оповідань і повістей.

Факсиміле автографу-підпису І. С. Тургегєва знаходиться на обкладинці другого видання „Записок охотника” (СПб., 1880; Р. 7226).

Джерела: БСЭ. – 2-е изд. – М., 1956. – Т. 43. – С. 429 – 434; УСЭ.– К., 1984. – Т.11, кн. 1. – С. 301.

Українка Леся, дійсне ім'я – Косач-Квітка Лариса Петрівна (1871–1913) – українська поетеса, драматург, публіцист і громадський діяч революційно-демократичного напрямку. Освіту здобула домашню. Знала 10 мов, була обдарованою піаністкою, займалася живописом. Автор поетичних збірок “На крилах пісень” (1893), “Думи і мечти” (1899), “Отзвуки” (1902) та ін., понад 20 драм та багатьох поем. Переклала на українську твори М. Гоголя. Г. Гейне. Г. Гауптмана. В. Гюго, А. Міцкевича. Дж. Байрона, та ін. класиків літератури.

Автограф-дарчий напис Л. Українки на примірнику її твору

“В катакомбах” (Полтава, 1906 Р. 5789 (к.2), що є відбитком з часопису “Рідний край”.

Текст дарчого напису: “Вельми поважаному Борисові Дмитровичу Грінченкові від авторки. Київ 15/X 1906”. Дата написання автографу підтверджує факт співробітництва Л. Українки з Б. Д. Грінченком у 1906 р.

Джерело: Дейч А. Леся Українка: Критико-биограф. очерк. – 2-е изд. – М., 1954; БСЭ.– М., 1956. – Т. 44. – С. 64–66; Шаховський С. Леся Українка. – К., 1971; Леся Українка: Документи і матеріали. – К., 1971; УСЭ. – К., 1984. – Т. 11, кн. 1. – С. 365 – 366.

Устинов Олександр Олександрович (1894–?) – викладач Харківського медичного інституту. Закінчив природознавче

відділення фізико-математичного факультету Харківського університету (1918), залишений аспірантом кафедри прикладної зоології. Член Харківського товариства грамотності. Працював викладачем у Харківській земській фельдшерській школі, Харківському сільськогосподарському інституті, Харківському медичному інституті (з 1925 р.).

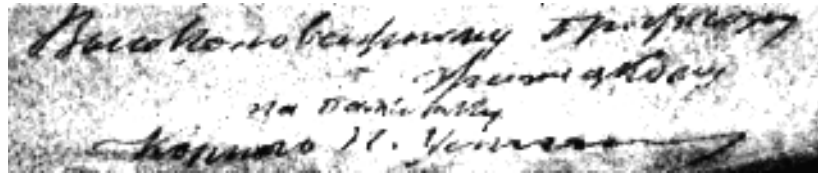
Автограф-підпис О. О. Устинова на примірнику видання Ф. Шатобріана

„Gènie du christianisme, ou Beantes de la religion chrétienne. T. 4” (Bruxelles, 1820; P.1929). Підпис О. О. Устинова звірено з його підписом у документах особистої справи, ним самим складеними, які зберігаються у ЦДАВОВУ України.

Другий автограф-підпис – на примірнику видання Жуля Жанена “Le chemin de traverse. T. 1–2”. (Bruxelles, 1836; R. 7200).

Джерело: ЦДАВОВУ України. Ф. 166, оп.12, № 7903.

Устиянович Корнило Миколайович (1839–1903) – український живописець, поет, письменник, громадський діяч. Навчався у Віденській академії образотворчих мистецтв (1858 – 1863). Автор монументальних розписів і картин на біблійні теми, а також жанрових картин із життя селян. Автор історичних поем “Іскоростень”, “Вадим”, “Святослав Хоробрий”, трагедій “Олег Святославович Овруцький”, “Ярополк Перший Святославович, великий князь київський”. Редактор сатирично-гумористичного журналу “Зеркало” (1882 – 1883).

Автограф-дарчий напис К. М. Устияновича міститься на обкладинці під назвою на примірнику його твору “Письма К. Н. Устияновича. Ч. I. Поеми историчні” (Львів, 1875; Р. 5256).

Текст напису: “Високоповажному професору Житецькому на пам’ятку Корнил Н. Устиянович”.

Адресат автографу – Житецький Павло Гнатович (1836–1911) – український філолог, член-кореспондент Петербурзької АН (з 1898).

Джерела: УРЕ. – К., 1979. – Т. 4. – С. 121; УСЭ. – К., 1984. – Т. 11, кн. 1. – С. 432; УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 202.

Феррарі Джуліо (1767–1847) – італійський бібліограф і видавець. Автор великої праці з 13-ти томів “Le costume ancien et moderne ou histoire du gouvernement, de la milice, de la religion, des arts, sciences et usages de tous les peuples anciens et modernes, d’après les monumens de l’antiquité et accompagné de dessins analogues au sujet” (Milan, 1816).

В колекції рідкісних видань є лише дві книги з цієї праці. Це перші томи розділів „Європа” і „Азія” (Р.

605–606).

Автограф-підпис Д. Феррарі „Julio Ferrario” міститься на шмуцтитулах томів під назвою книги. Комплект томів є 314-м, піднесений автором обер-гофмаршалу, обер-камергеру, канцлеру Російських орденів і директору Імператорських театрів Олександрю Львовичу Нарішкіну (1760–1826), ім’я якого видруковано на титулах обох томів. У цьому ж примірнику є конгревний екслібрис з текстом: „ J. F. Le costume antico et moderno”. Книги багато ілюстровані розфарбованими вручну оригіналами гравюру.

Джерела: Феррарі Д. // Энциклопедический словарь Ф. Павленкова. – СПб., 1910. – Стб. 2698; Ferrario J. // Dizionario enciclopedico italiano: Т. 4. – Roma, [1970]. – S. 697; Brunet, t. 2, s. 1232–1233; Нарышкин А. Л. // Русский биограф. словарь / Изд. имп. рус. ист. о – ва. – СПб., 1914. – Т. 10. – С. 82–83.

Франко Іван Якович (1856–1916) – український письменник, вчений і громадський діяч.

Закінчив гімназію у Дрогобичи (1875) і вступив до університету. Входив до редакції студентського журналу “Друг” (з 1875). За соціалістичну пропаганду заарештований (1877), провів у в’язниці 8 місяців. Займався видавничою справою (1878). Вдруге заарештований у березні-червні 1880 р., перебував під наглядом поліції. 1877–1881 – написав ряд творів, серед них: “Вічний революціонер”, “Каменярь”, “Товаришам із тюрми”, “Воа constrictor”, “Борислав сміється”, “Захар Беркут”. Співробітничав у журналах “Світ”, “Зоря” і газеті “Діло”. Працював у редакції польської газети “Кур’єр Львовскі”, брав участь у альманахах “Ватра”, “Веселка”, “Перший вінок”. 1889 р. – заарештований в третє. Після виходу з в’язниці став одним із організаторів радикальної партії з демократичною програмою. Після десятирічної перерви закінчив Чернівецький університет (1891). Захистив дисертацію при Віденському університеті (1893). Автор наукових праць, присвячених історії і теорії літератури і фольклору, українській мові. Харківський університет надав йому почесний ступінь доктора російської словесності (1906). Керував Етнографічною комісією при Науковому товаристві ім. Шевченка, редагував “Етнографічний збірник”. Автор понад 100 творів малої форми, дев’яти повістей і романів та ряду поетичних і драматичних.

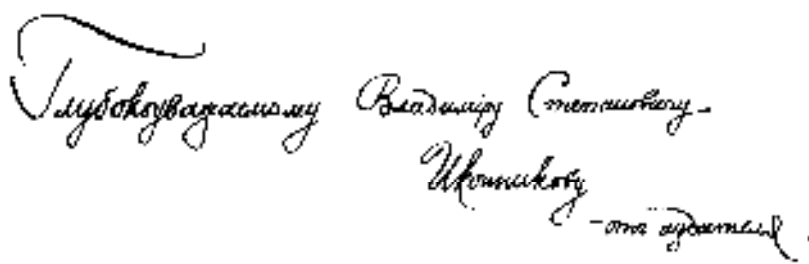
В примірнику збірки поезій І. Я. Франка “З вершин і низин” (Л., 1887; Р. 5291 (к.1-2) на авантитулi автограф-дарчий напис: “Вп. Ол. Кониському – від автора”.

У цій же книжці на титульному аркуші і на першій сторінці тексту другої частини автограф-підпис О. Я. Кониського. В книжці також бібліотечний знак бібліотеки О. Я. Кониського і

ініціали на корінці: “А. Я. К.”. Почерк І. Я. Франка звірено з автографами його листів, що зберігаються в ІР НБУВ, а також з відтвореним автографом у збірнику „На вічну пам’ять Котляревському” (К., 1904).

Джерела: Ефремов С. Певець боротьби и контрастов // КС. – 1903. – № 11. – С. 284–332; Бойко І. З. Іван Франко: Бібліогр. покажчик. – К., 1954; БСЭ.– 2-е изд. – М., 1956. – Т. 45. – С. 421–423, портр.; Басс И. Иван Франко: Биография. – М., 1957. – 271 с.; Рильський М. Великий письменник і громадянин // Наша кровна справа: Статті про літературу. – К., 1960. – С. 350 – 385; Франко І. Ф. // Українські письменники: Біо-біліогр. словник. – К., 1963. – Т. 3. – С. 330–563; УСЭ. – К., 1984. – Т. 1, кн. 1. – С. 571–573; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст: Довідник. – К., 2000. – С. 324–328.

Францев Володимир Андрійович (1867–942) – російський та чеський учений-славіст. Наукову діяльність розпочав у Варшавському університеті, потім працював у Ростовському. З 1915 р. – член-кореспондент, а з 1921 р. – дійсний член Російської Академії наук. В 1922 р. виїхав до Чехословаччини, де працював професором Карлова університету у Празі, член Чехословацької Академії наук.

A handwritten signature in cursive script, reading "Володиміру Стетському" (Vladimir Stetsko). The signature is written in dark ink on a light background.

Автограф-дарчий напис В. А. Францева міститься на форзаці

примірника видання, здійсненого у 1908 р. в Празі за його редакцією і за його кошти, твору Георгія Текандера (1581–1614)

„Краткое и правдивое описание путешествия из Праги через Силезию, Польшу, Москву, Татарию к царскому двору в Персию в 1602–1604 гг.” (Р. 544). Всього надруковано 200 примірників. Наш примірник має № 29 і дарчий напис.

Текст автографа: „Глубокоуважаемому Владимиру Степановичу Иконникову – от издателя”.

Почерк дарчого напису порівняно з листами В. А. Францева до В. С. Іконникова з Праги в серпні 1907 р., в яких мова йде про підготовку до друку „Путешествий” і пропонується написати невелику передмову до них. В. А. Францев пише: „Ваш авторитет освятил бы издание филолога-слависта! Чехи очень одобряют мою мысль: мы издаем для них редкую брошюру 17 в., известную в единственном экземпляре, сильно попорченном и рассыпающимся на клочки; историческое значение, цена этого произведения их при этом мало занимают. Надеюсь, что Вы не откажете присоединить несколько слов к моему изданию и украсить Его вашим авторитетным именем. Я приложу все старания, чтобы издание было достойно этой чести”.

„Путешествия” Г. Тектандера вийшли без передмови Іконникова, але з передмовою В. А. Францева.

Джерела: БСЭ. – 2-е изд. – М., 1956. – Т. 45. – С. 435; Францев В. А. до Іконникова. – ІР НБУВ. Ф. III, № 51311–51312; № 51311, арк.1.

Фричинський Михайло (Fryczyński Michał) – викладач Волинського ліцею в Кременці.

Do biblioteki Lyceum Woł.
Michał Fryczyński
Dnia 27 Lutego
1826 r.

Porównanie kilku dialektów słowiańskich
w języku serbskim

Автограф М.
Фричинського міститься
в книжці Стефана
Караджича „Додатак к
Санктпетербургским
сравнительным
рјечницима свију језика
и нарјечија, с особитим

огледима бугарског језика” (У Бечу, 1822; Р. 335).

Текст автографа: „Do biblioteki Lyceum Woł. Michał Fryczyński. Dnia 27 Lutego 1826 r.” [До бібліотеки Вол[инського] ліцею. Михайло Фричинський. 27 лютого 1826 р.]. Нижче ще один напис: “Porównanie kilku dialektów słowiańskich w języku Serbskim” [Злиття кількох сов’янських діалектів у сербській мові]. В книжці також автограф С. Караджича (див. “Караджич С.”).

Хижняк Антон Федорович (1907 р. н.) – український радянський письменник, автор історичного роману “Данило Галицький”. Тридцять років працював у пресі, редактор “Літературної газети” (1950–1961),

Центральній науковій бібліотеці Академії наук Укр. РСР
Передати цей подарунок в дні 60-ліття бібліотеки, як подяку за знання, які дала мені бібліотека.
15 лютого 1979. Відповідальний редактор газети "Придунайская Правда" Антон Хижняк
Київ

Автограф-дарчий напис А. Ф. Хижняка на подарованих ним ЦНБ АН УССР (тепер НБУВ) двох книжках.

Одна з них: „Год на освобожденной земле” (Измаил, 1941; Р. 6656). Він вказаний в складі редколегії цього видання.

Текст автографа: “Центральній науковій бібліотеці Академії Наук Укр. РСР передаю цей Дарунок в дні 60-ліття бібліотеки, як подяку за знання, які дала мені бібліотека. Колишній ізмаїлець, Відповідальний редактор газети “Придунайская Правда” Антон Хижняк. 15 лютого 1979. Київ.”

Дарую Центральної науковій бібліотеці Академії Наук Української РСР рідкісний кристалічний збірку віршів в двох томах в м. Дубно.
Антон Хижняк
15 лютого 1979
Київ

Друга книжка є збірником віршів футуристично-декадентського напрямку А. Кручених “Взорваль” (Б. м., б. р.; Р. 6657). В ній два автографи А. Хижняка.

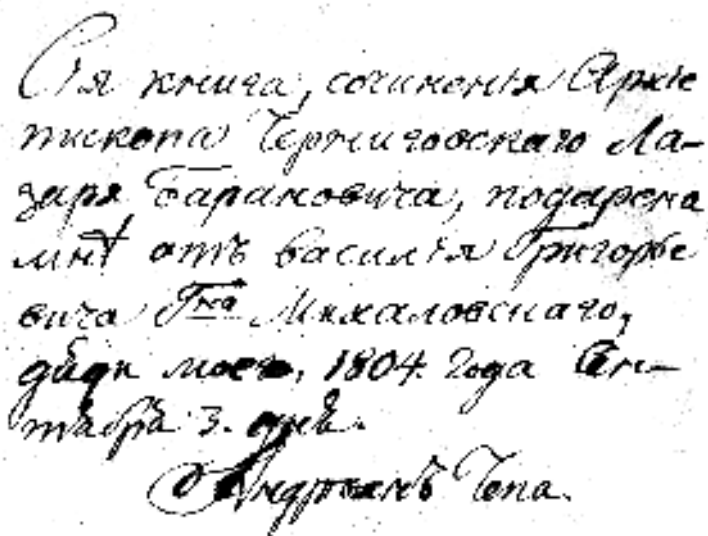
Перший: “А. Хижняк.

IV. 1944 р. Дубно”.

Другий: “Дарую Центральній науковій бібліотеці Академії наук Української РСР рідкісний примірник цієї книги, знайденої в дні війни в місті Дубно. Антон Хижняк. 15 лютого. 1979. Київ.”

Джерела: Письменники Радянської України: Довідник. – К., 1960. – С. 511; Українські письменники: Біо-бібліогр. словник. – Т. 5. – К., 1965. – С. 691–697; УСЭ. – К., 1985. – Т. 12. – С. 61.

Чепа Андріян Іванович (1760–1822) – український поміщик, служив в 1779–1789 рр. у канцелярії малоросійського генерал-губернатора П. О. Румянцева, колекціонер документів з історії України. Його колекцією користувалися відомі українські історики М. Ф. Берлінський, Д. М. Бантиш-Каменський, Я. А. Маркович.

Сия книга, сочинения Архиепископа Черниговскаго Лазаря Барановича, подарена мнѣ отъ Василія Григорьевича Г^{на} Михайловскаго, деда моего, 1804. Года Сентября 3. дня.
Андріянъ Чепѣ.

Автограф А. Чепи знаходиться в примірнику видання Л. Барановича “Notiy pięć ran Chrystusowych pięć” (Czernihow, 1680; R. 1977).

Текст напису:
“Сия книга, сочинения архиепископа

Черниговского Лазаря Барановича, подарена мне от Василия Григорьевича Г^{на} Михайловского, деда моего, 1804. Года Сентября 3. дня. Андріян Чепѣ.” В 1912 р. ця книга з потрапила в бібліотеку Київського університету, на що вказує проставлений на ній шифр: П.14.198; 1912 – 1851.

Джерела: Горленко В. Из истории южно-русского общества начала XIX века. (Письма В. И. Черныша, А. И. Чепы, В. Г. Полетики и заметки в них) // КС. – 1890. – № 1. – С. 41–76; Два письма А. И. Чепы, собирателя к. XVIII в. // КС. – 1890. – № 5. – С. 364–369; Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1903. – Т. 76. – С. 500–501; УСЭ. – К., 1985. – Т. 12. – С. 192.

Четверіков Іван Пименович – професор філософії КДА, який вів листування з громадською діячкою Т. Г. Балаховською-Давидовою (1868–1919), архів котрої зберігається у ІР НБУВ.

Власницький автограф І. П. Четверікова на титульному аркуші видання Е. де Роберті „Прошедшее философии”

(М., 1887; Р. 4881).

Текст автографа: “И. Четвериков. Калуга. 1902 г.”. Почерк і підпис І. П. Четверікова звірено з його листами до Т. Г. Балаховської-Давидової.

Джерела: Alma mater: Університет св. Володимира напередодні та в добу Української революції 1917–1920: Матеріали, документи, спогади: У 3-х кн.: Кн. 2. Університет св. Володимира за доби Української Центральної Ради та гетьманату Павла Скоропадського / Упоряд. В. А. Короткий, В. І. Ульяновський. – К., 2001. – С. 8; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник / НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 30–31; Четверіков І. П. – до Балаховської Т. Г. – Ф. 125, № 258. 1 арк.

Чернявський Микола Федорович (1868–1946) – український радянський письменник, поет, перекладач.

Закінчив Єкатеринославську духовну семінарію (1889). Працював учителем. Один з укладачів альманахів „Дубове листя” і „З потоку життя”. Автор поетичних збірок. Перекладав твори російських, польських, німецьких, французьких письменників.

*Весняний привіт
П. Г. Тичині*

Від автора.

1.V. 1930.

Автограф-дарчий напис
М. Ф. Чернявського – на
титульному аркуші п'ятого
тому його творів (X., 1929; Р.
6882).

Текст автографа:

“Весняний привіт П. Г. Тичині від автора. 1. V. 1930.”.

Адресат дарчого напису – Тичина Павло Григорович (1891–1967) – український радянській поет, державний і громадський діяч, академік АН УРСР (1929), Герой Соціалістичної Праці (1967), член-кореспондент Болгарської академії наук (1947)

Джерела: Чернявський М. Ф. // УСЭ. – К., 1985. – Т. 12. – С. 236; Тичина П. Г. // УСЭ. – К., 1984. – Т. 11, кн. 1. – С. 322–323.

Черняков Борис Іванович (1946 р. н.) – журналіст, завідувач кафедрою журналістської майстерності та редакційно-видавничої справи Інституту журналістики Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, професор, доктор філологічних наук. Закінчив відділення журналістики Одеської вищої партійної школи (1976), аспірантуру Київського університету ім. Т. Г. Шевченка (1983). Кандидатська дисертація по темі: “Становление изобразительной публицистики в дооктябрьской большевистской газете” (1985). Докторська з теми: “Зображальна журналістика в друкованих засобах масової інформації від виникнення до середини ХІХ ст.” (1998). Член Спілки фотохудожників України (1989), член Союзу журналістів України (1975). Автор багатьох книг з фотожурналістики і зображальної журналістики.

A handwritten signature in Cyrillic script, slanted upwards from left to right. The signature is dense and cursive. At the bottom left of the signature, the date "4.12.1997" is written.

Автограф-дарчий напис Б. І. Чернякова знаходиться на подарованому у 1997 р. відділу стародруків та рідкісних видань машинописному літературно-художньому альманасі “Парус” Одеської вищої партійної школи (Р. 7096, Р. 7098).

Текст автографа:

“Літературно-художній альманах “Парус” випускався

учасниками студії при кафедрі журналістики Одеської ВПШ у 1972–1974 роках слухачами групи журналістів першого-другого років навчання. Випущено номери 1 (1972) і 2 (1974) у двох примірниках кожний. До відділу стародруків Національної бібліотеки НАН України передається на зберігання повний комплект (№1,2) учасником альманаху і членом його редколегії із вдячністю за Ваше подвижницьке служіння книзі. 4. 12. 1997 р. Б. Черняков, доцент Інституту журналістики Київського університету імені Тараса Шевченка”.

Джерело: Хто є хто в українських мас-медіа. – К., 1999. – С. 278–279.

Чикаленко Левко Євгенович (1888–1965) – український археолог, громадський діяч, діяч УСДРП, секретар Центральної Ради і Малої Ради, член Ради Міністерства внутрішніх справ УНР.

З 1920 р. мешкав за кордоном: в Польщі, Чехословаччині, Франції, Німеччині.

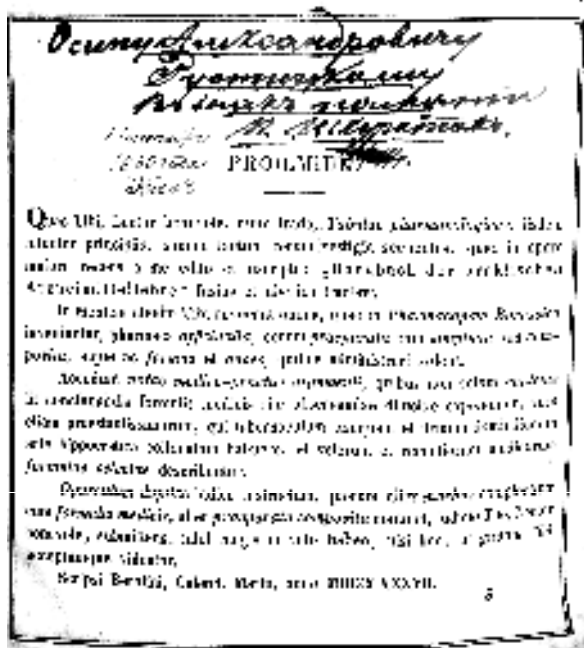
Л. Чикаленко.

Власницькі автографи-підписи містяться на примірниках видань

М. Є. Салтикова-Щедріна „Медведь на воеводстве” (Berlin, б.р.; Р. 4925) та Максима Горького „Русские сказки” (Berlin, б.р.; Р. 3643).

Джерела: Українська загальна енциклопедія: Кн. знання: У 3-х т. / Під гол. ред. І. Раковського. – Л.; Станіслав; Коломия. – Т. 3. – Стб. 1185; Українська вільна академія наук у Німеччині та українська вільна академія наук у США (1945–1988) // 125 років Київської української академічної традиції. – Нью-Йорк, 1995. – С. 385; Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біогр. довідник. – К., 1998. – С. 187–188; ЕУ. – Т. 10. – Л., 2000. – Стб. 3748–3749.

Шкуратов П.

Автограф-дарчий напис П. Шкуратова міститься на перший сторінці тексту видання „J. F. Sobernheimi Tabulae pharmacologicae: usui medicoproetico dicatae/ Post mortem auctoris elaboravit atque edidit Michal Benedichus Lessing” (Berlin, 1855; R. 7188).

Текст автографа: „Осипу Александровичу Рустецкому в

знак памяти П. Шкуратов”.

Книжка подарована ще за роки навчання в університеті, про що говорить витиснений напис на обкладинці: „Студента V курса Иосифа Рустецкого”. Книжка оригінальна у поліграфічному відношенні: шкіряна оправа, внутрішня кишенька, петельки для олівця з боку правого обріза. Аркуші самого фармакологічного довідника складено удвоє.

Адресат автографа – Йосип Олександрович Рустецький (1839–1912) – український хірург. Закінчив Київський університет св. Володимира (1861). Працював у Києві, Петербурзі, Казані. З 1898 – професор Київського університету св. Володимира.

Джерела: Рустецький Й. О. // УСЭ. – К., 1983. – Т. 9. – С. 398; Рустецький Й. О. // ЕУ. – Л., 1998. – Т. 7. – С. 2652.

Шудря Микола Архипович (1935 р. н.) – кінорежисер, письменник, журналіст. Літературні псевдоніми: Архипенко, Полтавець, Полтавчанко.

Закінчив факультет журналістики Київського університету ім. Тараса Шевченка (1958), аспірантуру університету (1965). Працював у газеті “Київський комсомолец” (1958–1960), Облкниговидаву (м. Київ) (1960–1961), газеті “Радянська Україна” (1961–1962), журналі “Народна творчість та етнографія” (1965–1967), газеті “Літературна Україна” (1967–1970), журналі “Україна” (1974–1991) та “Зоряний ключ” (1991–1992). Заступник голови Київського крайового об’єднання товариства «Просвіта». Член Союзу журналістів України (1963) та Спілки кінематографістів (1980). Лауреат державної премії імені Тараса Шевченка (1991), лауреат премії Спілки журналістів України «Золоте перо» (1986, 1990). Автор сценаріїв понад 100 документальних, науково-популярних та повнометражних фільмів, телепередач про О. Телігу, М. Башкирцеву, О. Ольжича.

Моїй улюбленій бібліотеці
з вічною вдячністю
читаю з 1953 року.
11.03.03р.
М. Шудря

На титульному
аркуші видання „Світло
живе: Книжкові етюди” (К.,
2000; Р. 7257) автограф-
дарчий напис, одного з

двох авторів, М. Шудрі.

Текст автографа: „Моїй улюбленій бібліотеці з вічною вдячністю читаю з 1953 року. Автор М. Шудря. 11.03. [20]03 р.”.

Джерела: Мистецтво України: Біогр. довідник. – К., 1997. – С. 662; Хто є хто в українських мас-медіа. – К., 1999. – С. 295;

Шевченківські лауреати, 1962–2001: Енциклопедичний довідник. – К., 2001. – С. 643–645; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник / НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 606–623.

Шульгін Віталій Якович (1822–1878) – український історик, професор Київського університету св. Володимира, видавець газети „Киевлянин”, автор багатьох історичних праць.

Власницький автограф „В. Шульгин” міститься на форзаці та третій сторінці тексту

видання „Sammlung der grössten Geheimnisse ausserordentlicher Menschen in alter Zeit” (Koln am Rhein, 1725; R.174). В обох випадках підпис В. Шульгіна закреслено наступним власником книги Смирновим [чи Сикирковим-?], власницький напис якого нерозбірливий. Підпис „В. Шульгин” звірено з його підписом в листі до М. О. Максимовича від 18 березня 1865 р.

Джерела: Биографический словарь профессоров и преподавателей университета св. Владимира, 1834–1884 / Сост. В. С. Иконников. – К., 1884. – С. 760–777, 815; Большая энциклопедия: Словарь общедоступных сведений. – СПб., [1905]. – Т. 20. – С. 411; Шульгін В. Я. до Максимовича М. О. – ІР НБУВ. Ф.ІІІ, № 6071.

Щербаківський Данило Михайлович (1877–1927) – український мистецтвознавець, етнолог, археолог, історик, музичний діяч, збирач пам'яток народного мистецтва.

Закінчив Київський університет св. Володимира (1901). Завідуючий відділом народного мистецтва Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка (1910–1927). Зібрав для музею велику колекцію картин з українського народного мистецтва. Працював у Київському архітектурному та художньому інститутах, співробітничав з ВУАН. Дійсний член Наукового товариства імені Т. Г. Шевченка.

Автограф-підпис „Д.

Щербаківський” знаходиться на авантитулі примірника

творів Т. Г. Шевченка польською мовою “Szewczenko Taras (z Portretom). T. 1” (К., 1862; Р. 7256/1). Почерк і підпис Д. М. Щербаківського звірено з листами Д. М. Щербаківського до Г. Д. Саливону, які зберігаються в ІР НБУВ.

Джерела: Грушевський М. Данило Щербаківський: Некролог // Україна. – 1927. – Кн. 3. – С. 212–215; УРЕ. – Т. 12. – К., 1985. – С. 389; Митці України: Енцикл. довідник. – К., 1992. – С. 664–665; Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996. – С. 904–905; Історія Національної Академії наук України (1924–1928): Документи і матеріали. – К., 1998. – С. 529; ЕУ. – Л., 2000. – Т. 10. – С. 3955; Щербаківський Д.М. до Саливона Г.Д. – ІР НБУВ. Ф. III, № 60625–60626.

Щербаківський Михайло Пилипович – священик села Шпичинци Сквирського повіту Київської губернії (тепер

Ружинського району Житомирської області), батько українського етнолога й археолога Щербаківського Вадима Михайловича (1876–1957) та українського мистецтвознавця Щербаківського Данила Михайловича, а також приятель В. Б. Антоновича та українського культурно-освітнього діяча Таддея Розеславовича Рильського (1840–1902). Дані про Щербаківського М. П. взяті нами з архівних матеріалів його особового архіву.

Щербаківський
М. Ф. Щербаківського.
с. Спичинці.

Автограф-
власницький напис
М. Ф.
Щербаківського
знаходиться на

форзаці книжки „Складка: Альманах року Божого 1887-го. Спорудив Вл. Александров” (Х., 1886; Р. 6390-а).

Текст напису: „Из книг М. Ф. Щербаківського. с. Спичинці”. На корінці цієї книжки ініціали „М. Щ.” Почерк Щербаківського звірено з його листами до В. Б. Антоновича від 29 лип. 1887 р. і від 12 груд. 1906 р. та щоденником, що зберігаються в ІР НБУВ.

Джерела: Рильський Т. Р. // УРЕ.— К., 1983. — Т.9. — С. 370; Щербаківський В. М. // Мала енциклопедія етнодержавознавства. — К., 1996. — С. 904; ЕУ. — Л., 2000. — Т. 10. — С. 3914; Щербаківський М. П. до В. Б. Антоновича від 29 липня 1887 р. — ІР НБУВ. Ф. III, № 67084; Щербаківський М. П. до в. Б. Антоновича від 12 грудня 1906 р. — ІР НБУВ. Ф. III, № 47284; [Щоденники Щербаківського М. П.] — ІР НБУВ. Ф. 236, №3, арк. 36. 38, 43–44.

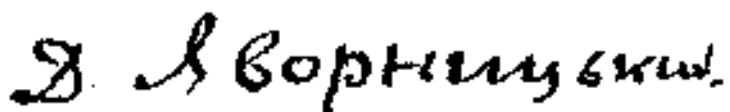
Епштейн Гирт – студент-медик Київського університета св. Володимира.

Автограф-дарчий напис Г. Епштейна на форзаці книжки Яна Амоса Коменського „Orbis sensualium picti Pars 2” (Nürnberg, 1745; R. 1618).

Текст напису: „В библиотеку Университета Св. Владимира – от Студ. – мед. Гирта Эпштейна. 6 ноября 1892 г.”. На титульному аркуші також власницький автограф “Seweryn Winarski”.

Яворницький Дмитро Іванович (1855–1940) – український історик, археолог, етнограф, фольклорист, письменник, поет, академік Академії наук УРСР (1929), більшість праць якого присвячено історії Запорізької січі.

Закінчив історико-філологічний факультет Харківського університету (1881). Працював у Харківському університеті, учителем гімназії та на педагогічних курсах у Петербурзі. У 1891 р. засланий у Ташкент як політично неблагонадійний. 1893 р. захистив магістерську дисертацію, після чого працював приват-доцентом Московського університету. З 1902 р. – завідувач Музея старожитностей Єкатеринославської губернії (тепер Дніпропетровський історичний музей ім. акад. Д. І. Яворницького). У 1920–1933 рр. – працював у Дніпропетровському університеті. З 1927 р. – керівник постійного нагляду і розкопок на території будівництва Дніпрогесу.

У колекції рідкісних видань тільки його

власницькі автографи-підписи “Д. Яворницький” на книгах:

1. Граматка. – СПб., 1854. (Р. 239-2).

2. W***, Jacobine. Merkwürdige und ausserardentliche Begebenheiten einer Kosakischen Standesperson, von ihr selbst zu ihrem und anderer Vergnügen beschrieben. – Regensburg, 1766. (P. 1211).

3. Срезневский И. И. Запорожская старина. – ТХ., 1833. (P. 1653).

4. Ленин В. И. О продовольственном налоге. – М., 1923. (P. 2876).

Джерела: Императорское Московское Археологическое общество в первое пятидесятилетие его существования (1864–1914): Т. 2 / Под ред. П. С. Уваровой и И. Н. Бороздина. – М., 1915. – С. 417; УРЕ. – К., 1985. – Т. 12. – С. 395; Сергієнко Г. Видатний дослідник запорозького козацтва (Д. І. Яворницький) // Дніпро. – 1989. – № 10. – С. 55–60; Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст: Довідник. – К., 2000. – С. 347–348; Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000. – С. 744; Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник / НАН України; НБУВ. – К., 2002. – С. 637–640; Від упорядників: [Про життя і творчість Д. І. Яворницького] // Епістолярна спадщина академіка Д. І. Яворницького. – Вип. 4. – Д., 2005. – С. 3–17.

Якимович Сергій Тодієвич (1887–?) – етнограф, історик літератури, позаштатний постійний співробітник Комісії ВУАН для складання історичного словника української мови (1924–1925) та Фольклорно – етнографічної комісії ВУАН (1924–1927). Основні його доповіді в установах ВУАН: „Забраковані матеріали з Кам’янця-Подільського Статистичного комітету року 1872” (1924), „Мандрівка в с. Шляхові Киричинці та м. Летичив (Нові дані про останні дні Кармалюка)” (1926), „Розвідки К. О.

Копержинського про обжинкові обряди”(1927), „Чумак Іван Коломієць” (1928).

*Подарунок відділу стародруків
бібліотеки АН УРСР
влад Сергія Тодійовича Якимовича
Київ вул. Артема 47-5
12/VI 41 р.*

Автограф-
дарчий напис С. Т.
Якимовича
знаходиться в

книжці „Korona Polska przy złotej Wolności ... ” (Lwów, 1740; R. 1247).

Текст автографа: „Подарунок відділу стародруків бібліотеки АН УРСР від Сергія Тодійовича Якимовича. Київ, вул. Артема 47-5. 12. VI. 41 р.”. Почерк С. Т. Якимовича звірено з оригіналом доповіді „На місцях останніх днів Кармалюка”, написаної 12. IX. 27 р., яка зберігається в ІР НБУВ.

Джерела: Історія Національної Академії наук України (1924–1928): Документи і матеріали. – К., 1998. – С. 641, 730; Якимович Сергій. На місцях останніх днів Кармалюка (Подорожі до с. Шляхові Каричинці та до м. Летичева). – ІР НБУВ. Ф. XX, № 18540, арк. 1а, 34, 35.

Якубовський Казимир Леонідович – професор Київського університету св. Володимира, бібліотеку якого (406 томів) у 20-х роках ХХ ст. купила ВБУ.

К. Якубовський

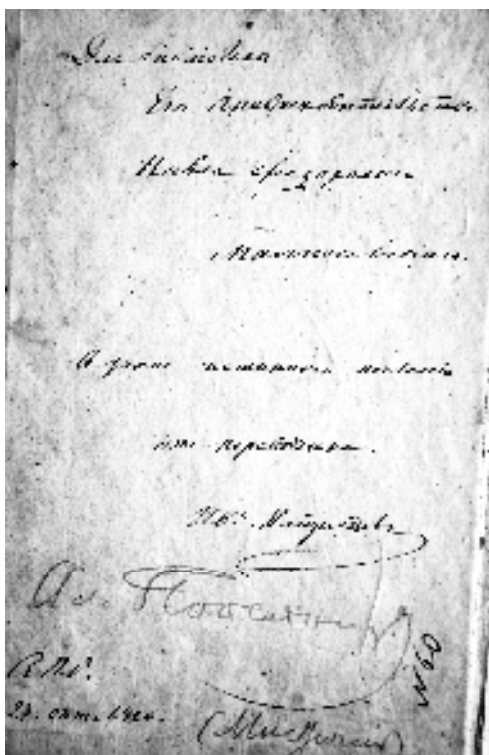
Власницький автограф-
підпис „К. Якубовский”,
залишений на титульних аркушах примірників видань: Ж. Грав „Будущее общество” (СПб., 1907; Р. 3664); Ф. Лассаль

„Сочинения.Т. 1” (СПб., б. г.; Р. 4189) та Е. Геккель „Мировые загадки” (СПб, 1906; Р. 3544).

Почерк К. Якубовського звірено з листами його до педагога, історика, бібліотекознавця Євгена Олександровича Ківлицького (1861–1921), написаними із Києва і Палангена.

Джерела: Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, 1918–1941. – К., 1998. – С. 64; Особові архівні фонди інституту рукопису: Путівник. – К, 2002. – С. 219–224; Якубовський К. Л. – Ківлицькому Є. О. від 30 липня 1900 р. та від 6 липня 1901 р. – ІР НБУВ. Ф. 71, № 1067, № 1070.

Ястребцов Іван Іванович (1776–?) – правитель канцелярії Комісії духовних училищ. Закінчив Московську духовну академію, де потім працював учителем французької мови, та Московський університет (1820). Автор багатьох перекладів з французької.

Автограф-дарчий напис І. І. Ястребцова знаходиться в книжці „Воззвание к человекам о последовании внутреннему влечению Духа Христова” (СПб., 1820; Р. 3490), перекладеної ним з французької.

Текст дарчого напису: „Для библиотеки Его превосходительства Павла Фёдоровича Малиновского в знак истинного почтения от переводчика Ив. Ястребцова. СПб.

23. окт. 1820 г.”. В книжці також автограф і екслібрис О. З. Попільницького.

Джерело: Энциклопедический словарь / Изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1904. – Т. 82. – С. 850.

Автографи неідентифікованих осіб

1. Бунге Б. – Р. 5548 (к.5)
2. Балканов Н. – Р. 4129-3
3. Барський – Р. 1701
4. Безклубов Н. – Р. 6046
5. Бистрицький – Р. 4269
6. Бібіков С. – Р. 6464
7. Брук Л. – Р. 586
8. Бужанський О. Е. – Р. 5542(к.3), Р. 5542 (к.5)
9. В. Г. – Р. 6956
10. Васильєв А. Т. – Р. 5191
11. Вейнер П. – Р. 5348
12. Векслер М. – Р. 4200
13. Верещагін [А]. – Р. 976 (к.3)
14. Верещагін [Н]. – Р. 976 (к.3)
15. Високович [Н]. – Р. 4106
16. Войнаровская М. – Р. 4129-2
17. Войнаровская Л. – Р. 4129-2
18. Гавлицький Станіслав – Р. 7104
19. Галаганова Софія – Р. 1651
20. Гальський Є. – Р. 976
21. Гіляров В. – Р. 5691
22. Глеваський С. – Р. 1233
23. Головачев – Р.1674
24. Головиненко Іван – Р. 1972
25. Гребенецька Є. – Р. 3959
26. Грибов [А]. – Р. 3518-2
27. Гронковський Каєтан Казимирович – Р. 1745
28. Демент'єв [П. А.] – Р. 3139-а, Р. 2774
29. Даценко – Р. 4904

30. Дворинський Г. – Р. 5199
31. Ефманенко-Сагайдачний Хв. – Р. 786
32. Єфремов – Р. 490
33. Зуєв М. – Р. 5914(к. 1–4)
34. Іващенко А. – Р. 5137
35. Камінський Д. – Р. 4569
36. Карчинський Ф. – 1512
37. Коваленко М. – Р. 7082
38. Козакевич Д. – Р. 7076
39. Клодовський В. – Р. 5368-2
40. Колб [А. О.] – Р. 4046
41. Константинов – Р. 792
42. Космодем'янський К. Н. – Р. 5881
43. Котляревський М. – Р. 6778
44. Кочутов Б. – Р. 7069
45. Крижановський [Н.] – Р. 6396, 6397, 6398, 6399, 6400, 6401, 6404, 6405, 6406, 6412, 6415, 6418, 6421, 6422
46. Леницький Ф. – Р. 783(к. 1)
47. Луга Олександр - Р. 336
48. Манщук – Р. 3211 (к. 10)
49. Мардивилич Р. Н. – Р. 2093
50. Маричев С. – Р. 6816
51. Маркевич А. – Р. 191
52. Марков І. А. – Р. 55077 (к.1)
53. Меклер [Е. Я.] – Р. 4271
54. Мельников Сергій – Р. 3654
55. Миркевич [А.] – Р.191
56. Михайловська Надія – Р. 5592
57. Містечкін – Р. 2878
58. Молчанов [Н.] – Р. 1190

59. Народ Іван – Р. 747
60. Надеждін [А.] – Р. 5516 (к. 4)
61. Наумов М. А. – Р. 1350
62. Ординцев І. – Р. 1045, 1046
63. Пазенко Ів. – Р. 4404
64. Перков Ф. – Р. 3341
65. Пилепський Владислав – Р. 765
66. Плоскін М. – Р. 5486 (к. 4)
67. Подгаец С. І. – Р. 5490 (к. 1)
68. Полянський Василь Михайлович – Р. 655 (к. 1)
69. Попов А. – Р. 148
70. Самойлов – Р. 7176
71. Сашин, полковник – Р. 3578
72. Сенека Н. – Р.984
73. Сипович В. – Р. 758
74. Сілін В. – Р. 1963
75. Сілюк Д. – Р. 6621 (к.1 – 3)
76. Смірнов С. – Р. 3649
77. Соколовський Яків – Р. 677
78. Соловей [Е.] – Р. 3324-2
79. Спiрт Сергій – Р. 5544 (к. 1 – 2)
80. Сребницький Н. – Р. 5304
81. Тимоша В. – Р. 3340
82. Толісов [П. Н.] – Р. 947
83. Херсонський І. – Р. 2229
84. Хоменко М. – Р. 6848
85. Шалаєвський М. – Р. 6884
86. Шліадін Е. І. – Р. 919
87. Чехович В. В. – Р. 1348

Шифри книжок

з нерозшифрованими автографам іноземними мовами

R. 97, 211, 264, 290, 298, 325, 363, 551, 645, 781, 985, 1058, 1169, 1170, 1175, 1235, 1240 (k.1), 1279, 1314, 1325, 1327, 1344, 1376, 1380, 1455, 1508, 1586, 1711-2, 1734 (k.10), 1734 (k.8-a), 1734 (k.12), 1734 (k.25), 1745, 1904, 1910, 1920, 1928, 2015, 2081-a, 2092, 5684, 6074, 6090, 6491, 6492, 6494, 7118, 7155, 7205, 7229.

Іменний покажчик

А.
А. В.
А-ич
А. Е. К.
А. К.
А. Кр.
Абрамович М. С.
Адлер Г.
Айгустов
Аксёнов [А. И.]
Аладьїн Є.
Александров В.
Александров Р.
Алексєєв Т.
Алліє Л. (Allier Louis)
Альбертацій
Анджейовский А. Л.
Андрєєв Л.
Андрій, св.
Андріянов П.
Антоній, свящ.
Антонович В. Б.
Антонович Д. В.
Апанович О. М.
Архипенко
Аршенєвський І. Я.
Аскоченський В. І.
Ашик А.

Бабич М.
Багинський А.
Байрон Дж.
Бакс Б.
Бакунін М.
Балаховська-Давидова Т. Г.
Балика Д. А.
Балканов Н.
Бантіш-Каменський Д. М.
Баранович Лазар
Баратинський Є.А.
Барський
Бартенев П.
Бартовий П.
Бартолініт
Басс І.
Башкірцева М.
Баштовий І.
Бєбєль А.
Бєдний Д.
Бєзбородко О., кн.
Бєзклубов Н.
Бєкетов І. П.
Бєрежков М. М.
Бєрлінський М. Ф.
Бєрнштейн
Биковський Л.
Бистрицький
Бібіков Д.Г.
Бібіков С.

Біленький Є. А.
Білецький С. І.
Білецький-Носенко П. П.
Білик І.
Білімович Ол. Д.
Білодід І. К.
Білозерський М. Д.
Білоконь С.
Бірон
Блюмауер А.
Боголюбов М. М.
Богучарський В. Я.
Бода-Варвинець А.
Бодуен де Куртене Я.
Бодянський Й. М.
Бок Ф.
Бондар Б. Г.
Борисполець Г. М.
Бороздин [И. Н.]
Ботвиновський К.
Брикнер [А. Г.]
Бржозовський К. (Brzozowski Karol)
Бродський Д. П.
Брокгауз І. А.
Бужанский О. Е.
Булгарін Ф. Б.
Буличьов М. І.
Бунге Б.
Бурко Д.
Бюлер Ф. А.

Блюмауер А.

В.
В. А.
В. Б.
В. Г.
Вагилевич І.
Ваксель П. Л.
Вальян
Ван Бевер Е.
Ватмар О.
Василенко М.
Василич Г.
Васильєв А. Т.
Вейнер П.
Векслер М.
Венгеров С.
Верба І. В.
Верещагін [А].
Верещагін В
Верещагін [Н].
Вермішев О. О.
Верстюк В. Ф.
Високович [Н].
Виходцев П. С.
Вишневський О.
Віленкін В. Я.
Вільховський Б.
Вінар Л.
Віргілій

Вл. А.
Владимирский-Буданов М. Ф.
Вовк Т.
Вовк Ф. К.
Вовчок М.
Вознесенський О. М.
Войналович
Войнаровская Л.
Войнаровская М.
Войцехівська І. Н.
Волгін В. П.
Володимир Олександрович, вел. кн.
Вольтей К.- Ф.
Вольтер Ф. М. А.
Вороной М.
В'яземський П. А.

Г-ий О.
Г-ий Ол.
Г-кі
Гавлицький Станіслав
Галаган П.
Галаганова С.
Гальперін Я. М.
Гальський Є.
Гальперін Я. М.
Гальяр
Ганка В.
Гардзоніо С.
Гатцук М.

Гауптман Г.
Гед Ж.
Гейне Г.
Геккель Е.
Геннаді Г.
Гербель
Герцель Т.
Герцен О. І.
Гете Й. В.
Гец М.Ф.
Гінзбург Д. Г.
Глаголев М.
Глеваський С.
Глибко М. І.
Глидська А.
Глеваський С.
Глібов Л. І.
Глібов О. Л.
Глідська А.
Гліксберг Т.
Глухенький М. Г.
Гоголь М. В.
Голобуцкій П. В.
Головацький Я. Ф.
Головачев
Головиненко І.
Голубев С. Т.
Голубцов [А.]
Гончаров Т. А.
Горленко В. Ф.

Горчаков О. М.
Горький М.
Готц, фон
Готье
Гоцці В.
Граберг Я. (Graberg)
Грав Ж.
Гребенецька Є.
Гребінка Е. Гр-ий Ол.
Грейлих Г.

Греч М. І.
Грибов [А].
Грінченко Б. Д.
Грінченко М. М.
Грот Я. К.
Грушевська – Шамраєва Г. С.
Грушевський М. С.
Грушевський О. С.
Густав III
Гюго В.

Даль В.
Дан Ф.
Данило Галицький
Данлов В.
Данилович Г.
Данте
Дахнович А. С.
Даценко

Дашкевич Г.
Дашкевич М. П.
Дашкевич Я. Р.
Двігубський І. О.
Дворинський Г.
Де - Бай Ж.
Дей О. Г.
Дейч А.
Демент'єв [П. А.]
Демченко Є. П.
Денікін О. І.
Дениско Л. М.
Денисюк С.
Державін Г. Р.
Джеджула Ю.
Дзюба О. М.
Дикгоф Г. Ф.
Дікштейн Ш.
Дмитрієв В. Г.
Дмитрієв М. О.
Довнар- Запольський М. В.
Добровольський Л. П.
Долгоруков П.
Доленко М.
Домарацька К.
Домонтар
Дорошенко Д. І.
Дорошенко П. Я.
Дорошенко Я. С.
Драгоманов М. П.

Драгоманова Л. М.

Дранка Іван

Древрянський

Друа Г.

Дубровіна Л. А.

Дурдуківський В.

Дуров В.

Євгеній Болховітінов , митрополит

Євлогій , архім.

Єлизавета Петрівна

Єфремов

Едуард III

Елісберг Є.

Емилян

Енгельс Ф.

Ернст Ф.

Ефрон І.А.

Жанен Ж.

Жегота П.

Желябов О. І.

Жид А. (Gide A.)

Житецький Г. П.

Житецький П. Г.

Жорес Ж.

Заволока М.

Загірня М.
Зайцев В. І.
Зайцев П.
Закревський М. В.
Запорожець
Звенигородський О. В
Зеленецький К. П.
Зеленський Є. Й.

Іванишев М. Д.
Іващенко А.
Іваховська
Івашкевич Є.
Ількевич Г.
Іконников В. С.
Іона, пророк
Іримський [А.]
Іскакова О. В.
Іскандер
Ївхимець

К – ко Г.
Камінський Д.
Канівець О. П.
Канцельсон Л.
Каманін І. М.
Капоші Ю.
Караджич Вук Ст.
Карамзін М. М.
Кармалюк

Карпека В.
Карпенко Г.
Карпенко-Карий І. К.
Карпов Г.Ф.
Карчинський Ф.
Кассіні З.Д.
Катерина II.
Катерина, св.
Каутський К.
Каченовський М. Т.
Качкан В. А.
Кашкадимов І. В.
Квадрис С.
Квітка-Основ'яненко Г.
Келч Г.
Кендзерський В. А.
Кибальчич Н.
Кивайголова Іван
Києвлянин
Кисіль
Ківлицький Є. С.
Кіржаєв С. М.
Кіс-Федорук О.
Кістяковський Б. О.
Кістяковський О. Ф.
Кіяковський К.
Клагієвич А.
Клежинський А.
Клодовський В.
Клочков В. І.

Кобринська Н. І.
Ковалевський М. М.
Коваленко М.
Коваль О. М.
Ковальчук Г. І.
Ковжун П. М.
Козакевич Д.
Козакова Н. В.
Козель Н. Г.
Козловська Н. К.
Кокле А.
Коко де Жені
Колб [А. О.]
Колесник Є. О.
Колмаков Н.
Коломієць І., чумак
Колубовський Я. М.
Коменський Я. А.
Кондаков Н. П.
Кондратович Ф.
Кондрашов М.
Кониський О. Я.
Коновалець Є.
Константинов
Копержинський К. О.
Королевич Н. Ф.
Копиленко О. Г.
Короленко В.
Короткий В. А.
Косач-Квітка Л. П.

Космодемьянський К. Н.
Костенко Ю.
Костомаров М. І.
Костомарова А. Л.
Костюшко Т.
Котляревський І.
Котляревський М.
Котляревський О. О.
Кохманський П. В.
Коц Є.
Коцюбинський М. М.
Кочутов Б.
Кравчинський С. М.
Крапелле Г. А.
Крейтон С.
Кривенький М.
Кривошея І.
Крижановський [Н.]
Крилов М. М.
Кримський А. Ю.
Кропивницький М.
Кропоткін П.
Крут П.
Кручених А.
Кульчицький Л. С.
Куклін Г. А.
Кукольник Н. В.
Кукольник П. В.
Куліш П. А.
Кум-Фу- Дзи

Курас І. Ф.

Л. М.
Лавров В.
Лагарп Ф. Ц.
Лазаревський О. М.
Ламберт А.-Г.
Лангель І.
Лао-Дзи
Лапінський М. М.
Лассаль Ф.
Лебедев К. Н.
Лебедев Ст.
Лев Кл. г.
Лежава Л.
Леницький Ф.
Ленін В.
Лепта
Лессінг М. В.
Лесь М.
Лєвашов М. В.
Лисоченко І. Д.
Літов С. І.
Лобанов-Ростовський О. Б.
Лобода А. М.
Лобойко І. М.
Лозинська М.
Лозинський М.
Лопатін Іван
Лотоцький О.

Лоубат Й. Ф.
Луговий О.
Лукашевич П.Я.
Лукич Василь
Лукич Володимир
Лукулеску
Луначарський О.
Лучицький І.
Львов Є.
Ляскоронський В.
Ляхоцький В.

М.

М-ч М

Мавродато Панталіс

Мажуховський Г. Т.

Мазепа І.

Макаренко М. О.

Максимович В. І.

Максимович І. І.

Максимович М. О.

Малиновський П. Ф.

Манщук

Мардивилич Р. Н.

Маринчук В.

Маричев С.

Марія Терезія фон Тоскана

Маркевич М.

Марков [П. А.]

Маркович Я. А.

Мартинович П. Д.
Мартов Л.
Мартович Л.
Марченко Я.
Масанов І. Ф.
Маск: М
Маслов В. І.
Маслов С. І
Мастак І.
Материнка І.
Матушевський Ф. П.
Матчак М.
Мезенцев М. В.
Меклер [Е. Я.]
Мельник К.
Мельников Сергій
Мендель Б.
Метлинський А.
Мечников І. І.
Мещерська (Строганова) Л. С.
Микола Олександрович (II), имп.
Микола Михайлович, вел. кн.
Мирза-Джафар
Миркевич [А.]
Мирний Панас
Миронюк О.
Михайловська Надія
Михайлов О. Д.
Михайловський В. Г.
Михальченко С. І.

Мікеланджело
Мілюков П. М.
Міндлін Й. І.
Мінцлов С. Р.
Міссіріні М.
Містечкін
Міцкевич А.
Модест (Стрельбицький)
Модзалевский В. Л.
Молодчиков О. В.
Монро
Монтрезор А. В.
Монтрезор В. В.
Монтрезор К. де Бурдейль
Моргенштерн К. С.
Морнан Ф. (Mornand Felix)
Морозов П.Й.
Морозов Т.С.
Москаленко А. З.
Мусін-Пушкін О. І.
Муха
Муханов П. О.

Н. Р.
Надеждин [А.]
Надеждин Л.
Надужкін К.
Наришкін О. Л.
Наришкіна М. О.
Наум

Науменко В. П.
Некрасов [А.]
Немирович-Данченко В. І.
Нечуй-Левицький І. С.
Низенко
Никольський [А. А.]
Никольський М.
Ніковський А. В.
Новицький О. М.
Новицький О. П.
Новостроєнко
Новостренський Ф.
Нудьга Г. А.

О. Г.
О. і М.
Обачний М.
Оболенський-Неледінський - Меленцький В. С.
Огієнко І.І.
Огоновський О. М.
Ол. Г.
Ол. Гр.
Олег Святославович
Олекса
Олександр Олександрович, вел. кн.
Олексій Олександрович, вел. кн.
Оленін О. М.
Ольжич О.
Ольхін [А. А.]
Ом. Ог.

Ом. Огонов.
Онищенко О. С.
Опочинин Ф. К.
Ординцев І.
Оріховський Я.
Орлик В.
Орловський К.
Орловський Ф.
Осадчий Т. І.
Осипов
Осипов Г.
Основ'яненко Г.
Островський Х. Й.
Острозька Галшка
Острозький Ф.
Отпетий

П. С. К.
П-с-к
П. Т.
Павло І
Павлов А.
Павлов К.
Павлов М. Г.
Павлов- Сельванський М. П.
Павловський І. Ф.
Павловський О.
Пазенко Ів.
Палієнко М.
Пан Радуховський

Панкова Є.
Панов
Парфеній (Собківський)
Пасічник
Пассек В. В.
Патавканов О.
Пейн М.
Пейн Р. Т.
Перетц В.М.
Перков Ф.
Петрарка
Петро І
Петров М. І.
Петровська С. Л.
Пець-Галуховський Н.
Пестерева М. О.
Пилепський Владислав
Пипін О. М.
Пиріг Р. Я.
Пірсудський Ю.
Піндаро
Плачинда В. П.
По Е.
Погрібний А.
Погодін М. П.
Подгаец С. І.
Подолінський А. І.
Подолінський І.
Подушная Є. М
Полетика В. Г.

Полево́й А. Л.
Полево́й М. О.
Половцов О. О.
Полтавець
Полтавченко
Полянський Василь Михайлович
Полуботок
Помяловський
Попільницький О. З.
Попов А.
Попов П. М.
Портер Д.
Портер Р. К.
Порш М.
Постернак С. П.
Потоцька С.
Потоцька Ю.
Потоцький С.
Потоцькі
Приходько М.
Пріцак О.
Прокопович Ф.
Проценко Л. В.
Путятін Є. В.
Пушкін О.С.
Пчілка О.
Пшездзецький О.

Рабий Павло
Раковський І.

Рафаель
Рего Е.
Редров А.
Ремезов Р. Л.
Ремезова Н. Л.
Репін В. М.
Репніна В. М.
Ринда
Рикардо Д.
Рильський М.
Рильський Т. Р.
Ришельє, герцог
Роберті Є.
Рогальський Л.
Рогач Панько
Рогович О. С.
Рожков [Н. А.]
Розенкампф, барон
Роланд-Гольс Г.
Романови
Ропег І. П.
Руднєв П.
Рудницький Л.
Рудницький М. І.
Рудченко І. Я.
Руїна Іван
Рукавіцина Є. В.
Русаков Г.
Русова С.
Рустицький Й. О.

Рябошапка П. Т.

С. Т.
С-О
С-ого
Савицький [А.]
Садовський М.
Саїтов В. І.
Саксаганський П.
Саливон Г. Д.
Салмон Ф.
Салтиков-Щедрин М. Є.
Самойлов
Самон Фр.
Сарбей В. Г.
Сахаров І.
Сашин, полковник
Светов
Свидницький А.
Свириденко С.
Свідер П. І.
Свободний мислитель
Святослав Ярославович
Семевський В. І.
Семенов Олекса
Сенека Н.
Сеньковський Й. Ю. І.
Сенявін О. Н.
Серапион (Олександровський)
Сергард

Сергієнко Г.
Сергієнко М.
Серебряков Є. Г.
Сестренцевич Б. С.
Сиваченко М.
Сикорський І. О.
Сикорський О.
Силін В.
Сильченко В.
Симиренко П.
Синявський А.
Сипович В.
Сич
Сілюк Д.
Сірко
Сірко Ф.
Скаррон
Скоропадський П.
Смигельський Б.
Смірнов
Смірнов П. П.
Смірнов С.
Снегірьов М.
Собеський Я.
Сойкін П. П.
Соколовський Яків
Солдатенков К. Т.
Соловей [Е.]
Соловьев С.
Соловьев Ф.

Софокл
Спаркс Д.
Сперанський Д.
Сперанський М.
Спірт Сергій
Сребницький Н
Срезневський І. І.
Срібнаренко Н.
Ст. Н.
Станевич Є. І.
Станиславовець
Станіславський К.С.
Старицький М.
Стародум Н. Як.
Стасов В.В.
Стафф, баронеса
Стебницький П.
Стельмах Г.
Стемпковський І.О.
Степаненко В.
Степович А. О.
Стефаник В.
Стефанович Вук.
Стеч. Ник.
Стечкін М. Я.
Стешенко І. М.
Стрешенець Н.
Стрельський Г.
Строганов Г. С.
Строганов П. С.

Строганов С. Г.
Строганова Н. П.
Строев П.
Струве
Сумароков А.

Тамашин Л.
Таранущенко С.
Тектандер Г.
Теліга О.
Тиктін І. Г.
Тимковський Є. Ф.
Тимоша В.
Тиняков [А.]
Тичина П. Г.
Титов Ф. І.
Тиховський Ю. І.
Тімірязєв Д. А.
Ткаченко М.
Толісов [П. Н.]
Толстая А.
Толстой Л. М.
Томашевський
Трегубов Є. К.
Тройницький С. М.
Трубайчук А.
Тун [А.]
Тургенєв І. С.
Тургенєв М. І.
Тургенєв О. І.

Турист

Уварова П. С.

[Украинец]

Українка Л.

Уллоа Б.

Ульяновський В. І.

Устинов О. О.

Устіянович К. М.

Ушаков В. А.

Ф. В-ч

Фаворов Н. А.

Федоров Б.

Фейєрбах Л.

Фенелон

Феофан Прокопович

Феррарі Дж.

Филарет (Амфітеатров)

Філарет

Флемінг Г. Ф.

Флоринський Т. Д.

Фойницький І. Я.

Фокемброк

Форвальдзен

Франко І. В.

Францев В. А.

Фричинський М.

Х. В.

Ханенки
Хв. В.
Хв. В-к
Хванько А.
Херсонський І.
Хижняк А.Ф.
Хлопець
Хмельницький Б.
Хоменко М.
Хохштеттер
Хропко П.
Хрустал'ов О. Н.

Цертелев, кн.
Цитрон [А. Л.]
Ціцерон
Цуканов П.

Чайченко М.
Чарновський Я. Н.
Чепа А. І.
Черниш В. І.
Чернишевський М. Г.
Чернявський М. Ф.
Черняков Б. І.
Черняхівська Л. М.
Черняхівський О. Г.
Честахівський Г. М.
Четверіков І. П.
Чехович В. В.

Чивомискама

Чикаленко Л. Є.

Шалалаєвський М.

Шамраєва Г. С.

Шамрай М. А.

Шатобріан Ф.

Шаховській с.

Шашкевич М.

Шварц Г. В.

Шверубович [А. И.]

Шельменко

Шевченко Т. Г.

Шекспир В.

Шишков А. С.

Шкуратов П.

Шмідт О. Ю.

Шмурло Є.

Шодуар Ст., барон

Шолом Ф. Я.

Штраус Д. Ф.

Шуберт

Шувалов П. П.

Шудря М. А.

Шульгін В. Я.

Шульц І.

Щеглов М.

Щербаківський В. М.

Щербаківський Д. М.

Щербаківський М. П.

Епштейн Г.

Эстэ

Ювеналіс Д. Ю.

Южаков С. Н.

Яворницький Д. І.

Язиков Д. Д.

Яковенко І.

Яковкін

Якубовський К. Л.

Янін Ю. Г.

Якимович С. Т.

Яковкін [И. Н.]

Ярополк І Святославович

Ястребцов І. І.

Яструбець

Anastasius

Belina

Blackwell E.

Bontiron

Brunet

Castera J.

Chodykiewiez C.

Coxe W.

Czajkowski M. S. P.

Deschisaux P.

Estreicher K.
Gotthe J. W.
Guèronniere A.
Guthrie W.
Hilkoff, prince
Hupel A. W.
Jundzill S. B.
Kollar J.
Lambert A. –T. de Morquenat de
N. S.
Omnibus
Pallas P. S.
Parny E.-D.
Pauli Z.
Petermann W. L.
Przyłęcki S.
S-o
Sabathier de Cabres
Schkuhr Ch.
Senkowskie I.
Serassi P.
Skarga P.
Sondoy P.
Th. Volkov
Teidirew
Teophan
Teophilact
Thieme Ul.
Volkow
Wagilewicz J. D.

Willis Fr. C.

Winarskie S.

Zievre P.

Zygmunt III

Список скорочень

АН – Академія наук

АН УРСР – Академія наук Української Радянської Соціалістичної Республіки

БСЭ – Большая советская энциклопедия

БУД – Братство української державності

ВБУ – Всенародна бібліотека України

ВЕ – Вестник Европы

ВПШ – Вища партійна школа

ВУАН – Всеукраїнська академія наук

ГРБ – Государственная Российская библиотека

ДПБ УРСР – Державна публічна бібліотека Української Радянської Соціалістичної Республіки

ДПУ – Державне політичне управління

ЕІУ – Енциклопедія історії України

ЕСУ – Енциклопедія сучасної України

ЕУ – Енциклопедія Українознавства

ЖМНП – Журнал министерства народного просвещения

ЗУНР – Західно Українська Народна Республіка

ИС – Исторический Вестник

ІР НБУВ – Інститут Рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

КДА – Київська духовна академія

КДС – Київська духовна семінарія

КС – Киевская Старина

ЛНВ – Літературно-науковий вісник

МХАТ – Малый художественный академический театр

Наркомпрос – Народный комисариат просвещения

НБУВ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

НТШ – Наукове товариство імені Шевченка

РА – Русский Архив
РВ – Русский Вестник
РМ – Русская Мысль
РС – Русская Старина
РСДРП – Русская социал-демократическая рабочая партия
РКП (б) – Русская коммунистическая партия (большевиков)
РОСТА – Российское телеграфное агентство
РУП – Революційно українська партія
РФ – Російська федерація
СВУ – Спілка визволення України
СРСР – Союз радянських соціалістичних республік
УАН – Українська академія наук
УН КВС – Уральський народний комітет внутрішніх справ
УЛЕ – Українська літературна енциклопедія
УНІК – Український науковий інститут книгознавства
УНР – Українська Народна Республіка
УРЕ – Українська радянська енциклопедія
УРСР – Українська Радянська Соціалістична Республіка
УСРП – Українська соціалістично-радикальна партія
УСС – Українські Січові Стрільці
УСЭ – Украинская советская энциклопедия
ЦДАВОВУ України – Центральний державний архів вищих органів
влади і управління України